

การพัฒนาหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจ
สร้างสรรค์ของนักเรียน

โดย
นายชาญณรงค์ ศรีจันทร์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต

ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2562

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

การพัฒนาหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง
เชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ แผนก ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต
ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2562
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

CURRICULUM DEVELOPMENT FOR CREATIVE ECONOMICAL INVENTED
FLOWERS AND BANANA LEAVES FOR STUDENTS

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Master of Education (CURRICULUM AND SUPERVISION)

Department of Curriculum and Instruction
Graduate School, Silpakorn University

Academic Year 2019

Copyright of Graduate School, Silpakorn University

หัวข้อ	การพัฒนาหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการ ประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน
โดย	ชาญณรงค์ ศรีจันทร์
สาขาวิชา	หลักสูตรและการนิเทศ แผนก ก แบบ ก 2 ระดับปริญญา มหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชนสิทธิ์ สิทธิสูงเนิน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.จุไรรัตน์ นันทานิช)

พิจารณาเห็นชอบโดย

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มาเรียม นิลพันธ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนสิทธิ์ สิทธิสูงเนิน)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิสูตร โพธิ์เงิน)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(อาจารย์ ดร.ธัญนันท์ แก้วเกิด)

..... ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปณิต นัจนฤตย์)

58253302 : หลักสูตรและการนิเทศ แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโทบริหาร

คำสำคัญ : หลักสูตรเสริมสร้างความสามารถ, การประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง, เศรษฐกิจสร้างสรรค์

นาย ขาญณรงค์ ศรีจันทร์: การพัฒนาหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ขนสิทธิ์ สิทธิสูงเนิน

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน 2) เพื่อพัฒนาหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน 3) เพื่อทดลองใช้หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน 4) เพื่อประเมินผลหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน ในประเด็นต่อไปนี้ 4.1) เพื่อเปรียบเทียบความรู้ เรื่องการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของครู ก่อนและหลังการจัดอบรม 4.2) เพื่อศึกษาความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของครูหลังการจัดหลักสูตรฝึกอบรม เศรษฐกิจสร้างสรรค์ 4.3) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูต่อหลักสูตรฝึกอบรม เพื่อส่งเสริมความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ 4.4) เพื่อศึกษาความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียนหลังการจัดการเรียนการสอนของครู กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยวิธีเลือกแบบอาสาสมัคร (Volunteer Sampling) ได้แก่ 1) ครูผู้สอนรายวิชาภาษาอังกฤษ สาระงานประดิษฐ์ ในโรงเรียนขยายโอกาส จำนวน 30 คน และนำผลการอบรมไปใช้จัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียน 2) นักเรียนในโรงเรียนที่ครูนำผลการอบรมไปจัดการเรียนรู้ จำนวน 90 คน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า ตามขั้นตอนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R&D) โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้ 1) การวิจัย (Research) : การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน และความต้องการเกี่ยวกับเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน 2) การพัฒนา (Development) : การพัฒนาหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน (ฉบับร่าง) 3) การวิจัย (Research) : การใช้หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน 4) การพัฒนา (Development) : การประเมินและปรับปรุงหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้ 1) ผลการศึกษาผลการเรียนรู้ เรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของครู คณะแผนกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ผลการเรียนรู้หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียนของผู้เข้ารับการอบรม หลังการจัดหลักสูตรสำหรับครู มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าผลการเรียนรู้ก่อนการจัดหลักสูตรสำหรับครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 2) ผลการศึกษาความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของครู ผลการประเมินความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง เชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์หลังการจัดหลักสูตรสำหรับครูในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 3) ผลการศึกษาความคิดเห็นของครูต่อการอบรมหลังการใช้หลักสูตรฝึกอบรม เพื่อส่งเสริมความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง เชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ โดยภาพรวมพบว่า ครูผู้เข้ารับการอบรมมีความพึงพอใจต่อการจัดหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน อยู่ในระดับมาก 4) ผลการศึกษาความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน ผลการประเมินความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง เชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์หลังการจัดหลักสูตรสำหรับครู ของนักเรียนในโรงเรียนที่ครูนำไปจัดการเรียนการสอน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

58253302 : Major (CURRICULUM AND SUPERVISION)

Keyword : curriculum for enhancing the ability, create banana leaf flowers, creative economy

MR. CHANARONG SRICHUN : CURRICULUM DEVELOPMENT FOR CREATIVE
ECONOMICAL INVENTED FLOWERS AND BANANA LEAVES FOR STUDENTS THESIS

ADVISOR : ASSISTANT PROFESSOR CHANASITH SITHSUNGNOEN, Ph.D.

The purpose of this research was to 1) to study the basic information and needs regarding the development of curriculum for teachers to enhance the ability to create banana leaf flowers in creative economy for students 2) to develop a curriculum for teachers to enhance the ability to create banana leaf flowers in an economy Creative student 3) To try out the curriculum for teachers to enhance the ability of the students to create creative banana leaf flowers. 4) To evaluate the curriculum for teachers to enhance the students' ability to create creative banana leaves in the following areas. This 4.1) To compare the knowledge about the creative economy of banana leaf flowers by teachers Before and after the training 4.2) To study the skills of creative banana leaf flower creation skills of teachers after the training course To promote the ability to make banana leaf flowers Creative economy 4.3) To study teachers' opinions on training after using the training curriculum. To promote the ability to make banana leaf flowers Creative economy 4.4) To study the skills of creative banana leaf flower inventions of students after teaching and learning of teachers To promote the ability to make banana leaf flowers Creative economy The sample group used in this study was derived from the Volunteer Sampling method, consisting of 1) Teachers of vocational courses. Knowledge In an expanding school (Primary schools offered at lower secondary education level) 30 people. The results of the training must be used to manage learning for students and to the area to monitor the learning management at the school teaching. The sample group used in this study was derived from the Volunteer Sampling method, consisting of 1) Teachers of vocational courses. Knowledge In an expanding school (Primary schools offered at lower secondary education level) 30 people. The results of the training must be used to manage learning for students and to the area to monitor the learning management at the school teaching. The results of the research showed that According to the research and development (Research and Development: R&D), the research procedures are as follows: 1) Research: basic information study And needs regarding the development of curriculum for teachers to enhance the ability of the students to create creative banana leaf flowers. 2) Development: Developing curriculum for teachers to enhance the ability of students to create creative banana leaf flowers (draft). 3) Research: Using curriculum for teachers to enhance their abilities. 4) Development: Assessing and improving curriculum for teachers to enhance the ability to create banana leaves in creative economy for students. The research results can be summarized as follows 1) The results of the study on the learning of the creative economy of banana leaf flowers Learning achievement scores, curriculum outcomes for teachers to enhance the ability to create artificial banana leaf flowers in creative economy of students of the trainees After the curriculum for teachers Had higher mean scores than before learning outcomes Do curriculum for teachers not statistically significant at the level of 0.05 2) The results of the study of the ability of the creative banana leaf flower in creative economy of teachers Assessment results Ability to make artificial banana leaves The creative economy after organizing the curriculum for teachers was at the highest level. 3) The results of the teachers' opinions on training after using the training curriculum. To promote the ability to make banana leaf flowers Creative economy Overall, found that The trainees were satisfied with the curriculum for teachers to enhance the ability of the students to create creative banana leaf flowers. At a high level. 4) The result of the study of the ability of the creative banana leaf flower in creative economy of students Results of the evaluation of the ability to make banana leaves Creative economy after organizing the curriculum for teachers Of students in the school That the teachers bring to the teaching and learning In overall, at a high level.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลงได้ ด้วยความอนุเคราะห์ที่ให้คำปรึกษาแนะนำอย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนสิทธิ์ สิทธิสูงเนิน ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ เป็นทั้งผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ เป็นที่ปรึกษา และเสียสละดูแล เอาใจใส่ ตั้งแต่เริ่มต้นจนสำเร็จอย่างทุกวันนี้ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิสูตร โพธิ์เงิน และอาจารย์ ดร.ธัญนันท์ แก้วเกิด ที่เสียสละ ดูแล และให้กำลังใจ จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านเป็นอย่างสูง

ขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มาเรียม นิลพันธุ์ ที่กรุณาเป็นประธานในการพิจารณาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปณัต นัจนฤตย์ ผู้ทรงคุณวุฒิที่กรุณาให้คำแนะนำในการแก้ไขข้อบกพร่อง ตลอดจนคณาจารย์ในสาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ และคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ให้ความรู้ และสั่งสอนศิษย์คนนี้นั้นจนประสบความสำเร็จได้

ขอบพระคุณ รองผู้อำนวยการสำนักพัฒนากิจกรรมนักเรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน นางอัจฉราภรณ์ ตั้งอุทัยสุข ที่อนุเคราะห์ประสานงานต่างๆ เพื่ออำนวยความสะดวกในการดำเนินงานวิทยานิพนธ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดทุ่งคอก(สุวรรณสาธุกิจ) จังหวัดสุพรรณบุรี นายประสงค์ พวงวรินทร์ และนางอารี พวงวรินทร์ ที่อนุเคราะห์ให้ใช้สถานที่ในการจัดอบรม อาจารย์พิเศษวิทยาลัยในวังหญิง นางสาวศิริศรี รวยเลิศ ที่อนุเคราะห์เป็นวิทยากรในการฝึกอบรม ตลอดจนครูอาจารย์ทุกท่านที่ไม่ได้กล่าวนามมา ณ ที่นี้ ทุกท่าน ที่มีส่วนช่วยให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอบพระคุณคณะผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่กรุณาตรวจสอบเครื่องมือประกอบการวิจัยเพื่อให้เครื่องมือที่ใช้มีคุณภาพ

ขอบคุณนายขนาน นางสาวอิง ศรีจันทร์ บิดา มารดา และนางสาวอนงค์กาญจน์ ศรีจันทร์ น้องสาว และเพื่อนๆ พี่ๆ น้องๆ หลักสูตรรุ่น 57, 58 และ 59 ในสาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ นางกาญจนา เตียววนากุล นางสาวพัชรี นาคผง นางสาวนิตยา สิ้นลือนาม นายสรเดช เลิศวัฒนาวณิช นางชุนนุชา รัตมี ที่ให้กำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์เสมอมา

หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ก่อให้เกิดประโยชน์ และคุณค่า ผู้วิจัยขอขอบคุณงามความดีทั้งหมดแก่ผู้เกี่ยวข้องทั้งหมดที่ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ประสบความสำเร็จ

ชาญณรงค์ ศรีจันทร์

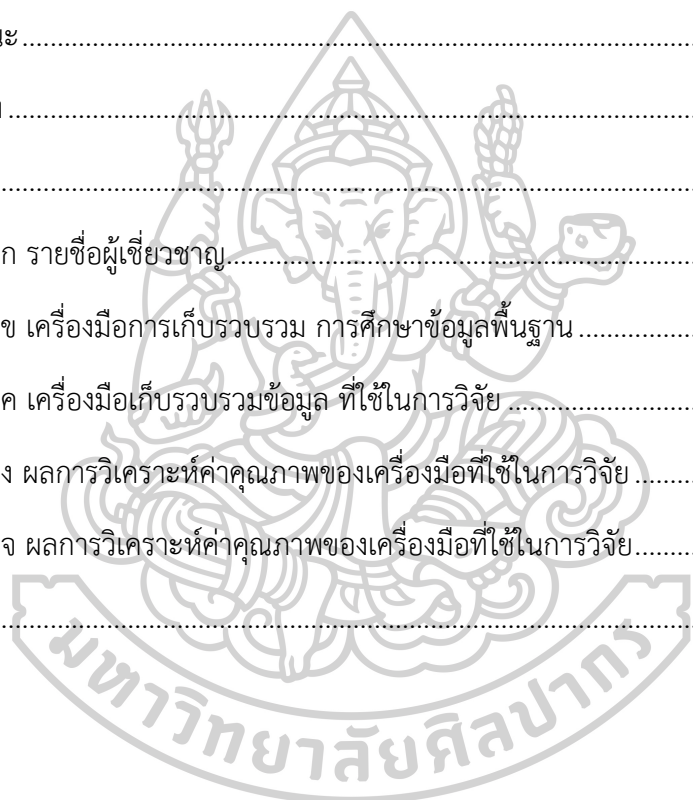
สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ท
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	10
คำถามการวิจัย.....	17
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	17
สมมติฐานการวิจัย.....	18
ขอบเขตการวิจัย.....	18
ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา.....	19
ระยะเวลาในการทดลอง.....	20
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	20
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	20
ประโยชน์ที่ได้รับ.....	22
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	17
การพัฒนาหลักสูตร.....	17
1.หลักสูตร.....	17

1.1 ความหมาย.....	17
1.2 ความสำคัญของหลักสูตร.....	18
1.3 องค์ประกอบของหลักสูตร.....	19
2. การพัฒนาหลักสูตร.....	20
2.1 ความหมาย.....	20
2.2 ขั้นตอนการพัฒนาและการออกแบบหลักสูตร.....	21
2.3 รูปแบบการพัฒนาหลักสูตร.....	22
3. การฝึกอบรม.....	33
3.1 ความหมาย.....	33
3.2 ความสำคัญและความจำเป็นของการฝึกอบรม.....	35
3.3 วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม.....	36
3.4 กระบวนการและขั้นตอนการฝึกอบรม.....	38
3.5 ประเภทของการฝึกอบรม.....	39
3.6 รูปแบบของการฝึกอบรม.....	42
3.7 ประโยชน์ของการฝึกอบรม.....	44
4. การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม.....	45
4.1 ความหมาย.....	45
4.2 การสร้างหลักสูตรฝึกอบรม.....	46
5. การประเมินผลหลักสูตรฝึกอบรม.....	49
5.1 ความหมาย.....	49
5.2 รูปแบบการประเมินหลักสูตร.....	50
การประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง.....	57
1. ความหมาย.....	57
2. ประวัติความเป็นมาของการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง.....	58

3. ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง.....	63
3.1 การเลือกซื้อ การเลือกใช้ ดอกไม้และใบไม้	63
3.2 การดูแลรักษาดอกไม้ ใบไม้.....	64
4. ประเภทของงานดอกไม้สด.....	65
4.1 งานมาลัย.....	65
4.2 งานพานพุ่ม	70
4.3 งานบายศรี	71
เศรษฐกิจสร้างสรรค์	73
1. ความหมาย	73
2. ขอบเขตของเศรษฐกิจสร้างสรรค์	75
3.เศรษฐกิจสร้างสรรค์ของประเทศไทยและต่างประเทศ.....	76
4. นโยบายด้านเศรษฐกิจสร้างสรรค์.....	78
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	84
1. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร	84
2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจสร้างสรรค์.....	87
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานประดิษฐ์.....	89
สรุปวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	90
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	92
ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (R ₁ : Research) : ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน	94
ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (D ₁ : Development) : พัฒนาและหาคุณภาพของหลักสูตรฝึกอบรม. 105	
ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (R ₂ : Research) : ทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม.....	128
ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (D ₂ : Development) : ประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรม ...	134
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	139
ตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน และความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ..	139

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนาและหาคุณภาพของหลักสูตร.....	144
ตอนที่ 3 ผลการใช้หลักสูตร.....	152
ตอนที่ 4 ผลการประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรม.....	160
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	169
สรุปผลการวิจัย.....	170
อภิปรายผลการวิจัย.....	172
ข้อเสนอแนะ.....	177
รายการอ้างอิง.....	179
ภาคผนวก.....	184
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ.....	185
ภาคผนวก ข เครื่องมือการเก็บรวบรวม การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน.....	191
ภาคผนวก ค เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ที่ใช้ในการวิจัย.....	202
ภาคผนวก ง ผลการวิเคราะห์ค่าคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	257
ภาคผนวก จ ผลการวิเคราะห์ค่าคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	263
ประวัติผู้เขียน.....	270

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดของนักการศึกษา.....	26
ตารางที่ 2 รูปแบบการประเมินหลักสูตรตามแนวคิดนักการศึกษา.....	57
ตารางที่ 3 สรุปรวิธิดำเนินการวิจัยขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (R ₁ : Research) เพื่อการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน	104
ตารางที่ 4 สรุปรแผนการการจัดกิจกรรมฝึกอบรมเพื่อสร้างเสริมทักษะความคิดสร้างสรรค์ในการ ประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองตามทักษะที่ต้องการให้เกิดขึ้น.....	110
ตารางที่ 5 สรุปรแผนการการจัดกิจกรรมฝึกอบรมเพื่อสร้างเสริมทักษะความคิดสร้างสรรค์ในการ ประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง	111
ตารางที่ 6 สรุปรวัตถุประสงค์ของข้อสอบก่อนและหลังการใช้หลักสูตร.....	115
ตารางที่ 7 เกณฑ์การประเมินทักษะในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์	118
ตารางที่ 8 เกณฑ์การประเมินทักษะในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์	120
ตารางที่ 9 แบบสอบถามความคิดเห็นต่อการใช้หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการ ประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน.....	122
ตารางที่ 10 สรุปรวิธิดำเนินการวิจัยขั้นตอนที่ 2 การออกแบบและพัฒนา (D ₁ : Development) เพื่อออกแบบและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม.....	126
ตารางที่ 11 แบบแผนการวิจัยแบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนและหลังเรียน	128
ตารางที่ 12 แบบแผนการวิจัยแบบการศึกษาเฉพาะกรณีโดยให้การทดลองหนึ่งครั้ง	129
ตารางที่ 13 สรุปรวิธิดำเนินการวิจัยขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (R ₂ : Research) เพื่อทดลองและจัดกิจกรรม	132
ตารางที่ 14 สรุปรการดำเนินการวิจัยขั้นตอนที่ 4 การออกแบบและพัฒนา (D ₂ : Development) เพื่อ ประเมินประสิทธิผล	136
ตารางที่ 15 แสดงจำนวนและร้อยละเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม	141

ตารางที่ 16 แสดงจำนวนและร้อยละเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์	143
ตารางที่ 17 ตารางแสดงโครงสร้างหลักสูตรสำหรับครูเพื่อส่งเสริมความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน.....	149
ตารางที่ 18 กำหนดการการอบรมอาชีพตามหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์	154
ตารางที่ 19 สรุปบทบาทการดำเนินการจัดกิจกรรมการอบรมหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน ชั้นที่ 1	156
ตารางที่ 20 สรุปบทบาทการดำเนินการจัดกิจกรรมการอบรมหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน ชั้นที่ 2.....	157
ตารางที่ 21 สรุปบทบาทการดำเนินการจัดกิจกรรมการอบรมหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน ชั้นที่ 3.....	157
ตารางที่ 22 สรุปบทบาทการดำเนินการจัดกิจกรรมการอบรมหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน ชั้นที่ 4.....	158
ตารางที่ 23 สรุปบทบาทการดำเนินการจัดกิจกรรมการอบรมหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน ชั้นที่ 5.....	159
ตารางที่ 24 ผลการประเมินผลการเรียนรู้ ก่อนและหลังการจัดหลักสูตรสำหรับครู	161
ตารางที่ 25 ผลการประเมินความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง หลังการจัดหลักสูตรสำหรับครู	162
ตารางที่ 26 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของผู้เข้ารับการอบรม ที่มีต่อหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน.....	163
ตารางที่ 27 ผลการประเมินความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง เชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน ของนักเรียนในโรงเรียนที่ครูนำไปจัดการเรียนการสอน	167
ตารางที่ 28 รายชื่อผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus Group)	186
ตารางที่ 29 รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับความเห็นในการจัดทำ (ร่าง) หลักสูตร	188
ตารางที่ 30 รายชื่อผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus Group)	189
ตารางที่ 31 รายชื่อผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสมของแบบสอบถาม	190

ตารางที่ 32 ผลการวิเคราะห์ค่าคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบบประเมินความเหมาะสมของ
ประเด็นสนทนากลุ่ม (Focus Group) ความต้องการและความคิดเห็นการจัดการเรียนรู้โดยใช้
หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์
ของนักเรียน 258

ตารางที่ 33 ผลการวิเคราะห์ค่าคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบบประเมินความเหมาะสมของ
แบบสัมภาษณ์ความต้องการและความคิดเห็นการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรสำหรับครูเพื่อ
เสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน..... 259

ตารางที่ 34 ผลการวิเคราะห์ค่าคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบบประเมินความเหมาะสม
ของแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เข้ารับการอบรมที่มีต่อหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้าง
ความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน 260

ตารางที่ 35 ผลการประเมินผลการเรียนรู้ ก่อนและหลังการจัดหลักสูตรสำหรับครู 264

ตารางที่ 36 ผลการประเมินความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง หลังการจัดหลักสูตรสำหรับ
ครู 265

ตารางที่ 37 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของผู้เข้ารับการอบรม ที่มีต่อหลักสูตรสำหรับครูเพื่อ
เสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน..... 266

ตารางที่ 38 ผลการประเมินความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง เชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของ
นักเรียน ในโรงเรียนที่ครูนำไปจัดการเรียนการสอน..... 269

สารบัญญภาพ

	หน้า
แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย	16
แผนภูมิที่ 2 รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของทาบ่า (Taba).....	22
แผนภูมิที่ 3 รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของ Saylor and Alexander.....	23
แผนภูมิที่ 4 รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของโอลิวา (Oliva)	24
แผนภูมิที่ 5 รูปแบบพื้นฐานของการฝึกอบรมเป็นระบบ	43
แผนภูมิที่ 6 รูปแบบการออกแบบและการประเมินผลการฝึกอบรม.....	43
แผนภูมิที่ 7 กรอบดำเนินการวิจัย	93
แผนภูมิที่ 8 ขั้นตอนการสร้างประเด็นสนทนากลุ่มความความต้องการและความคิดเห็นการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการสร้างสรรค์การประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน.....	99
แผนภูมิที่ 9 ขั้นตอนการสร้างแบบสัมภาษณ์การพัฒนาหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน สำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร/ดำเนินงานประดิษฐ์	102
แผนภูมิที่ 10 ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน.....	113
แผนภูมิที่ 11 ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรม เรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์	117
แผนภูมิที่ 12 ขั้นตอนการสร้างแบบประเมินทักษะในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์.....	121
แผนภูมิที่ 13 ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นต่อการใช้หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้าง	125

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สังคมไทยในปัจจุบันเป็นสังคมมีลักษณะพลวัต คือ มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว เช่น ด้านการผลิต ด้านเทคโนโลยี บางครั้งก้าวหน้าและบางครั้งถดถอยจนเข้าสู่ภาวะวิกฤติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี (2560) กล่าวใน แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ว่า ประเทศไทย จะยังคงประสบสภาวะแวดล้อมและบริบทของการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่อาจก่อให้เกิดความเสี่ยง ทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ อาทิ กระแสการเปิดเศรษฐกิจเสรี ความท้าทายของเทคโนโลยีใหม่ๆ การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ การเกิดภัยธรรมชาติที่รุนแรง ประกอบกับสภาวะการณ์ด้านต่างๆ ทั้งเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศในปัจจุบันที่ยังคงประสบปัญหาในหลายด้าน เช่น ปัญหาผลิตภาพการผลิต ความสามารถในการแข่งขัน คุณภาพการศึกษา ความเหลื่อมล้ำทางสังคม เป็นต้น ดังนั้น การจัดการกับปัญหาและความท้าทายที่จะตามมา คือ การสร้างคุณภาพการศึกษาที่สามารถรับมือกับความเปลี่ยนแปลงและผลิตพลเมืองที่เข้มแข็ง ช่วยแก้ไขวิกฤติ ความขัดแย้งและพัฒนาประเทศที่ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนคนส่วนใหญ่ได้ตามเจตนารมณ์ของการปฏิรูปการศึกษาปัจจุบันที่ต้องทำให้เกิดขึ้นจริง

การศึกษาเป็นกระบวนการในการพัฒนาให้บุคคลแต่ละบุคคลให้สามารถนำเอาศักยภาพที่มีอยู่ในตนเองออกมาใช้ได้อย่างเต็มที่ มีความรู้ ทักษะ กระบวนการในการแก้ปัญหา ตลอดจนสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข การศึกษาจึงไม่ใช่แค่เพียงการให้ความรู้ แต่เป็นการเสริมสร้างทักษะพื้นฐานในชีวิตทุกๆ ด้าน ไปพร้อมกับการปลูกฝังค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม ดังนั้น การศึกษาจึงมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ กระทรวงศึกษาธิการ (2553: 3) กล่าวถึงในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2545 และ พ.ศ.2553 ว่า การศึกษามี 3 รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย 1)การศึกษาในระบบ หมายถึง การศึกษาที่กำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและการประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน ซึ่งต่างจาก 2)การศึกษานอกระบบ กล่าวคือ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ให้นิยามเกี่ยวกับการศึกษานอกระบบว่า เป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสำเร็จ

การศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม โดยนิยมจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชนหรือศูนย์การเรียนรู้ นอกระบบโรงเรียน เช่น การศึกษาผู้ใหญ่ การศึกษาชุมชน เป็นต้น ซึ่งหากพิจารณาแล้วพบว่า การศึกษาทั้ง 2 รูปแบบยังมีรูปแบบที่คล้ายกันในบางส่วน ดังนั้น จึงทำให้เกิดรูปแบบการศึกษาขึ้นอีก รูปแบบ คือ 3) การศึกษาตามอัธยาศัย จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้ให้ความหมายของการศึกษาตามอัธยาศัยว่าเป็นการศึกษาที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง ตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อมและโอกาสโดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สิ่งแวดล้อม สื่อหรือแหล่งความรู้อื่นๆ

กิจกรรมของหลักสูตรการศึกษาในระบบซึ่งเป็นกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาและเสริมสร้างทักษะ ต่างๆ ให้นักเรียนสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข กริช อัมโภชน (2545: 2) กล่าวถึงการจัดกิจกรรมฝึกอบรมว่า การจัดกิจกรรมฝึกอบรม เป็นกระบวนการที่ประกอบด้วยกิจกรรมระยะสั้นๆ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะและความชำนาญในการปฏิบัติงานและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เข้ารับการอบรม ระยะเวลาที่ใช้ในการฝึกอบรมไม่ยาวนาน เน้นให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถฝึกปฏิบัติ ในเรื่องที่ได้รับอบรมได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุตามวัตถุประสงค์ของการอบรมที่จัดตั้งขึ้น ชาญ สวัสดิ์สาลี (2550 : 15) กล่าวว่า การฝึกอบรม คือ กระบวนการที่เป็นระบบที่จะช่วยเพิ่มพูน ทักษะ ความสามารถและทักษะในการปฏิบัติงาน รวมถึงการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรม ในการปฏิบัติงานของบุคคล (ผู้ปฏิบัติงาน) ให้ดีขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้บุคคลนั้นสามารถปฏิบัติงาน ที่อยู่ในความรับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น อันจะเป็นประโยชน์ ต่องานที่รับผิดชอบในปัจจุบัน หรืองานที่กำลังจะได้รับมอบหมายให้ทำในอนาคตโดยตรง โดยจากความหมายที่กล่าวมานั้นอาจสรุป ได้ว่า การฝึกอบรมเป็นวิธีการในการพัฒนาบุคลากร ให้มีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะความสามารถ เกิดเจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติงาน โดยใช้กลวิธี ที่เหมาะสมในการสร้างประสบการณ์จริงจากการฝึกปฏิบัติจริงของผู้เข้ารับการฝึกอบรม เพื่อเป็นการ แก้ไขปัญหาหรือพัฒนางานและองค์กรให้มีความเจริญก้าวหน้ามากขึ้น

โดยสอดคล้องกับบริบทของสังคมที่กล่าวมาในข้างต้น ซึ่งสาเหตุหลักของการเปลี่ยนแปลงมาจากความก้าวหน้าทางด้านสังคม เศรษฐกิจ ภาษาและวัฒนธรรม ศรีศักร วัลลิโภดม (2543: 53) กล่าวว่า เมื่อสรุปเป็นภาพรวมของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมในสังคมไทยโดยทั่วไป ในขณะนี้ก็อาจกล่าวได้ว่า การเปลี่ยนแปลงจากสังคมเกษตรกรรม มาเป็นสังคมอุตสาหกรรมก็ดี หรือการเปลี่ยนแปลงจากสังคมชวานามาเป็นสังคมกรรมกรก็ดี เป็นไปในลักษณะที่ผู้คนส่วนใหญ่ใน สังคมปรับตัวไม่ทัน เพราะเป็นการเปลี่ยนแปลงจากสังคมที่มีค่านิยมทางวัฒนธรรมที่เน้นการทำตัวเอง ให้กลมกลืนกับจักรวาลและการสร้างดุลยภาพระหว่างความต้องการทางวัตถุกับทางจิตใจ ที่มีผลทำให้

ผู้คนที่ต้องพึ่งพาตัวเองและร่วมมือกันอนุรักษ์ทรัพยากร สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติมาเป็นสังคมสมัยใหม่ที่มีแต่ความต้องการทางวัตถุและการเป็นปัจเจกบุคคลแล้วสร้างค่านิยมทางวัฒนธรรมที่เน้นการควบคุมจักรวาลแทนผลที่เห็นในปัจจุบัน ก็คือการใช้เทคโนโลยีทางวิทยาศาสตร์เพื่อการผลิตผลิตผลทางเศรษฐกิจ จนเกินความจำเป็นทำให้ทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมธรรมชาติที่พอจะเหลือไว้ให้คนในรุ่นหลังๆ ได้ดำรงอยู่อย่างราบรื่นนั้น หดสิ้นไปโดยไม่จำเป็น ด้วยสาเหตุนี้เองเป็นผลให้จึงส่งผลให้วัฒนธรรมบางอย่างที่มีอยู่ในสังคมชนบท สังคมเกษตรกรกำลังจะหรือสูญหายไป เช่น ประเพณีขอฝน ประเพณีทำขวัญข้าว การประดิษฐ์งานศิลปะประดิษฐ์แขนงต่างๆ จากวัสดุธรรมชาติในท้องถิ่น เช่น การประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง การทำพวงมาลัยข้าวตอก การทำงานหัตถศิลป์เครื่องเงิน งานถมเงินถมทอง งานลงรักปิดทอง งานประดับมุก งานแกะสลัก เป็นต้น ซึ่งหลายๆ วัฒนธรรมที่สูญหายไปแล้วนั้นล้วนมีต้นกำเนิดมาจากการเป็นสังคมเกษตรกรรมทั้งสิ้น อีกทั้งยังมี ประวัติน่าสนใจมากมายนับร้อยปี ดังเช่น “ การประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง ” มณีรัตน์ จันทนะพะลิน (2526 : 28) ได้ให้ความหมายไว้ว่า คือ การนำดอกไม้ไทย ใบตองและใบไม้สดชนิดต่างๆ มาประดิษฐ์เป็นงานศิลปะโดยใช้วิธีการต่างๆ ในการประดิษฐ์ เช่น การร้อย การเย็บ การถักและการปัก เป็นต้น เพื่อให้ได้งานศิลปะอันมีคุณค่า สามารถนำไปใช้งานได้เหมาะสมตามวัตถุประสงค์ของการจัดทำ นอกจากนี้หนังสือชุดมรดกไทย “สัญลักษณ์วันแม่ชื่อมะลิ” มณีรัตน์ จันทนะพะลิน (2548: 19) ได้อธิบายถึงประวัติและที่มาของงานประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองโดยกล่าวถึงประวัติเริ่มต้นของคนไทยที่รู้จักการนำดอกไม้มาร้อยเป็นพวงมาลัยไว้ตอนหนึ่งในหนังสือพระราชพิธีสิบสองเดือน ดังนี้ “แต่โบราณสมัยก่อนกรุงสุโขทัย บรรพบุรุษของไทยได้คิดประดิษฐ์ใบไม้ เป็นแบบต่างๆ มากมายแต่ไม่ผู้ใดจดบันทึกไว้ในอนุชนรุ่นหลังได้ค้นคว้า จนถึงสมัยสมเด็จพระร่วงเจ้ามีนางนพมาศ ซึ่งเป็นพระสนมเอกในสมัยนั้น ได้จดบันทึกเรื่องราวของตนเองไว้นางเองเป็นหญิงนักปราชญ์ มีความรอบรู้ในพิธีการต่างๆ งานประดิษฐ์ งานฝีมือและอื่นๆ ตลอดจนมีความรู้ทางหนังสือ ด้วยความปรีชาสามารถของนางนพมาศ เราจึงได้มีโอกาสทราบว่า การจัดดอกไม้ของไทยมีจุดเริ่มต้นแต่สมัยนั้นเป็นต้นมา” จากที่กล่าวมาทั้งหมดอาจพอสรุปคร่าวๆ ได้ว่า งานดอกไม้ใบตองของไทยนั้นมีจุดกำเนิดมาตั้งแต่ก่อนสมัยกรุงสุโขทัยเป็นราชธานี แต่ในขณะนั้นไม่ได้มีการจดบันทึกไว้ ซึ่งเริ่มมีการจดบันทึกเป็นรูปแบบ แบบแผนกันอย่างจริงจังในสมัยสมเด็จพระร่วงเจ้าแห่งกรุงสุโขทัย และสืบทอดกันมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งอาจมีการเปลี่ยนแปลง พัฒนา ปรับปรุงให้มีรูปแบบ เทคนิค วิธีการ ที่มากขึ้นเพื่อให้เหมาะสมกับยุคสมัยบนพื้นฐานของต้นแบบงานที่ทรงคุณค่า

ซึ่งสอดคล้องกับพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรและอนุปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยศิลปากร เมื่อวันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ. 2509 ความว่า

“.....บางท่านจะทำงานในด้านการค้นคว้าศึกษาศิลปะเก่า เพื่อรักษาไว้มิให้ขาดหายไป บางท่านจะทำงานในด้านการสร้างสรรค์ศิลปะต่างๆ เพื่อให้ศิลปะของเราเจริญงอกงามสืบไป ไม่ว่าท่านจะทำหน้าที่ใด ขอให้ท่านทำงานด้วยความตั้งใจจริง และพยายามศึกษาค้นคว้าให้กว้างขวางลึกซึ้งยิ่งขึ้น ให้สามารถรักษามาตรฐานศิลปะของเราไว้ ทั้งสามารถยกให้สูงขึ้นด้วย เพราะความเจริญหรือความเสื่อมของศิลปะนั้น เป็นเครื่องแสดงความเจริญหรือความเสื่อมของชาติด้วยโดยแท้.....”

พระบรมราโชวาทที่ได้ัญญูเข็ญมานั้น กล่าวถึง การสร้างสรรค์ศิลปะเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาประเทศ เพื่อเป็นสัญลักษณ์การเจริญและยกระดับประเทศ การสร้างสรรค์นั้นเป็นจุดสูงสุดของการพัฒนาให้เกิดการต่อยอดสิ่งต่างๆ สู่สังคมมนุษย์ เพราะการคิดและสร้างสรรค์สิ่งใหม่นั้นช่วยให้มนุษย์ มีการพัฒนาทางเทคโนโลยีต่างๆ ในการดำรงชีวิต มีการพัฒนาศาสตร์ต่างๆ ในการอบรมปลูกฝังลูกหลานสืบทอดเผ่าพันธุ์ มีการพัฒนาศิลปะต่างๆ เพื่อให้เกิดความสุขและสุนทรียภาพในการใช้ชีวิต ประเทศไทยกำลังพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่างสร้างสรรค์ โดยนำศิลปวัฒนธรรมต่างๆ มาสร้างมูลค่าให้เป็นสินค้าที่เพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะเศรษฐกิจในโลกยุคปัจจุบันที่เน้นระบบเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ซึ่งสอดคล้องกับความหมายของความคิดสร้างสรรค์ ประเสริฐ มงคล (2557: 1) คือ ความคิดใหม่ๆ แนวทางใหม่ๆ ทักษะคติใหม่ๆ ความเข้าใจและการมองปัญหาในรูปแบบใหม่ ผลลัพธ์ของความคิดสร้างสรรค์ที่ชัดเจน คือ ดนตรี การแสดง วรรณกรรม ละคร สิ่งประดิษฐ์ นวัตกรรมทางเทคนิค แต่บางครั้งความคิดสร้างสรรค์ ก็มองไม่เห็นชัดเจน เช่น การตั้งคำถามบางอย่างที่ช่วยขยายกรอบของแนวคิดซึ่งให้คำตอบบางอย่างหรือการมองโลกหรือปัญหาในแนวนอกกรอบ ซึ่งมีวิธีการอยู่ 6 ขั้นตอน คือ 1)แสวงหาข้อบกพร่อง (Mess Finding) 2)รวบรวมข้อมูล (Data Finding) 3)มองปัญหาทุกด้าน (Problem Finding) 4)แสวงหาความคิดที่หลากหลาย (Idea Finding) 5)หาคำตอบที่รอบด้าน (Solution Finding) 6)หาข้อสรุปที่เหมาะสม (Acceptance Finding) โดยกระบวนการของความคิดสร้างสรรค์อาจเกิดขึ้นโดยบังเอิญหรือโดยความตั้งใจ ซึ่งสามารถทำได้ด้วยการศึกษา การอบรมฝึกฝน การระดมสมอง โดยมากกว่าครึ่งหนึ่งของการค้นพบที่ยิ่งใหญ่ของโลก เกิดจากการค้นพบโดยบังเอิญหรือการค้นพบสิ่งหนึ่งซึ่งใหม่ ในขณะที่กำลังต้องการค้นพบสิ่งอื่นๆ ประเทศไทยเคยประสบปัญหาพื้นฐานที่เราอาจจะไม่ได้ตระหนักถึงมากนัก คือ การพึ่งพาการส่งออกเป็นหลักและมีการกระตุ้นให้ผู้ผลิตและผู้ทำธุรกิจลงทุนในแง่ของการผลิตเพื่อการส่งออก และได้ผลกำไรตอบแทนกลับมาก แต่เมื่อประเทศต่างๆ ปรับตัวใหม่ได้ทันเหมือนกันหมด แล้วประเทศเราจะนำอะไรไปสู้กับคนอื่น ๆ

เราจึงเล็งเห็นถึงการพัฒนาระบบเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative Economy) ปัจจุบันหลายประเทศได้ศึกษาและพัฒนาระบบเศรษฐกิจสร้างสรรค์อย่างจริงจัง เช่น ในอังกฤษที่รัฐบาลได้ประกาศแผนพัฒนาในปี 2544 และจัดตั้งองค์กรซึ่งทำหน้าที่เชื่อมโยงอุตสาหกรรมความคิดสร้างสรรค์ให้สามารถขับเคลื่อนได้อย่างมีประสิทธิภาพ หรือแม้แต่ประเทศเกาหลีใต้ ก็ได้ให้ความสำคัญกับการสร้างรายได้ใหม่จากความคิดสร้างสรรค์ จนปัจจุบันการแพร่หลายของวัฒนธรรมเกาหลีกลายเป็นที่มาของรายได้จากการท่องเที่ยว อาหาร แฟชั่น ดนตรี และภาพยนตร์

ซึ่งจากความหมายของความคิดสร้างสรรค์ดังกล่าวเป็นจุดเริ่มต้นของแนวคิดใหม่ที่ต่อยอดมาจากการใช้ความคิดสร้างสรรค์ คือ ผลงานสร้างสรรค์ ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์ (2555: 12) ให้ความหมายไว้ว่า ผลงานจากความสามารถของมนุษย์ที่จะคิดแก้ปัญหาและพัฒนา จนสามารถประดิษฐ์ผลิตผลใหม่ๆ การคิดริเริ่มในสิ่งใหม่ๆ เพื่อสนองความต้องการของตนเองและสังคม ดังนั้น ผลงานสร้างสรรค์ จึงเป็นผลผลิตจากการกระทำที่ก้าวหน้าแปลกจากเดิมดีขึ้น งดงามยิ่งขึ้น หรือมีคุณค่ายิ่งขึ้น จุดเริ่มต้นของผลงานสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ ในโลกนี้ เกิดจากความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นคุณสมบัติพิเศษของมนุษย์จึงมีการศึกษาและพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของคนเราให้เจริญงอกงาม เพื่อเป็นพื้นฐานนำไปสู่ความเจริญก้าวหน้าของชาติบ้านเมือง เนื่องจากความคิดสร้างสรรค์สามารถที่จะฝึกฝน ทดลอง ปฏิบัติ จนเกิดประสบการณ์ และนำไปสู่การค้นพบแนวทางใหม่ๆ เพื่อการสร้างงานต่อไป การที่มนุษย์รู้จักการสร้างสรรคทำให้โลกได้รับการพัฒนาในด้านต่างๆ มีความเจริญก้าวหน้าจนถึงปัจจุบัน และเชื่อว่าโลก จะเปลี่ยนไปสู่ความเจริญทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีต่อไปในอนาคตอย่างไม่หยุดยั้ง トラบใดที่ยังมีการสร้างสรรค์อย่างต่อเนื่อง

โดยจากแนวคิดเรื่องผลงานสร้างสรรค์ดังกล่าวจึงนำมาสู่การค้นคว้าความหมายของ “เศรษฐกิจสร้างสรรค์” โดย Guilford (1966 : 2) ได้ให้ความหมายของเศรษฐกิจสร้างสรรค์ไว้ว่าเป็นแนวคิดการขับเคลื่อนเศรษฐกิจบนพื้นฐานของการใช้องค์ความรู้ (Knowledge) การศึกษา (Education) การสร้างสรรค์ (Creativity) และการใช้ทรัพย์สินทางปัญญา (Intellectual property) ที่เชื่อมโยงกับรากฐานทางวัฒนธรรม การสั่งสมความรู้ของสังคมและเทคโนโลยี/นวัตกรรมสมัยใหม่ เพื่อผลิตสินค้าและบริการที่สร้าง “มูลค่าทางเศรษฐกิจ” และ “คุณค่าทางสังคม” ซึ่งตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคในตลาดโลกได้หรือกล่าวง่ายๆ คือ “การสร้างมูลค่าที่เกิดจากความคิด” โดยเมื่อทราบหลักการแล้วจะพบว่าเศรษฐกิจสร้างสรรค์นั้นแท้จริง คือ การนำเอาความคิดสร้างสรรค์มาเพิ่มมูลค่าให้กับการผลิตสินค้าและบริการ เพื่อป้อนเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจแล้วเกิดความเจริญงอกงามขึ้นในระบบเศรษฐกิจนั่นเอง ในปัจจุบันมีการจัดทำเป็นหลักสูตรออกมา เพื่อให้ผู้สนใจได้ศึกษาและค้นคว้าหาความรู้เพื่อเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพ เมื่อสำเร็จหลักสูตรได้ หลักสูตรเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในปัจจุบันของประเทศไทย มีอยู่ด้วยกัน 9 กลุ่ม

คือ 1)งานฝีมือและหัตถกรรม (Craft) 2)งานออกแบบ (Design) 3)แฟชั่น (Fashion) 4)ภาพยนตร์และวีดิทัศน์ (Film & video) 5)การกระจายเสียง (Broadcasting) 6)ศิลปะการแสดง (Performing arts) 7)ธุรกิจโฆษณา (Advertising) 8)ธุรกิจการพิมพ์ (Publishing) และ 9)สถาปัตยกรรม (Architecture) เศรษฐกิจสร้างสรรค์ หรือ Creative Economic เป็นประเด็นที่สังคมไทยให้ความสำคัญในอีกแง่มุมหนึ่ง เนื่องจากเป็นระบบเศรษฐกิจที่มีกระบวนการรวบรวมวัฒนธรรม เศรษฐกิจและเทคโนโลยีเข้าไว้ด้วยกัน สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมปัจจุบัน ความสำคัญของการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจโดยอาศัยความรู้และความคิดสร้างสรรค์ ดังจะเห็นได้จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560 – พ.ศ.2564) ที่มุ่งเน้นให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนให้มีความคิดสร้างสรรค์และพัฒนาอุตสาหกรรมเชิงวัฒนธรรมเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาประเทศ ซึ่งอาจเรียกว่า “อุตสาหกรรมสร้างสรรค์” หมายถึง กลุ่มกิจกรรมการผลิตที่ต้องพึ่งพาความคิดสร้างสรรค์เป็นสำคัญ UNCTAD (2008 : 13) แบ่งประเภทอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. ประเภทมรดกหรือมรดกวัฒนธรรม (Heritage or Cultural Heritage) เป็นกลุ่มอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ โบราณคดี วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อและสภาพสังคม เช่น งานสร้างสรรค์ ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มศิลปะ งานฝีมือ โบราณสถาน พิพิธภัณฑสถานและอาหารไทย ฯลฯ
2. ประเภทศิลปะ (Arts) เป็นกลุ่มอุตสาหกรรมบนพื้นฐานของศิลปะและวัฒนธรรม ได้แก่ กลุ่มงานทัศนศิลป์และศิลปะการแสดง ฯลฯ
3. ประเภทสื่อ (Media) เป็นกลุ่มสื่อผลิตงานสร้างสรรค์ที่สื่อสารควบคุมคนกลุ่มใหญ่ ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโทรทัศน์ ภาพยนตร์และเพลง ฯลฯ
4. ประเภทการสร้างสรรค์ออกแบบ (Functional Creation) เป็นกลุ่มของสินค้าและบริการที่ตอบสนองความต้องการของลูกค้าที่แตกต่างกัน เช่น งานออกแบบต่างๆ วิดีโอ เกม รวมทั้งการบริการดิจิทัล และงานวิจัยและพัฒนา ฯลฯ

กลุ่มอุตสาหกรรมที่ใช้ความคิดสร้างสรรค์เป็นหลักในการผลิตสินค้าและบริการ ซึ่งในประเทศไทย หมายถึง งานฝีมือและหัตถกรรม งานออกแบบ แฟชั่น ภาพยนตร์ กระจายเสียง ศิลปะการแสดง โฆษณา การพิมพ์ และสถาปัตยกรรม จากข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในปีพ.ศ. 2560 เฉพาะมูลค่าของเศรษฐกิจทั้ง 9 กลุ่มนี้ คิดเป็นสัดส่วน 12.21% ของ GDP ในปี 2560 มีมูลค่าส่งออกถึง 318,250 ล้านบาท ซึ่งเมื่อพิจารณาจากตัวเลขดังกล่าว การพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของไทยย่อมเป็นทางออกในสถานการณ์เศรษฐกิจโลกในปัจจุบัน และเป็นที่น่าขันที่การพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ต้องได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลจึงจะก่อให้เกิดการผลักดันในวงกว้าง ทั้งนี้สืบเนื่องจากมาตรการฟื้นฟูเศรษฐกิจระยะที่ 2 รัฐบาลได้ประกาศส่งเสริม

แผนพัฒนาศักยภาพของเศรษฐกิจสร้างสรรค์ จำนวน 20,134 ล้านบาทเป็นระยะเวลา 3 ปี ตั้งแต่ปี 2557 – 2559

การที่สังคมจะประสบความสำเร็จในการพัฒนาระบบเศรษฐกิจสร้างสรรค์จะต้องมีองค์ประกอบ 3 ประการ ได้แก่ ประการที่ 1 ทักษะและความสามารถในการเป็นช่างฝีมือ (Talent) ที่รู้สึกในเรื่องนั้น และพร้อมที่จะต่อยอดไปทำในเรื่องอื่นๆ ประการที่ 2 ประวัติศาสตร์วัฒนธรรมและการเป็นสังคมเปิด (Tolerance) ที่คนในสังคมยอมรับในความแตกต่างทางความคิด เชื้อชาติ ศาสนา และเพศ และประการที่ 3 โครงสร้างพื้นฐาน (Basic Requirement) ของสังคมที่เอื้ออำนวย ด้านการศึกษาเทคโนโลยีการสื่อสาร ระบบลอจิสติกส์ ระบบการเงิน ระบบการผลิตที่มีคุณภาพ และสุขอนามัย และระบบการคุ้มครองทรัพย์สิน ทางปัญญา ซึ่งจากคุณลักษณะของสังคมไทย เมื่อประกอบกับโครงสร้างพื้นฐานที่เอื้ออำนวยย่อมเป็นฐานสำคัญที่ทำให้ความคิดสร้างสรรค์ ช่วยสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการที่จะเกิดขึ้น หรือเข้าไปแก้ปัญหาในกระบวนการผลิตแบบเดิม ตัวอย่างที่จับต้องเป็นมูลค่าทางธุรกิจได้อย่างชัดเจนก็คือ เว็บไซต์ Youtube ซึ่งมีมูลค่าการซื้อขายเว็บไซต์ล่าสุดเมื่อตุลาคม พ.ศ. 2554 ในราคา 1.95 พันล้านบาทหรือยูนิตสหรัฐฯ ทั้งที่ใช้เวลาเพียง 5 ปีนับจากเริ่มต้นธุรกิจ ทั้งนี้เพราะสินทรัพย์ที่แท้จริงของ Youtube ไม่ใช่โครงสร้างพื้นฐานด้านต่าง ๆ ของเว็บ แต่คือเนื้อหา (Content) ของวิดีโอที่สมาชิกแต่ละคนนำมาบรรจุไว้ ทำให้ผู้คนจากทั่วโลกที่สนใจสามารถเข้าไปค้นหาได้ตามความต้องการของตนเอง ดังนั้น สินทรัพย์ของ Youtube จึงเป็นสิ่งที่จับต้องไม่ได้ แต่เกิดจากการบริหารเรื่องราวของความคิดสร้างสรรค์จากความต้องการของผู้คนที่เปลี่ยนวิถีชีวิตไปขณะเดียวกันการสร้างสินค้าและบริการใหม่ๆ ที่ใช้ความคิดสร้างสรรค์ มองหาโอกาสต่อยอดให้กับสินค้าเดิม ก็เกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก เพื่อตอบสนองความต้องการสินค้า และบริการที่ซับซ้อนขึ้นของผู้บริโภค เช่น น้ำดื่มที่สมาเนียนเรน (Tasmanian Rain) น้ำดื่มระดับพรีเมียมซึ่งหาซื้อไม่ได้ทั่วไป ด้วยความคิดสร้างสรรค์ในการดำเนินธุรกิจของผู้ผลิตที่ต้องการสร้างสินค้าที่แตกต่าง จึงได้ศึกษาสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศของเกาะทัสมาเนีย จากข้อมูลขององค์การอุตุนิยมวิทยาโลก (World Meteorological Organization) ที่ทำการทดสอบคุณภาพอากาศและจัดอันดับให้เกาะทัสมาเนีย ทางตอนใต้ของออสเตรเลียเป็นสถานที่ที่มีอากาศสะอาดบริสุทธิ์ที่สุดในโลก เนื่องจากมีประชากรและจำนวนอุตสาหกรรมน้อย ที่สำคัญลมที่พัดอยู่เหนือเกาะทัสมาเนียฝั่งตะวันตกยังเป็นลมจากทวีปแอนตาร์กติกา ที่ปราศจากผู้คน และพัดผ่านมหาสมุทร 3 แห่ง คิดเป็นระยะทางกว่าหมื่นไมล์ ดังนั้น ลมที่ก่อให้เกิดน้ำฝนจึงปราศจากสารปนเปื้อนใดๆ ทำให้ผู้ผลิตจึงคิดตั้งโรงงานโดยออกแบบอาคารดักน้ำฝนกลางอากาศก่อนนำไปเก็บพักไว้ในถังเก็บน้ำฝน เพื่อรอการทดสอบคุณภาพก่อนบรรจุลงในขวดแก้ว ปัจจุบันราคาขายน้ำดื่มทัสมาเนีย เรน ขวดบรรจุ 750 มิลลิลิตร อยู่ที่ราว 200 บาท และมีบริการเฉพาะในโรงแรมริทซ์-

คาร์ลตัน เดอะ ทรัมป์ อินเตอร์เนชั่นแนล และโพร์ซีซันส์เท่านั้น ซึ่งจากทั้งสองตัวอย่างข้างต้นคือ เรื่องราวการบริหารความคิดสร้างสรรค์เพื่อสร้างสินค้าและบริการใหม่ๆ ในโลก ปัจจุบันเราเชื่อว่าประเทศไทยมีผู้ประกอบการที่มีศักยภาพ มีนักคิด นักออกแบบ และนักประดิษฐ์ที่เต็มไปด้วยความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งพร้อมจะแปรความคิด ความรู้ และความเชี่ยวชาญให้เกิดเป็นแรงขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจสร้างสรรค์ได้ ซึ่งจะเป็นส่วนช่วยให้ประเทศไทยก็สามารถก้าวขึ้นมาอยู่ในระบบเศรษฐกิจสร้างสรรค์ได้อย่างดี

ซึ่งสอดคล้องกับ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560 – พ.ศ.2564) ที่มุ่งสู่การเปลี่ยนผ่านประเทศไทย จากประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่มีรายได้สูง มีความมั่นคงและยั่งยืน สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขและนำไปสู่การบรรลุวิสัยทัศน์ระยะยาว “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ของประเทศ โดยมีการกำหนดยุทธศาสตร์ของประเทศไว้ คือ ประเทศไทยเป็นประเทศรายได้สูง ที่มีการกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม เป็นศูนย์กลางด้านการขนส่งและโลจิสติกส์ของภูมิภาคสู่ความเป็นชาติการค้าและบริการ (Trading and Service Nation) เป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์และเกษตรปลอดภัย แหล่งอุตสาหกรรมสร้างสรรค์และมินิวัฒนธรรมสูงที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี พ.ศ.2560 – 2579 ในด้านการกำหนดตำแหน่งทางยุทธศาสตร์ของประเทศ (Country Strategic Positioning) การส่งเสริมผู้ประกอบการที่เข้มแข็งและพาณิชย์ดิจิทัล มีการพัฒนาขีดความสามารถของผู้ประกอบการให้มีความยืดหยุ่น สามารถปรับตัวและดำเนินธุรกิจท่ามกลางการดำเนินนโยบายและมาตรการการกีดกันทางการค้าในรูปแบบต่างๆ เพิ่มสัดส่วนความเป็นเจ้าของของคนไทย และสนับสนุนให้มีการขยายตลาดที่มีแบรนด์สินค้าและช่องทางการตลาดที่เป็นของตนเองมากขึ้น ภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ตลอดจนพัฒนาต่อยอดอุตสาหกรรมและบริการเพื่อเข้าสู่การเป็นศูนย์กลางการผลิตบริการและอุตสาหกรรมดิจิทัล

จะเห็นได้ว่าในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 แผนยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี พ.ศ.2560 – 2579 มีการกล่าวถึง อุตสาหกรรมสร้างสรรค์ (Creative Industries หรือ CI) (UNCTAD 2008 : 13) หมายถึง กลุ่มกิจกรรมการผลิตที่ต้องพึ่งพาความคิดสร้างสรรค์เป็นสำคัญ UNCTAD แบ่งประเภทอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้ 1)ประเภทมรดกหรือมรดกวัฒนธรรม (Heritage or Cultural Heritage) เป็นกลุ่มอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ โบราณคดี วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อและสภาพสังคม เช่น งานสร้างสรรค์เกี่ยวข้องกับกลุ่มศิลปะ งานฝีมือ โบราณสถานพิพิธภัณฑ์อาหารและงานประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองของไทย ฯลฯ 2)ประเภทศิลปะ (Arts) เป็นกลุ่มอุตสาหกรรมสร้างสรรค์บนพื้นฐานของศิลปะและวัฒนธรรม ได้แก่ กลุ่มงานทัศนศิลป์และศิลปะการแสดง ฯลฯ 3)ประเภทสื่อ (Media)

เป็นกลุ่มสื่อผลิตงานสร้างสรรค์ที่สื่อสารกับคนกลุ่มใหญ่ ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์และสื่อโสตทัศน ภาพยนตร์ และเพลง ฯลฯ 4) ประเภทสร้างสรรค์ออกแบบ (Functional Creation) เป็นกลุ่มของสินค้าและบริการที่ตอบสนองความต้องการของลูกค้าที่แตกต่างกัน เช่น งานออกแบบต่างๆ ideo เกม รวมถึงการบริการดิจิทัลและงานวิจัยและพัฒนา ฯลฯ

โดยในปัจจุบันจะเห็นได้ว่าผู้ประกอบการในยุคเศรษฐกิจสร้างสรรค์มีการพัฒนาศักยภาพของตน อย่างต่อเนื่อง สิ่งสำคัญอันดับแรก ซึ่ง อภิลิทธิ์ ไส้คำตรูไกล (2555: 25) กล่าวไว้ คือ การยอมรับว่าโลกมีเปลี่ยนแปลง และมีความพยายามในการปรับตัว นักธุรกิจบางท่านที่เคยประสบความสำเร็จ แต่ยังมีวิธีคิดแบบเดิมๆ และไม่ยอมปรับตัว ก็อาจจะอยู่ไม่รอด ซึ่งขึ้นอยู่กับบุคคล ไม่ได้ขึ้นอยู่กับอายุ ทั้งนี้เครื่องหมายการค้าใหญ่ๆ (แบรนด์) ยังคงหลงเหลืออยู่ประมาณ 20% เท่านั้น นอกนั้นล้มลงไปหมดเนื่องจากปรับตัวไม่ได้ องค์กรต่างๆ อาทิ สถาบันการเงิน บริษัทรถยนต์ ก็อยู่ระหว่างการเผชิญการเปลี่ยนแปลงและจะสามารถอยู่รอดได้หรือไม่ก็ขึ้นกับการปรับตัว ในอนาคตย่อมเกิดการเลือกของผู้บริโภคมีการเปลี่ยนแปลง ผู้บริโภคจะละเอียดมากขึ้น นอกจากนี้ โครงสร้างของโลกก็เปลี่ยน อาทิ เราสามารถเดินทางโดยเครื่องบินไปต่างประเทศได้ในราคาถูก เราจึงต้องมองย้อนไปดูในสิ่งที่เป็น Soft Asset สินทรัพย์ที่จับต้องไม่ได้ อาทิ ความรู้ ทักษะ ความชำนาญ วิธีคิด สินทรัพย์ทางปัญญา สิ่งเหล่านี้จะเป็นปัจจัยสำคัญ ส่วน Hard Asset เราต้องศึกษาเรื่องการปรับทักษะวิธีการคิด สร้างความแตกต่างอยู่บนรากฐานของเหตุผล วิธีคิดที่แตกต่าง สร้างสรรค์นั้น แบ่งเป็น 2 ด้าน คือ Creative เป็นเรื่องความคิดสร้างสรรค์ของตัวบุคคล แต่เราต้อง Turn ตัว c ให้เป็น C โดยต้องทำให้ Creative ความคิดสร้างสรรค์นั้นมี Value คุณค่ากับสังคมและธุรกิจ มีคุณค่าสู่สาธารณะให้ได้ และต้องมีความรู้มีเหตุผล

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะพบว่า Soft Asset และ Hard Asset ในประเทศไทยของเรามีอยู่อย่างมากมาย แต่ยังมีน้อยมากที่ถูกจับมารวมกันและสร้างสรรค์เป็นรูปแบบในการคิดใหม่ๆ อีกทั้งหากพูดถึงประเภทของอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ซึ่งมีรูปแบบผลงานมากมาย ไม่มีทางปฏิเสธได้เลยว่างานประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองของไทยเป็นส่วนหนึ่งของอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ในสาขาวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ การศึกษาและพัฒนาในรูปแบบที่ชัดเจน แนวความคิดของเศรษฐกิจสร้างสรรค์ การสร้างสรรค์งานประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองของไทยจะช่วยส่งเสริมกับนโยบายของภาครัฐในการนำเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจสร้างสรรค์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสังคมที่เป็นสังคมที่มีการสังคมนวัตกรรมเรื่อยมาตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน เพราะนอกจากจะทำให้วัฒนธรรมที่สืบทอดและสั่งสมมาอยู่อย่างเหมาะสมแล้วยังเกิดการพัฒนาต่อยอดวัฒนธรรมเพื่อให้เกิดสิ่งใหม่ๆ ในสังคมด้วย

ปัจจุบันในระบบการศึกษาทุกๆ ระบบ มีการจัดการศึกษาในเรื่องเกี่ยวกับความหลากหลายของเชื้อชาติ วัฒนธรรมและมีประเพณีที่สั่งสม สืบทอดกันมานานหลายต่อหลายรุ่น ซึ่งนักเรียน

สมควรได้รับการถ่ายทอดและปลูกฝังเพื่อปฏิบัติและส่งต่อวัฒนธรรมต่างๆ และสามารถสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ขึ้นมา แต่ทว่านักเรียนส่วนใหญ่กลับไม่รับการปลูกฝังในการรักษาและสร้างสรรค์วัฒนธรรมขึ้นมาเลย ซึ่งหากจะมองถึงสาเหตุของปัญหาก็จะพบว่าครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สารงานประดิษฐ์ นั้นขาดความรู้ ความสามารถและทักษะในการสร้างสรรค์งานประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองในรูปแบบใหม่ๆ อีกทั้งยังไม่สามารถหาช่องทางในการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่ประดิษฐ์ขึ้นได้ ส่งผลให้ไม่มีการคิดสร้างสรรค์และพัฒนาสิ่งใหม่ๆ ขึ้นมา ซึ่งอาจมาจากหลากหลายสาเหตุ เช่น การถูกปลูกฝังมาในรูปแบบเดิมๆ นักเรียนขาดโอกาสในการเปิดโลกทัศน์ให้กว้างขึ้น รวมถึงวิธีการสอนแบบเดิมๆ ของครูหรือผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งส่งผลให้นักเรียนไม่ได้รับการพัฒนาทักษะกระบวนการความคิดสร้างสรรค์

จากความสำคัญและความจำเป็นดังกล่าว ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ถึงปัญหาที่เกิดขึ้นพบว่า การจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ สารงานอาชีพ ในปัจจุบันมีการจัดเวลาเรียนที่มีชั่วโมงในการฝึกปฏิบัติน้อย ส่งผลให้นักเรียนไม่ได้ลงมือฝึกปฏิบัติจนเกิดความชำนาญ ผู้วิจัยได้จัดทหกิจกรรมที่มีความน่าสนใจ สอดคล้องกับเนื้อหาในชีวิตประจำวัน ผ่านการจัดหลักสูตรฝึกอบรม ซึ่งมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นการเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจให้กับผู้เข้ารับการอบรม ให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ และทันต่อสภาวะการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเศรษฐกิจ อีกทั้ง ยังเป็นการปลูกจิตสำนึกในการรักความเป็นไทย การมีส่วนร่วมในการสืบทอด อนุรักษ์ งานศิลปะแขนงนี้ให้คงอยู่สืบไป โดยมีการนำแนวคิดของเศรษฐกิจสร้างสรรค์ เข้ามาจัดเป็นหลักสูตรฝึกอบรมให้ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ เพื่อให้ครูนำความรู้ที่ได้รับไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ต่อยอดให้นักเรียนสามารถพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์ ในการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ ส่งผลให้สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม และเกิดผลการเรียนรู้ที่ดีมากขึ้น ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจในการพัฒนาหลักสูตรสำหรับครู เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน โดยคำนึงถึงการนำแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์มาใช้ควบคู่กับการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง เพื่อให้ครูผู้เข้ารับการอบรมได้เกิดทักษะความคิดสร้างสรรค์ และสามารถนำไปถ่ายทอด ต่อยอดความคิดให้กับนักเรียนผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในรายวิชาหรือกิจกรรมที่ครูรับผิดชอบอยู่ได้

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการพัฒนาหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยสำหรับพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ดังนี้

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม

กาญจนา คุณารักษ์ (2553: 30) ได้เสนอขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรซึ่งสอดคล้องกับสังต์ อุทรานนท์ (2532 : 38) และ Taba (1962 :12-13) ซึ่งมี 7 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาและวินิจฉัยความต้องการของนักเรียน

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดจุดมุ่งหมายในการพัฒนาหลักสูตร เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการจัดทำหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นอย่างมีจุดมุ่งหมายชัดเจน

ขั้นตอนที่ 3 เลือกเนื้อหา เป็นการเลือกเนื้อหาสาระที่จะจัดให้กับนักเรียนเพื่อที่จะได้เรียนรู้ตรงตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

ขั้นตอนที่ 4 จัดเนื้อหาสาระ เพื่อเป็นการตัดสินใจเลือกเนื้อหาสาระตามพัฒนาการตามวัยเพื่อให้เหมาะสมกับนักเรียนแต่ละระดับชั้น

ขั้นตอนที่ 5 เลือกประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับนักเรียน

ขั้นตอนที่ 6 จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับนักเรียน โดยต้องมีความสอดคล้องกับเนื้อหาสาระ จุดมุ่งหมายและพัฒนาการตามวัยที่เหมาะสมของนักเรียน

ขั้นตอนที่ 7 ประเมิน เป็นการประเมินผลนักเรียนตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเพื่อทราบว่าตอบสนองจุดมุ่งหมายของหลักสูตรหรือไม่ อย่างไร

Tyler (1949: 1-2) ได้เสนอขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับ Saylor and Alexander (1974: 30-39) ไว้ 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผนหลักสูตร (Curriculum Planning) โดยอาศัยการระดมความคิด แสวงหาคำตอบ

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาหลักสูตร (Curriculum Development)

ขั้นตอนที่ 3 การเลือกและจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยไทเลอร์ได้เสนอเกณฑ์ในการพิจารณาเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ไว้ ดังนี้ 3.1) นักเรียนควรมีโอกาสฝึกพฤติกรรมและการเรียนรู้เนื้อหาตามที่ระบุไว้ในจุดประสงค์ 3.2 กิจกรรมและประสบการณ์นั้นควรจะทำให้ให้นักเรียนพึงพอใจที่จะปฏิบัติตามพฤติกรรมที่ได้ระบุไว้ในจุดประสงค์ 3.3) กิจกรรมและประสบการณ์นั้นควรจะถูกอยู่ในขอบข่ายความพอใจที่พึงปฏิบัติได้ 3.4) กิจกรรมและประสบการณ์หลายๆด้านของการเรียนรู้ อาจนำไปสู่จุดประสงค์ที่กำหนดไว้เพียงข้อเดียวในทำนองเดียวกันกิจกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้เพียงอย่างเดียวอาจตอบสนองจุดประสงค์หลายๆข้อได้

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผล เพื่อที่จะตรวจสอบดูว่าการเรียนการสอนได้บรรลุจุดประสงค์ตามที่กำหนดไว้หรือไม่ สมควรจะมีการปรับแก้ส่วนใดบ้าง

สมคิด บางโม (2555: 67-68) กล่าวว่า ในเรื่องของการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมต้องทำควบคู่ไปกับการฝึกอบรม วงจรหลักสูตรและวิธีการพัฒนาหลักสูตร ประกอบด้วยขั้นตอน ดังนี้

- ขั้นตอนที่ 1 การหาความจำเป็นในการฝึกอบรม (Training Needs)
- ขั้นตอนที่ 2 การสร้างหลักสูตรฝึกอบรม (Curriculum Construction)
- ขั้นตอนที่ 3 สามารถนำหลักสูตรไปใช้ (Implementation)
- ขั้นตอนที่ 4 การติดตามและประเมินผลการอบรม (Follow-up Evaluation)

ชาญ สวัสดิ์สาลี (2550: 88-97) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการสร้างหลักสูตรฝึกอบรม โดยมีกระบวนการพัฒนา 4 ขั้นตอน ดังนี้

- ขั้นตอนที่ 1 ทบทวนความจำเป็นในการฝึกอบรม
- ขั้นตอนที่ 2 ระบุภารกิจที่เป็นปัญหา
- ขั้นตอนที่ 3 กำหนดวัตถุประสงค์ในการฝึกอบรม
- ขั้นตอนที่ 4 วิเคราะห์ภารกิจกับเกณฑ์เพื่อหาระดับความสำคัญ

นอกจากนี้แนวคิดทฤษฎีของนักการศึกษาที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว ยังมีผลงานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร โดยได้ระบุขั้นตอนต่างๆ ที่สอดคล้องกับแนวความคิดของนักการศึกษาหลายท่าน เช่น งานวิจัยของบัณฑิต สืออ่อน (2555: 41-48) ได้พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม งานประดิษฐ์บายศรีจากวัสดุธรรมชาติ โดยมีกระบวนการพัฒนา 4 ขั้นตอน ดังนี้

- ขั้นตอนที่ 1 สำรวจความต้องการเกี่ยวกับงานประดิษฐ์บายศรีจากวัสดุธรรมชาติ
- ขั้นตอนที่ 2 การสร้างหลักสูตรฝึกอบรมการประดิษฐ์บายศรีจากวัสดุธรรมชาติ
- ขั้นตอนที่ 3 ประเมินทักษะการประดิษฐ์บายศรีจากวัสดุธรรมชาติของผู้ที่ได้รับการ

ฝึกอบรมจากหลักสูตรฝึกอบรม

ขั้นตอนที่ 4 สอบถามความพึงพอใจของผู้ที่ได้รับการฝึกอบรมงานประดิษฐ์บายศรีจากวัสดุธรรมชาติ

สอดคล้องกับพัชรัตน์ ปั่นแก้ว (2557: 116-126) ได้พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ โดยการบูรณาการเทคโนโลยีในการเรียนการสอน สำหรับครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ โดยมีกระบวนการพัฒนา 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ โดยการบูรณาการเทคโนโลยี

ในการเรียนการสอน สำหรับครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 จำนวน 144 คน 6 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองสงขลา อำเภอนาหม่อม อำเภอสิงหนคร อำเภอสทิงพระ อำเภอกระแสสินธุ์ และอำเภอระโนด

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างหลักสูตรเป็นการสร้างหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง ตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ โดยการบูรณาการเทคโนโลยีในการเรียนการสอน สำหรับครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้ จากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความถูกต้อง

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตร เป็นการศึกษาค้นคว้าทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง ตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ โดยการบูรณาการเทคโนโลยีในการเรียนการสอน สำหรับครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ จำนวน 40 คน ขณะฝึกอบรมและเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้ก่อนและหลังฝึกอบรม

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลการใช้หลักสูตร เป็นการประเมินผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ โดยการบูรณาการเทคโนโลยีในการเรียนการสอน สำหรับครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ โดยศึกษาความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรม จำนวน 40 คน

จากที่กล่าวมาสามารถสรุปได้ว่าการพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การพัฒนาแผนการจัดประสบการณ์ ซึ่งประกอบด้วยจุดมุ่งหมาย เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้และการวัดประเมินผล เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์

แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ UNCTAD (2008) ได้ให้ความหมายไว้ว่า คือ การใช้องค์ความรู้ (Knowledge) การศึกษา (Education) การสร้างสรรค์งาน (Creativity) สะท้อนถึงกระบวนการรวมเอาวัฒนธรรม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยี เข้าด้วยกัน เพื่อสร้างสรรค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมใหม่ตามบริบทของสังคมนั้น ระบบเศรษฐกิจนี้รัฐบาลได้ให้การสนับสนุนในการให้เกิดการสร้างสรรค์ การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ เรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง จึงจำเป็นต้องอาศัยหลักการดังกล่าวในการเป็นกรอบที่จะผลิตผู้เรียนให้ได้คุณลักษณะตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์และเข้าใจระบบการสร้างสรรค์ตามระบบนี้ ห่วงโซ่ของการสร้างสรรค์เริ่มต้นจากความสามารถในการผลิต (Supply) สู่กระบวนการต่างๆ เพื่อให้ตอบรับกับความต้องการของผู้บริโภค (Demand) โดยมีขบวนการดังนี้ การเผยแพร่ (Dissemination) การจัดแสดงหรือการรับรองสินค้า (Exhibition & Reception) นอกจากนี้ยังต้อง

มีกระบวนการ จัดทำเอกสารเพื่ออนุรักษ์และการอนุรักษ์สิ่งของที่ได้จากความคิดสร้างสรรค์เหล่านี้ ซึ่งน่าจะหมายถึง การเก็บในรูปแบบของลิขสิทธิ์และสิทธิบัตรต่างๆ กระบวนการที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งที่รองรับห่วงโซ่สร้างสรรค์นี้ คือ การศึกษาและฝึกอบรมให้เกิดบุคคลที่เข้ามาช่วยในการผลิตและเกิดการ พัฒนา รวมถึงต้องมีข้อวิจารณ์ผลิตภัณฑ์หรือสินค้านั้นทั้งในเชิงบวกและลบด้วย จึงจะจัดเป็นห่วงโซ่ของการสร้างสรรค์ที่สมบูรณ์ นอกจากนี้แนวคิดทฤษฎีที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว ยังมีผลงานวิจัยเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ โดยได้ระบุขั้นตอนต่างๆ ที่สอดคล้องกับแนวความคิดข้างต้นไว้ เช่น งานวิจัยของปฤณต์ นัจนฤตย์ (2553 : 91) ได้พัฒนาหลักสูตรการออกแบบตกแต่งอาหารเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ สำหรับบุคลากรธุรกิจอาหาร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหลักสูตรการออกแบบตกแต่งอาหารเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์สำหรับบุคลากรธุรกิจอาหาร เป็นการวิจัยและพัฒนา โดยเป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี

จากการศึกษาแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ระบบเศรษฐกิจสร้างสรรค์มาเป็นแนวคิดที่นำมาใช้ในงานวิจัยได้ คือ การพัฒนาเศรษฐกิจบนพื้นฐานของการสร้างและใช้องค์ความรู้ ความคิดสร้างสรรค์ และทรัพย์สินทางปัญญา ที่เชื่อมโยงกับพื้นฐานทางวัฒนธรรม การสั่งสมความรู้ของสังคม เทคโนโลยี และนวัตกรรม ในการผลิตสินค้าและบริการใหม่เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ

แนวคิดการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และผลงานสร้างสรรค์

ความคิดสร้างสรรค์ ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์ (2555: 12) คือ ปรากฏการณ์ที่บุคคลสร้างสรรค์ “สิ่งใหม่” อาทิ ผลผลิต การแก้ปัญหา นวัตกรรมหรืองานศิลปะ ฯลฯ ซึ่งมีคุณค่า การจะตีความเกี่ยวกับความใหม่นั้น ขึ้นอยู่กับผู้สร้างสรรค์ สังคม หรือแวดวงที่สิ่งใหม่นั้นเกิดขึ้น การประเมินคุณค่าก็ในทำนองเดียวกัน คุณสมบัติที่มักใช้ในการตีความความใหม่ ประกอบด้วย 1)สิ่งประดิษฐ์ที่ไม่เคยปรากฏมาก่อน 2)สิ่งประดิษฐ์ที่อาจปรากฏอยู่ที่อื่นแต่มีผู้สร้างสรรค์ขึ้นใหม่โดยอิสระ 3)การคิดวิธีดำเนินการใหม่ 4)ปรับกระบวนการผลิตเข้าสู่ตลาดที่แตกต่างออกไป 5)คิดวิธีการใหม่ในการแก้ไขปัญหา 6)เปลี่ยนแนวคิดที่แตกต่างจากผู้อื่น

ความคิดสร้างสรรค์ ประเสริฐ มงคล (2557: 1) คือ ความคิดใหม่ๆ แนวทางใหม่ๆ ทัศนคติใหม่ๆ ความเข้าใจและการมองปัญหาในรูปแบบใหม่ ผลลัพธ์ของความคิดสร้างสรรค์ที่ชัดเจนคือ ดนตรี การแสดง วรรณกรรม ละคร สิ่งประดิษฐ์ นวัตกรรมทางเทคนิค แต่บางครั้งความคิดสร้างสรรค์ก็มองไม่เห็นชัดเจน เช่น การตั้งคำถามบางอย่างที่ช่วยขยายกรอบของแนวคิดซึ่งให้คำตอบบางอย่าง หรือการมองโลกหรือปัญหาในนอกรอบ ซึ่งมีวิธีการอยู่ 6 ขั้นตอน คือ 1)แสวงหาข้อบกพร่อง (Mess Finding) 2)รวบรวมข้อมูล (Data Finding) 3)มองปัญหาทุกด้าน (Problem Finding) 4)แสวงหาความคิดที่หลากหลาย (Idea Finding) 5)หาคำตอบที่รอบด้าน (Solution

Finding) 6) หาข้อสรุปที่เหมาะสม (Acceptance Finding) โดยกระบวนการของความคิดสร้างสรรค์ อาจเกิดขึ้นโดยบังเอิญหรือโดยความตั้งใจ ซึ่งสามารถทำได้ด้วยการศึกษา การอบรมฝึกฝน การระดมสมอง (brain-storming) มากกว่าครึ่งหนึ่งของการค้นพบที่ยิ่งใหญ่ของโลก เกิดจากการค้นพบโดยบังเอิญ (serendity) หรือการค้นพบสิ่งหนึ่งซึ่งใหม่ ในขณะที่กำลังต้องการค้นพบสิ่งอื่นมากกว่า

นอกจากนี้แล้วยังอาจกล่าวถึงความหมายของ ผลงานสร้างสรรค์ กล่าวโดย อภิสิทธิ์ ไล่ศัตรูไกล (2555: 25) คือ ผลงานจากความสามารถของมนุษย์ที่จะคิดแก้ปัญหาและพัฒนา จนสามารถประดิษฐ์ผลิตผลใหม่ๆ การคิดริเริ่มในสิ่งที่แปลกใหม่ เพื่อสนองความต้องการของตนเองและสังคม ดังนั้น ผลงานสร้างสรรค์จึงเป็นผลผลิตจากการกระทำที่ก้าวหน้าแปลกจากเดิม ดีขึ้น งดงามยิ่งขึ้น หรือมีคุณค่ายิ่งขึ้น จุดเริ่มต้นของผลงานสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ ในโลกนี้ เกิดจากความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นคุณสมบัติพิเศษของมนุษย์ จึงมีการศึกษาและพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของคนเราให้เจริญงอกงาม เพื่อเป็นพื้นฐานนำไปสู่ความเจริญก้าวหน้าของชาติบ้านเมือง เนื่องจากความคิดสร้างสรรค์สามารถที่จะฝึกฝน ทดลอง ปฏิบัติจนเกิดประสบการณ์ และนำไปสู่การค้นพบแนวทางใหม่ๆ เพื่อการสร้างงานต่อไป การที่มนุษย์รู้จักการสร้างสรรค์ ทำให้โลกได้รับการพัฒนาในด้านต่างๆ มีความเจริญก้าวหน้าจนถึงปัจจุบัน และเชื่อว่าโลกจะเปลี่ยนไปสู่ความเจริญทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีต่อไปในอนาคตอย่างไม่หยุดยั้ง トラบใดที่ยังมีการสร้างสรรค์อย่างต่อเนื่อง

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้นสามารถสรุปได้เป็นแผนภาพดังต่อไปนี้

กรอบแนวคิดการวิจัย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจ ของนักเรียน

<p>แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจของนักเรียน</p>	<p>แนวคิดการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม หมายถึง การพัฒนาแผนการจัดประสบการณ์ ซึ่งประกอบด้วยจุดมุ่งหมาย เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดประเมินผล เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ โดยสอดคล้องกับแนวคิดและงานวิจัยของบุคคลต่างๆ ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tyler (1950: 1-2) - Tabo (1962: 12-13) - Salor, Alexander and Lewis (1981: 30-39) - สัจจ อูษานนท์ (2532: 38) - กัญญาภา คุณภักดิ์ (2500: 309) - สมคิด บางโม (2545: 67-68) - ขาวยู่ สวัสดิ์สาส์ (2550: 88-97) - บัญชิต ลีออน (2555: 41-48) - พัทธรัตน์ จีนแก้ว (2557: 116-126)
<p>แนวคิดการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และผลงานสร้างสรรค์ ผลงานสร้างสรรค์ คือ ผลงานจากความสามารถของมนุษย์ที่คิดแก้ปัญหาและพัฒนา ตามแบบประติษฐ์ (ผลิตภัณฑ์ใหม่ การคิดริเริ่มในสิ่งที่ไม่เคยใหม่ เพื่อตอบสนองความต้องการของสังคม ดังนั้น ผลงานสร้างสรรค์จึงเป็นผลผลิตจากกระบวนการที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากเดิม คือขึ้น ลงลงขึ้น หรือมีคุณค่ายิ่งขึ้น โดยสอดคล้องกับแนวคิดและงานวิจัยของบุคคลต่างๆ ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - ขาวยู่แรงศักดิ์ พรุ่งโรจน์ (2555: 5) - อภิสิทธิ์ ใสศรีสุภัท (2555 : 25) - ประเสริฐ มงคล (2557: 1) 	<p>เศรษฐกิจสร้างสรรค์ การพัฒนาเศรษฐกิจบนพื้นฐานของการสร้าง และใช้คุณค่าในรู้ความคิดสร้างสรรค์ และทรัพย์สินทางปัญญา ที่เชื่อมโยงกับพื้นฐานทางวัฒนธรรม การสั่งสมความรู้ของสังคม เทคโนโลยี และนวัตกรรม ในการผลิตสินค้าและบริการใหม่เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ</p> <p>โดยสอดคล้องกับแนวคิดและงานวิจัยของบุคคลต่างๆ ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - UNCTAD (2008: 83) - ปุคณัฏ รัตนฤทัย (2553: 91)

<p>หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน</p>	<p>- หลักสูตรฝึกอบรม</p> <ul style="list-style-type: none"> - หลักการและเหตุผล - วัตถุประสงค์ - เนื้อหาของหลักสูตร - โครงสร้างหลักสูตร - แผนการเรียนการสอน - กิจกรรมในการฝึกอบรม - สื่อประกอบการฝึกอบรม - การวัดผลและประเมินผล
---	---

<p>ผลการวิจัย</p>	<p>ครู</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ความรู้ เรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของครู 2) ความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของครู 3) ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการใช้หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์
<p>นักเรียน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน 	

แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

คำถามการวิจัย

1. ข้อมูลพื้นฐานและความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน เป็นอย่างไร
2. การพัฒนาหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน เป็นอย่างไร
3. การทดลองใช้หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน เป็นอย่างไร
4. การประเมินหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน ในประเด็นต่อไปนี้
 - 4.1 ความรู้ เรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของครู หลังการอบรมสูงกว่าก่อนการอบรมหรือไม่
 - 4.2 ความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของครู หลังการจัดหลักสูตรฝึกอบรม เพื่อส่งเสริมความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์อยู่ในระดับใด
 - 4.3 ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการใช้หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ อยู่ในระดับใด
 - 4.4 ความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน หลังการจัดการเรียนการสอนของครู เพื่อส่งเสริมความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ อยู่ในระดับใด

วัตถุประสงค์การวิจัย

งานวิจัย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน
2. เพื่อพัฒนาหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน
3. เพื่อทดลองใช้หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน
4. เพื่อประเมินผลหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน ในประเด็นต่อไปนี้

4.1 เพื่อเปรียบเทียบความรู้ เรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของครู ก่อนและหลังการใช้หลักสูตร

4.2 เพื่อศึกษาความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของครู หลังการใช้หลักสูตร เพื่อส่งเสริมความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์

4.3 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูต่อการอบรมหลังการใช้หลักสูตรฝึกอบรม เพื่อส่งเสริมความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง เชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์

4.4 เพื่อศึกษาความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียนหลังการจัดการเรียนการสอนของครู เพื่อส่งเสริมความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง เชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์

สมมติฐานการวิจัย

1. ความรู้ เรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง เชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของครู หลังการใช้หลักสูตรสูงกว่าก่อนการใช้หลักสูตร

2. ความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของครู หลังการใช้หลักสูตร เพื่อส่งเสริมความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง เชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ อยู่ในระดับดี

3. ความคิดเห็นของครูผู้ต่อการอบรมหลังการใช้หลักสูตร เพื่อส่งเสริมความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง เชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ อยู่ในระดับมาก

4. ความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน หลังการจัดการเรียนการสอนของครู เพื่อส่งเสริมความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง เชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ อยู่ในระดับดี

ขอบเขตการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่

1. ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ที่ทำการสอนในสาระงานอาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 45 คน

2. นักเรียน ที่ครูผู้สอน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ที่ทำการสอนในสาระงานอาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 324 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้มาโดยวิธีเลือกแบบอาสาสมัคร (Volunteer Sampling) มาเรียบม นิลพันธุ (2558 : 124) ได้แก่

1. ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ที่ทำการสอนในสาระงานอาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 30 คน โดยจะทำการขออาสาสมัคร จำนวน 10 คน นำผลการอบรมไปใช้จัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนและทำการลงพื้นที่เพื่อติดตามผลการจัดการเรียนรู้ ณ โรงเรียนที่ทำการสอน

2. นักเรียน ที่ครูอาสาสมัคร จำนวน 10 คน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ที่ทำการสอนในสาระงานอาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 จังหวัดสุพรรณบุรี นำผลการใช้หลักสูตรไปใช้จัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนและทำการลงพื้นที่เพื่อติดตามผลการจัดการเรียนรู้ ณ โรงเรียนที่ทำการสอน จำนวน 90 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปรต้น : หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน

ตัวแปรตาม : 1) ความรู้ ความเข้าใจเรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์

2) ความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของครู

3) ความคิดเห็นของครูหลังการใช้หลักสูตรเพื่อส่งเสริมความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง เชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์

4) ความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน

ระยะเวลาในการทดลอง

ระยะเวลาในการทดลองใช้หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน ผู้วิจัยได้กำหนดระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรม 2 ช่วงเวลา ดังนี้

ระยะที่ 1 ระยะการจัดกิจกรรมฝึกอบรม

ฝึกอบรมครูโดยใช้หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน จำนวน 12 ชั่วโมง

ระยะที่ 2 ระยะการนำผลการฝึกอบรมไปจัดกิจกรรมและการติดตาม

ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจากการอบรมหลักสูตรสำหรับครู เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน ให้กับนักเรียน ในรายวิชาการงานอาชีพ จำนวน 12 ชั่วโมง

ข้อตกลงเบื้องต้น

ในการวิจัย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน ได้กำหนดให้ครู และนักเรียน ประดิษฐ์พานพุ่มเป็นชิ้นงานในการประเมินความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง เนื่องจาก พานพุ่มโดยประกอบไปด้วยงานดอกไม้ใบตองหลากหลายส่วน ดังนี้ 1)งานมาลัย 2)งานปักพุ่ม 3)งานกระทง 4)งานเย็บแบบ และ 5)งานถักตาข่าย และอุบะ ซึ่งจะส่งผลให้สามารถประเมินความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองได้ชัดเจน

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน ผู้วิจัยได้ให้ความหมายศัพท์เฉพาะสำหรับการวิจัย ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม หมายถึง กระบวนการสร้างมวลประสบการณ์ และแผนการจัดกิจกรรม ซึ่งประกอบด้วยจุดมุ่งหมาย เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดประเมินผล เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (R_1 : Research) ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (D_1 : Development) ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (R_2 : Research) และขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (D_2 : Development)

2. หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ หมายถึง สารและประสบการณ์ ซึ่งประกอบด้วย หลักการและเหตุผล เป้าหมาย แนวทางการจัดหลักสูตร รูปแบบการจัดกิจกรรม คำอธิบายหลักสูตรสำหรับครูเพื่อส่งเสริมความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง เชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน จุดประสงค์

การเรียนรู้ โครงสร้างหลักสูตรสำหรับครูเพื่อส่งเสริมความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล คำชี้แจง และแผนการจัดกิจกรรมฝึกอบรมหลักสูตรสำหรับครูเพื่อส่งเสริมความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน จำนวน 4 แผน ซึ่งใช้ในกิจกรรมที่จัดขึ้นสำหรับครูสำหรับครูกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ได้พัฒนาความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง ผ่านการจัดกิจกรรมเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ โดยในหลักสูตรดังกล่าว

3. เศรษฐกิจสร้างสรรค์ คือ ระบบที่พัฒนาบนเศรษฐกิจฐานความรู้ การใช้องค์ความรู้ (Knowledge) การศึกษา (Education) การสร้างสรรค์งาน (Creativity) สะท้อนถึงกระบวนการรวมเอาวัฒนธรรมเศรษฐกิจและเทคโนโลยีเข้าด้วยกัน เพื่อสร้างสรรค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมใหม่ตามบริบทของสังคมนั้น กระบวนการที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งที่รองรับห่วงโซ่สร้างสรรค์นี้ คือ การศึกษาและฝึกอบรมให้เกิดบุคคลที่เข้ามาช่วยในการผลิตและเกิดการพัฒนารวมถึงต้องมีข้อวิจารณ์ผลิตภัณฑ์หรือสินค้านั้น ทั้งในเชิงบวกและลบด้วย จึงจะจัดเป็นห่วงโซ่ของการสร้างสรรค์ที่สมบูรณ์

4. พานพุ่ม หมายถึง พานที่มีดอกไม้หรือวัสดุซึ่งช่างได้ประดิษฐ์เป็นทรงพุ่มแล้วนำมาวางไว้บนพาน อันถือเป็นเครื่องสักการะหรือบูชาชั้นสูงของไทย ที่ช่างประดิษฐ์ไทยได้นำดอกไม้หรือวัสดุต่างๆ มาคิดประดิษฐ์ประดอยจัดทำขึ้นและจัดแต่งเป็นทรงพุ่มแล้วนำมาวางไว้บนพานเพื่อนำไปเป็นเครื่องบูชาหรือสักการะสิ่งที่เคารพนับถือ เช่น พระรัตนตรัย พระมหากษัตริย์ พระบรมวงศานุวงศ์ และบรรพบุรุษที่เคารพนับถือ อันเป็นการแสดงออกถึงความเคารพและความจงรักภักดีในโอกาสต่างๆ โดยประกอบไปด้วยงานดอกไม้ใบตองหลากหลายส่วน ดังนี้ 1)งานมาลัย 2)งานปักพุ่ม 3)งานกระหง 4)งานเย็บแบบ และ5)งานถักตาข่าย และอุบะ

5. ผลงานสร้างสรรค์ คือ ผลงานการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง เชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ คือ การประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองโดยมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความประณีต การเลือกใช้วัสดุ และสอดคล้องกับแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์

6. ความรู้ หมายถึง ระดับความเข้าใจในเรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของครู ทั้งก่อนและหลักการจัดอบรมหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์

7. ความสามารถในการสร้างสรรค์การประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง เชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ หมายถึง ระดับ ทักษะในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเป็นผลงานในงานพานพุ่มสักการะที่แตกต่างไปจากแบบเดิม ซึ่งวัดได้จากแบบประเมินทักษะความคิดสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ประกอบด้วย 1)ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ 2)ความประณีต 3)การเลือกใช้วัสดุ และ 4)สอดคล้องกับแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์

8. ความคิดเห็น หมายถึง ระดับความรู้สึกรหรือความนึกคิดของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ที่มีต่อการใช้หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ 1)ด้านการจัดหลักสูตร 2)ด้านสื่อประกอบการจัดหลักสูตร 3)ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดหลักสูตร

9. ครู หมายถึง ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรีเขต 2 จังหวัดสุพรรณบุรี ที่ปฏิบัติการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ ในสาระงานอาชีพ จำนวน 30 คน ที่เข้าร่วมฝึกอบรมในหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน

10. นักเรียน หมายถึง นักเรียนในโรงเรียนที่ครูอาสาสมัครจำนวน 10 คน นำผลการอบรมไปจัดการเรียนรู้ จำนวน 90 คน

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ครูมีความสามารถและทักษะในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่เหมาะสม
2. นักเรียนมีความสามารถและทักษะในการสร้างสรรค์การประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ที่เหมาะสม
3. เป็นแนวทางสำหรับครูกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพนำไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ได้อย่างหลากหลาย
4. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหลักสูตรการเรียนรู้การงานอาชีพตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์และการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง เพื่อเผยแพร่เป็นแนวทางให้โรงเรียนและครูนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยและพัฒนา เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาวรรณกรรมและผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการวิจัย ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตร
2. การประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง
3. เศรษฐกิจสร้างสรรค์
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 4.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร
 - 4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจสร้างสรรค์
 - 4.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานประดิษฐ์

การพัฒนาหลักสูตร

1. หลักสูตร

1.1 ความหมาย

Saylor Alexander and Lewis (1981: 8) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตร หมายถึง แผนการเรียนการสอนที่จัดโอกาสในการเรียนรู้ให้แก่บุคคลที่ได้รับการศึกษา Beane (1986: 34-35) สรุปความหมายของหลักสูตรไว้โดยใช้เกณฑ์ความเป็นรูปธรรม (Concrete) ไปสู่นามธรรม (Abstract) และจากการยึดโรงเรียนเป็นศูนย์กลาง (School-centered) ไปสู่การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Learner-centered) โดยได้อธิบายไว้ ดังนี้

1. หลักสูตร คือ ผลผลิตที่เกิดขึ้นจากกระบวนการจัดการศึกษา (Curriculum as Product)
2. หลักสูตร คือ โครงการหรือแผนการในการจัดการศึกษา (Curriculum as Program)
3. หลักสูตร คือ การเรียนรู้ที่กำหนดไว้อย่างมีความหมาย (Curriculum as Intended Learning)
4. หลักสูตร คือ ประสบการณ์ของผู้เรียน (Curriculum as Experience of the Leamer)

Oliva (1993: 8-9) ได้ให้คำนิยามความหมายของหลักสูตร โดยแบ่งเป็น

1. การให้นิยามโดยยึดจุดประสงค์ (Purpose) หลักสูตร จึงมีภาระหน้าที่ที่จะทำให้ผู้เรียนควรจะเป็นอย่างไรหรือมีลักษณะอย่างไร หลักสูตรแนวคิดนี้จึงมีความหมายในลักษณะที่เป็นวิธีการที่นำไปสู่ความสำเร็จตามจุดประสงค์หรือจุดมุ่งหมาย เช่น หลักสูตร คือ การถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรม หลักสูตร คือ การพัฒนาทักษะการคิดของผู้เรียน เป็นต้น

2. การให้นิยามโดยยึดบริบทหรือสภาพแวดล้อม (Contexts) นิยามหลักสูตรในลักษณะนี้ เป็นการอธิบายถึงลักษณะทั่วไปของหลักสูตร ซึ่งแล้วแต่ว่าเนื้อหาสาระของหลักสูตรมีลักษณะเป็นอย่างไร เช่น หลักสูตรที่ยึดเนื้อหาวิชา หลักสูตรที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง หลักสูตรเพื่อการปฏิรูปสังคม เป็นต้น

3. การให้นิยามโดยยึดวิธีดำเนินการหรือยุทธศาสตร์ (Strategies) เป็นการให้นิยามหลักสูตร ในเชิงวิธีดำเนินการที่เป็นกระบวนการ ยุทธศาสตร์หรือเทคนิควิธีการที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน เช่น หลักสูตร คือ กระบวนการแก้ปัญหา หลักสูตร คือ การทำงานกลุ่ม หลักสูตร คือ การเรียนรู้รายบุคคล หลักสูตร คือ โครงการหรือแผนการจัดการเรียนการสอน เป็นต้น

Sowell (1996: 5) ได้กล่าวว่า มีผู้อธิบายความหมายของหลักสูตรไว้อย่างมากมาย เช่น หลักสูตรเป็นการสะสมความรู้ดั้งเดิม เป็นประสบการณ์ที่ถูกกำหนดไว้ เป็นแผนการจัดสภาพการเรียนรู้ เป็นความรู้และคุณลักษณะของผู้เรียน เป็นเนื้อหาและกระบวนการเป็นแผนการเรียนการสอน เป็นจุดหมายปลายทางและผลลัพธ์ของการจัดการเรียนการสอนเป็นผลผลิตของระบบเทคโนโลยี เป็นต้น Sowell ได้สรุปว่า หลักสูตร คือ การสอนอะไรให้กับผู้เรียนซึ่งมีความหมายที่กว้างขวาง ที่รวมทั้งข้อมูลข่าวสาร ทักษะและทัศนคติ ทั้งที่ได้กำหนดไว้และไม่ได้กำหนดไว้ให้แก่ผู้เรียนในสถานศึกษา

จากที่กล่าวมาสามารถสรุปความหมายของหลักสูตรได้ ดังนี้ หลักสูตร คือ แผนงานหรือโครงการที่จัดประสบการณ์ทั้งหมดให้แก่ผู้เรียน โดยแผนงานต่างๆ จะถูกกำหนดเป็นลายลักษณ์อักษร มีขอบเขตกว้างขวาง หลากหลาย เพื่อเป็นแนวทางการจัดประสบการณ์เรียนรู้ที่ต้องการ ดังนั้น หลักสูตรอาจเป็นหน่วย (Unit) เป็นรายวิชา (Course) หรือเป็นรายวิชาย่อย (Sequence of Courses) ทั้งนี้ แผนงานหรือโครงการทางการศึกษาดังกล่าว อาจจัดขึ้นได้ทั้งในและนอกชั้นเรียน ภายใต้การบริหารและดำเนินงานของสถานศึกษา

1.2 ความสำคัญของหลักสูตร

จรัส บัวศรี (2545 : 6-7) ได้กล่าวว่า หลักสูตรมีความสำคัญ เพราะหลักสูตรเป็นส่วนกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ เพื่อให้แน่ใจว่าผู้เรียนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ โดยมีรายละเอียดบ่งชี้ว่าผู้เรียนควรเรียนรู้อะไร มีเนื้อหาสาระมากน้อยเพียงไร ควรได้รับการฝึกฝนให้มีทักษะในด้านใด และควรมีพัฒนาการทั้งในส่วนของร่างกาย จิตใจ สังคมและสติปัญญาอย่างไร

สุมิตร คุณานุกร (2520 : 199-200) กล่าวถึง ความสำคัญของหลักสูตรว่าหลักสูตรมีความสำคัญ เพราะเป็นเครื่องชี้นำทางหรือเป็นบทบาทบัญญัติของรัฐในการจัดการศึกษา เพื่อให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานำไปปฏิบัติ อีกทั้งยังเป็นเกณฑ์มาตรฐานทางการศึกษา และควบคุมการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา

จากที่กล่าวมาสามารถสรุปความสำคัญของหลักสูตรได้ ดังนี้ หลักสูตรมีความสำคัญ เพราะเป็นเครื่องชี้นำทางหรือเป็นบทบาทบัญญัติของรัฐในการจัดการศึกษา เพื่อให้แน่ใจว่าผู้เรียนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ อีกทั้งยังเป็นเกณฑ์มาตรฐานทางการศึกษา และควบคุมการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา

1.3 องค์ประกอบของหลักสูตร

ในการพัฒนาหลักสูตรต้องพิจารณาถึงองค์ประกอบของหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วยส่วนต่างๆ ที่มีความสอดคล้องและมีความสัมพันธ์กันโดย Owen et al. (1999: 16-17) ได้นำเสนอองค์ประกอบของหลักสูตรไว้ 4 ส่วน ได้แก่

- 1) วัตถุประสงค์ของหลักสูตร
- 2) เนื้อหาสาระ
- 3) ประสบการณ์การเรียนรู้
- 4) การประเมินผล

ซึ่งสอดคล้องกับ Taba (1962: 10) ที่ได้เสนอองค์ประกอบของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตรไม่ว่าจะสร้างขึ้นในลักษณะใด ย่อมประกอบด้วยส่วนสำคัญ 4 ส่วน คือ

- 1) จุดมุ่งหมาย
- 2) เนื้อหาสาระ
- 3) กิจกรรมและรูปแบบการเรียนการสอน
- 4) การประเมินผล

จากการศึกษาองค์ประกอบของหลักสูตรตามที่นักการศึกษาได้กำหนดไว้สรุปได้ว่า องค์ประกอบของหลักสูตร ประกอบด้วยหลักสูตรที่สำคัญมี 4 ส่วน คือ

- 1) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร
- 2) เนื้อหาสาระ
- 3) กระบวนการจัดการเรียนรู้
- 4) การประเมินผล

สรุปได้ว่าหลักสูตรมีความสำคัญเป็นตัวกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ของผู้เรียน เมื่อจบการศึกษา โดยมีองค์ประกอบ 4 ส่วน คือ วัตถุประสงค์ เนื้อหาสาระ กระบวนการเรียนรู้และ

การวัดประเมินผล ซึ่งมีรูปแบบการประเมินความสัมพันธ์ที่เป็นเหตุเป็นผลต่อกันขององค์ประกอบ คือ จุดมุ่งหมายทางการศึกษา ประสบการณ์การเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาตามรูปแบบของ Tyler และรูปแบบการประเมินเพื่อตัดสินใจเพื่อตรวจสอบความสำเร็จและทบทวนหลักสูตรประเมิน เพื่อตัดสินใจของ Stufflebeam Daniel L and Shinkfield, Anthony J. (2007) ใน 4 องค์ประกอบ คือ ประเมินบริบท (Context) ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และประเมินผลผลิต (Product)

2. การพัฒนาหลักสูตร

2.1 ความหมาย

การพัฒนาหลักสูตรมีแนวคิดจากการสร้างหลักสูตรขึ้นมาใหม่ โดยไม่มีหลักสูตรเดิม และการปรับปรุงหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งกระบวนการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมรวมไปถึงการผลิตเอกสารต่างๆ สำหรับผู้เรียนหรือผู้เข้าอบรมสอดคล้องกับ Saylor and Alexander (1974: 7) กล่าวว่าระบบการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมนั้นจะเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรหลักสูตร ได้แก่ การร่างหรือการสร้างหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้และการประเมินหลักสูตร

Taba (1962) ให้ความหมายว่าหลักสูตร คือ แผนสำหรับการเรียนรู้และได้ขยายความว่าไม่ว่าจะออกแบบไหนให้เฉพาะเพียงใดก็ตาม หลักสูตรทุกประเภทประกอบด้วยส่วนประกอบที่แน่นอนตามปกติหลักสูตรจะบรรจุข้อความที่เป็นจุดมุ่งหมายและจุดมุ่งหมายเฉพาะหลักสูตรชี้ให้เห็นถึงการเลือกและการจัดเนื้อหา ทั้งยังบ่งบอกหรือแสดงแนวทางที่แน่นอนของการเรียนการสอนไม่ว่าจะเป็นเพราะมีจุดมุ่งหมายหรือการจัดเนื้อหาเป็นตัวกำหนดหรือไม่ก็ตามประการสุดท้ายหลักสูตรจะรวมแผนการประเมินผลเข้าไว้ด้วย

Good (1973) ให้ความหมายว่า หลักสูตร คือ กลุ่มรายวิชาที่จัดไว้อย่างมีระบบหรือลำดับวิชาที่บังคับสำหรับการจบการศึกษาหรือเพื่อรับประกาศนียบัตรในสาขาวิชาหลัก เช่น หลักสูตรสังคมศึกษา หลักสูตรพลศึกษา

Tanner and Tanner (1980) ให้ความหมายว่า หลักสูตรเป็นการสร้างความรู้และประสบการณ์ใหม่ โดยพัฒนาอย่างเป็นระบบภายใต้การดูแลของโรงเรียน (หรือมหาวิทยาลัย) เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเพิ่มความรู้และประสบการณ์ของเขา

Oliva (1993) ได้ให้ความหมายของหลักสูตร โดยเปลี่ยนแปลงไปตามเวลาและเงื่อนไขที่เปลี่ยนแปลงไป ได้แก่ ประสบการณ์ทั้งหลายที่คนในวัยหนุ่มสาวต้องประสบ ภายใต้การอำนวยความสะดวกของโรงเรียน ว่าหลักสูตร คือ แผนหรือโปรแกรมสำหรับประสบการณ์ทั้งหลายที่ผู้เรียนจะต้องประสบภายใต้การอำนวยความสะดวกของโรงเรียน หรือแผนการหรือรายการสำหรับจัด

ประสบการณ์การเรียนรู้ที่โรงเรียนจัดให้แก่ผู้เรียน นอกจากนี้โอลิวายังได้แปลความหมายของหลักสูตรที่นักการศึกษาและนักพัฒนาหลักสูตรให้ไว้ ดังนี้

Oliva (1993: 5-6) หรือหลักสูตร คือ สิ่งที่สอนในโรงเรียนกลุ่มของวิชาเนื้อหาสาระ โปรแกรมการศึกษา ชุดของสื่อการเรียนการสอน ลำดับของรายวิชาต่างๆ จุดหมายของการปฏิบัติ วิถีทางของการศึกษา ทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียน รวมทั้งกิจกรรมพิเศษของชั้น การแนะนำและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล สิ่งที่สอนกันทั้งในและนอกโรงเรียนโดยการนำ ของโรงเรียน ทุกสิ่งทุกอย่างที่วางแผนโดยบุคลากรของโรงเรียน ชุดของประสบการณ์ที่นำไปปฏิบัติ โดยผู้เรียนในโรงเรียน สิ่งที่ผู้เรียนแต่ละคนมีประสบการณ์อันเป็นผลมาจากการเล่าเรียนในโรงเรียน

Sowell (1996) ให้ความหมายว่าหลักสูตร คือ สิ่งที่สอนให้แก่ผู้เรียน ซึ่งหมายความว่า รวมถึงความรู้ ทักษะและการเจตคติต่างๆ ที่สื่อสารถึงผู้เรียนในโรงเรียนทั้งที่ตั้งใจไว้และไม่ได้ตั้งใจไว้

สรุปความหมายของการพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การพัฒนาแผนการจัดประสบการณ์ ซึ่งประกอบด้วยจุดมุ่งหมาย เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้และการวัดประเมินผล เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

2.2 ขั้นตอนการพัฒนาและการออกแบบหลักสูตร

การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การสร้างหลักสูตรขึ้นมาใหม่หรือการทำหลักสูตรที่มี อยู่แล้วให้ดีขึ้น Taba (1962: 11-12); Sowell (1996: 367); สัจด์ อุทรานันท์ (2532: 30) และ Oliva (1992: 26) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรประกอบด้วย การวางแผน การปฏิบัติตามแผน และการประเมินผล Saylor and Alexander (1974: 8-9) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร ประกอบด้วย การวางแผน การปฏิบัติตามแผนและการประเมินผล และ Saylor and Alexander (1974: 8-9) กล่าวว่าในการพัฒนาหลักสูตรมีภาระงานสำคัญ 3 ประการ คือ

1. การกำหนดเป้าหมายสำคัญของหลักสูตร ทั้งเป้าหมายโดยรวม และเป้าหมายย่อยการเลือก
2. กิจกรรมและวัสดุประกอบการเรียนการสอน เช่น การเลือกเนื้อหา การอ่าน การฝึกฝน การทำกิจกรรมสั้นๆ การกำหนดหัวข้อสำหรับการอภิปรายการสร้างหนังสือคู่มือ กิจกรรม การสร้างโปรแกรมสุขภาพและนันทนาการ
3. การค้นหาระบบการจัดการที่มีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตรมีขั้นตอนการพัฒนาและออกแบบหลักสูตร ดังนี้ การกำหนดเป้าหมายหลักสูตร การเลือกกิจกรรม เนื้อหาและการหาประสิทธิภาพของหลักสูตร ก่อนนำไปทดลองใช้

2.3 รูปแบบการพัฒนาหลักสูตร

2.3.1 รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของ Tyler (1996: 10) ได้เสนอลำดับขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตรและการสอน 4 ประการ ดังนี้

ประการที่ 1 มีความมุ่งหมายอะไรบ้างที่โรงเรียนควรแสวงหา

ประการที่ 2 มีประสบการณ์ทางการศึกษาอะไรบ้างที่โรงเรียนควรจัดตั้งขึ้นเพื่อช่วยบรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้

ประการที่ 3 จะจัดประสบการณ์การศึกษาอย่างไร จึงจะทำให้การ
สอนมีประสิทธิภาพ

ประการที่ 4 จะประเมินผลประสิทธิภาพของประสบการณ์ใน
โรงเรียนอย่างไรจึงจะตัดสินได้ว่าบรรลุถึงจุดประสงค์ที่กำหนดไว้

2.3.2 รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของ ทาบ่า (Taba, 1962: 12-13) ได้
เสนอลำดับขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตร 7 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การวิเคราะห์ความต้องการ (Diagnosis of Needs)

ขั้นที่ 2 การกำหนดจุดมุ่งหมาย (Formulation of Objectives)

ขั้นที่ 3 การเลือกเนื้อหาสาระ (Selection of Content)

ขั้นที่ 4 การจัดเนื้อหาถาวร (Organization of Content)

ขั้นที่ 5 การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ (Selection of Learning
Experiences)

ขั้นที่ 6 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ (Organization of Learning
Experiences)

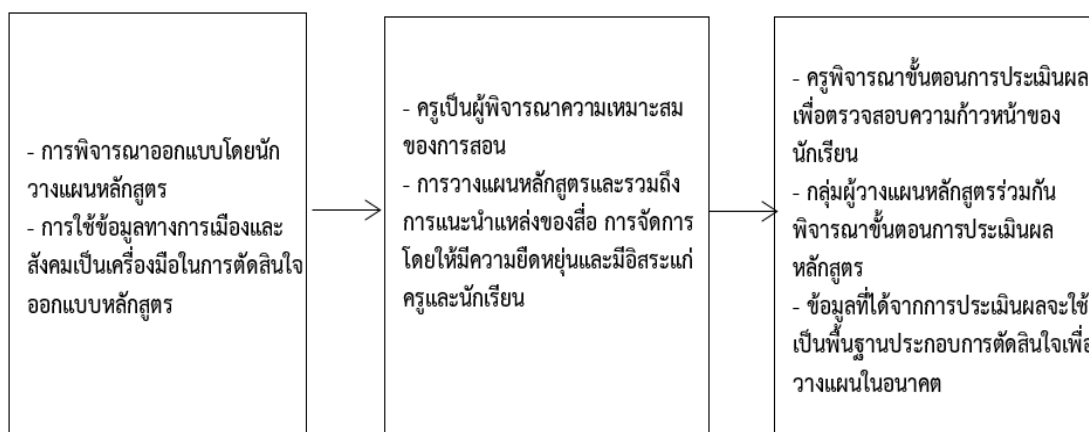
ขั้นที่ 7 การกำหนดสิ่งที่จะประเมินและวิธีการประเมินผล
(Determination of What to Evaluate and of the Ways and Means of Doing It)

แผนภูมิที่ 2 รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของ ทาบ่า (Taba)

Taba ได้แจกแจงว่าเนื่องจากผู้เรียนมีภูมิหลังแตกต่างกัน การศึกษาภูมิหลังและการวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียน จึงเป็นขั้นตอนแรกและเป็นขั้นตอนสำคัญในการพัฒนาหลักสูตร โดยแนะนำให้ผู้วางแผนหลักสูตร วิเคราะห์ช่องว่าง จุดบกพร่องและความหลากหลายในภูมิหลังของผู้เรียน เพื่อใช้สำหรับการวางแผนหลักสูตรให้แก่เขาหลังจากวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียนแล้ว ผู้วางแผนหลักสูตรจะกำหนดจุดมุ่งหมายที่ต้องการจะบรรลุให้ชัดเจน แล้วจึงเลือกเนื้อหาสาระให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย โดยคำนึงถึงความถูกต้องและความสำคัญของเนื้อหาสาระที่เลือก เลือกเนื้อหาสาระได้แล้ว ผู้พัฒนาหลักสูตรจะต้องตัดสินใจว่าจะนำเนื้อหาสาระนั้นๆ ไปไว้ในระดับไหนและจะจัดลำดับอย่างไร ทั้งยังต้องพิจารณาถึงความต่อเนื่องความยากง่ายของเนื้อหาและความสามารถของผู้เรียนกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นเครื่องมือที่จะทำให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ การเลือกและการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ จึงเป็นยุทธศาสตร์สำคัญในการสร้างหลักสูตร ครูจะเป็นผู้เลือกวิธีการที่จะจัดและกำหนดทิศทางการเรียนรู้ และผสมผสานลำดับขั้นของการใช้กิจกรรมให้เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละกลุ่มที่สอน และสุดท้ายจะต้องตัดสินใจว่าจะประเมินอะไร ด้วยวิธีการอย่างไร และใช้เครื่องมือใดเพื่อตรวจสอบว่าการจัดหลักสูตรบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่

2.3.3 รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของ Saylor and Alexander (1974: 30) ได้เสนอแนวคิดการพัฒนาหลักสูตร ดังนี้

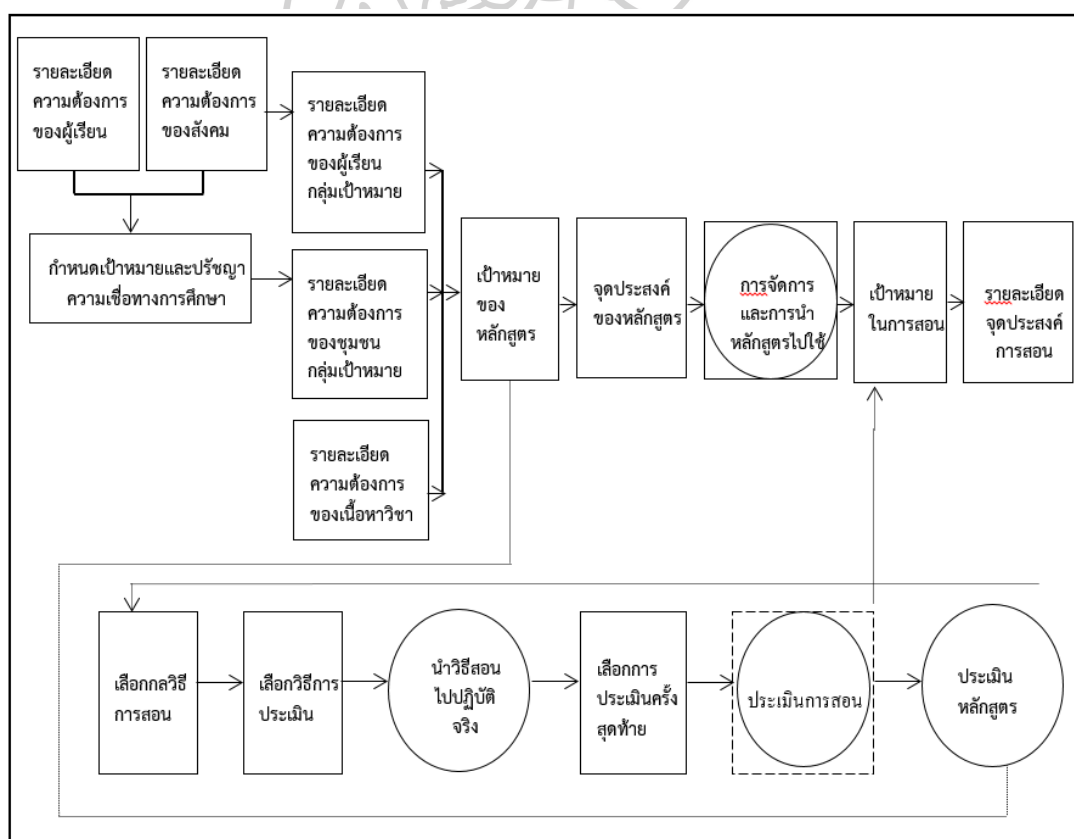
แผนภูมิที่ 3 รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของ Saylor and Alexander

2.3.4 รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของโอลิวา Oliva (1993 : 70-71) ได้เสนอแนะว่าก่อนที่จะเลือกรูปแบบหรือออกแบบรูปแบบใหม่นักพัฒนาหลักสูตรควรวางโครงสร้างของบรรทัดฐานหรือลักษณะเฉพาะที่ต้องการสำหรับรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรซึ่งโดยทั่วไปแล้วรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรควรแสดงให้เห็นถึงสิ่งต่อไปนี้

1. องค์ประกอบหลักของกระบวนการ ประกอบด้วย การวางแผน การนำไปใช้และการประเมินผล

2. ธรรมเนียมปฏิบัติ คือ มีจุดเริ่มต้น และจุดจบแต่ไม่จำเป็นต้องตายตัว
3. ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรและการสอน
4. ความแตกต่างระหว่างเป้าหมายและจุดประสงค์ของหลักสูตรและของการสอน
5. บทบาทความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่างๆ
6. รูปแบบเชิงวงจรมากกว่าเชิงเส้นตรง
7. เส้นทางการตรวจสอบย้อนกลับ
8. ความเป็นไปได้ที่จะเข้าไปในวงจนทุกจุด
9. ความคงเส้นคงวาและสมเหตุสมผลภายใน
10. มีความเรียบง่ายพอที่จะเข้าใจและดำเนินการได้
11. แสดงส่วนประกอบในรูปของแผนภาพหรือตาราง

Oliva ได้เสนอรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรโดยใช้เกณฑ์หลัก 3 เกณฑ์ คือ เรียนง่าย ครอบคลุมเนื้อหากว้างและเป็นระบบ ดังนี้

แผนภูมิที่ 4 รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของโอลิวา (Oliva)

จากรูปแบบจะเห็นได้ว่าองค์ประกอบที่ 1-4 และ 6-9 เป็นขั้นตอนการวางแผน องค์ประกอบที่ 10-12 เป็นขั้นการปฏิบัติ ส่วนองค์ประกอบที่ 5 เป็นทั้งขั้นการวางแผนและขั้นการปฏิบัติโดยมีวงจรย่อยของรูปแบบอยู่ 2 วงจร คือ วงจรขององค์ประกอบด้านหลักสูตร (องค์ประกอบที่ 1-5) และวงจรขององค์ประกอบด้วยการสอน (องค์ประกอบที่ 6-11) ซึ่งวงจรของการสอนจะถูกปิดกั้นอาณาเขตไว้ด้วยเส้นปะ องค์ประกอบสำคัญของรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของโอสิวา คือเส้นตรวจสอบย้อนกลับ (Feedback Line) จากการประเมินผลหลักสูตรไปยังเป้าหมายของหลักสูตร ซึ่งชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการแก้ไขปรับปรุงอย่างต่อเนื่องขององค์ประกอบในแต่ละวงจรย่อย ตามแนวคิดที่กล่าวมา จะเห็นว่านักการศึกษาแต่ละคนมีความเห็นต่อรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรทั้งเหมือนและแตกต่างกันซึ่งสามารถสรุปให้เห็นได้ ดังนี้

จากตารางที่ 1 สรุปได้ว่าการพัฒนาหลักสูตร คือ การสร้างแผนการจัดประสบการณ์ ซึ่งประกอบด้วยจุดมุ่งหมาย เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้และการวัดประเมินผล เพื่อพัฒนาผู้ให้ผู้ใช้ บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งผู้วิจัยได้นำรูปแบบการวิจัยแบบวิจัยและพัฒนา มาเป็นขั้นตอน ของการพัฒนาหลักสูตรโดยแบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (R_1 : Research) : ศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับความต้องการ ความคิดเห็น

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (D_1 : Development) : พัฒนาและหาคุณภาพของหลักสูตร ฝึกอบรม ออกแบบและพัฒนา (Design and Development : D&D)

ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (R_2 : Research) : ใช้หลักสูตรหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (D_2 : Development) : ประเมินผลหลักสูตร

3. การฝึกอบรม

3.1 ความหมาย

นักการศึกษาและนักวิชาการหลายท่านได้สรุปความหมายของการฝึกอบรมไว้ ดังนี้

กิตติ พัทธวิชัย (2544: 445) ได้สรุปว่า การฝึกอบรม หมายถึง กระบวนการจัด กิจกรรมที่ตรงกับความเป็นจริงของปัญหา เพื่อพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ ทักษะและเปลี่ยนเจตคติ ของบุคลากรและสามารถนำประสบการณ์ทั้งหมดที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปใช้แก้ปัญหาของงานที่ทำ อยู่ให้บรรลุความสำเร็จตามความต้องการขององค์กร

ยงยุทธ เกษสาคร (2544: 7) กล่าวว่า การฝึกอบรม (Training) หมายถึง กระบวนการ (Process) อย่างหนึ่งในการพัฒนาองค์การ โดยอาศัยการดำเนินงานอย่างเป็นขั้นตอน มีการวางแผนที่ดีและเป็นการกระทำที่ต่อเนื่องโดยไม่มีวันหยุดยั้ง ซึ่งการกระทำทั้งหมดก็เพื่อความ มุ่งหมายในการเพิ่มพูนความรู้ (Knowledge) และเพิ่มพูนทักษะ (Skill) รวมถึงการปรับเปลี่ยนเจตคติ (Attitudes) และพฤติกรรม (Behaviors) ซึ่งสอดคล้องกับ สมชาติ กิจยรรยง และอรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง (2539: 15) ที่ว่าการฝึกอบรม หมายถึง กระบวนการที่จะทำให้ผู้เข้ารับการอบรมเกิดความรู้ (Knowledge) เกิดความเข้าใจ (Understanding) เกิดความชำนาญ (Skill) และเกิดเจตคติ (Attitude) ที่ดีเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง จนกระทั่งสามารถทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดการเรียนรู้ หรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

จงกลณี ชูติมาเทวินทร์ (2544: 1) กล่าวว่า การฝึกอบรม คือ การจัดการกระบวนการ เรียนรู้เฉพาะอย่างของบุคคล เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมอันเป็นการเพิ่มความสามารถในการทำงาน ของคน ทั้งในเรื่องของความรู้ ทักษะ ทศนคติ ความชำนาญในการปฏิบัติงาน รวมทั้งความรับผิดชอบ ต่างๆ ที่บุคคลพึงมีต่อหน่วยงานและสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับผู้ปฏิบัติงาน และเพื่อยกมาตรฐานการ

ปฏิบัติงานให้อยู่ในระดับสูงขึ้น และทำให้บุคลากรมีความเจริญก้าวหน้าในงานอาจกล่าวได้ว่าการฝึกอบรม หมายถึง กระบวนการ การเรียนรู้ ที่ทำให้ผู้เข้าอบรมเกิดความรู้ความชำนาญในทักษะที่ตนสนใจ สามารถสร้างเจตคติที่ดีในการทำงาน เพื่อการปรับปรุงพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพิ่มขึ้น

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2537 : 7) กล่าวว่า การฝึกอบรม หมายถึง กระบวนการพัฒนาความรู้และประสบการณ์ ทักษะค่านิยม คุณธรรม และทักษะความชำนาญเฉพาะด้าน โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะให้บุคลากรสามารถดำเนินภารกิจที่รับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าทันเทคโนโลยีและวิทยาการที่เปลี่ยนแปลงไป

Good (1973: 33) ให้ความหมายไว้ว่า การฝึกอบรม หมายถึง กระบวนการให้ความรู้และฝึกทักษะแก่บุคคลภายใต้เงื่อนไขบางประการแต่ยังไม่เป็นระบบเหมือนกับการศึกษาในสถาบัน

Goldstein and Ford (2002 : 305) กล่าวไว้ว่า การฝึกอบรมเป็นทักษะในการเรียนรู้เป็นระเบียบกฎเกณฑ์ แนวคิด หรือทัศนคติอย่างมีแบบแผนเพื่อผลของการปฏิบัติงานในสภาพแวดล้อมที่ต่างกัน บุคลากรที่ถูกจ้างเข้ามานั้นต้องมีความสามารถขั้นพื้นฐานที่จะพัฒนาเพื่อให้ประสบความสำเร็จ และการฝึกอบรมนั้นจะเป็นการเปิดโอกาสให้คนที่ต้องการความท้าทายเพื่อหน้าที่ใหม่

วิจิตร อวษกุล (2540: 15) กล่าวว่า การฝึกอบรม หมายถึง กระบวนการเพิ่มความรู้ความชำนาญ และความสามารถของบุคคลหรือที่เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า เป็นการพัฒนาบุคคลหรืออาจกล่าวได้ว่า การฝึกอบรมก็คือ กระบวนการที่จะส่งเสริมสมรรถภาพบุคคล (พนักงาน ข้าราชการ) ให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพอันจะส่งผลโดยตรงไปยังผลงานของสถาบัน สังคม ประชาชน

ชาญ สวัสดิ์สาลี (2544: 15) กล่าวว่า การฝึกอบรม หมายถึง กระบวนการที่เป็นระบบที่จะช่วยเพิ่มพูนความรู้ความสามารถและทักษะในการปฏิบัติงาน รวมถึงการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมในการปฏิบัติงานของบุคคล (ผู้ปฏิบัติงาน) ให้ดีขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้บุคคลนั้นสามารถปฏิบัติงานที่อยู่ในความรับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น อันจะเป็นประโยชน์ต่องานที่รับผิดชอบในปัจจุบัน และ/หรืองานที่กำลังจะได้รับมอบหมายให้ทำในอนาคต โดยตรง

จากความหมายของการฝึกอบรมที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่าการฝึกอบรมเป็นวิธีการในการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจ มีความสามารถ ทักษะ

เกิดเจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติงาน โดยใช้กลวิธีที่เหมาะสมในการสร้างประสบการณ์จากการฝึกปฏิบัติจริงของผู้เข้ารับการฝึกอบรมเพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาองค์กร

3.2 ความสำคัญและความจำเป็นของการฝึกอบรม

มีผู้กล่าวถึงความสำคัญและความจำเป็นของการฝึกอบรมไว้หลากหลาย ดังนี้

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต (2540: 163) กล่าวถึงความสำคัญของการฝึกอบรมไว้ว่า การฝึกอบรมจะทำให้ผู้ปฏิบัติงานใหม่และผู้มีประสบการณ์มาแล้วทำงานได้ดีขึ้นทั้งทางคุณภาพและปริมาณ เพราะรู้วิธีทำงานที่ถูกต้อง รู้จักใช้เครื่องมือช่วยในการทำงาน สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพการทำงานได้ดี ช่วยลดปัญหาในการปฏิบัติงานทำให้มีขวัญกำลังใจของคนทำงานดีขึ้น มีการควบคุมการกระทำโดยผู้ปฏิบัติเอง ลดอุบัติเหตุ ลดความสิ้นเปลืองและเป็นการเสริมสร้างความมั่นคงขององค์กร

กิตติ พัทธวิษุ (2544: 447-448) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการฝึกอบรมไว้ ดังนี้

- 1) สร้างความประทับใจให้พนักงานที่เริ่มทำงาน
- 2) เพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานให้สูงขึ้น
- 3) เตรียมขยายงานขององค์กร
- 4) พัฒนาพนักงานขององค์กรให้ทันกับความก้าวหน้าของเทคโนโลยี
- 5) สร้างขวัญและกำลังใจให้พนักงานขององค์กร ให้เกิดความมั่นคงของการทำงาน
- 6) เพิ่มพูนวิทยาการที่เป็นประโยชน์กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตพนักงานองค์กร
- 7) ลดงบประมาณค่าวัสดุอุปยุเปล่า
- 8) สร้างความสามัคคีในหมู่พนักงาน
- 9) เป็นวิธีการแห่งประชาธิปไตย
- 10) เป็นการส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิตของบุคคล

มนูญ ไชยทองศรี (2544: 16) กล่าวว่า หน่วยงานต่างๆ จำเป็นต้องการฝึกอบรมให้แก่ผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงาน มีสาเหตุดังนี้ 1) สถานศึกษาไม่สามารถผลิตบุคคลที่สามารถปฏิบัติงานได้ทันทีที่จบการศึกษา จำเป็นต้องทำการฝึกอบรมให้ผู้ปฏิบัติงานมีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะและทัศนคติที่ดีและเพียงพอก่อนที่จะเริ่มลงมือปฏิบัติงานนั้นๆ 2) ปัจจุบันเทคโนโลยีมีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว สภาพแวดล้อม ทั้งภายในและภายนอกหน่วยงานมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ผู้ปฏิบัติงานจึงควรได้รับการพัฒนาให้สามารถทำงานได้สอดคล้องกับสถานการณ์ต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งการฝึกอบรมเป็นวิธีการที่ดีที่สุด 3) ความต้องการของผู้ปฏิบัติงานในการที่จะมีความเจริญก้าวหน้า ในอาชีพนั้นๆ จึงพัฒนาความรู้ความสามารถของตนเอง เพื่อให้มีโอกาสเลื่อนตำแหน่งหน้าที่การงานซึ่งจะส่งผลให้เกิดความเจริญก้าวหน้าต่อหน่วยงาน และสร้างขวัญกำลังใจต่อผู้ปฏิบัติงานอีกด้วย 4) การฝึกอบรมเป็นวิธีการพัฒนาบุคคลที่ประหยัดที่สุด ทั้งในด้านเวลาและงบประมาณค่าใช้จ่าย การฝึกอบรมเป็นการให้ประสบการณ์ตรงที่สามารถปรับปรุงและพัฒนาผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ดีกว่าให้ผู้ปฏิบัติงานทดลองกระทำเพื่อหาประสบการณ์เอง ซึ่งอาจเกิดความผิดพลาดสิ้นเปลืองเวลา ค่าใช้จ่ายและอาจเกิดอันตรายได้

สหชาติ ไชยรา (2544: 22-25) กล่าวถึงความจำเป็นที่ต้องมีการฝึกอบรมว่ามาจากเหตุผลดังต่อไปนี้ 1) องค์การมุ่งหวังผลผลิตที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิภาพ ผู้ที่จะทำให้ผลผลิตไปสู่จุดหมายปลายทางที่องค์การกำหนดไว้ คือ บุคลากรในองค์การ ลำพังผู้จัดการหรือผู้บริหารยังไม่เพียงพอ จำเป็นต้องอาศัยบุคคลอื่นๆ ที่ร่วมแรงร่วมใจกันทำงานให้ประสบผลสำเร็จ ฉะนั้นจำเป็นต้องมีหน่วยงานสอนให้เขาได้เรียนรู้งานนั้นๆ ทั้งนี้เพื่อความเข้าใจงานอันจะไปสู่ความรวดเร็วในการทำงานและเป็นการป้องกันความผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นจากการทำงานนั้นๆ ได้ 2) ลักษณะงานในองค์การมีความแตกต่างไปจากความรู้ที่ได้รับจากสถานศึกษาเพราะสถานศึกษาจะให้ความรู้และฝึกฝนงานกว้างๆ ไม่ได้เจาะจงในลักษณะงานขององค์การ ฉะนั้น ผู้สำเร็จการศึกษาจำเป็นต้องได้รับการเรียนรู้งานก่อนทำงานเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน อันเป็นผลทำให้ทำงานด้วยความสบายใจ 3) งานในองค์การจะมีการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงอยู่เสมอ การเปลี่ยนแปลงนี้จำเป็นต้องมีการปรับสิ่งต่างๆ ให้เหมาะสม ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงลักษณะงาน หรือการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยี เช่น การนำคอมพิวเตอร์มาใช้งานด้านต่างๆ จำเป็นต้องฝึกอบรมบุคลากรในองค์การให้สามารถทำงานใหม่ได้เป็นอย่างดี 4) บุคคลในองค์การจำเป็นต้องได้รับการพัฒนา เพราะโดยธรรมชาติของมนุษย์ เมื่อทำงานไปนานๆ ความเฉื่อยชา ความเบื่อหน่ายจะเกิดขึ้น ฉะนั้น องค์การจำเป็นต้องจัดกิจกรรมเพื่อกระตุ้น จูงใจให้เขาได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ เพื่อไม่ให้เกิดความรู้สึกว่าเขาอายุมากแล้วปล่อยให้เด็กรุ่นหลังทำงาน จะต้องให้คนในองค์การเกิดจิตสำนึกว่าทุกคนไม่มีใครแก่เกินเรียน

จากที่ความสำคัญและจำเป็นที่กล่าวมาแล้วข้างต้นผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่าความจำเป็นที่หน่วยงานต้องฝึกอบรมบุคลากรแบ่งเป็น 2 ลักษณะดังนี้ 1) ความจำเป็นของหน่วยงานที่ต้องการประสิทธิผลจากการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพของบุคลากรในหน่วยงาน เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ เนื่องมาจากเมื่อเวลาผ่านไปหน่วยงานมักจะมีการเปลี่ยนแปลง ซึ่งเกิดจากการขยายตัวของหน่วยงาน การเปลี่ยนแปลงนโยบาย โครงสร้างและวิธีการปฏิบัติงานที่เปลี่ยนไปจึงจำเป็นต้องพัฒนา ปรับปรุงวิธีการปฏิบัติงานของบุคลากรให้สอดคล้องกับภาระงานของหน่วยงานหรือองค์กร 2) ความจำเป็นของบุคลากรในหน่วยงานที่ต้องการพัฒนาตนเอง เพื่อความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน หรือเพื่อให้เกิดความมั่นใจ ในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย จึงต้องฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ทักษะเจตคติที่ดีในการปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย

3.3 วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม

มีผู้กล่าวถึงความสำคัญและความจำเป็นของการฝึกอบรมไว้หลากหลาย ดังนี้

ประพันธ์ สุริหาร (2542 : 143) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมไว้ ดังนี้คือ 1) เพื่ออำนวยการหรือเพิ่มพูนสมรรถภาพของพนักงานในงานปัจจุบัน 2) เพื่อเตรียมพนักงานให้รับตำแหน่ง

ที่สูงขึ้น 3) เพื่อเป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์ จะได้มีอาชีพอื่นได้หากงานปัจจุบันสิ้นสุดลง
4) การฝึกอบรมจะทำให้องค์กรนั้นเข้มแข็งขึ้น 5) เพื่อจูงใจให้ผู้ที่มีความสามารถยึดอาชีพนั้นตลอดไป

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2545 : 12-18) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมไว้ว่าการฝึกอบรมต้องมุ่งเน้นให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมรู้จักแก้ปัญหาได้จริง มีความทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก ไม่ว่าจะเป็นทางด้านเนื้อหา เจตคติ ทักษะ แต่โดยวัตถุประสงค์ทั่วไปในการฝึกอบรมส่วนใหญ่มักจะเน้นการสนับสนุนทางด้านความรู้ในสาขาวิชาต่างๆ ที่ต้องการเพื่อส่งเสริมทักษะ ส่วนการเปลี่ยนแปลงเจตคติ ค่านิยม ความเชื่อ เป็นพฤติกรรมภายในที่เป็นผลพลอยได้ เพราะเป็นเรื่องที่ฝึกอบรมได้ยากมากกว่าการฝึกอบรมทางด้านความรู้และทักษะ

ทรัพย์มณี สุทธิโพธิ์ (2545: 11-12) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมไว้ดังนี้
1) พนักงานใหม่ที่เข้าทำงาน จะมีเพียงความรู้ก่อนการทำงาน ซึ่งได้ศึกษาเล่าเรียนมาจากโรงเรียน วิทยาลัย มหาวิทยาลัย แต่ยังไม่อยู่ในสภาพที่จะปฏิบัติงานในองค์กรที่มีประสิทธิภาพได้ ต้องมีการสอนงาน อบรมงาน เพื่อปรับความรู้ที่เรียนมาให้นำมาใช้ในการปฏิบัติงานในองค์กรได้ เพราะองค์กรมีลักษณะงานเฉพาะตัวมีแบบแผน ซึ่งจะต้องฝึกอบรมพนักงานของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นองค์กรขนาดเล็กหรือขนาดใหญ่ มีสภาพการปฏิบัติงานที่เหมือนกันจะต้องอบรมพนักงานให้มีพฤติกรรม ทศนคติ ฯลฯ ในรูปแบบที่องค์กรต้องการพึงประสงค์ 2) เพื่อการเปลี่ยนแปลงความก้าวหน้าและมีชื่อเสียงขององค์กร ทำให้องค์กรมีความสมบูรณ์และพร้อมที่จะดำรงอยู่ท่ามกลางการแข่งขัน การเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของเจ้าหน้าที่พนักงานจากการฝึกอบรมที่เข้มแข็งและมีประสิทธิภาพเป็นประจำ ทันสมัย ทันเหตุการณ์อยู่เสมอ 3) องค์กรจะดำรงอยู่จะต้องมีการเจริญก้าวหน้า ขยายกิจการ ทั้งการขยายการผลิตการบริการเติบโตกว้างขวาง องค์กรต้องสร้างคน ที่มีความรู้ความสามารถออกไปประจำรับภาระหน้าที่การงาน ตามสาขางานที่ขยายออกไป จึงจำเป็นต้องสร้างบุคคลให้มีความรู้ความสามารถ เพื่อทดแทนเพิ่มเติมและเข้าประจำตามตำแหน่งต่างๆ ตามขนาดของงาน ที่ขยายออกไป องค์กรต้องเตรียมกันเอาไว้ เพื่อรับการเลื่อนตำแหน่งโยกย้าย ลาออก องค์กรจึงต้องพร้อมในการฝึกอบรมและพัฒนา 4) ปัจจุบันสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุกๆ ด้าน ไม่เชื่องช้าเหมือนสมัยก่อน ไม่ว่าจะเป็นด้านสังคม การเมือง เศรษฐกิจ ฯลฯ โดยเฉพาะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำเป็นที่จะต้องอบรมเจ้าหน้าที่ พนักงานให้มีความรู้ความสามารถในการปรับตัวปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตัวให้เข้ากับสมัยสังคม ชุมชนที่เปลี่ยนแปลงไปด้านวิทยาศาสตร์ใหม่ๆ เครื่องมือเครื่องจักรใหม่ๆ ที่นำมาใช้ในการขยายผลการผลิตและบริการ จำเป็นต้องมีการฝึกอบรมและพัฒนาบุคคลเพื่อให้พนักงานมีความรู้ที่จะใช้เครื่องมืออย่างมีประสิทธิภาพได้ เพราะเครื่องมือมีราคาสูงมาก จะใช้วิธีหัดเอง ลองถูกไม่ได้ ต้องฝึกอบรมให้ถูกวิธี 5) พนักงานเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในองค์กรมาเป็นเวลานาน แม้แต่เดิมจะมีความรู้

ความชำนาญ มีความสามารถในขณะหนึ่งเพียงใด แต่เมื่ออยู่กับที่งานนานๆ จะเกิดความจำเจ เมื่อยล้า เหนื่อยหน่ายได้ ซึ่งเป็นธรรมชาติของมนุษย์ที่ไม่มีการเพิ่มเติม เคลื่อนไหว ด้านความรู้จำเป็นที่องค์กรต้องจัดให้เข้ารับการอบรมบ้าง ในระยะเวลาที่เหมาะสมปีละครั้งเป็นอย่างน้อย เป็นลักษณะการอบรมเพื่อการพัฒนาเรียกว่า การปัดฝุ่น (Brush Up) หรือเคาะสนิมเป็นครั้งคราว เพื่อเป็นการกระตุ้นบำรุงขวัญในการทำงานที่กำลังลดลงให้กลับมากระฉับกระเฉงขึ้น เป็นการสร้างบรรยากาศภายในองค์กรให้มีชีวิตจิตใจ บรรยากาศสดใส เพื่อประสิทธิภาพของการอยู่ทำงานร่วมกันในองค์กร

6) องค์กรต้องวางแผนพัฒนาตำแหน่งของเจ้าหน้าที่ พนักงาน ที่จะฝึกอบรม พนักงานที่ทำประโยชน์ให้กับองค์กร ให้เต็มที่ เช่น งานที่ต้องใช้ความรู้ ความสามารถพิเศษ งานเทคนิควิชาการที่ยากๆ หรือแม้งานด้านบริหารซึ่งต้องใช้เวลาในการเตรียมคนและฝึกอบรมเป็นระยะเวลานาน กว่าคนนั้นจะทำงานได้ดี ไม่เกิดผลเสีย การฝึกอบรมประเภทนี้ต้องจัดต่อเนื่องอย่างมีแผนและมีระบบ จึงจะบรรลุผล

จากความหมายของวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมจากงานวิจัยที่กล่าวมาผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม คือ การเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจให้กับบุคลากรขององค์กรให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ และทันต่อสภาวะการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเศรษฐกิจ

3.4 กระบวนการและขั้นตอนการฝึกอบรม

อรพรรณ พรสีมา (2537: 26-30); พัฒนา สุขประเสริฐ (2541 : 27-42) วิจิตร อวระกุล (2540 : 114-117) และชูชัย สมธิธิกร (2544 : 29-41) ได้เสนอกระบวนการและขั้นตอนในการฝึกอบรมไว้คล้ายกัน ดังนี้

1. สำรวจและวิเคราะห์สภาพปัญหา โดยผู้ทำโครงการฝึกอบรมจะต้องเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารการสอบถามและการสัมภาษณ์ เพื่อพิจารณาปัญหาขององค์กรที่ต้องการแก้ไขโดยการฝึกอบรม

2. หาความต้องการจำเป็นของการฝึกอบรม ตามความต้องการของบุคคลหรือหน่วยงานในการเข้ารับการฝึกอบรม เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ที่ขาดประสิทธิภาพ เช่น การขาดความรู้ ประสบการณ์ หรือขาดทักษะ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นปัญหาและความจำเป็นเข้ารับการฝึกอบรม

3. กำหนดวัตถุประสงค์ในการฝึกอบรม ว่ามีความตั้งใจหรือมีความประสงค์ที่จะจัดการฝึกอบรมขึ้นเพื่อให้ได้ประโยชน์กับหน่วยงานและผู้เข้ารับการฝึกอบรมอย่างไรบ้างวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่สามารถจะแสดงออกให้เห็นได้และวัดได้อย่างชัดเจนและเป็นไปได้

4. กำหนดขอบเขตและวัตถุประสงค์ของรายวิชาให้กะทัดรัดเป็นข้อๆ เพื่อให้วิทยากรได้เตรียมเนื้อหา วิธีการสอน ตรงตามหลักสูตรหรือโครงสร้างต้องการ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ใหม่ ๆ และผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถนำไปใช้ได้จริง

5. กำหนดแนวทางฝึกอบรม พิจารณาถึงแนวทางที่จะทำผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดการเปลี่ยนแปลงต้องใช้ทฤษฎีหรือหลักการอะไรบ้างที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมให้มากที่สุด

6. กำหนดเทคนิคและวิธีการฝึกอบรม พิจารณาถึงเทคนิคที่เหมาะสมกับผู้เข้ารับการฝึกอบรมเนื้อหาในหลักสูตร จึงจะทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดการเรียนรู้และได้รับประโยชน์เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมมากที่สุด

7. กำหนดสถานที่ฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างบรรยากาศและกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ รวมถึงวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ

8. การกำหนดตัวผู้เข้ารับการอบรมและวิทยากร การเลือกผู้เข้ารับการฝึกอบรม ควรเลือกบุคคลที่มีคุณสมบัติเพียงพอและเหมาะสม มีความแม่นยำในเนื้อหาวิชาและมีประสบการณ์ในการให้ความรู้จะทำให้การฝึกอบรมประสบผลสำเร็จ

9. กำหนดแนวทางและวิธีประเมินผล เพื่อประเมินค่าของการฝึกอบรมว่าเกิดความพึงพอใจและตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งใจไว้หรือไม่

10. รายงานผลการฝึกอบรม เพื่อเป็นข้อมูลให้ผู้สนใจได้มีโอกาสเรียนรู้และวิเคราะห์โครงการว่าประสบผลสำเร็จหรือไม่ อย่างไรและมีความคุ้มค่ามากน้อยเพียงใด

ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า กระบวนการฝึกอบรมเกิดจากการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการอบรม กำหนดวัตถุประสงค์การฝึกอบรม กำหนดแนวทางในการฝึกอบรม กำหนดเนื้อหา กิจกรรมการอบรม และการวัดประเมินผลการฝึกอบรมในทุกขั้นตอนจะต้องมีการออกแบบมาเป็นอย่างดีก่อนนำมาใช้ในการฝึกอบรม

3.5 ประเภทของการฝึกอบรม

การฝึกอบรมมีหลายชนิด นอกจากการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มความรู้และทักษะเฉพาะเรื่องให้กับบุคลากรแล้ว ยังมีการอบรมในลักษณะอื่นๆ ดังที่ ชูชัย สมितिโกร (2544 : 7 - 10) ได้กล่าวไว้ เช่น การอบรมเพื่อฟื้นความรู้ใหม่ (Refresher Training) หรือการฝึกอบรมในลักษณะที่เป็นการศึกษาต่อเนื่อง (Continuing Education) ซึ่งรูปแบบของการอบรมจะแตกต่างกันไปตามความจำเป็นและลักษณะของงานซึ่งหากจะกล่าวอย่างกว้างๆ แล้ว อาจแบ่งการฝึกอบรมออกเป็น 2 ประเภท คือ การฝึกอบรมที่เป็นทางการ (Formal Training) และการฝึกอบรมอย่างไม่เป็นทางการ (Informal) โดยสามารถแยกเป็นประเภทย่อยๆ ได้ ดังนี้

1. การฝึกอบรมก่อนประจำการ (Pre – entry Training) เป็นการฝึกอบรมให้กับผู้เข้าทำงานใหม่หรือเพิ่งจะเริ่มโครงการใหม่ โดยทั่วไปผู้เข้าอบรมมักจะอยู่ในระยะทดลองงานซึ่งเนื้อหาของการอบรมจะเน้นในเรื่องของภารกิจแรกเริ่มและภารกิจทั่วไปขององค์กร เนื้อหาโดยทั่วไปจะมีลักษณะผสมผสานคือมีทั้งการฝึกอบรมในห้องและการฝึกภาคสนาม ปกติจะใช้ช่วงเวลาที่ไม่นาน เช่น 2 – 3 วัน แต่บางกรณีอาจจะใช้เวลาเป็นเดือน

2. การฝึกอบรมระหว่างประจำการ (In – service Training) เป็นการฝึกอบรมในช่วงที่เข้าทำงานแล้ว หรือผ่านระยะการทดลองงานแล้ว การฝึกอบรมจะจัดเป็นระยะๆ ให้กับระดับของบุคลากรที่แตกต่างกัน มีทั้งในเรื่องของการบริหารทั่วไป การจัดการอบรมเฉพาะเจ้าหน้าที่หรือการอบรมเฉพาะเรื่องซึ่งระยะเวลายืดหยุ่นได้ตามความต้องการ ส่วนใหญ่จะใช้เวลาไม่นาน ประมาณ 1 – 3 สัปดาห์

3. การฝึกอบรมในโครงการ (Project Related Training) เป็นการอบรมที่จัดให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในโครงการ อาทิ เช่น โครงการที่ได้รับทุนอุดหนุนจากต่างประเทศ เป็นการอบรมเฉพาะเรื่อง หรือเฉพาะประเภทของบุคลากร มีทั้งการอบรมทางด้านเทคนิคและการอบรมในเชิงการจัดการ จัดอบรมโดยผู้ให้ทุน ปกติจะเป็นการอบรมระยะสั้น คือ 1 – 3 เดือนหรือขึ้นอยู่กับความจำเป็นของโครงการ

4. การฝึกอบรมเพื่อพัฒนาตนเอง (Self – development Training) มีความหมายกว้างและครอบคลุม เช่น กรณีบุคคลที่ทำงานมานานและความรู้เริ่มตึบตัน เริ่มจะไม่ทันกับข้อมูลหรือวิทยาการสมัยใหม่ ทำให้เกิดความคิดที่จะพัฒนาตนเอง อาจจะเป็นการอบรมเพื่อฟื้นฟูความรู้ใหม่ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการอบรมเต็มเวลาหรือบางส่วนของเวลา โดยหน่วยงานต้นสังกัดจะให้การอนุมัติและสนับสนุนด้านการเงิน มักจะเป็นการออกไปอบรมนอกสถานที่ ระยะเวลาจะขึ้นอยู่กับคุณสมบัติที่หน่วยงานต้องการพัฒนา มีทั้งระยะสั้นและระยะยาว หรือบางคนอาจจะลาศึกษาต่อซึ่งการศึกษาต่อก็คือ การฝึกอบรมอย่างเป็นทางการเช่นกัน ฉัตรพงศ์ พิระวาราสีธิ (2549 : 12-13) ได้จำแนกประเภทของการฝึกอบรม ดังนี้ 1) การฝึกอบรมปฐมนิเทศ (Introduction or Orientation) มีวัตถุประสงค์ต้องการให้ผู้ทำงานใหม่เป็นคนที่มีความรู้ที่มีประโยชน์ในระยะเวลาอันสั้นที่สุด การฝึกอบรม ปฐมนิเทศจึงมักใช้เวลาไม่มากนักในการให้ความรู้ต่างๆ ที่เกี่ยวกับงานในหน้าที่ความรู้เกี่ยวกับหน่วยงานที่ทำสิทธิและหน้าที่ สวัสดิการที่จะได้รับตลอดจนนโยบายขององค์กรว่ามีอย่างไร 2) การฝึกอบรมการทำงาน (On the Job Training) การฝึกอบรมประเภทนี้อาจเรียกได้หลายอย่าง เช่น การฝึกอบรมทางเทคนิค และการฝึกอบรมการสอนงาน (Job Instruction Training) วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมประเภทนี้ ได้แก่ การสอนและให้ความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติงานจริงๆ แก่เจ้าหน้าที่ชั้นเสมียน พนักงานการฝึกอบรมการทำงานนี้นิยมใช้กันมากในวงการธุรกิจ เพราะเป็นการฝึกอบรมที่

สอนให้คนงานทำงานได้จริงๆ โดยการฝึกอบรมกันในโรงงาน จึงมีการเรียกการฝึกอบรมประเภทนี้ว่า เป็น Shop Training 3) การฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ระดับผู้บังคับบัญชา (Supervisory Training) โดยทั่วไปการบริหารงานในหน่วยราชการและองค์กรธุรกิจเอกชนจะแบ่งแยกระดับการทำงาน ออกเป็น 3 ระดับ คือ การบริหารงานระดับสุดยอด การบริหารระดับกลาง และการบริหารระดับต้น เจ้าหน้าที่ ผู้บังคับบัญชา ทุกระดับมีหน้าที่ในการมอบหมายงาน ควบคุมงาน และวินิจฉัยสั่งการในเรื่อง สำคัญๆ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับการพัฒนาเป็นอย่างดี การจัดหลักสูตรการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ ระดับผู้บังคับบัญชาจะต้องจัดให้ตรงกับความต้องการ (Needs) ของผู้รับการฝึกอบรมและขององค์กร นั้นๆ ซึ่งโดยหลักการแล้วถือว่าผู้บังคับบัญชามีความต้องการในเรื่องสำคัญ 5 ประการ คือ ความรอบรู้ งาน ความรอบรู้ในด้านความรับผิดชอบ ความชำนาญในการนำคน หรือการใช้ภาวะผู้นำ ความชำนาญในการวางแผน ความชำนาญในการสอนงานผู้ใต้บังคับบัญชา 4) การฝึกอบรม เจ้าหน้าที่ระดับนักบริหารหรือเรียกว่า การพัฒนานักบริหาร นักบริหาร หมายถึง บุคคลที่ดำรง ตำแหน่งสูงสุดในสายการบังคับบัญชาขององค์กร และเป็นผู้ที่มีอำนาจในการวินิจฉัยชี้ขาดในเรื่อง นโยบายสำคัญๆ หรืออีกนัยหนึ่ง นักบริหาร หมายถึง บุคคลที่ทำงานประสบความสำเร็จโดยอาศัย บุคคลอื่น และเป็นบุคคลที่มีวินิจฉัยชี้ขาดปัญหา ทั้งที่เป็นปัญหานโยบาย และปัญหาทางปฏิบัติ เป็นผู้ใช้อำนาจหน้าที่ควบคุมให้มีการปฏิบัติเป็นไปตามวินิจฉัยสั่งการนั้นๆ

นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการและนักการศึกษาหลายท่านได้แยกประเภทของการอบรม ไว้สอดคล้องกับหลักการข้างต้น ดังนี้

วินัย ดอนโคตรจันทร์ (2542: 37-38) กล่าวถึง การจำแนกประเภทการฝึกอบรม ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 3 ประเภท คือ 1) การฝึกอบรมก่อนเข้าทำงาน เป็นการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาให้บุคคลมีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับงานที่ปฏิบัติ อันเป็นการ เตรียมคนก่อนเข้าทำงาน 2) การฝึกอบรม ปรุมนิเทศ เป็นการฝึกอบรมบุคคลที่เข้าทำงานใหม่ใน หน่วยงาน เช่น บรรจุใหม่ ย้ายหรือโอนมาปฏิบัติงานใหม่ เพื่อให้ทราบนโยบาย ผู้บริหาร เพื่อน ร่วมงาน และเรื่องราวต่างๆ ไปของหน่วยงาน การปรุมนิเทศอาจรวมถึงการฝึกอบรมก่อนการ ปฏิบัติงานก็ได้ 3) การฝึกอบรมระหว่างการทำงาน เป็นการช่วยปรับปรุง พัฒนาความสามารถในการ ทำงานบุคลากร ในโอกาสที่นำเอาเทคโนโลยีและวิธีการใหม่มาใช้ตลอด ทั้งมีการโยกย้าย เลื่อนขั้น และเลื่อนตำแหน่ง

กิตติ พัทธวิษญ์ (2544: 451) ได้สรุปการฝึกอบรมไว้ 2 ประเภท ได้แก่ 1) การ ฝึกอบรมก่อนเข้าทำงาน ประกอบด้วยการปรุมนิเทศ และการแนะนำงาน 2) การฝึกอบรมระหว่าง การทำงาน ประกอบด้วยการฝึกอบรมระหว่างทำงาน และการฝึกอบรมนอกที่ทำการ

เข้มทอง แสง (2544: 18-21) สรุปการฝึกอบรมไว้ 4 ประเภท คือ 1)การฝึกอบรมก่อนเข้าทำงาน เป็นการฝึกอบรมเพื่อเตรียมบุคลากรให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม ซึ่งฝึกอบรมก่อนเข้าทำงานสามารถดำเนินการโดยหน่วยงานเจ้าสังกัด หรือสถาบันวิชาชีพอื่นๆ ก็ได้ 2)การฝึกอบรม ปฐมนิเทศ เป็นการฝึกอบรมบุคคลที่บรรจุใหม่ หรือโอนมาปฏิบัติงานใหม่ เพื่อการต้อนรับ แนะนำ ชี้แจงวัตถุประสงค์ เป้าหมายและแนວงงานโครงการให้กับบุคลากรในหน่วยงาน 3)การฝึกอบรมหลังเข้าทำงาน เป็นการฝึกอบรมบุคลากรหลังได้ปฏิบัติงานในองค์การเรียบร้อยแล้ว เพื่อให้บุคลากรมีความรู้ ทักษะ และประสบการณ์เพิ่มขึ้น 4)การฝึกอบรมเพื่อเลื่อนตำแหน่งที่สูงขึ้น เป็นการฝึกอบรมที่มุ่งเน้นการเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติงานให้กับบุคลากรที่ได้รับเลื่อนตำแหน่ง เป็นการสร้างความมั่นคงให้กับองค์การ ซึ่งการฝึกอบรมจะมี 2 ลักษณะ คือ การฝึกอบรมเพื่อประเมินเข้าสู่ตำแหน่งและการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ก่อนเข้ารับตำแหน่งใหม่

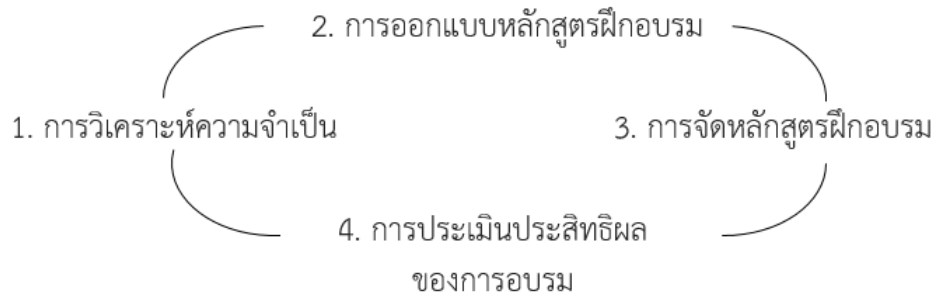
จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ประเภทการฝึกอบรมจำแนกตามวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม ซึ่งแยกออกเป็น 2 ลักษณะดังนี้ 1)การฝึกอบรมก่อนเข้าทำงานใหม่ เป็นการสร้างความมั่นใจให้แก่บุคลากรก่อนที่จะปฏิบัติงาน เนื่องจากสถาบันการศึกษาไม่สามารถจัดหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของทุกหน่วยงานได้ หน่วยงานจึงจำเป็นต้องฝึกอบรมบุคลากรใหม่ให้มีความรู้ความเข้าใจ สามารถปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม ซึ่งการฝึกอบรมประเภทนี้ ได้แก่ การปฐมนิเทศ การทดลองและการฝึกงาน เป็นต้น 2)การฝึกอบรมหลังจากการเข้าทำงานใหม่ เป็นการพัฒนาความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผล ได้แก่ การฝึกอบรมเฉพาะเรื่องการฝึกอบรมก่อนเลื่อนตำแหน่ง เป็นต้น

3.6 รูปแบบของการฝึกอบรม

การฝึกอบรมมีหลายชนิด นอกจากการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มความรู้และทักษะเฉพาะเรื่องให้บุคลากรแล้ว ก็ยังมีการอบรมในลักษณะอื่นๆ อีก เช่น การอบรมเพื่อฟื้นความรู้ใหม่ (Refresher Training) หรือการฝึกอบรมในลักษณะที่เป็นการศึกษาต่อเนื่อง (Continuing Education) ซึ่งรูปแบบการฝึกอบรมที่กล่าวมาอาจแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ การฝึกอบรมที่เป็นทางการ (Formal Training) และไม่เป็นทางการ (Informal training) การฝึกอบรมจำเป็นต้องเลือกรูปแบบที่เหมาะสม บางอย่างเหมาะสำหรับการฝึกอบรมอย่างเป็นทางการ และบางอย่างการอบรมอย่างเป็นทางการก็ไม่เหมาะสม

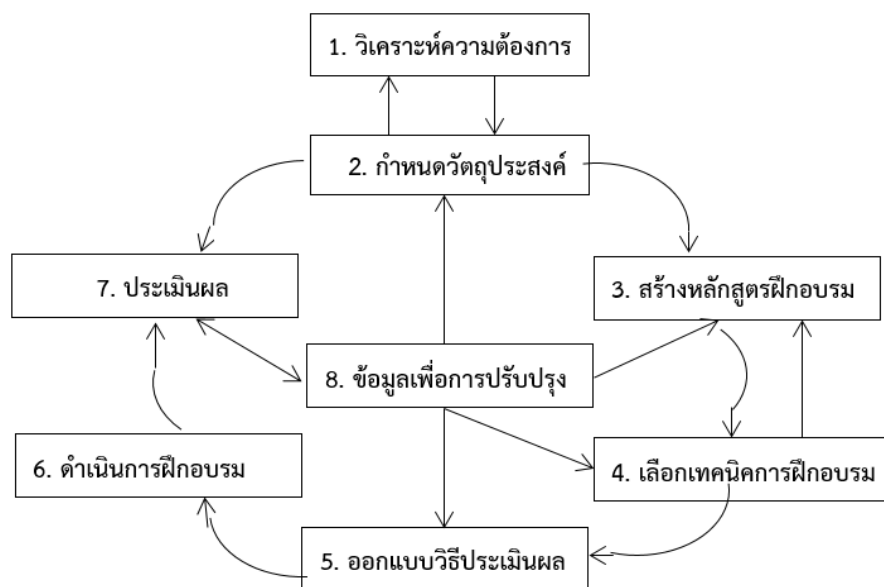
นอกจากนี้ยังสามารถแบ่งการฝึกอบรมได้เป็น 4 ประเภท คือ การฝึกอบรมก่อนประจำการ การฝึกอบรมระหว่างประจำการ การฝึกอบรมในโครงการ และการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาตัวเอง จงกลณี ชูติมาเทวินทร์ (2544 : 9-11) นักวิชาการฝึกอบรมต่างพยายามคิดค้นขั้นตอนการ

ฝึกอบรมให้มีประสิทธิภาพและเสนอขั้นตอนรวมถึงโมเดลการฝึกอบรมและพัฒนาไว้หลายรูปแบบ แตกต่างกันไป ดนัย เทียนพุ่ม (2543) กล่าวสรุปไว้ว่า การฝึกอบรมที่เป็นระบบจะใช้โมเดลพื้นฐานประกอบด้วยกิจกรรมหลัก 4 กิจกรรม คือ 1)การวิเคราะห์หรือค้นหาความจำเป็นในการฝึกอบรม 2)การออกแบบหลักสูตรฝึกอบรม 3)การจัดหลักสูตรฝึกอบรม และ 4)การประเมินประสิทธิภาพของการฝึกอบรม ดังนี้

แผนภูมิที่ 5 รูปแบบพื้นฐานของการฝึกอบรมเป็นระบบ

สำหรับโมเดลรูปแบบของการฝึกอบรมที่ใช้กันเป็นสากล ซึ่งเป็นที่รู้จักในหมู่ของนักฝึกอบรมทั่วไป หรือที่เรียกว่า Training design and evaluation model ดังนี้

แผนภูมิที่ 6 รูปแบบการออกแบบและการประเมินผลการฝึกอบรม

ฐิระ ประवालพฤษ์ (2538 : 61-62) กล่าวว่า การจัดแบ่งประเภทของการอบรม จัดได้หลายลักษณะ ผู้รับผิดชอบหรือเจ้าหน้าที่จัดฝึกอบรมจะต้องทราบประเภทของการฝึกอบรม

เพื่อทราบกลุ่มคนที่เข้าฝึกอบรมว่าเป็นพวกไหน มีความรู้และประสบการณ์เพียงใดจะได้จัดเนื้อหาสาระ (Course Content) ตลอดจนการเลือกใช้เทคนิคและวิธีการฝึกอบรมให้สอดคล้องกับประเภทของการฝึกอบรมให้สอดคล้องกับลักษณะและความต้องการของการอบรมนั้นๆ ซึ่งอาจแบ่งประเภทได้ ดังนี้ 1)การแบ่งประเภทตามลักษณะก่อนหลังของการเข้าทำงาน แบ่งได้ 2 ประเภทคือ 1.1)การฝึกอบรมก่อนเข้าทำงาน (Pre-service training) เช่น การปฐมนิเทศ (Orientation) การแนะนำงาน (Induction training) 1.2)การฝึกอบรมระหว่างทำงาน (In-service training) เช่น การฝึกอบรมที่ใช้การเสนอแนะ (Coaching) การสาธิต (Demonstration) 2)การแบ่งประเภทตามจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรม แบ่งเป็น 2 ประเภท 2.1)การฝึกอบรมเป็นรายบุคคล (Individual training) เป็นการฝึกอบรมที่มีเทคนิควิธีสอนตัวต่อตัว การเรียนด้วยตนเอง (Self-study) 2.2)การฝึกอบรมเป็นกลุ่ม (Group training) เป็นการฝึกอบรมที่มีผู้เข้ารับการอบรมครั้งละหลายคน จำนวนคนขึ้นอยู่กับลักษณะการใช้เทคนิคและขีดจำกัดของวัสดุอุปกรณ์ 3)การแบ่งตามวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม แบ่งได้ 2 ประเภท 3.1)การฝึกอบรมเพื่อเข้าสู่ตำแหน่งใหม่ (Promotion) เป็นการฝึกอบรมเพื่อเตรียมคนเข้าสู่ตำแหน่งหน้าที่ที่จะต้องรับผิดชอบสูงขึ้นหรือหน้าที่ใหม่ 3.2)การฝึกอบรมเพื่อเสริมสมรรถภาพในการปฏิบัติงาน เป็นการฝึกอบรมที่ต้องจัดให้ทั้งผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น 4)การแบ่งประเภทตามลักษณะวิธีการฝึกอบรมต่างๆ ไป แบ่งเป็น 2 ประเภท 4.1)การฝึกปฏิบัติงานปกติในที่ทำการ (On-the-job training) เป็นการฝึกปฏิบัติงานที่แท้จริง เพื่อให้คนทำงานเข้าใจวิธีการทำงานและเกิดทักษะในการปฏิบัติงาน ลักษณะการปฏิบัติงานจะเป็นแบบทำไป เรียนรู้ไป อาจมีการอธิบายหรือการสาธิตเพิ่มเติม 4.2)การฝึกปฏิบัติงานนอกที่ทำการ (Off-the-job training) เป็นการฝึกอบรมที่เตรียมให้บุคลากรพร้อมที่จะเข้าสู่การปฏิบัติงานจริง เพราะงานบางงานต้องเสี่ยงกับการเกิดอุบัติเหตุและต้องการเทคนิคเฉพาะทาง

กล่าวโดยสรุปแล้วผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า การจัดการฝึกอบรมขึ้นในองค์กรหรือหน่วยงานต่างๆ นั้นมีลักษณะการจัดได้หลายลักษณะแตกต่างกันออกไปตามความต้องการขององค์กรหรือหน่วยงานนั้นๆ ซึ่งประเภทของการฝึกอบรมนั้นโดยหลักใหญ่ๆ แล้ว แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ การฝึกอบรมก่อนทำงานและการฝึกอบรมระหว่างทำงานไปแล้วระยะเวลาหนึ่ง ซึ่งการที่จะจัดการฝึกอบรมประเภทใดนั้นขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายของการฝึกอบรมนั้นเป็นสำคัญ

3.7 ประโยชน์ของการฝึกอบรม

มีผู้กล่าวถึงประโยชน์ของการฝึกอบรมไว้หลากหลาย ดังนี้

ฉัตรพงศ์ พิระวรวิสิทธิ์ (2549: 15) ได้กล่าวถึง ประโยชน์ของการฝึกอบรม ดังนี้

1)การฝึกอบรมช่วยให้ระบบวิธีการปฏิบัติงานมีสมรรถภาพสูงขึ้นมีการติดต่อประสานดีขึ้น

2)การฝึกอบรมเป็นวิธีการหนึ่งที่ทำให้เกิดการประหยัด ลดความสิ้นเปลืองของวัสดุที่ใช้ในการปฏิบัติงาน 3)การฝึกอบรมสามารถช่วยลดเวลาในการเรียนงานให้น้อยลง 4)การฝึกอบรมช่วยแบ่งเบาภาระหน้าที่การงานของผู้บังคับบัญชาทำได้มากขึ้น 5)กระตุ้นเตือนผู้ปฏิบัติงานให้ปฏิบัติงานเพื่อความก้าวหน้าในการงานของตน

วิจิตร อวาทกุล (2540) กล่าวว่าประโยชน์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมที่เห็นเด่นชัด เป็นที่ประจักษ์กันมาช้านานนั้นมีดังนี้ 1)สนองความต้องการของคน (Meeting Manpower Needs) 2)ลดเวลาการเรียนรู้ (Reduce Learning Time) 3)ปรับปรุงความสามารถในการทำงานให้สูงขึ้น (Improved Performance) 4)ลด การสิ้นเปลือง (Reduce Wastage) 5)ลด การขาดงาน (Less Absenteeism) 6)ลดอุบัติเหตุ (Fewer Accidents) 7) ลดการลาออก (Reduce Labor Turnover) 8)เพื่อ ประโยชน์ แก่พนักงาน ผู้รับ การอบรม (Benefits to Employee) เช่น มีความสามารถในการทำงานสูงขึ้น มีความมั่นใจในการทำงาน ภาคภูมิใจ รักงานมากขึ้น มีชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น การฝึกอบรมนั้นมีประโยชน์ต่อองค์กรและบุคคลในองค์กร ส่งเสริมการบริหารงาน และการดำเนินงานให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล อีกทั้งก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่องค์กร

สมชาติ กิจยรรจง และ อรรถวิทย์ ฌ ตะกั่วทุ่ง (2539 : 177-178) ได้กล่าวถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการฝึกอบรม มีดังนี้ 1)ทำให้ทราบจุดแข็งและจุดอ่อนของโครงการ สามารถระบุได้ว่า โครงการบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ เพราะเหตุใด การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นเป็นที่พึงพอใจหรือไม่ และมีการถ่ายโอนความรู้และทักษะไปสู่การปฏิบัติงานจริงหรือไม่ 2)ทำให้ทราบคุณภาพของเนื้อหาหลักสูตรและการบริหารจัดการโครงการ (กำหนดการ สถานที่ วิทยากร สื่อที่ใช้ในการฝึกอบรม) ว่าส่งผลต่อการเรียนรู้หรือไม่ มากน้อยเพียงใด 3)ทำให้สามารถระบุได้ว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมคนใดหรือกลุ่มใดได้ประโยชน์จากโครงการมากที่สุดหรือน้อยที่สุด เพราะเหตุใด

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า ประโยชน์ของการฝึกอบรม คือ ช่วยปรับปรุง เพิ่มประสิทธิภาพเสริมสร้างขวัญ กำลังใจ และทัศนคติที่ถูกต้อง ช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถปรับตัว ให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม ตลอดจนเป็นการยกระดับความสามารถของบุคลากรในการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามทิศทาง เป้าหมายและนโยบายขององค์กร

4. การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม

4.1 ความหมาย

มีนักวิชาการศึกษาและนักการศึกษาได้ให้ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมไว้หลายท่าน ดังนี้

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2547: 57) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรฝึกอบรมไว้ว่า หมายถึง สารวิชาและประสบการณ์ที่จัดให้กับผู้เข้าอบรม เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ของการอบรม

ณัฐพันธ์ เขจรนนท์ (2545: 73) กล่าวถึงหลักสูตรฝึกอบรมว่าเป็นการรวบรวมความรู้ทักษะและประสบการณ์ที่สถาบันการศึกษา หรือสถาบันที่สอนจัดทำขึ้น เพื่อถ่ายทอดให้ผู้เข้ารับการอบรมเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และพัฒนาตนเองตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

กล่าวโดยสรุปแล้วผู้วิจัยสามารถสรุปได้ ดังนี้ ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม หมายถึง ความรู้และประสบการณ์การเรียนรู้ที่จัดให้แก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่จัดฝึกอบรม ทั้งนี้ การจัดหลักสูตรนั้นต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่ผู้จัดต้องการให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเน้นหนักไปในทางใด ต้องรู้ว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นใคร สิ่งอำนวยความสะดวก ระยะเวลา รวมทั้งผู้สอนด้วย

4.2 การสร้างหลักสูตรฝึกอบรม

มีนักวิชาการศึกษาและนักการศึกษาได้ให้ความหมายของการสร้างหลักสูตรฝึกอบรมไว้หลายท่าน ดังนี้

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2547: 57-91) ได้เสนอขั้นตอนการสร้างหลักสูตรฝึกอบรมไว้ ดังนี้ 1) การวิเคราะห์งานที่ต้องเรียนรู้ (Learning task analysis) เป็นภารกิจสำคัญของการสร้างหลักสูตร ผลของการวิเคราะห์งานจะบอกกรอบแนวคิดของหลักสูตรว่า เนื้อหาที่จำเป็นเหมาะสมกับความต้องการฝึกอบรมคืออะไร เนื้อหาของหลักสูตรจะประกอบด้วยสิ่งใด ผู้สร้างหลักสูตรจะต้องเริ่มจากการประเมินความต้องการฝึกอบรมด้วย วิธีการนำข้อมูลความจำเป็นในการฝึกอบรมมาศึกษาสภาพการทำงานของกลุ่มผู้อบรม สอบถาม สัมภาษณ์หรือประชุมกลุ่มอย่างใดอย่างหนึ่ง ประเด็นที่ต้องวิเคราะห์ให้ได้คือ 1.1) ปัญหาที่ต้องการให้มีการฝึกอบรมคืออะไร 1.2) เหตุของปัญหาที่ต้องการแก้ไขด้วยการอบรม 1.3) ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่องานและหน่วยงาน ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาได้นี้จะต้องนำมาพิจารณาและประมวลสรุปให้ตรงกับสาระที่ระบุความจำเป็นที่ต้องการฝึกอบรม แล้วนำมาแจกแจงเป็นรายละเอียด เพื่อให้สามารถกำหนดขอบเขตของหลักสูตรได้ชัดเจน ซึ่งขั้นตอนของการวิเคราะห์ประกอบด้วย 1.4) แจกแจงปัญหาความต้องการการฝึกอบรมได้ชัดเจนว่า ปัญหาหรือประเด็นที่ต้องการให้ฝึกอบรมคืออะไร 1.5) แจกแจงงานและเนื้อหาความรู้ที่จะต้องฝึกอบรมทั้งหมด โดยแจกแจงเป็นหัวข้อรายละเอียด ตามหลักการและทฤษฎี 1.6) วิเคราะห์ความสามารถของผู้เข้ารับการอบรมตามงานและเนื้อหา ความรู้ที่แจ้งไว้ว่า รู้อะไรบ้าง และยังไม่รู้อะไรบ้าง 1.7) กำหนดความต้องการจริงตัดเนื้อหาที่ไม่จำเป็นออก การกำหนดเนื้อหาในหลักสูตรส่วนแรกเป็นเนื้อหาที่จำเป็นต้องรู้ ส่วนที่ 2 เป็นเนื้อหาที่สัมพันธ์กับเนื้อหาที่มีความเกี่ยวเนื่องกับเรื่องที่อบรม ส่วนที่ 3 เป็นเนื้อหาที่รู้ไว้ก็ดี 2) การ

กำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตร จุดประสงค์ของหลักสูตรฝึกอบรมประกอบด้วยจุดประสงค์เกี่ยวกับความรู้ ทักษะ และเจตคติ จุดประสงค์ต้องจำเพาะเจาะจงมากกว่าหลักสูตรทั่วไป จุดประสงค์ควรเป็นรูปธรรมที่มีความเป็นไปได้ เพราะจุดประสงค์เป็นสิ่งที่ต้องการให้เกิดอะไร โดยแสดงออกมาในรูปพฤติกรรมที่กำหนดจุดประสงค์ต้องพิจารณาจากปัญหาและความจำเป็นในการฝึกอบรมที่เป็นแนวโน้มของงาน เป็นความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาคน ในขณะเดียวกันก็เป็นความจำเป็นขององค์กรและผู้เข้าอบรมว่าต้องการผลลัพธ์อะไรบ้าง จากนั้นให้นำข้อมูลที่ได้ในการพิจารณานี้มาเป็นแนวทางในการกำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตรจุดประสงค์ของแต่ละหน่วย (Content Unit) ตามลำดับ

3)การเลือกเนื้อหา สารวิชา เนื้อหาวิชาที่ควรเลือกมาใช้เป็นหลักสูตรฝึกอบรมต้องมีลักษณะดังนี้

- 3.1)สนองตอบจุดประสงค์และความต้องการการฝึกอบรมที่กำหนดไว้
- 3.2)เนื้อหาสาระมีแนวคิดหลักการ ที่เป็นประโยชน์แก่ผู้ได้รับการอบรมตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร
- 3.3)เนื้อหาสาระวิชาที่กำหนดต้องประสานกันอย่างสอดคล้องกับธรรมชาติของเนื้อหาวิชาอื่นๆ ในหลักสูตร และเสริมกันเพื่อให้หลักสูตรมีความลึก กว้าง สามารถทำให้ผู้เข้าอบรมบรรลุจุดประสงค์ของการอบรมได้
- 3.4)เนื้อหาสาระวิชาที่ให้จะต้องสามารถให้ทิศทาง ที่จะนำไปสู่การศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้อยากเห็นมากขึ้นตามหลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่
- 3.5)แสดงความแตกต่างที่ลุ่มลึกกว่าประสบการณ์และความรู้ที่ผู้เข้าอบรมมีมาก่อน มีคุณค่าต่อการเรียนรู้และฝึกอบรม ซึ่งการได้มาซึ่งเนื้อหาวิชานั้น อาจเกิดจากประสบการณ์ของผู้จัดการฝึกอบรมหรือผู้เชี่ยวชาญหรือผู้มีประสบการณ์อื่นๆ ข้อมูลจากผู้รู้หรือแม้แต่การไปสังเกตการณ์ก็สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางประกอบการเลือกเนื้อหาวิชาได้

4)การเลือกรูปแบบการฝึกอบรม รูปแบบการฝึกอบรมที่ได้ประโยชน์ต่อเป้าหมายของโครงการฝึกอบรมต้องตรงกับจุดประสงค์ที่จำเป็นของการฝึกอบรม ตรงกับลักษณะและงานของผู้เข้าอบรมให้ความมั่นใจแก่ผู้เข้าอบรมไว้ว่า เมื่อผ่านการอบรมแล้วจะสามารถเรียนรู้และนำไปใช้ได้จริง สอดคล้องกับทรัพยากรที่เกี่ยวข้อง และเหมาะสมกับเนื้อหาวิชา โดยมีรูปแบบหลักสูตรที่หลากหลาย เช่น หลักสูตรเน้นวิชาการ หลักสูตรเน้นประสบการณ์ หลักสูตรเน้นการแก้ปัญหา หลักสูตรเน้นสมรรถนะ หลักสูตรเน้นเทคโนโลยี และหลักสูตรเน้นงานวิจัย เป็นต้น สำหรับการเลือกรูปแบบการฝึกอบรม ใช้หลักการดังนี้

- 4.1)พิจารณานโยบายและจุดประสงค์ทั้งหมดขององค์กรหรือหน่วยงานที่ต้องการให้ฝึกอบรม
- 4.2)พิจารณาประโยชน์ของการฝึกอบรมที่มีต่อผู้เข้าอบรมและการแก้ปัญหาของงานที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรม
- 4.3)ศึกษาคุณสมบัติของคนที่ จะเข้าฝึกอบรม ปัญหาและพฤติกรรม
- 4.4)วิเคราะห์ทรัพยากรบุคคลและวัสดุอุปกรณ์ที่องค์กรนั้นมีอยู่และเกี่ยวข้องกับการฝึกอบรม
- 4.5)การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ต้องเป็นระบบประชาธิปไตยและการมีส่วนร่วมของการฝึกอบรม
- 4.6)การดำเนินการฝึกอบรมต้องยืดหยุ่นได้
- 4.7)เลือกวิธีการต่างๆ มาใช้และปรับให้บรรลุจุดประสงค์ที่ต้องการให้มากที่สุด
- 4.8)จัดให้มีการประเมินผลการฝึกอบรมทุกระยะ

5)การจัดประสบการณ์การ

เรียนรู้ วิธีการฝึกอบรมเป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในหลักสูตรอบรมที่เน้นถึงบทบาทของนักฝึกอบรมหรือวิทยากรและผู้เข้าอบรม ในการจัดการเรียนการสอน การใช้สื่ออุปกรณ์และการดำเนินกิจกรรมการฝึกอบรมแต่ละวันที่จะนำไปสู่ความสำเร็จของการฝึกอบรมตามจุดประสงค์ของหลักสูตร

5.1) การเลือกวิธีการจัดการเรียนการสอน การเลือกวิธีการสอนจะเป็นแบบใดนั้นขึ้นอยู่กับจุดประสงค์ของการฝึกอบรมวิทยากร เนื้อหาวิชาและลักษณะของผู้เข้ารับการอบรม 5.2) การเลือกกิจกรรมการเรียนรู้เป็นสิ่งจำเป็นมากสำหรับผู้เข้าอบรม กิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดขึ้นต้องจูงใจ สร้างเสริมการเรียนรู้ ความคิดและการแสดงออกที่สามารถช่วยให้ผู้เข้าอบรมเชื่อมโยงประสบการณ์ที่ได้จากการเรียนรู้ใหม่ ในระดับที่สามารถสร้างความกระจำชัดให้กับผู้เข้าอบรม 5.3) สื่อการเรียนการสอนจะต้องเลือกให้เหมาะสมซึ่งรวมทั้งสถานที่ศึกษาดูงานที่ต้องกำหนดให้ผู้เข้าอบรม 6) การประเมินผลการเรียนรู้ มี 3 ระยะ คือ 6.1) การประเมินผลความรู้ความสามารถทั่วไปก่อนการฝึกอบรม 6.2) การประเมินผลระหว่างการฝึกอบรม 6.3) การประเมินผลเพื่อติดตามหลังสำเร็จการอบรม ทั้งนี้เพื่อตรวจสอบว่าผู้ผ่านการอบรมมีความสามารถตามจุดประสงค์ของหลักสูตรฝึกอบรมที่มากน้อยและวิธีการปรับปรุงแก้ไข ควรเป็นอย่างไร

ส่วน ชาญ สวัสดิ์สาลี (2550: 88-97) ได้กล่าวถึงขั้นตอนในการสร้างหลักสูตรฝึกอบรมดังนี้ 1) ทบทวนความจำเป็นในการฝึกอบรม ในการสร้างหลักสูตรฝึกอบรมจะต้องเริ่มจากการทบทวนความจำเป็นในการฝึกอบรมก่อนว่ามีความจำเป็นในการฝึกอบรมจริงหรือไม่ โดยการวิเคราะห์องค์กร วิเคราะห์งานและวิเคราะห์รายบุคคล ซึ่งส่วนที่ยังขาดอยู่จะสามารถเพิ่มเติมให้สมบูรณ์ได้ด้วยการฝึกอบรม 2) ระบุภารกิจที่เป็นปัญหา เมื่อได้ทบทวนความจำเป็นในการฝึกอบรมแล้วก็ต้องระบุภารกิจ ที่เป็นปัญหาโดยสรุปจากการวิเคราะห์หาความจำเป็นในการฝึกอบรม 3) กำหนดวัตถุประสงค์ในการฝึกอบรม เมื่อได้ทราบภารกิจที่เป็นปัญหาแล้ว ก็จะนำมาใช้เป็นข้อมูลในการพิจารณากำหนดวัตถุประสงค์ในการฝึกอบรมต่อไป 4) วิเคราะห์ภารกิจกับเกณฑ์เพื่อหาระดับความสำคัญ เมื่อได้กำหนดวัตถุประสงค์ในการฝึกอบรมแล้ว ขึ้นต่อไปก็ต้องวิเคราะห์ภารกิจกับเกณฑ์เพื่อหาระดับความสำคัญ สำหรับเกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ภารกิจหรือหน้าที่ที่เป็นปัญหานั้น ในทฤษฎีของ Tracy (1971 : 11) จะใช้เกณฑ์ คือ ความจำเป็นขั้นมูลฐาน ความยากง่ายในการเรียนรู้ ความสำคัญ ความบ่อยในการปฏิบัติ ความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายและผลประโยชน์ ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ คุณภาพ ความบกพร่องของภารกิจช่วงเวลาของการรักษาพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลง และความจำเป็นที่จะต้องฝึกอบรมเพิ่มเติม 5) กำหนดหัวข้อวิชาและหมวดวิชา หลังจากวิเคราะห์ภารกิจกับเกณฑ์เพื่อหาระดับความสำคัญแล้ว ก็จะได้แนวทางกำหนดหัวข้อวิชาและหมวดวิชา โดยพิจารณาจากระดับความสำคัญของภารกิจ แล้วกำหนดหัวข้อวิชาที่เฉพาะเจาะจงและชัดเจน จากนั้นนำหัวข้อวิชาต่างๆ มาจัดหมวดหมู่ เป็นวิชาต่างๆ สำหรับการฝึกอบรมในหลักสูตรนั้นๆ

6) กำหนดวัตถุประสงค์ของหัวข้อวิชา เมื่อได้กำหนดหัวข้อและหมวดวิชาต่างๆ แล้ว ก็จะกำหนดวัตถุประสงค์ของหัวข้อวิชาต่างๆ ให้ชัดเจนว่า ต้องการจะให้ผู้เข้าฝึกอบรมเกิดการเรียนรู้ มีทักษะหรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม หรือทัศนคติในลักษณะอย่างไร ภายหลังจากการฝึกอบรมวิชานั้นๆ แล้ว

7) กำหนดแนวทางการฝึกอบรมหลังจากที่ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของแต่ละหัวข้อวิชา แล้วนำมาพิจารณาถึงขอบเขต แนวการฝึกอบรมของแต่ละวิชาว่าควรประกอบด้วยทฤษฎี แนวคิดหลักการ และขั้นตอนอะไรบ้าง จึงจะทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดการเรียนรู้

8) กำหนดแนวการประเมินผล เมื่อได้กำหนดแนวการฝึกอบรมของแต่ละวิชาแล้ว ก็มาพิจารณาแนวการประเมินผลว่า ควรใช้วิธีการประเมินผลอย่างไร เพื่อให้ผลการประเมินนั้นเชื่อถือได้

9) กำหนดเทคนิคและสื่อในการฝึกอบรม เมื่อได้กำหนดแนวการฝึกอบรมก็ต้องพิจารณาหัวข้อวิชาว่าควรใช้เทคนิคหรือวิธีการฝึกอบรมอย่างไร รวมถึงสื่อต่างๆ ด้วย เพื่อให้ผู้เข้าฝึกอบรมเกิดการเรียนรู้ มีทักษะ หรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือทัศนคติได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของหัวข้อวิชานั้นๆ

10) กำหนดระยะเวลาของหัวข้อและหลักสูตร หลังจากที่ได้กำหนดเทคนิคและสื่อในการฝึกอบรมของแต่ละหัวข้อวิชาแล้ว ก็ต้องพิจารณากำหนดระยะเวลาของแต่ละหัวข้อวิชาให้เหมาะสม และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของแต่ละหัวข้อวิชา ขอบเขตเนื้อหา เทคนิคและสื่อที่ใช้ภูมิหลังและจำนวนของผู้เข้าฝึกอบรมในหลักสูตรนั้น ก็จะได้ระยะเวลาที่เหมาะสมของแต่ละหัวข้อวิชา และระยะเวลาที่เหมาะสมของหลักสูตรนั้นๆ

11) เรียงลำดับหัวข้อและกำหนดการฝึกอบรม เมื่อได้รายละเอียดต่างๆ ในหลักสูตรฝึกอบรมทั้งหมดแล้ว นำเอาหัวข้อวิชาต่างๆ ทั้งหมดในหลักสูตรฝึกอบรมนั้นมาจัดเรียงตามลำดับก่อนหลังตามหลักการการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ เพื่อให้ผู้เข้าฝึกอบรมเกิดการเรียนรู้ มีทักษะหรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือทัศนคติได้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

กล่าวโดยสรุปแล้ว หลักสูตรฝึกอบรม หมายถึง หลักการและเหตุผล เป้าหมาย แนวทางการจัดหลักสูตร รูปแบบ การจัดกิจกรรม คำอธิบายหลักสูตรสำหรับครูเพื่อส่งเสริมความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน จุดประสงค์การเรียนรู้ โครงสร้างหลักสูตรสำหรับครูเพื่อส่งเสริมความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล คำชี้แจง และแผนการจัดกิจกรรมฝึกอบรม

5. การประเมินผลหลักสูตรฝึกอบรม

5.1 ความหมาย

การประเมินผลการฝึกอบรม มีจุดประสงค์เพื่อตรวจสอบว่า การฝึกอบรมนั้นได้บรรลุผล ตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้หรือไม่ ค้นหาจุดดีหรือจุดบกพร่อง ตรวจสอบความคุ้มค่าของการฝึกอบรม วินิจฉัยว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับประโยชน์มากน้อยเพียงใด และเป็นกา

รวบรวมข้อมูลที่จะช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับการฝึกอบรมในอนาคต การประเมินผลโครงการฝึกอบรม Kirkpatrick (1975 : 101 - 105)

การประเมินหลักสูตรเป็นขั้นตอนที่สำคัญ ขั้นตอนหนึ่งในการสร้างหลักสูตร ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการประเมินหลักสูตรไว้ ดังนี้

Tyler (1996) เชื่อว่า ประเมินหลักสูตรคือการเปรียบเทียบพฤติกรรมเฉพาะอย่าง จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้อย่างชัดเจน วัตถุประสงค์และจำเพาะเจาะจงแล้วจะเป็นแนวทางช่วยในการประเมินได้ เป็นอย่างดีในภายหลัง

Stufflebeam et al. (1971) ได้ให้ความหมายการประเมินหลักสูตรว่าเป็น กระบวนการของการกำหนดรวบรวมและประมวลข้อมูลที่มีประโยชน์เพื่อเป็นแนวทางในการตัดสินใจ

Oliva (1993) ได้ให้ความหมายของการประเมินหลักสูตรไว้ว่าเป็นกระบวนการที่กระทำอย่างต่อเนื่อง โดยใช้ข้อมูลที่รวบรวมแล้วนั้นในการทำการตัดสินใจ ซึ่งกระทำเพื่อจุดประสงค์ของการทำให้เกิดเป็นระบบแบบแผนที่ดีขึ้น

Stakes (1995) ได้ให้ความหมายของการประเมินหลักสูตรว่า เป็นการบรรยายและการตัดสินใจคุณค่าของหลักสูตร ซึ่งเน้นเรื่องการบรรยายสิ่งที่จะถูกประเมินโดยอาศัยผู้เชี่ยวชาญหรือ ผู้ทรงคุณวุฒิในการตัดสินใจคุณค่า ซึ่งมีแนวคิดว่าการประเมินหลักสูตรไม่ควรพิจารณาเฉพาะผลที่เกิดจากการใช้หลักสูตรเท่านั้น แต่จะต้องพิจารณาส่วนประกอบของการจัดการเรียนการสอนหลายๆ ส่วน ทั้งนี้เพราะผลสำเร็จของหลักสูตรไม่ได้ขึ้นอยู่กับว่าผู้เรียนจะสามารถบรรลุถึงจุดประสงค์ที่ตั้งใจไว้หรือไม่เท่านั้น แต่ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายๆ อย่างเช่น ผู้เรียนไม่สามารถบรรลุตามจุดประสงค์ที่วางไว้ อาจมาจากองค์ประกอบด้านเวลา กล่าวคือ ให้ความแก่ผู้เรียนไม่เพียงพอหรือเวลาที่จัดไม่เหมาะสมทั้งๆ ที่หลักสูตรนั้นอาจดีอยู่แล้วก็ได้ ดังนั้น ถ้าจะพิจารณาแต่ผลลัพธ์ของการใช้หลักสูตรอย่างเดียวจะไม่ได้รับข้อมูลเพียงพอในการที่จะตัดสินว่าหลักสูตรนั้นดีหรือไม่ดี และจะมองไม่เห็นช่องทางที่ชัดเจนและครอบคลุมในการปรับปรุงหลักสูตรต่อไป

สรุปได้ว่าการประเมินหลักสูตรฝึกอบรมเป็นกระบวนการตัดสินใจการอบรมนั้นมีประสิทธิภาพตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์การอบรมหรือไม่โดยประเมินจากความรู้ความสามารถ ทักษะ และทัศนคติ มีการเปลี่ยนแปลงหรือไม่อย่างไร

5.2 รูปแบบการประเมินหลักสูตร

มีนักวิชาการศึกษาและนักการศึกษาได้สร้างรูปแบบการประเมินหลักสูตรฝึกอบรมไว้หลายท่าน ดังนี้

5.2.1 รูปแบบการประเมินหลักสูตรของ Stakes (1995 : 23) มีแนวคิดในการประเมินหลักสูตรว่าไม่ควรพิจารณาเฉพาะผลที่เกิดจากการใช้หลักสูตรเท่านั้นแต่จะพิจารณาส่วนประกอบของ

การจัดการเรียนการสอน หลาย ๆ ส่วน ทั้งนี้เพราะผลสำเร็จของหลักสูตรไม่ได้ขึ้นอยู่กับว่า ผู้เรียนจะสามารถบรรลุถึงจุดประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่เท่านั้น แต่ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายๆ อย่าง เช่น ผู้เรียนไม่สามารถบรรลุตามจุดประสงค์ที่วางไว้ อาจมาจากองค์ประกอบด้านเวลา กล่าวคือ ให้ความแก่ผู้เรียนไม่เพียงพอหรือเวลาที่จัดไม่เหมาะสม ทั้งๆ ที่หลักสูตรนั้นอาจดีอยู่แล้วก็ได้ ดังนั้น ถ้าจะพิจารณาแต่ผลลัพธ์ของการใช้หลักสูตรอย่างเดียวจะไม่ได้รับข้อมูลเพียงพอในการที่จะตัดสินว่าหลักสูตรนั้นดีหรือไม่ดีและจะมองไม่เห็นช่องทางที่ชัดเจนและครอบคลุมในการปรับปรุงหลักสูตรต่อไป

ขั้นตอนการประเมิน

การประเมินหลักสูตรควรพิจารณา 3 ด้าน คือ

- ด้านสิ่งที่มาก่อน หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่เอื้อให้เกิดผลจากหลักสูตรและเป็นสิ่งที่มีอยู่ก่อนการใช้หลักสูตรอยู่แล้ว ประกอบด้วย 7 หัวข้อ คือ บุคลิกและนิสัยของผู้เรียน บุคลิกและนิสัยของครู เนื้อหาในหลักสูตร วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน อาคารสถานที่การจัดโรงเรียนลักษณะของชุมชน

- ด้านกระบวนการเรียนการสอน หมายถึง ปฏิสัมพันธ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างครูกับผู้เรียน ผู้เรียนกับผู้เรียน ครูกับผู้ปกครอง ฯลฯ เป็นขั้นของการใช้หลักสูตรประกอบด้วย 5 หัวข้อ คือ การสื่อสาร การจัดแบ่งเวลา การลำดับเหตุการณ์ การให้กำลังใจ บรรยากาศของสิ่งแวดล้อม

- ด้านผลผลิต หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นจากการใช้หลักสูตร ประกอบด้วย 5 หัวข้อ คือ ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ทักษะของผู้เรียน ทักษะของผู้เรียน ผลที่เกิดขึ้นกับครู ผลที่เกิดขึ้นกับสถาบัน

ก่อนที่ผู้ประเมินจะประเมินองค์ประกอบต่างๆ ของทั้ง 3 ด้าน ผู้ประเมินต้องตั้งผลที่คาดหวังเอาไว้ก่อน แล้วสังเกตหรือทดสอบผลที่เกิดขึ้นจริง จากนั้นจึงใช้มาตรฐาน ซึ่งได้แก่เกณฑ์ต่างๆ ที่ผู้เชี่ยวชาญเชื่อว่าควรจะใช้เป็นทางนำไปสู่การตัดสิน

5.2.2 รูปแบบการประเมินหลักสูตรของ Ralph W. Tyler (Curriculum Evaluation Model) ตามแนวคิดของไทเลอร์ (Tyler 1996: 32) การศึกษา คือ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ดังนั้น การประเมินหลักสูตรจึงเป็นการตรวจสอบว่า พฤติกรรมของผู้เรียนที่เปลี่ยนแปลงไปเป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่ได้ตั้งไว้หรือไม่ โดยการศึกษารายละเอียดขององค์ประกอบของกระบวนการจัดการศึกษา 3 ส่วน คือ จุดมุ่งหมายทางการศึกษา การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน ซึ่งเชื่อว่าจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้อย่างชัดเจน รัดกุมและจำเพาะเจาะจง จะเป็นแนวทางในการประเมินผลในภายหลัง ดังนั้น พื้นฐานของการจัดหลักสูตร คือ ผู้จัดทำหลักสูตรจะต้องสามารถวางจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน ว่าต้องการให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลง หรือมีพฤติกรรมเมื่อเรียนจบหลักสูตรแล้วอย่างไร และ

พยายามจัดประสบการณ์การสอนเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเปลี่ยนพฤติกรรมไปตามที่ต้องการ บทบาทของการประเมินหลักสูตรจึงอยู่ที่การตรวจสอบว่า หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนทำให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ไปตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ เพียงใด ดังนั้น การประเมินหลักสูตรจึงเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนและการประเมินคุณค่าของหลักสูตรด้วย

ขั้นตอนการเรียนการสอนและการประเมินผล

ขั้นตอนของการเรียนการสอนและการประเมินผล สรุปเป็นข้อ ๆ ได้ดังนี้

- ขั้นตอนที่ 1 กำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษา โดยเขียนจุดมุ่งหมายให้ชัดเจนและบ่งบอกถึงพฤติกรรมที่ต้องการให้บรรลุ
- ขั้นตอนที่ 2 กำหนดเนื้อหาหรือประสบการณ์ทางการศึกษาที่จะช่วยให้ผู้เรียนบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ และเลือกวิธีการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหา
- ขั้นตอนที่ 3 จัดทำ ดัดแปลง หรือสร้างเครื่องมือประเมิน และพัฒนาให้มีคุณภาพ คือ มีความเป็นปรนัย มีความเชื่อมั่นและมีความเที่ยงตรง สามารถนำไปใช้วัดได้ตามจุดประสงค์
- ขั้นตอนที่ 4 ทดสอบผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตร

5.2.3 รูปแบบการประเมินหลักสูตรของ Daniel L. Stufflebeams Curriculum Evaluation Model) รูปแบบการประเมินหลักสูตรของ Strfflebeam (1971 : 16) เป็นที่รู้จักกันแพร่หลายในชื่อ CIPP Model (Context-Input – Process – Product Model) รูปแบบนี้เป็นการประเมินข้อมูล 4 ประเภท คือ

- ประเภทที่ 1 การประเมินบริบท เป็นการประเมินสภาวะแวดล้อมโดยการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการต่าง ๆ เพื่อชี้ให้เห็นว่าควรกำหนดจุดมุ่งหมายอย่างไรจึงจะสนองความต้องการและแก้ปัญหาที่ประสบอยู่ ในกรณีที่หลักสูตรไม่ใช่อยู่ในขั้นการวางแผน แต่ใช้มาระยะหนึ่งแล้วต้องการประเมิน การประเมินในกรณีนี้จะเป็นการประเมินในเรื่องจุดมุ่งหมายหรือจุดประสงค์ต่าง ๆ ของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตรและเนื้อหาสาระที่มีอยู่ในหลักสูตร เพื่อตรวจสอบดูว่าสอดคล้องกับสภาวะแวดล้อม ปัญหาและความต้องการต่างๆ หรือไม่อย่างไร
- ประเภทที่ 2 การประเมินปัจจัยตัวป้อน เป็นการประเมินปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร ได้แก่ ปัจจัยด้านบุคลากร ผู้เรียน อุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน อาคารสถานที่ งบประมาณ ฯลฯ เพื่อตรวจสอบดูว่าปัจจัยป้อนเหล่านั้นเป็นอย่างไร มีผลหรือมีส่วนช่วยในการใช้หลักสูตรในทางปฏิบัติบรรลุผลหรือไม่อย่างไร
- ประเภทที่ 3 การประเมินกระบวนการเป็นการประเมินหลักสูตรในขั้นปฏิบัติการหรือประเมินกระบวนการใช้หลักสูตร เพื่อตรวจสอบดูว่ากิจกรรมหรือกระบวนการต่าง ๆ

ของการใช้หลักสูตร ในสภาพที่เป็นจริงเป็นอย่างไร มีปัญหาหรือข้อบกพร่องหรือไม่ เช่น เรื่องที่เกี่ยวกับการสอนการบริหาร

- ประเภทที่ 4 การประเมินผล เป็นการประเมินผลที่เกิดขึ้นจากการใช้หลักสูตรนั้น โดยตรวจสอบว่าผู้เรียนมีคุณสมบัติตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรหรือไม่ เพียงใดซึ่งอาจพิจารณาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ภาวะการปฏิบัติงานหรือการศึกษาต่อ ฯลฯ รูปแบบการประเมินหลักสูตรแบบ CIPP นี้ เป็นการประเมินหลักสูตรทั้งระบบ ผู้ประเมินจะประเมินผลทั้ง 4 ด้าน ดังกล่าวข้างต้น แล้วนำมาพิจารณาความสอดคล้องและความสัมพันธ์กันกล่าวคือ ถ้าในจุดมุ่งหมายของหลักสูตรต้องการให้ผู้เรียน คิดเป็น ทำเป็นและแก้ปัญหาเป็น ก็ต้องศึกษาว่าปัจจัยเบื้องต้นต่าง ๆ และกระบวนการเรียนการสอนรวมทั้งกระบวนการบริหารหลักสูตรเอื้อต่อการทำให้ผู้เรียนสามารถคิดเป็น ทำเป็นและแก้ปัญหาเป็น หรือไม่อย่างไร ผลที่เกิดขึ้นจริงจากการปฏิบัติหรือสภาพที่เป็นอยู่สอดคล้องกันหรือไม่ ซึ่งจะทำให้ได้ข้อมูลในการตัดสินคุณค่าของหลักสูตร รวมทั้งทราบว่าส่วนใดใช้ได้ ส่วนใดมีข้อบกพร่องเพื่อจะได้ปรับปรุงแก้ไขให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น

5.2.4 รูปแบบการประเมินของ Kirkpatrick (1975: 106) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการฝึกอบรมและการประเมินผล การฝึกอบรมว่า “การฝึกอบรมนั้นเป็นการช่วยเหลือบุคลากรให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการฝึกอบรมใด ๆ ควรจะจัดให้มีการประเมินผลการฝึกอบรม ซึ่งถือเป็นสิ่งจำเป็นที่จะช่วยให้รู้ว่า การจัดโปรแกรมการฝึกอบรมมีประสิทธิภาพเพียงใด” การฝึกอบรมเป็นกิจกรรมปกติที่เกิดขึ้นในทุกองค์กร เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นมาเพื่อการพัฒนาบุคลากรในหน่วยงาน โดยมุ่งหวังให้ผู้ผ่านการอบรมได้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแนวทางการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

การประเมินผลการฝึกอบรมจะทำให้ได้ความรู้ 3 ประการ คือ

1. การฝึกอบรมนั้นได้ทำอะไร หรือเกิดประโยชน์ต่อหน่วยงานในลักษณะใดบ้าง
2. ควรยุติโครงการชั่วคราวก่อน หรือควรดำเนินการต่อไปเรื่อย ๆ
3. ควรปรับปรุงหรือพัฒนาโปรแกรมฝึกอบรมในส่วนใดบ้างอย่างไร

แนวทางการประเมิน ในการประเมินผลโครงการฝึกอบรม ควรดำเนินการประเมินใน 4 ลักษณะ คือ

1. ประเมินปฏิกิริยาตอบสนอง (Reaction Evaluation) เป็นการตรวจสอบความรู้สึก หรือความพอใจของผู้เข้ารับการอบรม
2. ประเมินผลการเรียนรู้ (Learning Evaluation) เป็นการตรวจสอบผลการเรียนรู้ โดยควรตรวจสอบให้ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) และเจตคติ (Attitude)

3. ประเมินพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปหลังการอบรม (Behavior Evaluation) เป็นการตรวจสอบว่าผู้ผ่านการอบรมได้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเป็นไปตามความคาดหวังของโครงการหรือไม่

4. ประเมินผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นต่อหน่วยงาน (Results Evaluation) เป็นการตรวจสอบว่า ผลจากการอบรมได้เกิดผลดีต่อองค์กร หรือเกิดผลกระทบต่อองค์กรในลักษณะใดบ้าง คุณภาพขององค์กรดีขึ้น หรือมีคุณภาพขึ้นหรือไม่

แนวทางการดำเนินการประเมินผลแต่ละรายการเป็น ดังนี้

1. ชั้นประเมินปฏิกิริยาตอบสนอง (Reaction) การประเมิน ในชั้นนี้วัตถุประสงค์ที่จะให้รู้ว่าผู้ที่เข้ารับการฝึกอบรมนั้นมีความรู้สึกอย่างไรต่อการฝึกอบรม เช่น ผู้เข้ารับการอบรมพอใจหรือไม่ต่อสิ่งที่ได้รับจากการฝึกอบรม และมากน้อยเพียงใด การประเมินปฏิกิริยาตอบสนองนั้น เราต้องการได้รับข้อมูลที่เป็นปฏิกิริยาตอบสนองของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีความหมาย และความเป็นจริง เพราะข้อมูลเหล่านี้จะเป็นตัวบ่งชี้ประสิทธิผลของการฝึกอบรมอันแรก วิธีการที่จะช่วยให้ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับปฏิกิริยาตอบสนองที่มีความหมาย/และตรงตามความจริงจากผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้แก่

1.1 กำหนดให้แนบอันดับชัดเจนลงไปว่า ต้องการได้รับข้อมูลอะไร เช่น ปฏิกิริยาตอบสนองของเนื้อหาหลักสูตรการฝึกอบรม วิทยากร สถานที่การฝึกอบรม ระยะเวลาที่ใช้ในการฝึกอบรม ฯลฯ

1.2 วางรูปแบบของเครื่องมือ หรือแบบสอบถามที่จะใช้เก็บข้อมูล

1.3 ข้อคำถามที่ใช้ ควรเป็นชนิดที่เมื่อได้รับข้อมูล หรือได้คำตอบแล้วสามารถนำมาแปลงเป็นตัวเลขแจกแจงความถี่ และวิเคราะห์ในเชิงปริมาณได้ ไม่ควรใช้คำถามประเภทปลายเปิด

1.4 กระตุ้นให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้เขียน แสดงความคิดเห็นเป็นข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในข้อคำถามต่าง ๆ

1.5 เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมแสดงปฏิกิริยาตอบสนองผ่านแบบสอบถามตามความเป็นจริง ไม่ควรให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเขียนชื่อตนเองลงไปแบบสอบถาม การแจกแจงแบบสอบถามเพื่อประเมินปฏิกิริยาตอบสนองนี้ ผู้ประเมินต้องแน่ใจว่าได้ให้เวลาผู้เข้ารับการฝึกอบรมอย่างเพียงพอที่จะให้คำตอบครบทุกข้อ และควรแจกก่อนผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะออกไปจากห้องฝึกอบรมเมื่อสิ้นสุดโปรแกรม พึงหลีกเลี่ยงการปล่อยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเอาแบบสอบถามติดตัวออกไป และส่งคืนกลับมาในภายหลัง

2. ชั้นประเมินการเรียนรู้ (Learning) การประเมินผลในชั้นนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะให้รู้ว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับความรู้ และทักษะอะไรบ้าง และมีเจตคติอะไรบ้างที่เปลี่ยนแปลงไปจาก

เดิม ทั้งนี้เพราะความรู้ ทักษะและเจตคติ ล้วนแต่เป็นองค์ประกอบพื้นฐานสำคัญ ที่จะช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการทำงานของผู้เข้ารับการฝึกอบรมในโอกาสต่อไป ข้อเสนอแนะสำหรับการประเมินในขั้นการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

2.1 ต้องวัดความรู้ ทักษะ และเจตคติของผู้เข้ารับการฝึกอบรมทั้งก่อนและหลังการฝึกอบรม

2.2 วิเคราะห์ทั้งคะแนนรายข้อ และคะแนนรวมโดยเปรียบเทียบกัน ระหว่างก่อนและหลังการฝึกอบรม

2.3 ถ้าเป็นไปได้ควรใช้กลุ่มควบคุมซึ่งเป็นกลุ่มของผู้ที่ไม่ได้รับการฝึกอบรม แล้วเปรียบเทียบคะแนนความรู้ ทักษะ และเจตคติของกลุ่มควบคุมกับกลุ่มทดลอง ซึ่งเป็นกลุ่มของผู้เข้ารับการฝึกอบรมว่าแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร

เครื่องมือที่ใช้วัดความรู้ ทักษะ และเจตคติ มีอยู่ 2 วิธี คือ

1. ใช้แบบสอบวัดความรู้ ทักษะ และเจตคติเป็นแบบสอบวัดมาตรฐาน ผู้ประเมินควรสั่งซื้อ หรือเลือกใช้เฉพาะแบบสอบวัดความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ตรงกับโปรแกรมการฝึกอบรม

2. สร้างแบบสอบวัดขึ้นเอง แบบสอบวัดความรู้ ทักษะ และเจตคติที่จะสร้างขึ้นเอง นี้จะให้มียุทธวิธีแบบใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่าง หรือทุกอย่างต่อไปนี้ก็จะได้แบบ “ถูก” หรือ “ผิด” แบบ “เห็นด้วย” หรือ “ไม่เห็นด้วย” ซึ่งอาจเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 4 หรือ 5 หรือ 6 สเกลก็ได้ แบบเลือกคำตอบที่เห็นว่าถูกต้องที่สุดแบบเติมคำ/ข้อความลงในช่องว่าง

3. ชั้นประเมินพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปหลังการอบรม (Behavior) การประเมินผลในขั้นนี้มีวัตถุประสงค์จะให้รู้ว่าเมื่อได้รับการฝึกอบรมไปแล้ว ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการทำงานไปในทิศทางที่พึงประสงค์หรือไม่การประเมินผลในขั้นนี้นับว่ายาก และใช้เวลามากกว่าการประเมินผลในสองขั้นแรก เพราะต้องออกไปติดตามการประเมินผลในสถานที่ทำงานจริง ๆ ของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ซึ่งจะมีคำถามอยู่หลายข้อที่ผู้ประเมินจะต้องตอบให้ได้เสียก่อน เช่น ควรจะออกไปประเมินเมื่อไร (1 เดือน หรือ 3 เดือน หรือครึ่งปี หรือ 1 ปี ภายหลังจากการฝึกอบรม) จะเก็บข้อมูลจากใครถึงจะเชื่อถือได้มากที่สุด จากผู้บังคับบัญชาจากเพื่อนร่วมงานจากผู้ใต้บังคับบัญชา หรือจากผู้เข้ารับการฝึกอบรมเอง

1. ควรจะวัดพฤติกรรมการทำงานของผู้เข้ารับการฝึกอบรมทั้งก่อนและหลังการฝึกอบรม

2. ระยะเวลาระหว่างการฝึกอบรมกับการประเมินผลหลังการอบรมนั้นควรจะให้ห่างกันพอสมควร เพื่อให้แน่ใจว่าการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการทำงานได้เกิดขึ้นจริง ๆ ทางที่ดีควรประเมินหลาย ๆ ครั้ง เป็นระยะๆ เช่น ประเมินทุก 3 เดือน เป็นต้น

3. ควรจะได้เก็บข้อมูลจากหลาย ๆ แหล่ง เช่น จากผู้บังคับบัญชา จากเพื่อนร่วมงาน และจากกลุ่มผู้ผ่านการอบรม

การประเมินผลในขั้นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการทำงานตามข้อที่เสนอนั้น จะนำไปใช้จริง ๆ ต้องใช้เวลา และอาศัยความชำนาญของผู้ประเมินเป็นอย่างมาก เขาจึงได้เสนอให้ทำกับโปรแกรมฝึกขนาดใหญ่ และกับโปรแกรมที่จำเป็นต้องจดหลาย ๆ ครั้งต่อไปในอนาคตเท่านั้น ส่วนโปรแกรมการฝึกอบรมขนาดเล็กทั่วไป เขาได้เสนอให้ใช้วิธีการง่าย ๆ ดังนี้

3.1 กำหนดว่ามีพฤติกรรมการทำงานอะไรบ้างที่คาดหวังจะให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

3.2 เตรียมคำถามที่จะใช้สำหรับการสัมภาษณ์

3.3 ทำการสัมภาษณ์บุคคลหลาย ๆ กลุ่ม ภายหลังจากฝึกอบรมสักระยะหนึ่งเพื่อให้รู้ว่าพฤติกรรมที่คาดหวังเอาไว้เหล่านั้นเกิดการเปลี่ยนแปลงจริง ๆ หรือไม่

3.4 ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ควรจะนำมาแปลงเป็นตัวเลขทำการวิเคราะห์ในเชิงปริมาณ การสัมภาษณ์ผู้บังคับบัญชาของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ควรจะต้องแน่ใจว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรม จะไม่มีอิทธิพลต่อการตอบหรือสัมภาษณ์ของผู้บังคับบัญชา

4. ขั้นประเมินผลที่เกิดขึ้นต่อหน่วยงาน (Results) การประเมินผลในขั้นนี้มีวัตถุประสงค์จะให้เราในที่สุดแล้ว การฝึกอบรมได้ก่อให้เกิดผลดีต่อหน่วยงานอย่างไรบ้าง ซึ่งนับเป็นการประเมินผลที่ยากที่สุด เพราะในความเป็นจริงนั้นมีตัวแปรอื่น ๆ อีกมากมาย นอกเหนือจากการฝึกอบรมที่มีผลกระทบต่อหน่วยงาน และตัวแปร เหล่านี้ยากต่อการควบคุม ฉะนั้นอะไรก็ตามที่เกิดแก่หน่วยงานในทางที่ดีจึงสรุปได้ยากกว่าเป็นผลมาจากโปรแกรมการฝึกอบรมได้ให้ข้อเสนอแนะในการประเมินผลในขั้นนี้ไว้ดังนี้

3.1 ควรจะจัดสภาวะการณ์หรือเงื่อนไขต่าง ๆ ก่อนการฝึกอบรมเอาไว้แล้วนำไปเปรียบเทียบกับสภาวะการณ์ภายหลังการฝึกอบรม โดยใช้ข้อมูลที่สังเกตได้หรือสอบวัดได้

3.2 พยายามหาทางควบคุมตัวแปรอื่น ๆ ซึ่งคาดว่าจะมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงในผลที่ต้องการให้เกิดแก่หน่วยงาน วิธีหนึ่งที่จะทำได้คือ การใช้กลุ่มควบคุมกับกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 2 รูปแบบการประเมินหลักสูตรตามแนวคิดนักการศึกษา

การประเมินหลักสูตร	นักการศึกษา			
	Stake	Tyler	Stuffle beams	Kirk patrick
1. การประเมินเอกสารหลักสูตรก่อนนำไปใช้				
1.1 เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียน	✓	✓	✓	-
1.2 สนองความต้องการของผู้เรียน	✓	✓	✓	-
2. การประเมินการใช้หลักสูตร				
- กระบวนการ	✓	✓	✓	-
3. การประเมินสัมฤทธิ์ผลหลังการใช้หลักสูตร				
- ผลผลิต (ด้านความรู้ ทักษะ เจตคติ)	✓	✓	✓	✓
4. การประเมินระบบหลักสูตร				
- ประเมินเอกสารหลักสูตร ประเมินการใช้หลักสูตร และประเมินสัมฤทธิ์ผลของหลักสูตร	✓	✓	✓	✓

จากตารางที่ 2 สรุปได้ว่า การประเมินหลักสูตรสามารถดำเนินการ 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การประเมินเอกสารหลักสูตรก่อนนำไปใช้ ประเมินดังนี้ 1.1)เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียน 1.2)สนองความต้องการของผู้เรียนและสังคม และระยะที่ 2 การประเมินการใช้หลักสูตรโดยประเมินกระบวนการ ระยะที่ 3 การประเมินสัมฤทธิ์ผล

การประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง

1. ความหมาย

การประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง มณีรัตน์ จันทนะพะลิน (2526: 28) ได้ให้ความหมายไว้ว่า คือ การนำดอกไม้ไทย ใบตองและใบไม้สดชนิดต่างๆ มาประดิษฐ์เป็นงานศิลปะ โดยใช้วิธีการต่างๆ ในการประดิษฐ์ เช่น การร้อย การเย็บ การถักและการปัก เป็นต้น เพื่อให้ได้งานศิลปะอันมีคุณค่าสามารถนำไปใช้งานได้อย่างเหมาะสมตามวัตถุประสงค์ของการจัดทำ

หนังสือชุดมรดกไทย “สัญลักษณ์วันแม่ชื่อบุญมาลี” (มณีรัตน์ จันทนะพะลิน, 2548) ได้เขียนประวัติและที่มาได้นำมาเป็นข้ออ้างอิงโดยได้กล่าวถึงประวัติเริ่มต้นของคนไทยที่รู้จักการนำดอกไม้มาร้อยเป็นพวงมาลัยไว้ตอนหนึ่งในหนังสือพระราชพิธีสิบสองเดือน ดังนี้ “แต่โบราณสมัยก่อนกรุงสุโขทัย บรรพบุรุษของไทยได้คิดประดิษฐ์ ใบไม้ เป็นแบบต่างๆ มากมายแต่ไม่ผู้ใดจดบันทึกไว้ใน

อนุชนรุ่นหลังได้ค้นคว้า จนถึงสมัยสมเด็จพระร่วงเจ้ามีนางนพมาศซึ่งเป็นพระสนมเอกในสมัยนั้น ได้จดบันทึกเรื่องราวของตนเองไว้ นางเองเป็นหญิงนักปราชญ์ มีความรอบรู้ในพิธีการต่างๆ งานประดิษฐ์ งานฝีมือและอื่นๆ ตลอดจนมีความรู้ทางหนังสือ ด้วยความสามารถของนางนพมาศ เราจึงได้มีโอกาสทราบว่า การจัดดอกไม้ของไทยมีจุดเริ่มต้นแต่สมัยนั้นเป็นต้นมา” จากที่กล่าวมาทั้งหมดอาจพอสรุปคร่าวๆได้ว่า งานดอกไม้ใบตองของไทยนั้นมีจุดกำเนิดมาตั้งแต่ก่อนสมัยกรุงสุโขทัยเป็นราชธานี แต่ในขณะนั้นไม่ได้มีการจดบันทึกไว้ ซึ่งเริ่มมีการจดบันทึกเป็นรูปแบบ แบบแผนกันอย่างจริงจังในสมัยพระร่วงเจ้ากรุงสุโขทัยและสืบทอดกันมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งอาจมีการเปลี่ยนแปลง พัฒนา ปรับปรุงให้มีรูปแบบ เทคนิค วิธีการที่มากขึ้นเพื่อให้เหมาะสมกับยุคสมัยบนพื้นฐานของต้นแบบงานที่ทรงคุณค่า

รายการดาราศาสตร์ (ออกอากาศวันที่ 6 ธันวาคม พุทธศักราช 2557 ทางช่องไทยรัฐทีวี) ได้นำเสนอนอกจากพระตำหนักของพระพันปีหลวงซึ่งมีชื่อเรื่องงานดอกไม้ใบตองแล้ว ยังมีพระตำหนักอื่นๆ อีกหลายพระตำหนักที่มีชื่อเสียงเรื่องงานดอกไม้ใบตอง เช่น พระตำหนักของพระวิมาดาเธอพระองค์เจ้าสายสวลีภิรมย์ กรมพระสุทธาสินีนาฏ ปิยมหาราชปดิวรัดา ซึ่งขึ้นชื่อเรื่องการถักตาข่ายดอกไม้แบบต่างๆ อีกทั้งยังทรงพลิกแพลงเล่นสีสลับลายต่างๆ ได้อย่างงดงาม พระตำหนักถัดมาที่ขอกกล่าวถึง คือ พระตำหนักของพระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าภาณุประดิษภาพกรมหลวงทิพยรัตนกิริฎกุลินี ซึ่งขึ้นชื่อเรื่องงานแกะสลักผักผลไม้และการปักพุ่ม เครื่องนมัสการทงน้อย โดยงานของพระองค์นั้นเลื่องลือว่ามีความละเอียดลออเป็นพิเศษและอีกพระตำหนักหนึ่งที่จะยกมาให้รับทราบ คือ พระตำหนักของ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมมาตี ศรีรัตนราชธิดา กรมหลวงสมรรัตนสิริเชษฐ โดยพระตำหนักนี้ขึ้นชื่อเรื่องการกรองดอกไม้และเครื่องแขวนโบราณอันสวยงามจับตา

จากที่กล่าวมาสามารถสรุปความหมายของการประดิษฐ์ดอกไม้ ใบตองได้ ดังนี้ การนำดอกไม้ ใบตองและใบไม้สดชนิดต่างๆ มาประดิษฐ์เป็นงานศิลปะ โดยใช้วิธีการต่างๆ ในการประดิษฐ์ เช่น การร้อย การเย็บ การถักและการปัก เพื่อให้ได้งานศิลปะอันมีคุณค่า สามารถนำไปใช้งานได้เหมาะสมตามวัตถุประสงค์ของการจัดทำ ซึ่งในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลง พัฒนา ปรับปรุงให้มีรูปแบบ เทคนิค วิธีการที่มากขึ้นเพื่อให้เหมาะสมกับยุคสมัยบนพื้นฐานของต้นแบบงานที่ทรงคุณค่า

2. ประวัติความเป็นมาของการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง

ประวัติความเป็นมาของการประดิษฐ์ดอกไม้สดซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของไทยที่บรรพบุรุษได้เป็นผู้คิดค้นประดิษฐ์และตกแต่งให้สอดคล้องกับพระพุทธศาสนา ขนบธรรมเนียมและประเพณีพร้อมสรรพไปด้วยดอกไม้สดของไทย เพื่อสืบสานจนมาเป็นเอกลักษณ์ที่คนไทยและคนต่างชาติ

ยอมรับความเป็นศิลปะที่ละเอียดอ่อนละเอียดละไม ที่ชาติใดในโลกไม่สามารถทัดเทียมและเลียนแบบได้ ซึ่งเป็นเวลาอันยาวนานไม่ปรากฏแน่ชัดว่าได้มีการเริ่มต้นขึ้นในสมัยใดแน่ เนื่องจากมิได้มีการจดบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรไว้นั่นเอง แต่ในคำอธิบายประวัติการจัดดอกไม้สด พ.ศ. 2486 มีรายละเอียดดังนี้

จากหนังสือเรื่องตำรับทำวาศรีจุฬาลักษณ์หรือเรื่องนางนพมาศ ปรากฏว่าในรัชสมัยของสมเด็จพระร่วงเจ้าแห่งกรุงสุโขทัยนั้น ศิลปะในการจัดแต่งดอกไม้สดเจริญอยู่แล้ว เช่น ตอนที่ทำวาศรีจุฬาลักษณ์หรือนางนพมาศบรรยายเรื่อง พระราชพิธีจองเปรียง ในวันเพ็ญเดือน 12 ในโอกาสนั้นประชาชนชายหญิงต่างได้ประกวดโคมชัก โคมแขวน โคมลอย ฝ่ายพระสนมกำนัลก็ทำโคมลอยร้อยด้วยดอกไม้เป็นรูปแบบต่าง ๆ ประกวดกัน ถวายให้ทรงอุทิศบูชาพระบรมพุทธรูปซึ่งประดิษฐานยังนันทานที ครั้นภายหลังที่พระศรีมหาโพธิ์สวด ปิตาของนางนพมาศ ได้นำนางถวายตัวเป็นพระสนมของสมเด็จพระร่วงเจ้า คือภายหลังวันที่ 4 พฤศจิกายน พ.ศ. 1907 แล้ว นางนพมาศได้ร่วมการประกวดโคมลอยนั้นด้วย นางนพมาศจึงได้คิดเอาดอกไม้ต่าง ๆ มาประดิษฐ์เป็นรูปดอกไม้บัวแบ่งบานรับแสงจันทร์ ใช้ดอกไม้ซ้อนสีสลับให้เป็นลวดลาย แล้วนำเอาผลไม้มาแกะเป็นรูปนก จับจิกกินเกสรดอกไม้ เสียบแซมด้วยรูปเทียนแล้วลอยโคมไฟไปในน้ำ ครั้นสมเด็จพระร่วงเจ้าทอดพระเนตรเห็นก็ชมว่าโคมรูปดอกไม้บัวงามอย่างประหลาด จึงตรัสเรียกหาตัวผู้คิดประดิษฐ์โคมนี้ นางนพมาศก็ทูลให้ทรงทราบ ว่าตนได้คิดขึ้นด้วยเหตุผลหลายประการ ซึ่งรวมความได้ว่าการประดิษฐ์โคมแบบนี้เป็นการถูกต้องด้วยกาลเทศะ สมเด็จพระร่วงเจ้าจึงได้ทรงบัญญัติให้ทำโคมลอยรูปดอกไม้ในวันนักขัตฤกษ์ วันเพ็ญเดือน 12 สืบมา ชาวไทยจึงได้มีประเพณีลอยกระทงในวันเพ็ญเดือน 12 โคมดอกไม้นี้ก็พลิกแพลงทำด้วยดอกไม้ใบไม้ต่าง ๆ กันจนเป็นรูปกระทงเจิมเช่นที่เห็นหลากหลายในปัจจุบันนี้

นอกจากนี้ยังปรากฏอีกว่า ในเดือนเมษายนมีพระราชพิธีสนามใหญ่ บรรดาเจ้าเมืองเศรษฐี คหบดีเข้าเฝ้าถวายบังคมสมเด็จพระร่วงเจ้า เพื่อถวายเครื่องราชบรรณาการ พระสนมกำนัลก็ร้อยกรองดอกไม้เป็นรูปสัตว์ต่าง ๆ เมียงหมากถวายให้สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานแก่ผู้มาเฝ้า นางนพมาศร้อยดอกไม้สีเหลืองเป็นรูปพานทองสองชั้นรองชั้น มีระย้าระบายดงามในชั้นใส่เมียงหมาก แล้วร้อยดอกไม้เป็นตาข่ายคลุมชั้นอีกทีหนึ่ง ดูเป็นที่เจริญตาและถูกกาลเทศะ สมเด็จพระร่วงเจ้าจึงทรงบัญญัติว่า ถ้าชาวไทยทำการรับแขกขนาดใหญ่มีงานอวาทมงคลหรือวิวาหมงคล ก็ให้ร้อยกรองดอกไม้เป็นรูปแบบพานชั้นหมากและให้เรียกว่า *พานชั้นหมาก* แสดงให้เห็นว่า ในสมัยสมเด็จพระร่วงเจ้าราว 650 ปีมาแล้ว ชาวไทยรู้จักร้อยกรองดอกไม้เป็นรูปแบบต่าง ๆ เช่น โคมรูปสัตว์หรือเครื่องใช้ต่าง ๆ ตลอดจนการร้อยตาข่ายดอกไม้ สิ่งเหล่านี้ย่อมชี้ให้เห็นความเจริญในทางสติปัญญา และจิตใจของชาวไทยในสมัยนั้นได้ดี เป็นที่น่าภูมิใจว่าความเจริญนี้เรายังสามารถรักษาไว้ได้ตลอดมา ทั้งนี้เพราะชาวไทยนิยมใช้ดอกไม้เป็นพืชมงคลอยู่เสมอ จึงคงสอนลูกหลานผู้คนให้รู้จักจัดดอกไม้เรื่อย ๆ มา

การประดิษฐ์ดอกไม้สี่บเนื่องและวิวัฒนาการมาถึงสมัยรัตนโกสินทร์ สมเด็จพระยาตากษัตริย์ราชานุภาพ ทรงพระเมตตาตรัสเล่าว่า เจ้าคุณตานี ธิดาเจ้าพระยามหาเสนา (บุญนาค) ซึ่งเป็นเจ้าจอมในรัชกาลที่ 1 และเป็นพระมารดาของกรมหมื่นสุรินทรรักษ์ ได้เป็นช่างดอกไม้ที่ชื่อเสียงมาก เป็นผู้ที่มีการคิดประดิษฐ์ดอกไม้เป็นรูปแบบต่าง ๆ และเป็นช่างสี่บต่อมจนถึงธิดาและนั้ดดา เมื่อลองคิดเทียบจากวันเฉลิมพระยศโอรสเจ้าคุณตานีเป็นกรมหมื่นสุรินทรรักษ์คือใน พ.ศ. 2359 ประมาณกาลได้ว่าสมัยที่ทำดอกไม้เป็นการใหญ่ในรัชกาลที่ 1-2 นั้น คงเป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 188 ปีมาแล้ว

เมื่อประมาณ 140 ปี ที่ผ่านมา การประดิษฐ์ดอกไม้ของไทยได้ขยายขอบเขตออกไป ได้รู้จักตัดแปลงผ้า กระดาษ และซี่ผึ้งแข็ง ประดิษฐ์เป็นดอกไม้แห่งรูปแบบต่าง ๆ เช่น รักเร่ จำปามะลิ ฯลฯ แทนดอกไม้สดอีกด้วย กรมสมเด็จพระสุทนต์รัตนราชประยูร พระเจ้าบรมวงศ์ฝ่ายในชั้นผู้ใหญ่ ซึ่งทรงอภิบาลบำรุงเลี้ยงพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระปิยมหาราช ได้ทรงใฝ่พระทัยเป็นอันมาก และเจ้านาย ซึ่งประทับอยู่กับกรมสมเด็จพระสุทนต์รัตนราชประยูรนี้ ก็ทรงประดิษฐ์ดอกไม้แห่ง และผูกดอกไม้ช่อเป็นจำนวนมากอีกเหมือนกัน ในรัชกาลที่ 5 มีพระราชนิมิตการประดิษฐ์ดอกไม้ของไทยอย่างแพร่หลาย ไม่ว่าจะมิพระราชพิธีใดๆ เจ้านายฝ่ายในต้องประกวดกันจัดแต่งดอกไม้มาถวายให้ทรงใช้ในงานนั้นเสมอ พระเชษฐภคินีผู้ใหญ่ คือ กรมหลวงสมรรัตนสิริเชษฐ ทรงดำรงตำแหน่งอธิบดีราชการฝ่ายในเป็นผู้ทรงพระปรีชาสามารถในการประดิษฐ์แต่งร้อยกรองดอกไม้มาก มีพระนามในงานช่างดอกไม้เป็นที่เลื่องลืออยู่จนทุกวันนี้ โดยที่เสด็จกรมหลวงสมรรัตนสิริเชษฐเป็นพระเจ้าพี่นางเธอพระองค์ใหญ่ ได้ดำรงตำแหน่งอธิบดีราชการฝ่ายใน มักจะทรงบัญชาการให้เจ้านายฝ่ายในประดิษฐ์ดอกไม้ตกแต่งพระแท่นมณฑลในพระราชพิธีต่าง ๆ ดอกไม้ตกแต่งพระทวารพระบัญชาในพระที่นั่งต่าง ๆ และไม่ว่าจะมีงานใดเสด็จกรมหลวงทรงเกณฑ์ให้ประดิษฐ์ดอกไม้อยู่ตลอดเวลา นอกจากจะทรงเกณฑ์ให้ทำแบบโบราณแล้วยังทรงคิดดัดแปลงการประดิษฐ์ดอกไม้แบบใหม่ ๆ ซึ่งแต่โบราณได้มีการร้อยดาช่าย ร้อยเฟื้องแบบต่าง ๆ ใช้ติดโครงไม้ไผ่หุ้มผ้าขาวมีแบบซ้ำๆ ตามแบบเดิม เช่น บันไดแก้ว พูกลิ้น กลิ่นคว่ำ กลิ่นตะแคง กลิ่นจีน ครั้นมาสมัยสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ฯ ได้ทรงคิดทำโครงลวดทาสีขาวและประกอบดอกไม้ให้มีรูปร่างแปลกพิสดารงดงามออกไปอีกมากมาย เช่น ระย้าแปลง พวงแก้ว ฯลฯ และแปลงบันไดแก้วเป็นรูปวิมานพระอินทร์ วิมานแท่น

พระมหะสิเทวีทุกตำหนักใฝ่พระทัยในการจัดแต่งดอกไม้ไปตามๆ กัน แต่ละพระองค์ก็มีชื่อเสียงในงานฝีมือต่างๆ กัน สมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถพระพันปีหลวง ครั้นยังดำรงพระอิสริยยศเป็นพระบรมราชินีนาถ โปรดเกล้าฯ ให้ฝึกหัดอบรมข้าหลวงและครูโรงเรียนราชินีให้รู้จักทำดอกไม้แห่งเลียนแบบดอกไม้สดด้วย ทรงส่งเสริมฟื้นฟูการประดิษฐ์ดอกไม้เป็นอันมาก พระองค์เอง

ก็ทรงใช้เวลาว่างประดิษฐ์ดัดแปลงจากแบบเก่าให้แปลกพิสดารออกไป จึงมีพระนามเลื่องลือในการร้อยพวงมาลัย แต่เดิมมาที่นิยมร้อยมาลัยด้วยดอกมะลิเป็นมาลัยสีขาวกลมธรรมดาเท่านั้น ถ้าจะพลิกแพลงก็มักร้อยเป็นมาลัยเกลียว ให้มีลายเป็นเกลียวขึ้นไป อย่างที่เราเห็นวางขายที่ตลาดทุกวันนี้ สมเด็จพระพันปีหลวงได้ทรงคิดร้อยมาลัยด้วยดอกไม้ต่าง ๆ ตลอดจนใช้ใบไม้แทรกทำให้มีลวดลายและสีต่าง ๆ กันอย่างงดงามพลิกแพลงดูแปลกตา ในงานพระศพสมเด็จพระปิยมมาวดีศรีพัชรินทรมาตา ซึ่งเป็นพระมารดาของสมเด็จพระศรีพัชรินทรา บรมราชินีนาถ พระพันปีหลวง และสมเด็จพระศรีสวรินทราบรมราชเทวี พระพันวัสสาอัยยิกาเจ้าพระองค์นี้ พระศพประดิษฐานอยู่ ณ วังสะพานถ่าน (คือที่ตลาดบำเพ็ญบุญเวลานี้) สมเด็จพระพันปีหลวงมีพระราชเสาวนีย์ดำรัสให้ท้าววรคณานันท์ (ม.ร.ว.ป๋ม มาลากุล) จัดร้อยมาลัยไปประดับพระศพ เช่น ตกแต่งตามฉัตรรัตพระโกศ และติดตามประตู่ หน้าต่าง ตามประเพณีงานใหญ่ๆ ของเจ้านายตลอดงาน มาลัยที่ตกแต่งเปลี่ยนสี เปลี่ยนรูป เปลี่ยนแบบเรื่อยๆ มาความเจริญของการร้อยมาลัยจึงเริ่มต้นแต่นั้นเป็นต้นมา ในระหว่างเวลาที่สมเด็จพระพันปีหลวงมีพระนามเลื่องลือทางร้อยมาลัย พระวิมาดาเธอกรมพระสุทธาสินีนาถ ปิยะมหาราชปติวรดา พระอัครชายา ในรัชกาลที่ 5 ก็มีพระนามเลื่องลือในทางร้อยดอกไม้เป็นตาข่ายแบบต่าง ๆ เจ้านายในตำหนักนี้ทรงร้อยตาข่ายได้ทุกแบบตามต้นฉบับเดิม และได้พลิกแพลงเพิ่มเติมพร้อมทั้งสลัสนี้อย่างงดงามอีกด้วย จะเห็นได้ว่าศิลปะในการจัดแต่งดอกไม้ด้วยวิธีต่างๆ เพื่อพุ่มมาก ได้มีการฟื้นฟูประดิษฐ์ตามแบบและวิธีเดิม ได้ค้นคิดหาแบบและวิธีใหม่ให้สะดวกสวยงาม และทันสมัยมากยิ่งขึ้น จากเดิมที่มีการเย็บกลีบดอกไม้ติดกับใบตองเพื่อให้เป็นรูปดอกไม้ต่างๆ นั้น ใช้เย็บด้วยเข็มและด้าย กลีบดอกไม้ที่ใช้เย็บก็มักจะเป็นพวกกลีบดอกบานบุรี แต่ต่อมาพลิกแพลงใช้กลีบดอกไม้และใบไม้ชนิดต่างๆ นอกจากนี้ยังค้นพบว่า กลีบดอกไม้ชนิดที่มีกลีบละเอียด เช่น ดอกบานไม่รู้โรยก็นำมาติดแบบได้อย่างสวยงาม เรียบร้อยและคงทนได้หลายวัน พร้อมทั้งยังใช้ประกอบให้เป็นลวดลายด้วยสีสันทันอย่างใดก็ได้ จึงได้คิดเขียนรูปสีบนกระดาษค่อนข้างแข็ง แล้วใช้กลีบบานไม่รู้โรยย้อมสีต่างๆ ตามชอบใจ สมเด็จพระพันปีหลวง ทรงริเริ่มขึ้นเมื่อทรงจัดงานเลี้ยงต้อนรับพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อเสด็จกลับจากยุโรปใหม่ๆ ครั้งนั้น สมเด็จพระพันปีหลวงได้พระราชเสาวนีย์ดำรัสใช้ให้ช่างเขียนเขียนรูปพญานาคเลื้อยไปตามยาวของโต๊ะเสวย แล้วติดดอกไม้บนโครงรูปพญานาค ดอกไม้เลื้อยบนโต๊ะเสวยงดงามอย่างยิ่ง

การประดิษฐ์พุ่มเครื่องบูชาหรือเครื่องทองน้อยในสมัยโบราณได้นำดอกไม้มามัดเข้าเป็นช่อทรงดอก แล้วเสียบในถ้วยแก้วเชิง ต่อมาสมเด็จพระพันปีหลวงทรงคิดเย็บกลีบดอกไม้ติดบนใบตองประดิษฐ์ ให้เป็นรูปดอกไม้ที่มีสีสลัต่างๆ กัน แต่ในการเย็บนั้นไม่สะดวกมากนัก ครั้นถึงงานพระศพสมเด็จพระเจ้าฟ้าสุทธาทิพยรัตน์ กรมหลวงศรีรัตนโกสินทร์ประมาณ 90 ปีมาแล้ว พระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมหลวงทิพยรัตนกิริติกุลินี พระมาตุจฉาของสมเด็จพระกรมหลวงศรีรัตนโกสินทร์ ได้ทรงคิด

เกลาผลมะละกออ่อน และหัวมันเทศเป็นรูปดอกบัวใช้เป็นแกนใน แล้วพับกลีบดอกไม้ใบไม้ ติดแกน นั้นด้วยเชือกมัด จึงกลายเป็นพุ่มเล็กๆ ที่งดงาม ทำให้สะดวกสบาย และทำลวดลายได้ง่าย เป็นที่นิยม ใช้กันต่อมาจนถึงทุกวันนี้

พระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมหลวงทิพยรัตนกิริฎกุลินี พระองค์เคยทรงดำรงตำแหน่ง อธิบดีราชการฝ่ายในมาสมัยหนึ่ง มีพระนามเลื่องลือในการแกะสลักจักษสานต่าง ๆ ผู้ที่เป็นต้นคิด หรือมีชื่อเสียงว่าเป็นช่างดอกไม้ชิ้นล้วนเป็นเจ้านายฝ่ายในและข้าราชการทั้งสิ้น ทั้งนี้เนื่องจาก พระบรมมหาราชวังเป็นสถานที่อบรมหญิงได้เป็นอย่างดี บรรดาเจ้านายต่างกรม ข้าราชการ เศรษฐี คหบดี ที่ปรารถนาจะให้ลูกสาวหลานสาวของตนรอบรู้ในศิลปวิทยาการและจรรยา มารยาท แล้ว ก็มักจะส่งลูกสาวหลานสาวของตนเข้าไปอยู่กับเจ้านายฝ่ายใน สุดแต่ว่าจะคุ้นเคยกับพระองค์ใด เมื่อมีงานพระราชพิธีต่างๆ มาก และเจ้านายก็ทรงประกวดกันประดิษฐ์ดอกไม้ถวายสมเด็จพระ เจ้าอยู่หัวหรือตกแต่งพระแท่นมณฑล ทรงกะเกณฑ์ข้าหลวงให้ช่วยกันทำตามถนัด หัดเด็กๆ พร้อมกัน ไปด้วย เช่น ตอนแรกก็หัดให้ปลิดก้านดอกไม้ ปลิดกลีบดอกไม้ไปตามประสาเด็ก ต่อมาก่อหัตถ์ร้อย ดอกไม้ต่อกันให้ยาวแบบงายๆ แล้วฝึกหัตถ์ร้อยตาข่ายหรือพับกลีบดอกไม้ใบไม้ให้ผู้อยู่ ร้อยมาลัยหรือ ประดิษฐ์พุ่มดอกไม้ต่อไป เมื่อใดมีฝีมือทำได้เรียบร้อยเป็นที่ไว้วางใจได้ ก็จะได้รับ การฝึกสอนให้รู้จัก ประดิษฐ์ดอกไม้ให้เป็นชิ้นเป็นอันสืบไป

การเรียนเป็นไปในทำนองจำต่อ ๆ กันลงมาและค่อยทำค่อยไปจนชำนาญ การที่จะรู้ ว่าสิ่งใดงามหรือไม่งามตรงไหนนั้น ต้องอาศัยประสบการณ์ที่เคยเห็น เคยทำมามาก และมีสติปัญญา เฉียบแหลมเฉลียวฉลาด ก็ย่อมสามารถและมีศิลปะในการประดิษฐ์จัดแต่งดอกไม้ได้ดี เมื่อบิดามารดา เห็นว่าลูกหลานของตนมีความรู้ความชำนาญ ทั้งรู้จักระเบียบประเพณีต่างๆ ดีพอควรแล้ว ก็ทูลลา เอลูกหลานของตนออกมาอยู่บ้านและมีเหย้ามีเรือนกันต่อไป เมื่อทางบ้านมีงานใด เช่น งานสมรส งานอุปสมบท โขนจุก ทำบุญอายุ หรืองานศพ เป็นต้น ต่างก็ประดิษฐ์แต่งดอกไม้อวดฝีมือกันเพื่อ โฆษณาว่า ลูกหลานของตนได้ศึกษาตีมาจากพระบรมมหาราชวัง ความเจริญในการประดิษฐ์จัดแต่ง ดอกไม้ จึงได้แพร่หลายออกไปทั่วราชอาณาจักร

วิชาการประดิษฐ์ดอกไม้สดจะเจริญรุ่งเรืองยิ่งขึ้นไปได้นั้น ต้องอาศัยผู้ที่รักจะศึกษา ค้นคว้า ทดลอง ดัดแปลงแก้ไข ต่อเติมเสริมแต่งต่อไปอีก และการที่จะมีผู้รักจะศึกษาค้นคว้าเช่นว่านี้ ก็ย่อมต้องอาศัยเครื่องปลุกใจหรือเร้าใจด้วยชื่อเสียง เกียรติยศและผลประโยชน์เป็นสำคัญ เมื่อฟังคำ บอกล่าของคนเก่าคนแก่ ที่มีอายุร่วมสมัยในรัชกาลที่ 6-9 จะเห็นได้ว่าในรัชกาลที่ 9 เป็นยุคสมัยที่มี การปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงทั้งในเรื่องรูปแบบ วัสดุ และได้ใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในงานประดิษฐ์ พัฒนาเป็นไปในรูปของธุรกิจ จำหน่ายทั้งภายในประเทศและต่างประเทศอย่างกว้างขวาง มุ่งเน้นให้

คนต่างชาติรับรู้ในควมมีวัฒนธรรมด้านการประดิษฐ์ดอกไม้สด ที่เป็นเอกลักษณ์ประจำชาติไทย งานมงคลต่าง ๆ ที่คนไทยปฏิบัติสืบต่อกันมามีพิธีต่างๆ ดังนี้

1. งานในสำนักพระราชวัง
2. งานเฉลิมฉลองในพระราชพิธีต่าง ๆ
3. งานรับพระราชทานตรา
4. งานพระราชทานปริญญาบัตร
5. งานฉลองยศศักดิ์หรืองานฉลองเกียรติยศ
6. งานจัดตกแต่งโต๊ะหมู่บูชาหรือเครื่องบูชา
7. งานขึ้นบ้านใหม่ เปิดอาคารใหม่ หรือสำนักงานใหม่
8. การสู่ขอ การหมั้น การแต่งงาน
9. งานรับขวัญนาค งานอุปสมบท
10. งานฉลองวันเกิด หรืองานครบรอบอายุ
11. งานรับขวัญเด็กเกิดใหม่
12. งานโกนจุก
13. งานเกษียณอายุ
14. พิธีงานศพ
15. งานต้อนรับแขกบ้านแขกเมือง
16. งานนิทรรศการศิลปวัฒนธรรมไทย

3. ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง

3.1 การเลือกซื้อ การเลือกใช้ ดอกไม้และใบไม้

การเลือกซื้อดอกไม้และใบไม้ที่นำมาใช้ในงานประดิษฐ์ดอกไม้สดนั้นควรพิจารณา ดังต่อไปนี้

1. ฤดูกาล ดอกไม้ใบไม้บางชนิดมีให้ใช้ได้ทุกฤดูกาล เช่น ดอกกุหลาบ ดอกพุด ดอกรัก ใบแก้ว ใบกระป๋อง ดอกกล้วยไม้
2. เทศกาล ใน 1 ปีคนไทยจะมีการประกอบประเพณีหลายอย่าง เช่น งานลอยกระทง แต่งเทียนพรรษา งานไหว้ครู มักจะเลือกดอกไม้ใบไม้ ได้เหมาะสมกับเทศกาล
3. ความเชื่อถือและค่านิยม คนไทยส่วนใหญ่มักใช้ดอกไม้ใบไม้ที่มีชื่อเป็นมงคลมาใช้ในการงานมงคล เพื่อให้เกิดความเป็นสิริมงคล เช่น ดอกรัก ดอกดาวเรือง ดอกกุหลาบ ดอกมะลิ ดอกบานไม่รู้โรย ใบแก้ว ใบเงิน ใบทอง ใบนาค ดอกเข็ม มักนิยมใช้ในการแต่งงาน งานวันแม่ พิธีไหว้ครู

4. ความคงทน บางครั้งจำเป็นต้องนำดอกไม้ใบไม้ไปในระยะไกล เช่น ต่างจังหวัด หรือต่างประเทศ จึงต้องใช้ดอกไม้มีความคงทนทานต่อการเหี่ยวเฉา และการขนส่ง ได้แก่ ดอกกล้วยไม้ ใบแก้ว ใบตอง

5. การใช้งาน ที่สามารถผสมผสานเข้ากันได้ทั้งสี ขนาดของดอกไม้ กลีบดอกไม้ ใบไม้ และลักษณะรูปร่างที่เข้ากันได้ตามองค์ประกอบศิลป์

6. ธุรกิจงานดอกไม้สด การประดิษฐ์งานดอกไม้สดในปัจจุบันได้เป็นธุรกิจ ที่สร้างรายได้ไม่น้อยกว่างานธุรกิจอื่นๆ งานประดิษฐ์ดอกไม้สดแบบธุรกิจนั้น มักจะเกิดจากนักประดิษฐ์ ที่มีประสบการณ์ อุทิศการณ์และทัศนคติ ที่คล้ายคลึงหรือแตกต่างออกไป หรือตามความต้องการของลูกค้าเป็นสำคัญ แต่ยังคงรักษารูปแบบ และการเลือกใช้ดอกไม้ใบไม้ที่เป็นประเพณีและวัฒนธรรมไทย

7. เลือกตามสภาพท้องถิ่น ในเมืองไทยมักจะมีดอกไม้ ใบไม้ที่เจริญงอกงามได้ดี เฉพาะภูมิภาคประเทศประจำภาคต่าง ๆ ที่แตกต่างกันไปบ้าง

การเลือกซื้อดอกไม้และใบไม้ที่ใช้ในงานดอกไม้สด เพื่อจุดประสงค์ในการใช้ ด้วยเหตุผลใดก็ตาม ควรพิจารณาเลือกใช้ตามฤดูกาล เพื่อจะได้ดอกไม้ใบไม้ราคาถูก พยายาม ออกแบบงานที่ใช้ดอกไม้และใบไม้ที่ทดแทนกันได้

3.2 การดูแลรักษาดอกไม้ ใบไม้

ผู้ที่ทำงานด้านการประดิษฐ์ดอกไม้สด มักมีความมุ่งหวังที่จะให้ดอกไม้และใบไม้มีความสด สวยงาม และมีความคงทนไว้ให้นานเท่าที่จะช่วยได้ การรู้จักดูแลรักษาดอกไม้และใบไม้นั้นจะมีผลมาตั้งแต่การเจริญเติบโตจากต้นที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยน้ำ อากาศ และอาหารเพียงใด ปลอดภัยและศัตรูพืชมีชุกน้อยแค่ไหนนั้น นักประดิษฐ์ไม่ทราบปัญหาเลย จะต้องมึศักยภาพในการดูแลรักษาดอกไม้และใบไม้ เมื่อซื้อจากแม่ค้าหรือคนขายก่อนนำไปใช้งาน ขณะกำลังใช้งานไปสู่ผลงานสำเร็จ ที่มีคุณค่าดังความตั้งใจ ฉะนั้นจะต้องพิจารณาทั้งทางด้านกายภาพและทางเคมี ซึ่งเป็นสาเหตุของความเสียหายได้ดังนี้

1. น้ำ จะเป็นตัวที่ทำให้ดอกไม้ใบไม้มีความสดอยู่เสมอในขณะที่ดอกไม้ใบไม้อยู่ติดกับต้นโดยผ่านจากราก แต่ในสภาวะของดอกไม้ใบไม้ที่เก็บออกจากต้นแล้ว การให้น้ำในปริมาณที่มากเกินไป ผสมผสานกับสภาวะของอากาศที่แตกต่างไปจากธรรมชาติเดิม ดอกไม้ใบไม้จึงเน่าเสียได้ง่าย เพราะน้ำเป็นตัวส่งเสริมให้เอ็นทีไซม์ย่อยสลายได้เร็ว และจุลินทรีย์ที่อาจมีอยู่ในน้ำเป็นตัวผลักดันให้น้ำได้เร็วมากขึ้น

2. อากาศ มีผลทำให้ดอกไม้ใบไม้ที่ตัดออกมาจากต้นแล้ว เมื่อได้รับอากาศโดยปราศจากการห่อหุ้ม จะทำให้ดอกไม้ใบไม้เหี่ยวเฉา จนไม่สามารถนำไปร้อยหรือเย็บเป็นส่วนประกอบ

ของงานดอกไม้สดได้ และนอกจากนี้ในขณะที่กำลังประดิษฐ์นั้นถ้าหากลืมน้ำหรือคลุมผ้าขึ้น ๆ ให้กับดอกไม้ใบไม้ ตามข้อแนะนำในการปฏิบัติ จึงมีผลทำให้ชิ้นงานสำเร็จมีอายุการใช้งานนานขึ้น

3. ความสะอาด ภาชนะ วัสดุ อุปกรณ์ และผู้ปฏิบัติงาน มีผลทำให้ในขณะที่สัมผัสดอกไม้ ใบไม้มีโอกาสเน่าเสียได้เร็วกว่าปกติ

4. ความประณีต และความพิถีพิถัน ในการพับกลีบ จับกลีบดอกไม้ ใบไม้ การเย็บ การร้อยกรองด้วยความเบามือ จะช่วยลดความซ้ำ และการเสียดสีของดอกไม้ใบไม้ ให้น้อยลงมากกว่า การประดิษฐ์ด้วยวิธีรุนแรง

4. ประเภทของงานดอกไม้สด

จากการศึกษาสามารถแบ่งประเภทของงานดอกไม้ใบตองได้ 3 ประเภท ดังนี้

4.1 งานมาลัย

จากบันทึกในประวัติศาสตร์ในสมัยสุโขทัย งานดอกไม้สดประเภทมาลัยไม่ค่อยเด่นชัดมากเท่าใดนัก แต่ในสมัยรัตนโกสินทร์ทุกรัชกาล งานฝีมือด้านการประดิษฐ์ดอกไม้สดก็เป็นที่ยอดนิยมขึ้นชื่อยอดนิยม นิยมประดิษฐ์ตกแต่งในงานราชพิธีต่าง ๆ ในสมัยรัชกาลที่ 5 มีพระราชกฤษฎีกาการประดิษฐ์ดอกไม้ของไทยเป็นอย่างยิ่ง ไม่ว่าจะในงานพระราชพิธีใด ๆ เจ้านายฝ่ายในต้องประกวดกันจัดแต่งดอกไม้มาถวายให้ทรงใช้ในงานนั้น ๆ เสมอมา พระมหาลิขิตทุกตำหนักใฝ่พระทัยในการจัดแต่งดอกไม้ไปตาม ๆ กัน แต่ละพระองค์ก็มีชื่อเสียงในทางการประดิษฐ์ต่าง ๆ กัน สมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถพระพันปีหลวง ครั้นยังดำรงพระอิสริยยศเป็นพระบรมราชินีนาถ โปรดเกล้าฯ ให้ฝึกหัดอบรมข้าหลวงและครูโรงเรียนราชินี ทรงส่งเสริมฟื้นฟูการทำดอกไม้สดเป็นอันมาก และให้รู้จักทำดอกไม้แห้งเลียนแบบดอกไม้สด พระองค์เองก็ทรงใช้เวลาว่างประดิษฐ์ตัดแปลง การทำดอกไม้แบบเก่าให้แปลกพิสดารออกไป มีพระนามเลื่องลือในการร้อยพวงมาลัย ซึ่งแต่เดิมมาไทยนิยมร้อยมาลัยด้วยดอกมะลิเป็นมาลัยสีขาวกลมธรรมดาดานั้น

สมเด็จพระพันปีหลวงได้ทรงคิดร้อยมาลัยด้วยดอกไม้ต่าง ๆ และใช้ใบไม้แทรกทำให้มีลวดลายและสีต่าง ๆ กันอย่างงดงาม พลิกแพลงประติมากรรมรูปแบบต่างๆ ในงานพระศพสมเด็จพระปิยมหาราชที่ศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ ซึ่งเป็นพระมารดาของสมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ ได้มีพระราชเสาวนีย์ดำรัสให้ท้าววรคณานันท์ (ม.ร.ว. ปุ้ม มาลากุล) จัดทำมาลัยไปประดับพระศพ ตกแต่งตามฉัตรรัตพระโกศ แขนงตามประตูหน้าต่างตลอดงานนี้ มาลัยที่ตกแต่งเปลี่ยนสี เปลี่ยนรูป เปลี่ยนแบบเรื่อย ๆ มา จึงนับได้ว่าตั้งแต่บัดนั้น การร้อยมาลัยได้มีการวิวัฒนาการก้าวหน้ากว่าเดิมเป็นต้นมาหลายแบบ ในระหว่างนั้นท่านเจ้าคุณประยูรวงศ์ก็ได้จัดทำมาลัยครุฑขึ้นมาท้าววรคณานันท์ เป็นผู้มีส่วนสำคัญในการร้อยมาลัยงามหลายรูปแบบ ความรู้ความชำนาญในเรื่องร้อยมาลัยนี้ก็ได้สืบทอดมาจนถึง ม.ล.ป๋อง มาลากุล ที่มีความสามารถเรื่องการทำดอกไม้สดและดอกไม้แห้งเป็นอย่างยิ่ง

ปัจจุบันมาลัยดอกไม้สดยังคงเป็นที่นิยมใช้ในชีวิตประจำวันของพุทธศาสนิกชนในงานพิธีการต่าง ๆ และนอกจากนี้หน่วยงานทั้งรัฐและเอกชน ยังคงสนับสนุนการอนุรักษ์ศิลปะงานมาลัยและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมไทย ด้านงานมาลัยดอกไม้สดทั้งภายในและต่างประเทศ มาลัย หมายถึงดอกไม้ประดิษฐ์แบบไทยลักษณะหนึ่ง โดยการนำดอกไม้ กลีบดอกไม้ ใบไม้ และส่วนต่าง ๆ ของดอกไม้ที่ร้อยได้มาร้อยเป็นพวง มีลักษณะต่าง ๆ กันมากมายหลายแบบ ตั้งแต่แบบดั้งเดิมจนถึงแบบสมัยใหม่ ซึ่งก็ดัดแปลงมาจากแบบดั้งเดิมนั่นเอง

มาลัยมีมากมายหลายชนิด แต่ละชนิดก็มีหน้าที่ใช้สอยต่าง ๆ กันไปตามโอกาสและความเหมาะสม ดังนั้นถ้าจะกล่าวรวม ๆ กันแล้วมาลัยชนิดต่าง ๆ มีประโยชน์ดังนี้คือ

1. ใช้สำหรับคล้องคอเพื่อเป็นเกียรติแก่เจ้าของงาน เช่น เจ้าบ่าว-เจ้าสาว ในงานแต่งงาน ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มาร่วมงานในงานเลี้ยงรับผู้มาใหม่หรือผู้ที่ย้ายไปปฏิบัติหน้าที่ยังที่ทำงานอื่นในงานเลี้ยงส่งผู้จะจากไปยังที่อื่น ถ้าจัดงานเป็นพิธีก็มักจะนิยมใช้มาลัยสองชายชนิดสำหรับคล้องคอเพื่อเป็นการแสดงถึงการให้เกียรติแก่บุคคลนั้น ๆ เป็นสำคัญ

2. ใช้สำหรับคล้องคอเพื่อแสดงความยินดีหรือต้อนรับแขก เช่น การต้อนรับแขกต่างประเทศ อาจใช้มาลัยสองชายสำหรับคล้องคอ ในตอนที่ไปรับที่สนามบินเพื่อเป็นการบ่งบอกหรือแสดงออกถึงความยินดีที่บุคคลนั้น ๆ ได้มาเยี่ยมเยือน

3. ใช้สำหรับคล้องคอหรือสวมคอเพื่อแสดงถึงความยินดี หรือเป็นเกียรติแก่ผู้มีชัยชนะในการประกวดต่างๆ เช่น การประกวดความงาม การประกวดร้องเพลง หรือการประกวดการแสดงต่างๆ ฯลฯ ส่วนใหญ่มักจะนิยมใช้มาลัยสองชาย หรืออาจจะเป็นมาลัยพวงดอกไม้สวยๆ ก็ได้

4. ใช้สำหรับคล้องคอ หรือสวมคอเพื่อแสดงความยินดี หรือเป็นเกียรติแก่ผู้มีชัยชนะในการแข่งขันต่างๆ เช่น การแข่งขันกีฬา กรีฑา และการละเล่นต่างๆ ส่วนใหญ่มักนิยมใช้มาลัยสองชายหรือมาลัยสำหรับสวมคอเช่นกัน

5. ใช้สำหรับมอบให้แก่บุคคลผู้มีชื่อเสียงเพื่อเป็นการรับขวัญ หรือเพื่อเป็นการแสดงออกซึ่งความรักและศรัทธา ความนิยมชมชอบ เช่น บุคคลสำคัญ บุคคลดีเด่น หรือดาราที่เป็นขวัญใจของประชาชน ส่วนใหญ่ก็นิยมใช้มาลัยสองชาย มาลัยสำหรับสวมคอ หรือมาลัยคล้องมือ

6. ใช้สำหรับทูลเกล้าฯ ถวายในการรับเสด็จ ในการเข้าเฝ้าตามโอกาสที่เหมาะสมส่วนใหญ่นิยมใช้มาลัยคล้องมือ หรือที่เรียกว่า “มาลัยข้อพระกร”

7. ใช้สำหรับมอบให้แก่ประธานหรือแขกผู้ใหญ่ในงาน เช่น งานรดน้ำสังข์แก่คู่บ่าวสาว งานมอบประกาศนียบัตร งานมอบทุนต่าง ๆ ฯลฯ ซึ่งมักใช้มาลัยคล้องมือ หรือมาลัยมือถือ

8. ใช้สำหรับเป็นของขวัญช่วยเหลือแก่แขกที่มาในงานรดน้ำสังข์แก่คู่บ่าวสาวในงานมงคลสมรสที่นิยมใช้คือ มาลัยขำร่วยขนาดเล็กกระจุ้มกระจิม หรือมาลัยตัวสัตว์ขนาดเล็กก็น่ารักและสวยงามดี

9. ใช้สำหรับสวมคอในงานประเพณีพื้นบ้านของไทยบางท้องถิ่น เช่น ภาคเหนือจังหวัด เชียงใหม่ นิยมใช้พวงมาลัยดอกมะลิสวมคล้องที่คอ เช่น งานเลี้ยงขันโตก งานทำบุญในวันสงกรานต์ ประเพณีรดน้ำดำหัวผู้ใหญ่ ฯลฯ ซึ่งผู้ที่มาร่วมในงานนั้นต่างก็สวมมาลัยพวงดอกมะลิ ซึ่งก็เป็นเอกลักษณ์แบบไทยที่ดีและน่าภูมิใจอย่างหนึ่งเช่นกัน เพราะนอกจากจะสวยงามดีแล้วยังส่งกลิ่นหอม เพื่อสร้างบรรยากาศในงานนั้นให้สดชื่น สนุกสนานยิ่งขึ้นอีกด้วย

10. ใช้แขวนประตู หน้าต่าง หรือเพดานตามช่องแคบ ๆ แทนเครื่องแขวนชนิดเล็ก ๆ เช่น มาลัยโซ่ มาลัยเปีย เป็นต้น

11. ใช้ห้อยแทนเฟื้องดอกกรัก เช่น มาลัยแบน มาลัยกลม มาลัยตัวหนอน และมาลัยรี

12. ใช้บูชาพระพุทธรูป หรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ต่าง ๆ เช่น มาลัยชายเดี่ยว หรือมาลัยสองชาย จะใช้ ขนาดพวงเล็กใหญ่ขนาดใดย่อมแล้วแต่ความเหมาะสมเป็นสำคัญ

13. ใช้แขวนหรือห้อยประดับเครื่องดนตรีไทยในเวลาที่จะเล่น นอกจากนั้นยังเป็นกราบระลึก ถึงครูบาอาจารย์ผู้ให้ความรู้ และอีกประการหนึ่งก็เป็นมิ่งขวัญกำลังใจอีกด้วย ที่นิยมใช้ก็คือ มาลัย ชิก หรือมาลัยกลมขนาดเล็กมีอุบะห้อยเป็นชาย

14. ใช้ในการประกอบทำรำของการรำไทยบางชุด เช่น ฟ้อนมาลัย รจนาเสียงพวงมาลัย หรือ ชุดเจ้าเงาะรจนา ฯลฯ ซึ่งก็นิยมใช้มาลัยชายเดี่ยวพวงขนาดเล็ก อาจเป็นมาลัยชิกหรือมาลัยกลมก็ได้

15. ใช้ในพิธีบวงสรวงเทพยดาต่าง ๆ เช่น พิธีบวงสรวง พิธีแก้บน มักจะนิยมใช้มาลัยชาย เดี่ยว มาลัยสองชาย หรือมาลัยพวงดอกไม้ก็ได้ เช่น มาลัยสามสี มาลัยเจ็ดสีเจ็ดดอก

16. ใช้สำหรับตกแต่งรั้วมวยผม เช่น มาลัยชีกดอกมะลิหรือมาลัยชีกกล้วยหลาบ

17. ใช้ประดิษฐ์เป็นดอกไม้สำหรับจัดแจกัน หรือจัดตกแต่งสถานที่ต่าง ๆ เช่น มาลัยตุ้มใส่ ก้านแข็ง มาลัยชีกผูกมัดเป็นดอกไม้

18. ใช้ในการคารวะผู้ที่เคารพนับถือ ที่ได้ล่วงลับไปแล้ว เช่น ห้อยคล้องกรอบรูป ซึ่งมักจะ นิยมใช้มาลัยสองชายริบบิ้นสีดำหรือขาว

19. ใช้ในการประดับตกแต่งงานดอกไม้สดต่าง ๆ เช่น มาลัยกลม มาลัยแบน มาลัยตัวหนอน มาลัยลูกโซ่ ฯลฯ

20. ใช้ในการตกแต่งสิ่งต่าง ๆ บางโอกาส เช่น รั้วฐานพระพุทธรูป รั้วรูปแพเทียนแพ รั้วเอว โกศ ฯลฯ ส่วนใหญ่มักนิยมใช้มาลัยชิก มาลัยกลม และมาลัยแบน

21. ใช้แขวนหรือห้อยหน้ารถ หัวเรือ รูปปั้นอนุสาวรีย์บุคคลสำคัญ หรือสิ่งเคารพบูชาต่างๆ ส่วนใหญ่นิยมใช้มาลัยสองชายหรือมาลัยชายเดี่ยว

22. ใช้ในการประดับตกแต่งเวที หรือสถานที่ในงานพิธี เช่น ตกแต่งเวทีที่ประทับในงาน พระราชทานปริญญาบัตร ตกแต่งโต๊ะอาหารในงานเลี้ยงรับรองพิธีใหญ่ ๆ ตกแต่งโต๊ะอาหารในงาน

เลี้ยงฉลองมงคลสมรส ฯลฯ ส่วนใหญ่นิยมใช้ คือ มาลัยกลม มาลัยแบน มาลัยรี มาลัยตัวหนอน และ มาลัยตุ้ม

ความสวยงามของมาลัยนั้นย่อมจะต้องขึ้นอยู่กับสิ่งต่อไปนี้

1. สัดส่วนของมาลัย มาลัยแต่ละแบบแต่ละชนิดนั้นย่อมมีสัดส่วนที่เฉพาะในพวงนั้นๆ ไม่อาจกล่าวเป็นตัวเลขที่กำหนดเป็นกฎเกณฑ์ได้ตายตัวแน่นอน จะต้องคำนึงถึงเรื่องสัดส่วนเป็นสำคัญ อันดับแรก โดยคำนึงถึงขนาดของมาลัยต่อความยาวของอุบะจำนวนขาอุบะที่ใช้ ขนาดของมาลัยซีกที่จะใช้รัด และส่วนประกอบอื่นๆ ทุกชิ้นควรจะต้องได้สัดส่วนกันเสมอจึงจะเกิดความงามได้

2. สีของมาลัย สีของดอกไม้ใบไม้ที่ร้อยมาลัยก็เป็นสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งเช่นกัน ควรเลือกสีที่สดใสไม่เศร้าหมอง ในการร้อยมาลัยแต่ละชุดแต่ละแบบนั้นควรจะใช้สีที่มีความกลมกลืนเข้ากันได้บางส่วน แต่บางส่วนของมาลัยควรจะทำให้เกิดจุดเด่นก็ควรจะใช้สีที่ตัดกัน จะช่วยเพิ่มความน่าดูและสวยงามขึ้นได้เป็นอย่างมาก

3. ฝีมือการร้อย ควรมีความประณีตตั้งแต่การปรับแต่งใบไม้ การพับกลีบ การส่งกลีบ การร้อยเรียงจิ้งหะกลีบให้เท่า ๆ กัน การรูด การผูกมัดให้เรียบร้อย สิ่งเหล่านี้ถ้าทำด้วยความประณีตจะทำให้เกิดความสวยงามได้อีกประการหนึ่ง

4. ความสดของมาลัย ดอกไม้หรือใบไม้ที่ใช้ในการร้อยมาลัยควรมีความสดและใหม่เสมอ ควรได้รับการดูแลรักษาที่ดียิ่งถูกต้องตามธรรมชาติของดอกไม้ชนิดนั้น ๆ ด้วย หลีกเลี่ยงการจับต้องอย่างแรงในระหว่างการร้อยมาลัยนั้นควรจับต้องดอกไม้ใบไม้อย่างเบามือเพื่อจะได้ไม่เกิดรอยชำรุดเสียหาย สามารถจะคงความสดสวยอยู่ได้นานเท่าที่ควร

ประเภทของมาลัยดอกไม้สด

1. แบ่งตามหน้าที่ใช้สอย มีดังนี้ คือ

1.1 มาลัยชายเดี่ยว หมายถึง มาลัยที่มีลักษณะเป็นพวงกลมมีอุบะห้อยเป็นชายเพียงพวงเดียว ซึ่งบางคนอาจเรียกว่า มาลัยมือ มาลัยข้อมือ หรือ มาลัยคล้องแขน ก็ได้ ถ้าใช้ในการทูลเกล้าฯ ถวายก็เรียกว่า มาลัยข้อพระกร มาลัยชายเดี่ยวนี้ใช้สำหรับคล้องมือ คล้องแขน หรือบูชาพระ

1.2 มาลัยสองชาย หมายถึง มาลัยที่นิยมผูกต่อกับริบบิ้น หรือโบว์ทั้งสองชายและมีอุบะห้อยชายมาลัยข้างละพวง มาลัยสองชายนี้อาจใช้สำหรับคล้องคอบุคคลสำคัญในงานนั้น ๆ ใช้แขวนหน้ารถ หรือหัวเรือก็ได้ บางคนอาจเรียกมาลัยประเภทนี้ว่า มาลัยคล้องคอ ถ้าใช้คล้องคอเจ้าบ่าวเจ้าสาวก็เรียกว่า มาลัยบ่าวสาว

1.3 มาลัยชำระ้วย หมายถึง มาลัยขนาดเล็กๆ น่ารัก กระจุกกระจิม สำหรับมอบให้บุคคลจำนวนมากเป็นของชำระ้วยตอบแทนการขอบคุณที่มาช่วยในงานนั้นๆ

2. แบ่งตามลักษณะรูปแบบของการร้อย มีดังนี้ คือ

2.1 มาลัยซีก หรือเสี้ยว หมายถึง มาลัยที่ร้อยให้มีลักษณะรูปทรงตามขวางเพียงครึ่งวงกลมหรือน้อยกว่านั้น

2.2 มาลัยกลม หมายถึง มาลัยที่ร้อยให้มีลักษณะรูปทรงตามขวางเป็นวงกลมรูปทรงตามยาวตรงและขนานกันไปตลอดเข็ม

2.3 มาลัยแบน หมายถึง มาลัยที่มีลักษณะรูปทรงตามขวางเป็นรูปยาวตามกลีบปลายกลีบของด้านตรงข้ามยาวประมาณจุดแนวเส้นรอบวง แต่ปลายกลีบของด้านขวางทั้ง 2 ด้านจะแคบแบน

2.4 มาลัยรี หมายถึง พวงมาลัยที่ร้อยให้มีลักษณะรูปทรงตามขวางเป็นรูปรี รูปทรงตามยาวขึ้นไปตลอดเข็ม

2.5 มาลัยสามเหลี่ยม หมายถึง มาลัยที่ร้อยให้มีลักษณะรูปทรงตามขวางเป็นรูปสามเหลี่ยมด้านเท่า รูปทรงตามยาวทั้งสามด้านตรงขึ้นไปตลอดเข็ม

2.6 มาลัยสี่เหลี่ยม หมายถึง มาลัยที่ร้อยให้มีลักษณะรูปทรงตามขวางเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสรูปทรงตามยาวทั้งสี่ด้านตรงขึ้นไปตลอดเข็ม

2.7 มาลัยตุ้ม หมายถึง มาลัยที่ร้อยให้มีลักษณะรูปทรงตามขวางเป็นรูปวงกลมขนาดเล็กแล้วค่อย ๆ ใหญ่ขึ้นทีละน้อย ช่วงกลางป่องโค้งมนแล้วค่อย ๆ ลดให้เล็กลงทีละน้อยจนมีขนาดเท่ากับตอนขึ้นต้น รูปทรงตามยาวหัวท้ายเรียวช่วงกลางโค้งมน

2.8 มาลัยตัวหนอน หมายถึง มาลัยที่ร้อยให้มีลักษณะรูปทรงตามขวางเป็นวงกลมจากเล็กและค่อย ๆ ใหญ่ขึ้นทีละน้อยช่วงกลางป่องมน แล้วค่อย ๆ ลดลงจนกระทั่งเล็กเท่ากับตอนขึ้นต้น รูปทรงตามยาวหัวท้ายเรียว ช่วงกลางป่องโค้งมนคล้ายมาลัยตุ้มแต่ยาวกว่า

2.9 มาลัยตัวหนอนคู่ หมายถึง มาลัยที่ร้อยให้มีลักษณะรูปทรงตามขวางเป็นรูปกลมเล็กแล้วค่อย ๆ ใหญ่ขึ้นช่วงกลางป่องโค้งมนแล้วค่อย ๆ ลดให้เล็กลงจนกระทั่งเท่ากับตอนขึ้นต้นซึ่งคล้ายกับมาลัยตุ้ม รูปทรงตามยาวเหมือนมาลัยตุ้มสองตุ้มร้อยต่อในเข็มเดียวกันนั่นเอง

2.10 มาลัยสามกษัตริย์ หมายถึง มาลัยที่ร้อยด้วยดอกบานไม่รู้โรยกรองเป็นชั้น ๆ ขนาดเท่ากันทุกชั้นร้อยคล้องต่อกันสามวงโดยใช้ดอกบานไม่รู้โรย สามสี คือสีแดง สีชมพู และขาว

2.11 มาลัยพวงดอกไม้ หมายถึง มาลัยที่ร้อยด้วยดอกไม้เรียงต่อกันเป็นสายยาวแล้วนำมาผูกมัดต่อกันเป็นวง

3. แบ่งตามลักษณะโครงร่างโดยทั่วไป มีดังนี้ คือ

3.1 มาลัยตัวสัตว์ หมายถึง มาลัยที่ร้อยให้เป็นรูปร่างลักษณะคล้ายตัวสัตว์ เช่น หनु กระรอก กระแต กระต่าย ชะนี ฯลฯ

3.2 มาลัยลูกโซ่ หมายถึง มาลัยที่ร้อยจากมาลัยกลมหรือมาลัยซีก แล้วนำเอามาผูกคล้องต่อกันตั้งแต่สองวงขึ้นไปให้มีลักษณะเป็นห่วง ๆ คล้องกันคล้ายโซ่

3.3 มาลัยเปีย หมายถึง มาลัยที่ร้อยจากมาลัยกลมและมาลัยตุ้มนำมาประกอบเข้าเป็นพวง โดยเอามาลัยกลมผูกต่อกันเป็นวงอยู่ตรงกลาง ส่วนบนและล่างร้อยต่อด้วยมาลัยตุ้มด้านละ 1 ตุ้ม

3.4 มาลัยเถา หมายถึง มาลัยที่ร้อยจากมาลัยซีกแล้วนำมาผูกต่อกันเป็นวงกลมวงละขนาดตั้งแต่ขนาดใหญ่และค้อย ๆ เล็กลงตามลำดับ โดยวางเรียงซ้อนกันลักษณะเป็นเถา

3.5 มาลัยครุย หมายถึง มาลัยที่ร้อยจากมาลัยกลมขนาดใหญ่ มีอุบะตั้งตั้งห้อยระบายเป็นครุยโดยรอบทั้งด้านในและด้านนอก ใช้สำหรับสวมสะพายจากไหล่ขวามาซ้าย คล้ายกับการห่ม สไบเฉียงเมื่อนั่งใจกระเบนนั้นเอง

3.6 มาลัยดอกกล้วยไม้ หมายถึง มาลัยที่ร้อยด้วยดอกกล้วยไม้ล้วนๆ เป็นส่วนของตัวมาลัยไม่ต้องร้อยดอกอย่างอื่นแซมเป็นลวดลายใดๆ ทั้งสิ้น

4.2 งานพานพุ่ม

พานพุ่ม หมายถึง พานที่มีดอกไม้หรือวัสดุซึ่งช่างได้ประดิษฐ์เป็นทรงพุ่มแล้วนำมาวางไว้บนพาน อันถือเป็นเครื่องสักการะหรือบูชาชั้นสูงของไทย ที่ช่างประดิษฐ์ไทยได้นำดอกไม้หรือวัสดุต่างๆ มาคิดประดิษฐ์ประดอยจัดทำขึ้นและจัดแต่งเป็นทรงพุ่มแล้วนำมาวางไว้บนพานเพื่อนำไปเป็นเครื่องบูชาหรือสักการะสิ่งทีเคารพนับถือ เช่น พระรัตนตรัย พระมหากษัตริย์พระบรมวงศานุวงศ์ และบรรพบุรุษที่เคารพนับถือ อันเป็นการแสดงออกถึงความเคารพ และความจงรักภักดีในโอกาสต่างๆ พานพุ่มดอกไม้สดเป็นงานประณีตศิลป์อีกประเภทหนึ่งที่ประดิษฐ์สืบเนื่องควบคู่กับการจัดดอกไม้ประเภทมาลัย เครื่องแขวน ซึ่งเป็นงานประดิษฐ์ที่ใช้ในงานราชพิธีมาแต่โบราณ จากหนังสือท้าวศรีจุฬาลักษณ์ หรือนางนพมาศ สนมเอกของสมเด็จพระร่วง ได้จัดประดิษฐ์พานชั้นหมากใช้ในพิธีวิวาหมงคลด้วยดอกไม้สีเหลือง ร้อยกรองเป็นรูปพานสองชั้น มีระย้าระบายงดงาม ในชั้นเล็กก็ใส่หมากเมียง ดอกไม้ร้อยเป็นตาข่ายคลุม ซึ่งเป็นที่พอพระทัยของสมเด็จพระร่วงยิ่งนัก จึงบัญญัติพานชั้นหมากใช้สำหรับพิธีรับแขก ทั้งในพิธีวิวาหมงคลและอาวาหมงคล

สมัยอยุธยา การประดิษฐ์ดอกไม้สดคงไม่ผิดแปลกไปมาก ถึงแม้จะผิดแปลกออกไปบ้างก็ไม่มีหลักฐานให้สืบค้นหาได้จนกระทั่งตกทอดมาในสมัยรัตนโกสินทร์ การจัดประดิษฐ์พานพุ่มดอกไม้สด พานพุ่มดอกไม้แห้งและพานพุ่มจากวัสดุอื่น ๆ เช่น ธิบับัน ผ้าตาด ลูกปัด ดิน เลื่อม สิ่งประดิษฐ์จากดินและแป้งเข้ามาแทนที่มากมาย จะสังเกตได้ว่าพานพุ่มดอกไม้สดยังเป็นที่ยินยอมอยู่ เพราะคนไทยยังคงยึดถือการใช้ “เครื่องสด” อยู่ในราชพิธีและในพิธีที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาใช้สักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และงานพระราชพิธี พานพุ่มที่เป็นของแห้งเข้ามามีบทบาท

มากขึ้น เพราะสามารถจัดเตรียมทำได้ในระยะเวลาอันยาวนาน ซึ่งจากผู้ผลิตที่ประดิษฐ์เป็นธุรกิจกันอย่างกว้างขวาง ที่นำไปใช้เป็นเครื่องบูชาจนเป็นที่แพร่หลายทั้งภายในและต่างประเทศ ซึ่งเป็นการปลูกเน้นวัฒนธรรมไทยที่ยังคงสืบเนื่องมาจนถึงทุกวันนี้ แม้ในบางส่วนจะได้มีการประยุกต์หรือปรับเปลี่ยนไปบ้าง แต่ส่วนที่ยังคงอนุรักษ์ไว้นั้นจะพบเห็นได้ในพระบรมมหาราชวัง ที่ยังมีโรงเรียนในพระราชตำหนักสวนกุหลาบ ซึ่งมีไว้สำหรับถ่ายทอดให้แก่ประชาชนทั่วไป ส่วนในหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ ยังให้มีการเรียนการสอนแบบสอดแทรกและแบบเต็มหลักสูตร โดยเฉพาะสถาบันด้านอาชีวศึกษาที่มีการเรียนการสอนสาขาวิชาคหกรรมศาสตร์นั้นยังคงมีการเรียนการสอนในวิชาดอกไม้สด ศิลปวัฒนธรรมไทย ศิลปประดิษฐ์ การจัดดอกไม้แบบไทย และการร้อยมาลัย ซึ่งเป็นที่น่าภาคภูมิใจ ที่ประเทศไทยยังคงอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทยไว้มาจนถึงทุกวันนี้

4.3 งานบายศรี

ประวัติความเป็นมาของพิธีบายศรีสู่ขวัญ กล่าวกันว่า พิธีบายศรีสู่ขวัญมาพร้อมกับพราหมณ์ทมิฬชาวอินเดียที่อพยพมาสู่สุวรรณภูมิ หนังสือเก่าที่พบซึ่งออกในสมัยพระเจ้าอยู่ทอกล่าวไว้ว่า บายเป็นภาษาเขมร แปลว่าข้าว ข้าวอันเป็นสิริมงคล ข้าวขวัญ กล่าวคือข้าวที่หุงปรุงรสโอชาอย่างดีเหมาะสมที่จะเป็นเครื่องสังเวยให้เทวดาโปรด พิธีใดเป็นพิธีเทวดาโดยตรง หรือต้องการที่จะอัญเชิญเทวดามาเป็นประธาน ต้องหาของสังเวยที่ดีและมีสี่สวดดุดา ชาวทมิฬจึงมีเคล็ดลับความเชื่อในข้าวที่ย้อมสีตามสีประจำองค์เทวดา รวมถึงใช้สีล่อเทวดาฝ่ายร้ายให้ไปรวมต่างหากไม่ให้มาทำอับมงคลให้โทษแก่มณฑล พิธีและบุคคล ซึ่งขนบธรรมเนียมประเพณีของไทยกับทมิฬได้มีความเป็นมาอย่างเดียวกัน เนื่องจากได้มีการถ่ายทอดวัฒนธรรมต่างๆ แก่กัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งพิธีวงสรวงเทวดา มีขนมต้มขาว มะพร้าวอ่อน กล้วย ข้าวย้อมสี เช่นข้าวเหนียวดำ ข้าวเหนียวแดง ก็นำมาใช้ในพิธีไทยอย่างชัดเจน นอกจากนี้ภานบายศรีต้องเป็นกระทงที่สำหรับบรรจุอาหารภายหลังเอาพานซ้อนกันขึ้นไปแล้วเอาของตั้งบนปากพาน เมื่อมีการถ่ายทอดมาที่ประเทศไทย ซึ่งมีศิลปะศาสตร์ที่เจริญขึ้น กระทงใบตองก็ถูกประดิษฐ์ประดอยให้สวยงามเป็นกระทงเจิม ซึ่งประดับประดาตกแต่งที่ปากกระทงให้มีความงดงามมีกระจิง มียอดแหลมตามศิลปะแบบไทยๆ

พิธีบายศรีสู่ขวัญหรือหลายท้องถิ่นในภาคอีสานจะเรียกว่า สู่ขวัญหรือสูดขวัญ ตามความเชื่อของคนไทยเชื่อกันว่าคนที่เกิดมามีขวัญประจำกายมีหน้าที่ในการ พิทักษ์รักษา ขวัญเป็นเหมือนพี่เลี้ยงที่คอยดูแลประคับประคองชีวิต คอยเลี้ยงดู และติดตามไปทุกหนทุกแห่ง เป็นสิ่งไม่มีตัวตนคล้ายจิตหรือวิญญาณแฝงอยู่ในตัวคนและสัตว์ ซึ่งขวัญตามความเชื่อทางพระพุทธศาสนาเชื่อว่าในร่างกายเรามี 2 สิ่งรวมกัน คือ ร่างกายและจิตใจหรือขวัญ

ขวัญ คือความรู้สึก ถ้าขวัญของผู้ใดอยู่กับตัว ผู้นั้นจะมีความสุขกายสบายใจเป็นปกติ แต่ถ้าขวัญของผู้ใดหลบลี้หนีหาย ผู้นั้นจะมีลักษณะอาการตรงกันข้ามคนไทยจึงเชื่อว่าพิธีสู่ขวัญ

เป็นพิธีหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมเพิ่มพลังใจให้ เข้มแข็ง เมื่อมีขวัญที่มั่นคง พลังใจที่เข้มแข็งดีแล้ว ย่อมส่งผลให้การประกอบภารกิจหน้าที่นั้นๆ บรรลุผลสำเร็จได้ตามความมุ่งหมาย ซึ่งให้กำลังใจกันเมื่อมีความทุกข์ใจ หรือเสริมให้มีความสุขยิ่งขึ้นไป เมื่อมีความสุขความพอใจอยู่แล้วก็สามารถทำได้ การทำพิธีสู่ขวัญอาจทำได้ทั้งพิธีทางพระพุทธศาสนาและพิธีทางศาสนาพราหมณ์ ซึ่งปัจจุบันก็ยังคงยึดถือปฏิบัติสืบต่อกันมา

ประเภทของบายศรี พบบายศรีที่พบเห็นในปัจจุบัน สามารถแบ่งได้ดังนี้

- บายศรีสู่ขวัญภาคเหนือ บายศรีชั้นเดียวขนาดใหญ่ จัดประดิษฐ์ในชั้นน้ำพานรอง ใช้ในพิธีสู่ขวัญของชาวภาคเหนือประกอบด้วยตัวบายศรี 6 ตัว และดอกไม้ใบไม้มงคลสีสันสดใส
- บายศรีสู่ขวัญภาคอีสาน บายศรีขนาดใหญ่ จัดประดิษฐ์ใส่ในภาชนะขนาดใหญ่เช่น โตกโดยซ้อนเรียงกัน 3 ชั้น ใช้ในพิธีสู่ขวัญของชาวอีสานประกอบด้วย ตัวบายศรีชั้นละ 6 ตัว แต่ละชั้นจะลดหลั่นกันพองาม ชั้นบนมีพุ่มยอดบายศรี
 - บายศรีต่อ บายศรี ชั้นเดียวใช้ในงานพิธีบวงสรวง สักเวยบูชาครูช่างแขนงต่างๆ ประกอบด้วยหยวกกล้วยสำหรับทำบายศรี ตัวบายศรี เมงดา เข็มขัด กรวยข้าว ไข่ต้ม และกล้วยน้ำว้า
 - บายศรีปากขาว บายศรีขนาดเล็ก ใช้ในงานพิธีบวงสรวง สักเวย และอาจใช้ตั้งเป็นส่วนประกอบบนชั้นยอดของบายศรีใหญ่ประกอบด้วย ตัวเมงดา กรวยใส่ข้าวกล้วยน้ำว้าผ่าสามซีกและไข่ต้มบนยอดกรวยบวงสรวง
 - บายศรี ต้น 3 ชั้นใช้เป็นเครื่องสมโภช สักเวยในพิธีมงคลต่างๆ หรือสู่ขวัญในพิธีสมรสของชั้นหลานเจ้านายฝ่ายเหนือใช้เบตองพับเป็นกลีบหน้า นาคตัดกับต้นกล้วยเป็น 3 ชั้น คาดเข็มขัดมาลัยแบน ตกแต่งด้วยดอกไม้สด
 - บายศรี สู่ขวัญบางกอกบายศรีขนาดใหญ่ จัดประดิษฐ์ในภาชนะรูปพานซ้อนกัน 5 ชั้นใช้ในพิธีสู่ขวัญ สมโภชของชาวภาคกลาง ประกอบด้วยตัวบายศรีชั้นละ 5 ตัว แต่ละชั้นลดหลั่นกันมีพุ่มกรวยยอดบายศรี ตกแต่งด้วยดอกดาวเรือง บางทีเรียกว่า บายศรีดาวเรือง
 - บายศรี พรหมบายศรีชั้นเดียวขนาดใหญ่ ใช้ในพระราชพิธีต่างๆ และพิธีของราษฎรสำหรับเป็นเครื่องสักเวยบูชาครูบาอาจารย์ชั้นพรหม ประกอบด้วยตัวบายศรีชั้นขึ้น 4 ตัว ลง 4 ตัว มีกรวยใส่ข้าวและดอกไม้มงคล
 - บายศรีเทพบายศรีชั้นเดียวขนาดใหญ่ทรงพุ่ม ใช้ในพระราชพิธีต่างๆ และพิธีของราษฎรสำหรับเป็นเครื่องบวงสรวง สักเวยบูชาเทวาอารักษ์ ซึ่งประกอบไปด้วยตัวบายศรีเป็นทรงพุ่มและดอกไม้ที่มีชื่อเป็นมงคล

- บายศรีสู่ขวัญกำแพงเพชรบายศรีขนาดใหญ่ จัดประดิษฐ์ในภาชนะเครื่องปั้นดินเผาใช้ในพิธีสู่ขวัญ สมโภช และบูชาพระบรมธาตุ ประกอบด้วย ตัวบายศรี และกำแพงแก้วทุกชั้น ดอกไม้ใบไม้มงคล

- บายศรี ต้น 7 ชั้น ใช้สำหรับเจ้านายชั้นเจ้าฟ้า และพระราชอาคันตุกะชั้นประธานาธิบดีเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า บายศรีต้นกลีบหน้านาค แต่ละชั้นจะประดับด้วยดอกบัวใช้ในพิธีสมโภชพระพุทธรูป

- บายศรีต้น 9 ชั้น ใช้สำหรับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถในพิธีหรือพระราชพิธีที่เป็นมงคลต่างๆ ในภาพเป็นบายศรีกลีบบัวหลวง ตกแต่งด้วยอุลละ ดอกจำปา ฐานเป็นฟักทองแกะสลัก

- บายศรี ต้น 5 ชั้น ใช้ในพิธีต่างๆ สำหรับเจ้านายที่ทรงกรมหรือเสนาบดี บายศรีต้นนี้เป็นบายศรีที่เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า บายศรีตอง-รองทองขาว ซึ่งแต่ละชั้นของบายศรีจะบรรจุด้วยขนมหวานหรือดอกไม้ที่มีชื่อเป็นมงคล

เศรษฐกิจสร้างสรรค์

คำว่า “เศรษฐกิจสร้างสรรค์” เป็นคำที่ค่อนข้างใหม่และมีลักษณะของความเป็นนามธรรมมากกว่าความเป็นรูปธรรม ในความเข้าใจของคนทั่วไปโดยเฉพาะในระยะเริ่มแรกที่มีมักจะพูดถึงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ที่ใช้ทุนทางวัฒนธรรมเป็นหลัก ทำให้เกิดความสับสนระหว่างคำว่า “เศรษฐกิจวัฒนธรรม (Cultural Economy)” และ “เศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative Economy)” อยู่ไม่น้อย ซึ่งความสับสนและความไม่เข้าใจดังกล่าวทำให้การแบ่งประเภทและขอบเขตของอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ในปัจจุบันยังมีความไม่ชัดเจนและเป็นสากล โดยภาพรวมความหมายของ “เศรษฐกิจสร้างสรรค์” ยังอยู่ในขั้นตอนของการพัฒนาแนวคิดอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น ความหมายของเศรษฐกิจสร้างสรรค์จึงมีความหลากหลายและยังไม่มีคำจำกัดความที่สร้างความเข้าใจและการยอมรับอย่างเป็นทางการหนึ่งเดียวกัน

1. ความหมาย

1) สหราชอาณาจักร โดย World Creative Hub เป็นประเทศแรกๆ ที่ให้ความสำคัญต่อแนวคิดการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ เพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจและเป็นประเทศต้นแบบที่มีความสำเร็จในการพัฒนาได้รับการยอมรับให้เป็นศูนย์กลางความสร้างสรรค์ของโลก ได้ให้ความหมายของเศรษฐกิจสร้างสรรค์ คือ เศรษฐกิจที่ประกอบด้วยอุตสาหกรรมที่มีรากฐานมาจากความคิดสร้างสรรค์ของบุคคล ทักษะความชำนาญ และความสามารถพิเศษ ซึ่งสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการสร้างความมั่งคั่งและสร้างงานให้เกิดขึ้นได้ โดยที่สามารถส่งมอบและส่งผ่านจากรุ่นเก่าสู่รุ่นใหม่ด้วยการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา”

2) องค์การความร่วมมือเพื่อการค้าและการพัฒนา (UNCTAD) ได้ให้ความหมายของ เศรษฐกิจสร้างสรรค์ ในบริบทของการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจ ไว้ว่า คือ แนวความคิดในการ พัฒนาและสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจโดยใช้สินทรัพย์ที่เกิดจากการใช้ความคิดสร้างสรรค์

3) องค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (WIPO) ได้อธิบายถึงองค์ประกอบของ อุตสาหกรรมในเศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่เน้นบริบทของทรัพย์สินทางปัญญา (Intellectual Property Rights) ว่า “ประกอบไปด้วยอุตสาหกรรมทางวัฒนธรรม ซึ่งรวมถึงผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรมและ ศิลปะทั้งหมดทั้งในรูปสินค้าและบริการที่ต้องอาศัยความพยายามในการสร้างสรรค์งาน ไม่ว่าจะเป็นการทำขึ้นมาโดยทันทีในขณะนั้นหรือผ่านกระบวนการผลิตมาก่อน”

4) องค์การยูเนสโก (UNESCO) ได้ยึดนิยามที่นำเสนอโดยกระทรวงวัฒนธรรม สื่อ และการกีฬาของ สหราชอาณาจักร (UK DCMS) ว่า คือ “อุตสาหกรรมที่เกิดจากความคิดสร้างสรรค์ ความชำนาญ และความสามารถที่มีศักยภาพในการสร้างงานและความมั่งคั่งโดยการผลิตและใช้ประโยชน์จาก ทรัพย์สินทางปัญญา”

สรุป จะเห็นได้ว่าความหมายของเศรษฐกิจสร้างสรรค์ คือ ระบบที่พัฒนาบน เศรษฐกิจฐานความรู้ การใช้องค์ความรู้ (Knowledge) การศึกษา (Education) การสร้างสรรค์งาน (Creativity) สะท้อนถึงกระบวนการรวมเอาวัฒนธรรมเศรษฐกิจและเทคโนโลยีเข้าด้วยกัน เพื่อ สร้างสรรค์ความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ตามบริบทของสังคมนั้น ระบบเศรษฐกิจนี้รัฐบาลได้ให้ การสนับสนุนในการให้เกิดการสร้างสรรค์ การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้าง ความคิดสร้างสรรค์ เรื่องการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง จึงจำเป็นต้องอาศัยหลักการดังกล่าวในการเป็น กรอบที่จะผลิตผู้เรียนให้ได้คุณลักษณะตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์และเข้าใจระบบการ สร้างสรรค์ตามระบบนี้ ห่วงโซ่ของการสร้างสรรค์เริ่มต้นจากความสามารถในการผลิต (Supply) สู่กระบวนการต่างๆ เพื่อให้ตอบรับกับความต้องการของผู้บริโภค (Demand) โดยมีขบวนการดังนี้ การเผยแพร่ (Dissemination) การจัดแสดงหรือการรับรองสินค้า (Exhibition & Reception) นอกจากนี้ยังต้องมีกระบวนการจัดทำเอกสารเพื่ออนุรักษ์ และการอนุรักษ์สิ่งของที่ได้จากความคิด สร้างสรรค์เหล่านี้ ซึ่งน่าจะหมายถึง การเก็บในรูปแบบของลิขสิทธิ์และสิทธิบัตรต่างๆ กระบวนการที่ สำคัญอีกอย่างหนึ่งที่รองรับห่วงโซ่สร้างสรรค์นี้ คือ การศึกษาและฝึกอบรมให้เกิดบุคคลที่เข้ามาช่วย ในการผลิตและเกิดการพัฒนารวมถึงต้องมีข้อวิจารณ์ผลิตภัณฑ์หรือสินค้านั้นทั้งในเชิงบวกและลบ ด้วย จึงจะจัดเป็นห่วงโซ่ของการสร้างสรรค์ที่สมบูรณ์

2. ขอบเขตของเศรษฐกิจสร้างสรรค์

องค์ประกอบของเศรษฐกิจสร้างสรรค์ครอบคลุมถึงอุตสาหกรรมกลุ่มต่างๆ ที่ได้รับการจัดกลุ่มและแยกประเภทบนพื้นฐานของแนวคิดหลัก 2 แนวคิดกว้างๆ คือ

- 1) กลุ่มที่แยกประเภทตามชนิดสินค้า/บริการ
- 2) กลุ่มที่แยกประเภทตามกิจกรรมการผลิตและห่วงโซ่การผลิต

โดยมีตัวอย่างรูปแบบการแบ่งประเภทที่เป็นที่รู้จักในปัจจุบันทั้งหมด 7 ดังนี้

1) การจัดประเภทเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของประเทศสหราชอาณาจักร (UK DCMS Model) โดยเป็นผู้ริเริ่มการแบ่งประเภทอุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์เป็นครั้งแรกในปี 2541 ซึ่งแบ่งออกเป็น 13 กลุ่ม แยกตามสินค้าและบริการ คือ โฆษณา สถาปัตยกรรม งานศิลปะและวัตถุโบราณ งานฝีมือ แฟชั่น งานออกแบบ ภาพยนตร์และวิดีโอ ดนตรี ศิลปะการแสดง สื่อสิ่งพิมพ์ ซอฟต์แวร์ โทรทัศน์และวิทยุ และ วิดีโอและคอมพิวเตอร์เกมส์

2) การจัดประเภทเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยใช้วัฒนธรรมเป็นหลัก (Symbolic Texts Model) แบ่งออกเป็น 11 กลุ่ม ได้แก่ โฆษณา ภาพยนตร์ อินเทอร์เน็ต ดนตรี สื่อสิ่งพิมพ์ โทรทัศน์และวิดีโอ ศิลปะสร้างสรรค์ เครื่องใช้ไฟฟ้า แฟชั่น ซอฟต์แวร์และกีฬา

3) การจัดประเภทเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยใช้ศิลปะเป็นหลัก (Concentric Circle Model) แบ่งออกเป็น 14 กลุ่ม ได้แก่ วรรณกรรม ดนตรี ศิลปะการแสดง งานศิลปะ ภาพยนตร์ พิพิธภัณฑสถานและห้องสมุด การดูแลศิลปวัตถุ/โบราณสถาน สื่อสิ่งพิมพ์ การบันทึกเสียง วิดีโอ และคอมพิวเตอร์เกมส์ โฆษณาสถาปัตยกรรม งานออกแบบและแฟชั่น

4) การจัดประเภทเศรษฐกิจสร้างสรรค์ขององค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (WIPO Copyright Model) ใช้ประเด็นด้านลิขสิทธิ์เป็นตัวกำหนด แบ่งออกเป็น 20 กลุ่ม ได้แก่ โฆษณา งานสะสม ภาพยนตร์และวิดีโอ ดนตรี ศิลปะการแสดง สื่อสิ่งพิมพ์ ซอฟต์แวร์ โทรทัศน์และวิทยุ งานศิลปะและกราฟิก สื่อสำหรับบันทึก เครื่องใช้ไฟฟ้า เครื่องดนตรี กระจาดย เครื่องถ่ายเอกสารและอุปกรณ์ถ่ายภาพ สถาปัตยกรรม เครื่องนุ่งห่มและรองเท้า งานออกแบบ แฟชั่นสินค้าตกแต่งบ้านและของเล่น

5) การจัดประเภทอุตสาหกรรมสร้างสรรค์โดย UNCTAD ได้แบ่งประเภทอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ออกเป็น 4 กลุ่มหลัก ได้แก่ มรดกทางวัฒนธรรม (Heritage or Cultural Heritage) ศิลปะ (Arts) สื่อ (Media) งานสร้างสรรค์ตามลักษณะงาน (Functional Creation)

6) การจัดประเภทอุตสาหกรรมสร้างสรรค์โดย UNESCO ได้แบ่งประเภทอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ที่เน้นเฉพาะด้านวัฒนธรรมออกเป็น 5 กลุ่มหลัก (Core Cultural Domains) ได้แก่ มรดกทางวัฒนธรรมและทรัพยากรธรรมชาติ (Cultural and Natural Heritage) การแสดง

(Performance and Celebration) ทักษะศิลป์ งานฝีมือ และการออกแบบ (Visual arts, Crafts and Design) หนังสือและสิ่งพิมพ์ (Books and Press) และ โสตทัศน และสื่อดิจิทัล (Audio Visual and Digital Media) นอกจากนั้นยังได้เพิ่มกลุ่มอื่นที่เกี่ยวข้อง (Related Domains) เพื่อเป็นทางเลือกในการจัดประเภทให้เหมาะสมกับลักษณะวัฒนธรรมของแต่ละวัฒนธรรม

7) การจัดประเภทเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของไทยโดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จากการทบทวนกรอบแนวคิดการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์พบว่าองค์ประกอบของเศรษฐกิจสร้างสรรค์ จะมีพื้นฐานแนวคิดที่คล้ายคลึงกัน โดยที่เน้นการขับเคลื่อนเศรษฐกิจบนพื้นฐานของการใช้องค์ความรู้ (Knowledge) การศึกษา (Education) การสร้างสรรค์งาน (Creativity) และการใช้ทรัพย์สินทางปัญญา (Intellectual Property) ที่เชื่อมโยงกับรากฐานทางวัฒนธรรม การสั่งสมความรู้ของสังคมและเทคโนโลยี/นวัตกรรมสมัยใหม่ แต่อย่างไรก็ตาม แม้จะมีพื้นฐานแนวคิด ที่คล้ายคลึงกันแต่ก็มีความแตกต่างของการจัดประเภทของอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ ทั้งนี้ ในระดับองค์การระหว่างประเทศซึ่งกำหนดขอบเขตเพื่อเป็นมาตรฐานอ้างอิงนั้น มีจุดเน้นและการให้น้ำหนักความสำคัญที่แตกต่างกัน สำหรับในระดับประเทศนั้นเป็นผลมาจากอัตลักษณ์ ตลอดจนการเลือกกลุ่มอุตสาหกรรมบนพื้นฐานของความได้เปรียบ ทั้งความได้เปรียบเชิงสัมบูรณ์และเชิงเปรียบเทียบ (Absolute and Comparative Advantages)

3.เศรษฐกิจสร้างสรรค์ของประเทศไทยและต่างประเทศ

1) สถานภาพของเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของประเทศไทย

- มูลค่าของเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของไทยมูลค่าของเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในประเทศไทยคิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 10-11 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (หรือประมาณร้อยละ 14-17 ของรายได้ประชาชาติ) โดยกลุ่มงานสร้างสรรค์ตามลักษณะงาน (Functional Creation) กลุ่มมรดกทางวัฒนธรรม (Cultural Heritage) และกลุ่มสื่อ

- ความหลากหลายของสินค้าและตลาด (Product and Market Diversification) อุตสาหกรรมสร้างสรรค์ไทยจากทฤษฎีและผลการศึกษาวิจัย พบว่าผลกำไรและความแข็งแกร่งของธุรกิจมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความหลากหลายของสินค้าและตลาดโดยทั้ง Product และ Market diversification มีความสัมพันธ์ทางบวกต่อผลการประกอบการและความแข็งแกร่งของธุรกิจ เมื่อพิจารณาลักษณะความหลากหลายของสินค้าและตลาดส่งออกของอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ของไทย โดยอ้างอิงข้อมูลจาก UNCTAD (2008) พบว่า กลุ่มการออกแบบและกลุ่มงานฝีมือและหัตถกรรม มีความหลากหลายของสินค้ามากกว่าสินค้าในกลุ่มอื่น ในขณะที่ตลาดส่งออกของกลุ่มงานฝีมือและหัตถกรรม และกลุ่มโสตทัศนมีความหลากหลายมากกว่ากลุ่มอื่น ดังนั้น การพัฒนาสร้าง

ความแข็งแกร่งให้อุตสาหกรรมสร้างสรรค์ในกลุ่มอื่นๆ ที่ยังมีความหลากหลายของสินค้าและตลาด เป็นเรื่องที่จะต้องผลักดันและดำเนินการอย่างจริงจังต่อไป

- จุดแข็งและจุดอ่อนของอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ของไทย จุดแข็งส่วนใหญ่เป็นเรื่องของความหลากหลายทางวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีที่มีลักษณะโดดเด่นของไทย รวมทั้งค่าครองชีพและต้นทุนที่ต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับหลายประเทศ ในขณะที่จุดอ่อนส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องของนโยบายและการบูรณาการ โครงสร้างพื้นฐานและการวิจัยและพัฒนาที่ยังไม่เพียงพอ ตลอดจนปัญหาการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาที่ไม่สามารถบังคับใช้กฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ความสำเร็จของเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในต่างประเทศ

- ความสำเร็จในการพัฒนาระบบเศรษฐกิจสร้างสรรค์จะต้องมีองค์ประกอบ 3 ประการ ได้แก่ ประการที่ 1 ทักษะและความสามารถในการเป็นช่างฝีมือ (Talent) ที่รู้จักในเรื่องนั้นและพร้อมที่จะต่อยอดไปทำในเรื่องอื่นๆ ประการที่ 2 ประวัติศาสตร์วัฒนธรรม และการเป็นสังคมเปิด (Tolerance) ที่คนในสังคมยอมรับในความแตกต่างทางความคิด เชื้อชาติ ศาสนา และเพศ ประการที่ 3 โครงสร้างพื้นฐาน (Basic Requirement) ของสังคมที่เอื้ออำนวยด้านการศึกษาเทคโนโลยีการสื่อสารระบบลอจิสติกส์ ระบบการเงิน ระบบการผลิตที่มีคุณภาพและสุขอนามัย และระบบการคุ้มครองทรัพย์สิน ทางปัญญา ซึ่งจากคุณลักษณะของสังคมไทยเมื่อประกอบกับโครงสร้างพื้นฐานที่เอื้ออำนวยย่อมเป็นฐานสำคัญที่ทำให้ความคิดสร้างสรรค์ช่วยสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการที่จะเกิดขึ้น หรือเข้าไปแก้ปัญหาในกระบวนการผลิตแบบเดิม ตัวอย่างที่จับต้องเป็นมูลค่าทางธุรกิจได้อย่างชัดเจนก็คือ เว็บไซต์ Youtube ซึ่งมีมูลค่าการซื้อขายเว็บไซต์ล่าสุดเมื่อตุลาคม 2549 ในราคา 1.65 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ ทั้งที่ใช้เวลาเพียง 5 ปีนับจากเริ่มต้นธุรกิจ ทั้งนี้เพราะสินทรัพย์ที่แท้จริงของ Youtube ไม่ใช่โครงสร้างพื้นฐานด้านต่าง ๆ ของเว็บ แต่คือเนื้อหา (Content) ของวิดีโอที่สมาชิกแต่ละคนนำมาบรรจุไว้ ทำให้ผู้คนจากทั่วโลกที่สนใจสามารถเข้าไปค้นหาได้ตามความต้องการของตนเอง ดังนั้น สินทรัพย์ของ Youtube จึงเป็นสิ่งที่จับต้องไม่ได้ แต่เกิดจากการบริหารเรื่องราวของความคิดสร้างสรรค์จากความต้องการของผู้คนที่เปลี่ยนวิถีชีวิตไปขณะเดียวกันการสร้างสินค้าและบริการใหม่ๆ ที่ใช้ความคิดสร้างสรรค์มองหาโอกาสต่อยอดให้กับสินค้าเดิมก็เกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก เพื่อตอบสนองความต้องการสินค้าและบริการที่ซับซ้อนขึ้นของผู้บริโภค เช่น น้ำดื่มที่สมาเนียนเรน (Tasmanian Rain) น้ำดื่มระดับพรีเมียมซึ่งหาซื้อไม่ได้ทั่วไป ด้วยความคิดสร้างสรรค์ในการดำเนินธุรกิจของผู้ผลิตที่ต้องการสร้างสินค้าที่แตกต่าง จึงได้ศึกษาสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศของเกาะทัสมาเนีย จากข้อมูลขององค์การอุตุนิยมวิทยาโลก (World Meteorological Organization) ที่ทำการทดสอบคุณภาพอากาศและจัดอันดับให้เกาะทัสมาเนีย ทางตอนใต้ของออสเตรเลียเป็นสถานที่ที่มีอากาศสะอาดบริสุทธิ์ที่สุดในโลก เนื่องจากมีประชากรและจำนวน

อุตสาหกรรมน้อยที่สำคัญลมที่พัดอยู่เหนือเกาะทัสมาเนียฝั่งตะวันตกยังเป็นลมจากทวีปแอนตาร์กติกา ที่ปราศจากฝุ่นและพัดผ่านมหาสมุทร 3 แห่ง คิดเป็นระยะทางกว่าหมื่นไมล์ ดังนั้น ลมที่ก่อให้เกิดน้ำฝนจึงปราศจากสารปนเปื้อนใดๆ ทำให้ผู้ผลิตจึงคิดตั้งโรงงานโดยออกแบบอาคารดักน้ำฝนกลางอากาศก่อนนำไปเก็บพักไว้ในถังเก็บน้ำฝน เพื่อรอการทดสอบคุณภาพก่อนบรรจุลงในขวดแก้ว ปัจจุบันราคาขายน้ำดื่มทัสมาเนีย เรน ขวดบรรจุ 750 มิลลิลิตร อยู่ที่ราว 200 บาท และมีบริการเฉพาะในโรงแรมริทซ์-คาร์ลตัน เดอะ ทรัมป์ อินเทอร์เน็ตเซ็นแนล และโพร์ซีชันส์เท่านั้น ซึ่งจากทั้งสองตัวอย่างข้างต้นคือ เรื่องราวการบริหารความคิดสร้างสรรค์เพื่อสร้างสินค้าและบริการใหม่ๆ ในโลก ปัจจุบันเราเชื่อว่า ประเทศไทยมีผู้ประกอบการที่มีศักยภาพ มีนักคิด นักออกแบบ และนักประดิษฐ์ที่เต็มไปด้วยความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งพร้อมจะแปรความคิด ความรู้ และความเชี่ยวชาญให้เกิดเป็นแรงขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจสร้างสรรค์ได้ ซึ่งจะเป็นส่วนช่วยให้ประเทศไทยสามารถก้าวขึ้นมาอยู่ในระบบเศรษฐกิจสร้างสรรค์ได้อย่างดี

4. นโยบายด้านเศรษฐกิจสร้างสรรค์

แม้ว่าประเทศไทยยังอยู่ในขั้นตอนการริเริ่มให้ความสำคัญต่อการกำหนดนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์เพื่อให้ความเป็นเอกภาพมาไม่นานนักเนื่องจากเป็นแนวคิดการพัฒนาใหม่ อย่างไรก็ตาม มีนโยบาย ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาอุตสาหกรรมและบริการใหม่ๆ ที่อยู่บนพื้นฐานองค์ความรู้และนวัตกรรม ซึ่งมีส่วนเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ดังนี้

1) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ไม่ได้กำหนดยุทธศาสตร์ที่กล่าวถึงเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยตรง แต่ได้กล่าวถึงนโยบายที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจให้สมดุลและยั่งยืน ซึ่งประกอบไปด้วย 3 แนวทางหลัก ได้แก่ 1) การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจที่ให้ความสำคัญกับภาคเศรษฐกิจที่แท้จริง 2) การเสริมสร้างความเท่าเทียมและเป็นธรรมในระบบเศรษฐกิจ 3) การเสริมสร้างภูมิคุ้มกันของระบบเศรษฐกิจ โดยให้ความสำคัญกับการศึกษา การเพิ่มผลิตภาพการผลิต และการนำภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่นไปสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์เชิงสร้างสรรค์ในกลุ่มต่างๆ

2) นโยบายของรัฐบาลของคณะรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรีได้มอบนโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ของรัฐบาล ได้เริ่มปรากฏให้เห็นเด่นชัดมาตั้งแต่ปี 2545 โดยมีการจัดการตั้งองค์กรอิสระที่ทำหน้าที่พัฒนาองค์ความรู้และดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจสร้างสรรค์หลายองค์กร เช่น สำนักงานบริหารและจัดการองค์ความรู้ ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ องค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยวและสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ เพื่อเป็นรากฐานสำหรับการพัฒนาอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ของแต่ละ

กลุ่มในระยะยาว อย่างไรก็ตามนโยบายและการดำเนินงานขององค์กรเหล่านี้ในระยะที่ผ่านมา ยังขาดความต่อเนื่องและการบูรณาการสำหรับนโยบายของรัฐบาลของคณะรัฐมนตรี พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้เห็นความสำคัญต่อเศรษฐกิจสร้างสรรค์ โดยได้กล่าวไว้ในหลายส่วนด้วยกัน โดยเฉพาะนโยบายปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ ในส่วนของภาคการท่องเที่ยวและบริการซึ่งให้ความสำคัญกับการขยายฐานภาคบริการในโครงสร้างการผลิตของประเทศ โดยเพิ่มความหลากหลายของธุรกิจบริการ เพิ่มมูลค่าและเชื่อมโยงธุรกิจบริการอุตสาหกรรมและการเกษตร เข้าด้วยกันให้เป็นกลุ่มสินค้า เช่น ธุรกิจสุขภาพ อาหารและการท่องเที่ยว รวมทั้งสินค้าบริการที่ใช้ความคิดสร้างสรรค์บนพื้นฐานของวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทยที่เชื่อมโยงกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ นอกจากนี้ในภาคการตลาด การค้า และการลงทุน ยังได้ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการลงทุน ในภาคเกษตร อุตสาหกรรมและบริการที่ไทย มีศักยภาพ โดยเฉพาะสินค้าอาหารและบริการสุขภาพ อุตสาหกรรมภาพยนตร์สินค้าและบริการที่ใช้นวัตกรรมและภูมิปัญญาและมีแผนการจัดทำแผนแม่บท การพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ และสร้างนวัตกรรม สร้างความเข้มแข็ง แก่ผู้ประกอบการไทยสร้างมาตรฐานทางธุรกิจ พัฒนาการตลาด และพัฒนาบุคลากร

3) ปัจจัยสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์การพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ มีการพัฒนาปัจจัยสนับสนุนและสถานะแวดล้อมต่างๆ ที่เอื้อต่อการสร้างความสามารถในการแข่งขัน (Competitive Environment) อย่างพอเพียงทั้งด้านปริมาณ และคุณภาพโดยปัจจัยสนับสนุนหลักของการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในประเทศไทย มีสถานภาพปัจจุบัน ดังนี้

- โครงสร้างพื้นฐาน

โครงสร้างพื้นฐานที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์แบ่งได้สองส่วนคือโครงสร้างพื้นฐานด้านการสื่อสารและโทรคมนาคม (Communication Infrastructure) และโครงสร้างพื้นฐานอื่นๆ (Creative Infrastructure) โดยโครงสร้างพื้นฐานด้านการสื่อสารและโทรคมนาคมของไทยยังอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าประเทศอื่น เช่น จำนวนคู่สายโทรศัพท์พื้นฐาน (11 คู่สายต่อประชากร 100 คน) จำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ต (21 คนต่อประชากร 100 คน) และการใช้อินเทอร์เน็ตระบบ Broadband (0.94 คนต่อประชากร 100 คน) เป็นต้น ซึ่งมีจำนวนต่ำกว่าประเทศที่มีการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์อื่นๆ และยังต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของโลก ดังนั้นจะเห็นว่าโครงสร้างพื้นฐานด้านโทรคมนาคมของไทยยังเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ สำหรับโครงสร้างพื้นฐานอื่นๆ ที่ภาครัฐได้ดำเนินการไปแล้วบางส่วน เช่น ห้องปฏิบัติการทดสอบและวิจัย อุทยานวิทยาศาสตร์ (ดำเนินการโดย สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ) และนิคมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์ ทั้งในส่วนกลางและภูมิภาค (ดำเนินการโดย สำนักงานส่งเสริม

อุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ) ซึ่งโครงสร้างเหล่านี้ยังไม่ครอบคลุมในทุกกลุ่ม ของอุตสาหกรรม สร้างสรรค์

- การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

ที่ผ่านมาประเทศไทยให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มาโดยตลอดและต่อเนื่อง ทั้งที่เป็นการศึกษาในระบบ และการศึกษานอกระบบ แต่ยังคงขาดการ บูรณาการเพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมสร้างสรรค์อย่างเป็นระบบและให้มีความเชื่อมโยง โดยยังมี ลักษณะของการพัฒนาแบบแยกส่วนกันโดยเฉพาะหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาอุตสาหกรรม สร้างสรรค์ เช่น กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวง สาธารณสุขและกระทรวงแรงงาน นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานเฉพาะและมีความเป็นอิสระ ค่อนข้างมากในการดำเนินงาน เช่น ศูนย์สร้างสรรค์ งานออกแบบทำหน้าที่เป็นแหล่งให้ความรู้ด้าน การออกแบบ องค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ ทำหน้าที่ให้ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยีเชิงประจักษ์ มูลนิธิศิลปาชีพพิเศษฯ ทำหน้าที่อบรมและถ่ายทอดภูมิปัญญาและศิลปะงาน ฝีมือไทย เป็นต้น

- การสนับสนุนทางการเงินและการลงทุน

ปัจจุบันสถาบันการเงินต่างๆ ทั้งของรัฐและเอกชนได้ให้การ สนับสนุนสินเชื่อแก่ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ ทั้งที่เป็นผู้ประกอบการขนาดเล็ก และ ขนาดใหญ่แต่ยังมีปัญหาในเรื่องของสินทรัพย์ค้ำประกันและหลักเกณฑ์ที่ค่อนข้างจะเข้มงวด โดยเฉพาะสำหรับผู้ประกอบการรายใหม่และผู้ประกอบการขนาดเล็ก ดังนั้น รัฐบาลที่ผ่านมาโดย ความร่วมมือจากสถาบันการเงินต่างๆ ทั้งของรัฐและเอกชน จึงได้สร้างทางเลือกและให้โอกาส ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ที่จะสามารถเข้าถึงแหล่งทุนได้มากขึ้นใน 3 แนวทางคือ

- 1) ใช้ทรัพย์สินทางปัญญาที่มีอยู่ เช่น ลิขสิทธิ์ สิทธิบัตร เป็นต้น ในการค้ำประกันสินเชื่อเพื่อการ ลงทุนได้
- 2) กองทุนหมู่บ้าน สำหรับผู้ประกอบการขนาดเล็กในระดับท้องถิ่น ซึ่งมีวงเงินค่อนข้างจำกัด
- 3) กองทุนร่วมลงทุน (Venture Capital Fund) โดยสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม (สสว.) และธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นลักษณะของการร่วมลงทุนโดยผู้ให้สินเชื่อและผู้ขอสินเชื่อร่วมกัน

- การตลาด

การตลาดเป็นปัจจัยและกลไกที่สำคัญที่มีผลต่อการพัฒนา อุตสาหกรรมสร้างสรรค์และสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักคิดในยุค

บุกเบิก ไม่ว่าจะเป็นแนวคิดเสรีนิยมตะวันตกหรือแนวคิดสังคมนิยมตะวันออก สำหรับประเทศไทย หน่วยงานภาครัฐเป็นกลไกหลักในเรื่องของการตลาด โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กรมส่งเสริมการเกษตร กรมการพัฒนาชุมชน การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยและสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ดำเนินการพัฒนาผลิตภัณฑ์และการตลาดในประเทศและกรมส่งเสริมการส่งออก กรมพัฒนาธุรกิจการค้าและศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพระหว่างประเทศ ดำเนินการพัฒนาการตลาดต่างประเทศ เป็นต้น โดยการตลาดต่างประเทศนั้น นอกจากจะคำนึงถึงส่วนแบ่งการตลาดแล้ว ยังต้องคำนึงถึงความหลากหลาย ของตลาดด้วย อย่างไรก็ตามปัญหาที่สำคัญของการตลาดที่ดำเนินการโดยภาครัฐ คือ ขาดการประสานงานและการดำเนินการที่เป็นระบบและเชื่อมโยงต่อเนื่องกัน จะเห็นได้ว่าส่วนใหญ่จะมีลักษณะแยกส่วนกันทำงานตามโครงสร้างของส่วนราชการ และเน้นกิจกรรมระยะสั้นมากกว่าการสร้างเครือข่ายการตลาดและสินค้าระยะยาว

- การสร้างเครือข่าย

การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในเศรษฐกิจสร้างสรรค์ มีการรวมตัวกันอย่างกระจัดกระจายและส่วนใหญ่เป็นการรวมกลุ่มอาชีพเพื่อสร้างพลังต่อรองและกำหนดนโยบายร่วมกันมากกว่าการรวมตัวกันในลักษณะเครือข่ายห่วงโซ่การผลิต หรือเครือข่ายวิสาหกิจที่เกิดขึ้นในภาคอุตสาหกรรมอื่นๆ ตัวอย่างของกลุ่มเหล่านี้คือ สมาคมสมาพันธ์ภาพยนตร์แห่งประเทศไทย และสมาคมโฆษณาธุรกิจแห่งประเทศไทย เป็นต้น อย่างไรก็ตาม มีความพยายามของภาครัฐในการสนับสนุนให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือในระดับภาค และท้องถิ่นในรูปแบบของเครือข่ายวิสาหกิจ (Cluster) ซึ่งส่วนใหญ่ยังเป็นการร่วมมือกันในลักษณะเริ่มต้นและยังไม่เชื่อมโยงกันตลอดทั้งห่วงโซ่คุณค่า ตัวอย่างเช่น คลัสเตอร์เซรามิก จังหวัดลำปาง คลัสเตอร์หัตถกรรมบ้านถวาย และคลัสเตอร์กระดาษสาบ้านต้นเปา จังหวัดเชียงใหม่และคลัสเตอร์อัญมณี และเครื่องประดับ จังหวัดจันทบุรี เป็นต้น

- การวิจัยและพัฒนา

ในปัจจุบันการวิจัยและพัฒนาเป็นประเด็นที่ได้รับการกล่าวถึงอยู่บ่อยครั้ง ทั้งภาครัฐและเอกชนต่างเข้าใจและตระหนักถึงบทบาทความสำคัญของการวิจัยและพัฒนาที่มีผลต่อธุรกิจในระดับองค์กรหรือต่อเศรษฐกิจในระดับภาพรวม อย่างไรก็ตาม ปัญหาอุปสรรคที่ทำให้การวิจัยและพัฒนาของไทยยังอยู่ในระดับที่ต่ำมีด้วยกันหลักๆ 3 ด้านคือ

1) ขาดการสนับสนุนงบประมาณที่เพียงพอจากภาครัฐ จะเห็นได้ว่าค่าใช้จ่ายเพื่อสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาของรัฐคิดเป็นสัดส่วนเพียงร้อยละ 0.24 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศซึ่งต่ำมากเมื่อเทียบกับประเทศอื่น

2) คุณภาพและจำนวนนักวิจัยของไทยยังต่ำมากเมื่อเทียบกับจำนวนประชากร โดยจำนวนนักวิจัยของไทยปัจจุบันมีประมาณ 0.57 คนต่อประชากร 1 พันคน ซึ่งใกล้เคียงกับมาเลเซีย แต่ยังต่ำมากเมื่อเทียบกับฮ่องกงและสิงคโปร์ซึ่งมีสัดส่วนประมาณ 3.24 และ 8.22 คนต่อประชากร 1 พันคนตามลำดับ ในขณะที่จำนวนผลงานทางวิทยาศาสตร์ที่ได้รับการตีพิมพ์มีประมาณ 1,200 บทความ ซึ่งยังน้อยมาก เมื่อเทียบกับสิงคโปร์ (3,600 บทความ) และสหราชอาณาจักร (45,572 บทความ)

3) การดำเนินงานที่ผ่านมายังเป็นไปในลักษณะแยกส่วนมิได้ดำเนินการอย่างเป็นองค์รวมเพื่อวิจัยสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์อย่างเป็นระบบและครบวงจรสำหรับหน่วยงานหลักๆ ของไทยที่ทำหน้าที่ในการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาประกอบไปด้วย ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (NECTEC) รับผิดชอบการวิจัยพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (NSTDA) รับผิดชอบด้านการวิจัยพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ (SIPA) รับผิดชอบด้านการวิจัยและพัฒนาอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์ และกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก รับผิดชอบการวิจัยพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก เป็นต้น

- กฎหมายและกฎระเบียบ

แม้ว่าโดยหลักการแล้วการสนับสนุนและพัฒนาอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ ต้องเน้นที่การจูงใจ (Attraction) และการกระตุ้น (Stimulation) มากกว่าการควบคุม (Regulation) โดยภาครัฐ แต่การจูงใจให้เกิดความคิดสร้างสรรค์เชิงการค้าเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับเศรษฐกิจที่ได้ผลนั้น ทั้งเจ้าของงานสร้างสรรค์และผู้บริโภคจำเป็นต้องได้รับการคุ้มครองอย่างเป็นธรรม และผู้ละเมิดต้องได้รับการลงโทษที่เหมาะสม ดังนั้นกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองอุตสาหกรรมสร้างสรรค์จึงเกี่ยวข้องกับทรัพย์สินทางปัญญา และการคุ้มครองผู้บริโภคเป็นส่วนใหญ่ เช่น พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 พระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522 พระราชบัญญัติการผลิตผลิตภัณฑ์ซีดี พ.ศ. 2548 พระราชบัญญัติเกี่ยวกับการกระทำความผิดทางคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ปัญหาที่พบในปัจจุบันส่วนใหญ่เป็นเรื่องของการบังคับใช้กฎหมายมากกว่าปัญหาของข้อกฎหมายเอง นอกจากนั้นยังมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการลงทุนในอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ เช่น พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520 (มาตรา 16 วรรค 2) ว่าด้วยการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาในประเภทที่ 7 ซึ่งโดยภาพรวมนับว่าค่อนข้างครอบคลุมและเพียงพอในแง่ของข้อกฎหมายและระเบียบขาดเพียงแต่การบังคับใช้ให้เข้มงวดและมีประสิทธิภาพขึ้น

- ระบบฐานข้อมูลและการจัดเก็บ

ในปัจจุบันยังมีได้มีการจัดเก็บและจำแนกกลุ่มอุตสาหกรรมสร้างสรรค์อย่างเป็นระบบ โดยหน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บข้อมูลของอุตสาหกรรมประเภทนี้คือ

1) สำนักงานสถิติแห่งชาติ จัดทำการสำรวจการเข้าร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรม (Cultural Participation Survey) ซึ่งดำเนินการทุกๆ 3 ปี

2) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จัดทำตัวเลขผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ จำแนกตามกิจกรรมต่างๆ ซึ่งยังไม่ครอบคลุมบางกลุ่มของอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ เช่น ดนตรี การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ธุรกิจอาหารไทย ธุรกิจแพทย์แผนไทย อุตสาหกรรมซอฟต์แวร์ เป็นต้น

3) กรมศุลกากร จัดทำตัวเลขส่งออกและนำเข้าของสินค้าที่ผ่านกระบวนการศุลกากรเท่านั้น ซึ่งไม่ครอบคลุมการค้าระหว่างประเทศผ่านช่องทางอื่น เช่น Online Trading เป็นต้น

4) สมาคมอาชีพและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น สมาคมสมาพันธ์ภาพยนตร์แห่งชาติ สมาคมสิ่งทอ สถาบันวิจัยและพัฒนาอัญมณีและเครื่องประดับแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์แห่งชาติ และสำนักพัฒนาการท่องเที่ยว เป็นต้น

- กลไกการขับเคลื่อน

ปัจจุบันมีหน่วยงานภาครัฐและองค์การมหาชนหลายแห่งที่เริ่มมีบทบาทหน้าที่และให้ความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นการดำเนินงานทั้งในระดับนโยบายและปฏิบัติ รวมทั้งการให้บริการด้านโครงสร้างและปัจจัยพื้นฐานในการสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ดังนี้

1) หน่วยงานด้านนโยบาย ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) มีหน้าที่สนับสนุนเชิงนโยบายและช่วยผลักดันแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ โดยมีกระทรวงที่เกี่ยวข้องโดยตรงเป็นเจ้าของภาพหลักรับผิดชอบด้านการส่งเสริมให้มีการประสานงานกันระหว่างองค์กรภาครัฐ เช่น กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และกระทรวงวัฒนธรรม เป็นต้น

2) หน่วยงานด้านคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา ได้แก่ กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์ ได้จัดตั้งศูนย์ทรัพย์สินทางปัญญา มีภารกิจในการส่งเสริมการสร้างสรรค์และใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินทางปัญญา

3) หน่วยงานที่ให้การสนับสนุนด้านการเงิน เช่น สถาบันการเงินหรือธนาคารพาณิชย์ กองทุนร่วมลงทุนเพื่อเพิ่มขีดความสามารถทางกาแข่งขันของธุรกิจไทย ที่บริหารโดยสำนักงาน

ส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) กองทุนร่วมลงทุนของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน เป็นต้น

4) หน่วยงานด้านการวิจัยและพัฒนา เช่น สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ เป็นต้น

5) หน่วยงานที่ทำหน้าที่ควบคุมมาตรฐานต่างๆ เช่น สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ สำนักพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม และสำนักพัฒนาการท่องเที่ยว เป็นต้น

6) หน่วยงานด้านการตลาด เช่น กระทรวงการต่างประเทศ กรมส่งเสริมการส่งออก กรมพัฒนาธุรกิจการค้า การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และสภาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เป็นต้น

- ผลการพัฒนาที่ผ่านมา

ที่ผ่านมาอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ของไทยได้รับการพัฒนามาในระดับหนึ่งโดยเฉพาะกลุ่มสำคัญ 5 กลุ่มที่ได้มีการศึกษาไว้บางส่วน คือ กลุ่มงานฝีมือและหัตถกรรม กลุ่มการออกแบบ กลุ่มสโตนท์ กลุ่มการกระจายเสียง และกลุ่มศิลปะการแสดง โดยทั้ง 5 กลุ่มนี้ มีมูลค่ารวมกันคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 7.72 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ และมีมูลค่าการส่งออกถึงประมาณ 2.5 แสนล้านบาท

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร

กิตติธัช คงชะวัน (2553: บทคัดย่อ) วิจัย เรื่องรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนตามแนวความคิดเศรษฐกิจพอเพียง มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการรูปแบบ 2) พัฒนารูปแบบ 3) ทดลองใช้รูปแบบ และ 4) เพื่อประเมินรูปแบบ ผลการวิจัย พบว่า แนวคิดกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนตามแนวความคิดเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนตำบลท่าข้ามที่เป็นจุดเด่นคือการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาชีวิตคนในชุมชนจากรูปแบบการพัฒนาชุมชนที่เรียกว่า “ท่าข้ามโมเดล” ซึ่งหลังจากนำไปใช้กับครูโรงเรียนวัดท่าข้าม พบว่ามีความรู้ความเข้าใจและมีความสามารถในการพัฒนาหลักสูตรสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นเป็นอย่างดี จากการทดสอบความรู้ด้านการพัฒนาหลักสูตรและผลการประเมินหลักสูตรทั้ง 3 หลักสูตรมีภาพรวมอยู่ในระดับดีมากทั้งหมด นักเรียนมีความรู้เบื้องต้นตามแนวความคิดเศรษฐกิจพอเพียงมีความพึงพอใจที่จะได้รับประสบการณ์ตรงจากผู้รู้หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งเป็นความรู้ที่สอดคล้องกับชีวิตจริงของผู้เรียนและนักเรียนมีความรู้สึกภูมิใจที่มีผู้นำที่เก่งในชุมชนและมีเจตคติที่ดีต่อท้องถิ่นของตนเอง

ปฤถต์ นัจนฤตย์ (2553 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องการพัฒนาหลักสูตรการออกแบบตกแต่งอาหารเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ สำหรับบุคลากรธุรกิจอาหาร มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหลักสูตรการออกแบบตกแต่งอาหารเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์สำหรับบุคลากรธุรกิจอาหาร เป็นการวิจัยและพัฒนา โดยเป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี ดำเนินการวิจัยโดย 1) ศึกษาความข้อมูลพื้นฐานและประเมินความต้องการจำเป็น 2) ออกแบบพัฒนาหลักสูตร 3) หาประสิทธิภาพของหลักสูตร ทดลองนำหลักสูตรไปใช้ และ 4) ประเมินผลการใช้หลักสูตร กลุ่มเป้าหมายคือบุคลากรธุรกิจอาหารจำนวน 13 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบทดสอบความรู้การออกแบบตกแต่งอาหาร แบบประเมินปฏิบัติการออกแบบตกแต่งอาหารและแบบวัดทัศนคติที่มีต่อหลักสูตรและการออกแบบตกแต่งอาหาร วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที(t-test Dependent) และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่าผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน พบว่า 1.ควรมีหลักสูตรการออกแบบตกแต่งอาหารเป็นหลักสูตรฝึกอบรม ควรเน้นการปฏิบัติออกแบบอาหารตามสถานการณ์จริงซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของเศรษฐกิจสร้างสรรค์ 2. หลักสูตรการออกแบบตกแต่งอาหารที่พัฒนาขึ้นมาหลักการ เน้นการสร้างรูปลักษณ์อาหารเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจสร้างสรรค์ด้วยรูปแบบอาหารที่มีความคิดสร้างสรรค์แปลกใหม่ วัตถุประสงค์หลักสูตรเพื่อพัฒนาบุคลากรด้านอาหาร โดยการเน้นการปฏิบัติการ มีเนื้อหาเกี่ยวกับความรู้เบื้องต้น ทัศนธาตุและหลักการศิลปะ ภาชนะและบรรจุภัณฑ์ และการนำเสนอรูปลักษณ์อาหาร 3. มีขั้นตอนการนำหลักสูตรไปใช้ โดยมีรูปแบบ PLATE ประกอบด้วยขั้นการเตรียมการ(P:Preparing) ขั้นจัดกระบวนการเรียนรู้ (L:Learning) ขั้นประเมินผล (A:Assessment) การลำดับเนื้อหาของการอบรม(T:Topic of center) และการเพิ่มความชำนาญมืออาชีพ (E:Enhancements of professional skills) 4.ผลการประเมินหลักสูตรพบว่า 1) ความรู้การออกแบบตกแต่งอาหารหลังการเรียนรู้บุคลากรธุรกิจอาหารมีความรู้ในการออกแบบตกแต่งอาหารสูงกว่าก่อนเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.1 2) ความสามารถปฏิบัติการออกแบบตกแต่งอาหาร หลังการเรียนรู้บุคลากรธุรกิจอาหารมีความสามารถในการปฏิบัติออกแบบตกแต่งอาหารสูงกว่าก่อนเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.1 3) ผลการปฏิบัติกิจกรรมระหว่างเรียนบุคลากรธุรกิจอาหารอยู่ในระดับดีมาก 4) บุคลากรธุรกิจอาหารมีทัศนคติที่ดีต่อหลักสูตรการออกแบบตกแต่งอาหาร เพราะได้รับความรู้และแนวมุมมองใหม่เพิ่มมากขึ้นได้เทคนิควิธีการช่วยออกแบบอาหาร มีความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบสร้างงานและนำไปประยุกต์ใช้ในการทำงาน และ 5) ผู้เรียนและวิทยากร มีความพึงพอใจของต่อหลักสูตรในระดับสูงและผู้เชี่ยวชาญรับรองผลว่าหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับสูง

กิ่งกมล ปิยมาตากุล (2557 : บทคัดย่อ) การวิจัย เรื่อง การพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เรื่อง สร้างสรรค์นาฏยลีลาอาเซียนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อ

1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เรื่อง สร้างสรรค์นาฏยลีลาอาเซียน 2) พัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เรื่อง สร้างสรรค์ นาฏยลีลาอาเซียน 3) ทดลองจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เรื่อง สร้างสรรค์นาฏยลีลาอาเซียน และ 4) ประเมินผลและปรับปรุงกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เรื่อง สร้างสรรค์นาฏยลีลาอาเซียน ในด้านผล การเรียนรู้ ความสามารถในการปฏิบัติสร้างสรรค์นาฏยลีลาอาเซียน และความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ผลการวิจัย 1) ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน พบว่า ผู้เกี่ยวข้องและนักเรียนเห็นความสำคัญและต้องการให้มีการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับการสร้างสรรค์นาฏยลีลาอาเซียน โดยมีครูผู้สอนจัดกิจกรรมและประเมินผล 2) ผลการพัฒนา กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พบว่า กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ประกอบด้วย หลักการ เป้าหมาย คุณสมบัติ ผู้เรียน แนวการจัดกิจกรรม รูปแบบการจัดกิจกรรม คำอธิบายรายวิชา จุดประสงค์ โครงสร้างการจัด กิจกรรม สื่อ การวัดและประเมินผล คำชี้แจง และแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำนวน 8 แผน 3) ผลการทดลองใช้กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พบว่า นักเรียนมีความรู้และสามารถปฏิบัติเกี่ยวกับการ สร้างสรรค์นาฏยลีลาอาเซียนเพิ่มมากขึ้น 4) ผลการประเมินและปรับปรุงกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พบว่า นักเรียนมีผลการเรียนรู้ เรื่อง สร้างสรรค์นาฏยลีลาอาเซียนหลังการใช้กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนสูงกว่า ก่อนการใช้กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนมีความสามารถในการ ปฏิบัติสร้างสรรค์นาฏยลีลาอาเซียน อยู่ในระดับดีมาก และนักเรียนมีความคิดเห็นต่อกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียนอยู่ในระดับมาก

ชนสิทธิ์ สิทธิ์สูงเนิน (2557: บทคัดย่อ) การวิจัย เรื่อง การพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบ ร่วมมือ ร่วมกับแนวคิดห้องเรียนกลับด้านเพื่อส่งเสริม ความสามารถในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น สำหรับนักศึกษาครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยมีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อวิเคราะห์ และสังเคราะห์นวัตกรรมการเรียนรู้อัตนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานแบบมีส่วนร่วมกับชุมชนโดยใช้ พิพิธภัณฑสถานและแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้อัตนสร้างสรรค์ 2) เพื่อพัฒนานวัตกรรมการ เรียนรู้ 3) เพื่อศึกษาผลการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ และ 4) เพื่อสังเคราะห์และเสนอรูปแบบการ พัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ การวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย นักวิจัยท้องถิ่น และคณะครูและผู้บริหารสถานศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสำรวจข้อมูลพื้นฐานของชุมชน สภาพพิพิธภัณฑสถาน/แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น แบบ สัมภาษณ์ ประเด็นการสนทนากลุ่ม แบบประเมินการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้อัตนระดับการศึกษาขั้น พื้นฐานแบบมีส่วนร่วมกับชุมชน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา

สรเดช เลิศวัฒนาวานิช (2560 : บทคัดย่อ) การวิจัย เรื่อง การพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยใช้โครงงานเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพและคุณลักษณะในการประกอบอาชีพ สำหรับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ของนักเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้อง

เกี่ยวข้อง ต้องการให้การจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับมะพร้าว ของตีประจำอำเภอบ้านแพ้ว มาสร้างอาชีพ และสร้างรายได้ให้กับนักเรียน โดยมีการศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น มีการนำผู้รู้ท้องถิ่น ประชาชน ชาวบ้านมามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ ด้วยกระบวนการกลุ่ม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน การอภิปราย โดยมีครู นักเรียน เพื่อนนักเรียน และประชาชนชาวบ้านเป็นผู้วัดและประเมินผล

2. ผลการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เรื่อง ของตีบ้านแพ้ว ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) เป้าหมาย 3) แนวการจัดกิจกรรม 4) รูปแบบการจัดกิจกรรม 5) คำอธิบายรายวิชา 6) จุดประสงค์การเรียนรู้ 7) โครงสร้างการจัดกิจกรรม 8) สื่อ 9) การวัดและประเมินผล และ 10) แผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำนวน 5 แผน แต่ละแผนจัดการเรียนรู้ด้วยโครงงาน เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพ และ คุณลักษณะในการประกอบอาชีพ

3. ผลการทดลองจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เรื่อง ของตีบ้านแพ้ว จัดการเรียนรู้ด้วยโครงงาน 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ให้ความรู้พื้นฐาน 2) เลือกรหัสที่สนใจ 3) วางแผน 4) ลงมือปฏิบัติ 5) นำเสนอและอภิปราย และ 6) การวัดและประเมินผล พบว่า นักเรียน สนใจ และตั้งใจในการสร้างสรรค์เป็นผลงานโครงงานอาชีพ และ 4. ผลการประเมินและปรับปรุง กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เรื่อง ของตีบ้านแพ้ว พบว่า 1) นักเรียนมีทักษะอาชีพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับ ดี 2) นักเรียนมีคุณลักษณะในการประกอบอาชีพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี และ 3) นักเรียนมีความ พึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เรื่อง ของตีบ้านแพ้ว โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เห็น ควรให้มีการปรับปรุงกิจกรรมให้มีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้

จากงานวิจัยที่ได้ศึกษาที่กล่าวมานั้น สามารถสรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตร คือการสร้างแผน การจัดประสบการณ์ ซึ่งประกอบด้วยจุดมุ่งหมาย เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้และการวัดประเมินผล เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ โดยสามารถแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ตาม แนวคิดการวิจัย แบบ R&D ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (R_1 : Research) : ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน เกี่ยวกับความต้องการ ความคิดเห็น ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (D_1 : Development) : พัฒนาและหา คุณภาพของหลักสูตรฝึกอบรม ออกแบบและพัฒนา ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (R_2 : Research) : ใช้ หลักสูตรหลักสูตรและขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (D_2 : Development) : ประเมินผลหลักสูตร

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจสร้างสรรค์

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2552) ได้จัดทำรายงาน การศึกษาเบื้องต้น เรื่อง เศรษฐกิจสร้างสรรค์ของประเทศไทย สามารถสรุปได้ว่ามูลค่าของเศรษฐกิจ สร้างสรรค์ในประเทศไทยคิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 10 - 11 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ หรือประมาณร้อยละ 14 - 17 ของรายได้ประชาชาติโดยกลุ่มงานสร้างสรรค์ตามลักษณะงาน (functional creation) กลุ่มมรดกทางวัฒนธรรม (cultural heritage) และกลุ่มสื่อ (media) เป็น กลุ่มที่มีมูลค่าสูงสุด ซึ่งหากพิจารณาแยกรายกลุ่มย่อยจะพบว่า การออกแบบเป็นกลุ่มที่มีมูลค่าสูง

ที่สุด รองลงมาคือกลุ่มงานฝีมือและ หัตถกรรม และกลุ่มแฟชั่น โดยทั้ง 3 กลุ่มมีมูลค่ารวมกันประมาณร้อยละ 9.5 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศมูลค่าการส่งออกสินค้าสร้างสรรค์ของไทยมีส่วนแบ่งในตลาดโลกประมาณร้อยละ 1.3 (ปีพ.ศ. 2548) จัดอยู่ในลำดับที่ 17 ของโลก และมีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 5 ต่อปี (ระหว่างปี พ.ศ. 2543 - 2548)

ศักดิ์สิทธิ์ บุคยพลากร และโสสมสกาเว เพชรานนท์ (2554) ที่ทำการศึกษาศาสนะและแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในประเทศไทย: กรณีศึกษากลุ่มการสืบทอดทางวัฒนธรรม และศิลปะสามารถสรุปได้ว่า ผลผลิตของอุตสาหกรรมสร้างสรรค์กลุ่มการสืบทอดทางวัฒนธรรมและ ศิลปะมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปีร้อยละ 9.15 สาขาทัศนศิลป์เป็นกลุ่มที่มีมูลค่าผลผลิตรวมสูงสุดทุกปีและเป็นสาขาที่มีทุนกายภาพมากที่สุด และยังพบว่าสัดส่วนการใช้แรงงานสร้างสรรค์ต่อแรงงานทั่วไปเท่ากับ 30:70 และมีการใช้แรงงานสร้างสรรค์เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 3.18 ต่อปีในขณะที่การใช้แรงงาน ทั่วไปเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 2.75 ต่อปี ด้านมูลค่าการส่งออกของอุตสาหกรรมสร้างสรรค์กลุ่มการสืบทอดทางวัฒนธรรมและศิลปะประมาณ 191,204 – 340,581 บาท โดยมีแนวโน้มขยายตัวเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 33.87 ต่อปีซึ่งแสดงให้เห็นว่าเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของประเทศไทยมีแนวโน้มการเติบโตที่ดี ผู้ประกอบการ ให้ความสนใจในการผลิตสินค้าและบริการเชิงสร้างสรรค์มากขึ้นทั้งจำหน่ายในประเทศและการส่งออกที่มี อัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้น นำมาสู่ความต้องการแรงงานฝีมือเพิ่มขึ้นเพื่อใช้ในการผลิตสินค้าและบริการเชิง สร้างสรรค์ ถือเป็นแนวโน้มในการเติบโตทางด้านเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของประเทศ

ณัฐพัชญ์ เอกสิริชัยกุล (2556 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องรูปแบบการจัดห่วงโซ่คุณค่าธุรกิจจัดเลี้ยงจังหวัดนครปฐมตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการห่วงโซ่คุณค่าธุรกิจจัดเลี้ยงจังหวัดนครปฐมตามแนวเศรษฐกิจสร้างสรรค์ เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในการดำเนินงานธุรกิจจัดเลี้ยงโต๊ะจีนจังหวัดนครปฐม โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการเก็บข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ผู้ให้ข้อมูลหลักคือ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานธุรกิจจัดเลี้ยงโต๊ะจีน ได้แก่ ผู้ประกอบการธุรกิจจัดเลี้ยงโต๊ะจีนในจังหวัดนครปฐม จำนวนทั้งสิ้น 9 แห่งและสถาบันหน่วยงาน ที่มีส่วนเกี่ยวข้องับธุรกิจจัดเลี้ยงโต๊ะจีน ได้แก่ หน่วยงานของรัฐและเอกชนจำนวน 6 แห่ง และมีผู้เชี่ยวชาญรับรองรูปแบบ มาจากธุรกิจจัดเลี้ยงโต๊ะจีนและเศรษฐกิจสร้างสรรค์จำนวน 17 คน ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบการจัดการห่วงโซ่คุณค่าธุรกิจจัดเลี้ยงจังหวัดนครปฐมตามแนวเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนหลัก ตามแนวคิดห่วงโซ่คุณค่าได้แก่ 1) การนำเข้าวัตถุดิบและอุปกรณ์ 2) การผลิต/การประกอบอาหาร 3)การจำหน่ายหรือการจัดงาน 4) การขายและการตลาด และบูรณาการร่วมกับองค์ประกอบการขับเคลื่อนเศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่เน้นการสร้างคุณค่า (Value Creation) เพื่อขับเคลื่อนการจัดการห่วงโซ่คุณค่าด้วย 7 องค์ประกอบ

ได้แก่ 1)องค์ความรู้ 2)ความคิดสร้างสรรค์ 3)การใช้ทรัพย์สินทางปัญญา 4)วัฒนธรรม 5)ภูมิปัญญา 6)เทคโนโลยี/นวัตกรรมสมัยใหม่ 7)เครือข่ายวิสาหกิจ ซึ่งเป็นรูปแบบที่ผ่านการประเมินและรับรอง โดยผู้เชี่ยวชาญโดยผลการประเมินทุกด้านได้ค่าเฉลี่ยมากกว่า 3.50 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานน้อยกว่า 1.00 ถือว่ารูปแบบใช้ได้

จากงานวิจัยที่ได้ศึกษาที่กล่าวมานั้น สามารถสรุปได้ว่า เศรษฐกิจสร้างสรรค์ คือ ระบบที่พัฒนาบนเศรษฐกิจฐานความรู้การใช้องค์ความรู้ (Knowledge) การศึกษา (Education) การสร้างสรรค์งาน (Creativity) สะท้อนถึงกระบวนการรวมเอาวัฒนธรรมเศรษฐกิจและเทคโนโลยีเข้าด้วยกัน เพื่อสร้างสรรค์ความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ตามบริบทของสังคมนั้น ระบบเศรษฐกิจนี้รัฐบาลได้ให้การสนับสนุนในการให้เกิดการสร้างสรรค์ การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ เรื่องการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง จึงจำเป็นต้องอาศัยหลักการดังกล่าวในการเป็นกรอบที่จะผลิตผู้เรียนให้ได้คุณลักษณะตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และเข้าใจระบบการสร้างสรรค์ตามระบบนี้ ห่วงโซ่ของการสร้างสรรค์เริ่มต้นจากความสามารถในการผลิต (Supply) สู่กระบวนการต่างๆ เพื่อให้ตอบรับกับความต้องการของผู้บริโภค (Demand) โดยมีขบวนการดังนี้ การเผยแพร่ (Dissemination) การจัดแสดงหรือการรับรองสินค้า (Exhibition & Reception) นอกจากนี้ยังต้องมีกระบวนการจัดทำเอกสารเพื่ออนุรักษ์ และการอนุรักษ์สิ่งของที่ได้จากความคิดสร้างสรรค์เหล่านี้ ซึ่งน่าจะหมายถึง การเก็บในรูปแบบของลิขสิทธิ์และสิทธิบัตรต่างๆ กระบวนการที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งที่รองรับห่วงโซ่สร้างสรรค์นี้ คือ การศึกษาและฝึกอบรมให้เกิดบุคคลที่เข้ามาช่วยในการผลิตและเกิดการพัฒนา รวมถึงต้องมีข้อวิจารณ์ผลิตภัณฑ์หรือสินค้านั้นทั้งในเชิงบวกและลบด้วยจึงจะจัดเป็นห่วงโซ่ของการสร้างสรรค์ที่สมบูรณ์

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานประดิษฐ์

รัตนลักษณ์ ปัญจภูมิพัฒน์ (2551 : บทคัดย่อ) โครงการวิจัยเรื่องการพัฒนาผลิตภัณฑ์ดอกไม้ประดิษฐ์จากเศษผ้าไหม มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ดอกไม้ประดิษฐ์ จากเศษผ้าไหมและถ่ายทอดความรู้การประดิษฐ์ดอกไม้จากเศษผ้าไหมแก่กลุ่มแม่บ้านตำบลจอมพระ อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์ แล้วทำการประเมินผลรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น โดยใช้กลุ่มผู้ใช้ผลิตภัณฑ์ และผู้จำหน่ายผลิตภัณฑ์ จำนวน 110 คน ภายหลังจากการถ่ายทอดความรู้ ได้ทำการประเมินความพึงพอใจผู้เข้ารับการถ่ายทอดความรู้ จำนวน 41 คน ผลการศึกษวิจัยพบว่า ความเหมาะสมต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์ดอกไม้ประดิษฐ์จากเศษผ้าไหมของผู้ประเมินพบว่า ผู้ประเมินส่วนใหญ่เป็นผู้ใช้ผลิตภัณฑ์ ผลการประเมินของผู้ประเมินทั้งหมดพบว่าโดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทั้งด้านความคงทนของผลิตภัณฑ์ ด้านความสวยงามและด้าน

ประโยชน์ใช้สอย ผู้ประเมินเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมากที่สุดทั้ง 3 ด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ประเมินเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมากที่สุดทุกข้อ ผลการเปรียบเทียบผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบผลิตภัณฑ์ดอกไม้ประดิษฐ์จากเศษผ้าไหมจำแนกตามสถานภาพของกลุ่มผู้ประเมินพบว่า กลุ่มผู้ประเมินที่เป็นผู้ใช้ผลิตภัณฑ์เห็นว่า โดยภาพรวมรูปแบบผลิตภัณฑ์ดอกไม้ประดิษฐ์จากเศษผ้าไหมที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมมากกว่ากลุ่มผู้ประเมินที่เป็นผู้จัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทั้งด้านความคงทนของผลิตภัณฑ์ดอกไม้ประดิษฐ์จากเศษผ้าไหมด้านความสวยงามและด้านประโยชน์ใช้สอย กลุ่มผู้ประเมินที่เป็นผู้ใช้ผลิตภัณฑ์เห็นว่า รูปแบบผลิตภัณฑ์ดอกไม้ประดิษฐ์จากเศษผ้าไหมที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมมากกว่ากลุ่มผู้ประเมินที่เป็นผู้จัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ทั้ง 3 ด้าน สำหรับผลการวิเคราะห์รูปแบบผลิตภัณฑ์ดอกไม้ประดิษฐ์จากเศษผ้าไหมที่ผู้ประเมินนิยมมากที่สุด โดยมีผู้ที่ชอบมากกว่า 80 คน ได้แก่ แบบดอกไม้เงิน ดอกแพงพวย ดอกเล็บมือนาง ดอกบัวสายและดอกบานชื่น

ปิยะธิดา สีหะวัฒนกุล และคณะ (2559: 39) การพัฒนาผลิตภัณฑ์ดอกไม้ประดิษฐ์จากผ้าขาวม้าเชิงสร้างสรรค์ จากการดำเนินโครงการวิจัย พบว่า ผลิตภัณฑ์ดังกล่าว เป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับผ้าขาวม้า อีกทั้งเป็นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ควบคู่ไปกับการก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในการนำผ้าขาวม้า มาผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ของขวัญของที่ระลึก 3 รูปแบบ ได้แก่ กรอบรูป 3 มิติ แจกันดอกไม้และชุดเครื่องประดับ นำไปสอบถามความพึงพอใจจาก กลุ่มเป้าหมาย 50 คน พบว่ามีความพึงพอใจต่อแจกันดอกไม้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.89 และรองลงมามีความพึงพอใจต่อกรอบรูป 3 มิติ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.97 และพึงพอใจต่อชุดเครื่องประดับอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.70

จากงานวิจัยที่ได้กล่าวมานั้น สามารถสรุปได้ว่า การประดิษฐ์ดอกไม้เป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ เป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับงานประดิษฐ์ อีกทั้งเป็นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ควบคู่ไปกับการก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ส่งผลให้เกิดงานประดิษฐ์รูปแบบใหม่ มีความสร้างสรรค์ และเป็นการสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจได้อย่างดี

สรุปวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

จากงานเอกสาร และงานวิจัยที่ได้กล่าวมานั้น สามารถสรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การพัฒนาแผนการจัดประสบการณ์ ซึ่งประกอบด้วยจุดมุ่งหมาย เนื้อหา กิจกรรม การเรียนรู้และการวัดประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ กิจกรรมของหลักสูตรการศึกษาในระบบซึ่งเป็นกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาและเสริมสร้างทักษะต่างๆ ให้นักเรียนสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข นั่นคือ การจัดกิจกรรมฝึกอบรม จึงถือเป็นกระบวนการที่ประกอบด้วยกิจกรรมระยะสั้นๆ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะและความชำนาญในการปฏิบัติงาน

และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เข้ารับการอบรม ระยะเวลาที่ใช้ในการฝึกอบรมไม่ยาวนาน เน้นให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถฝึกปฏิบัติ ในเรื่องที่ได้รับอบรมได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุตามวัตถุประสงค์ของการอบรมที่จัดตั้งขึ้น โดยสอดคล้องกับบริบทของสังคมที่กล่าวมาในข้างต้น ซึ่งสาเหตุหลักของการเปลี่ยนแปลงมาจากความก้าวหน้าทางด้านสังคม เศรษฐกิจ ภาษาและวัฒนธรรม เมื่อสรุปเป็นภาพรวมของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมในสังคมไทยโดยทั่วไป ในขณะนี้ก็อาจกล่าวได้ว่า การเปลี่ยนแปลงจากสังคมเกษตรกรรม มาเป็นสังคมอุตสาหกรรมก็ดี หรือการเปลี่ยนแปลงจากสังคมชวานามาเป็นสังคมกรรมกรก็ดี เป็นไปในลักษณะที่ผู้คนส่วนใหญ่ในสังคมปรับตัวไม่ทัน เพราะเป็นการเปลี่ยนแปลงจากสังคมที่มีค่านิยมทางวัฒนธรรมที่เน้นการทำตัวเองให้กลมกลืนกับจักรวาลและการสร้างดุลยภาพระหว่างความต้องการทางวัตถุกับทางจิตใจ ที่มีผลทำให้ผู้คนต้องพึ่งพากันเองและร่วมมือกันอนุรักษ์ทรัพยากร สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติมาเป็นสังคมสมัยใหม่ที่มีแต่ความต้องการทางวัตถุและการเป็นปัจเจกบุคคลแล้วสร้างค่านิยมทางวัฒนธรรมที่เน้นการควบคุมจักรวาลแทนผลที่เห็นในปัจจุบัน ก็คือการใช้เทคโนโลยีทางวิทยาศาสตร์เพื่อการผลิตผลิตผลทางเศรษฐกิจ จนเกินความจำเป็นทำให้ทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมธรรมชาติที่พอจะเหลือไว้ให้คนในรุ่นหลังๆ ได้ดำรงอยู่อย่างราบรื่นนั้น หดสั้นไปโดยไม่จำเป็น ด้วยสาเหตุนี้เอง เป็นผลให้จึงส่งผลให้วัฒนธรรมบางอย่างที่มีอยู่ในสังคมชนบท สังคมเกษตรกรรมกำลังจะหรือสูญหายไป เช่น ประเพณีขอฝน ประเพณีทำขวัญข้าว การประดิษฐ์งานศิลปะประดิษฐ์แขนงต่างๆ จากวัสดุธรรมชาติในท้องถิ่น จากที่กล่าวมาทั้งหมดสามารถสรุปได้ว่า งานดอกไม้ใบตองของไทยนั้นมีจุดกำเนิดมาตั้งแต่ก่อนสมัยกรุงสุโขทัยเป็นราชธานี แต่ในขณะนั้นไม่ได้มีการจดบันทึกไว้ ซึ่งเริ่มมีการจดบันทึกเป็นรูปแบบ แบบแผนกันอย่างจริงจังในสมัยสมเด็จพระร่วงเจ้า แห่งกรุงสุโขทัย และสืบทอดกันมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งอาจมีการเปลี่ยนแปลง พัฒนา ปรับปรุงให้มีรูปแบบ เทคนิควิธีการ ที่มากขึ้นเพื่อให้เหมาะสมกับยุคสมัยบนพื้นฐานของต้นแบบงานที่ทรงคุณค่า ซึ่งจากที่กล่าวมาสามารถนำแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ คือ การพัฒนาเศรษฐกิจบนพื้นฐานของการสร้างและใช้องค์ความรู้ ความคิดสร้างสรรค์ และทรัพย์สินทางปัญญา ที่เชื่อมโยงกับพื้นฐานทางวัฒนธรรม การสั่งสมความรู้ของสังคม เทคโนโลยี และนวัตกรรม ในการผลิตสินค้าและบริการใหม่เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ มาพัฒนาให้งานประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองมีรูปแบบที่หลากหลาย แปลกใหม่ และเป็นที่ต้องการของท้องตลาด

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยและพัฒนา เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน เป็นลักษณะของการวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R and D) ใช้แบบแผนการวิจัย 2 รูปแบบ คือ 1) แบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนและหลังเรียน (One – group pretest – posttest design) และ 2) การศึกษาเฉพาะกรณีโดยให้การทดลองหนึ่งครั้ง (One-shot case study) โดยใช้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 จังหวัดสุพรรณบุรี ที่สอนรายวิชาการงานอาชีพ สารงานประดิษฐ์ จำนวน 30 คน โดยจะต้องนำผลการอบรมไปใช้จัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนและทำการลงพื้นที่เพื่อติดตามผลการจัดการเรียนรู้ ณ โรงเรียนที่ทำการสอน และนักเรียนในโรงเรียนที่ครูที่เข้ารับการอบรม จำนวน 10 คน นำผลการอบรมไปจัดการเรียนรู้ จำนวน 90 คน เป็นหน่วยการวิเคราะห์ ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการวิจัยไว้ 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (R₁ : Research) : ศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับความต้องการ ความคิดเห็น โดยศึกษาความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน และศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรจากผู้ที่เกี่ยวข้อง ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ เพื่อนำมาใช้ประกอบการพัฒนาหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์

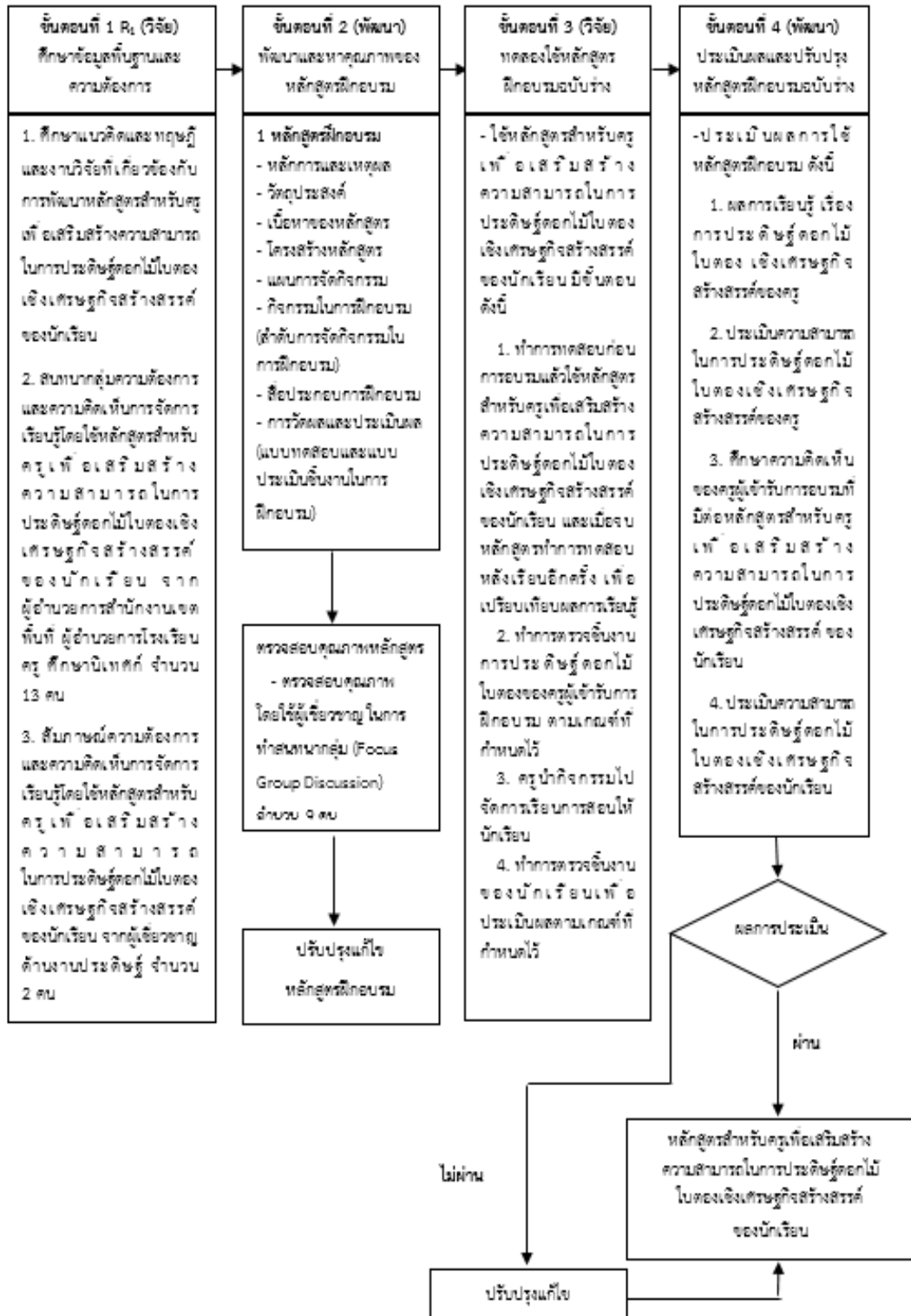
ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (D₁ : Development) : พัฒนาและหาคุณภาพของหลักสูตร ผีกรอบม ออกแบบและพัฒนา (Design and Development : D&D) หลักสูตรกิจกรรมผีกรอบมเพื่อส่งเสริมความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง เชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ รวมทั้งการออกแบบเครื่องมือในการประเมินผลของหลักสูตรผีกรอบม จากนั้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (R₂ : Research) : ใช้หลักสูตรหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน

ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (D₂ : Development) : ประเมินผลหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน

การดำเนินการพัฒนาหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบดำเนินการวิจัย ดังแผนภูมิต่อไปนี้

กรอบดำเนินการวิจัยการพัฒนาหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์
ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน

แผนภูมิที่ 7 กรอบดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (R₁ : Research) : ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

วัตถุประสงค์

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรสำหรับครู เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน
2. ศึกษาความต้องการและความคิดเห็นของครู เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในหลักสูตรสำหรับครู เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน
3. ศึกษาความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรสำหรับครู เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ และผู้เชี่ยวชาญ

แหล่งข้อมูลเอกสาร ประกอบด้วย

หนังสือ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสำหรับครู เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน

แหล่งข้อมูลบุคคล ประกอบด้วย

1. การสนทนากลุ่ม (Focus Group) จำนวน 13 คน
 - 1.1 ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและผู้อำนวยการกลุ่ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 จำนวน 3 คน
 - 1.2 ศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 จำนวน 3 คน
 - 1.3 ผู้อำนวยการโรงเรียนและรองผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 จำนวน 4 คน
 - 1.4 ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 จำนวน 3 คน
 2. การสัมภาษณ์ จำนวน 2 คน
 - 2.1 ผู้เชี่ยวชาญด้านงานประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง จำนวน 2 คน
- รวม 15 คน

วิธีดำเนินการ

1. ศึกษาแนวคิด หลักการ ทฤษฎีจากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน

2. ศึกษาความต้องการ ความคิดเห็นของครูและศึกษานิเทศก์ เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน โดยการดำเนินการ สันทนาการกลุ่มกับครูผู้สอนรายวิชาการงานอาชีพ และศึกษานิเทศก์ โดยใช้ประเด็นสนทนากลุ่ม (Focus Group) ความต้องการและความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ โดยใช้หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน โดยสนทนากลุ่มกับ ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาและผู้อำนวยการกลุ่ม ศึกษานิเทศก์ผู้อำนวยการโรงเรียนและรองผู้อำนวยการโรงเรียน ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 จำนวน 13 คน โดยผู้วิจัยทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการสนทนากลุ่มและใช้เวลาในการสนทนากลุ่ม 2 ชั่วโมง โดยกำหนดประเด็นสนทนากลุ่มเป็น 3 ตอน ในประเด็นต่อไปนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม ได้แก่ เพศ และตำแหน่ง

ตอนที่ 2 ประเด็นที่ใช้ในการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับลักษณะของการสร้างหลักสูตรกิจกรรมที่อยู่ในหลักสูตร และแนวทางการวัดและประเมินผล ดังนี้

1) ความสำคัญของ หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน

2) องค์ประกอบของการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน

3) รูปแบบวิธีการจัดกิจกรรม ของการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน

ตอนที่ 3 ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน

3. ศึกษาความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านงานประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง จำนวน 2 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์ (Interview Form) สอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง

เชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน โดยใช้ประเด็นสัมภาษณ์เช่นเดียวกันกับประเด็นสนทนากลุ่ม ในการสนทนากลุ่มกับผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและผู้อำนวยการกลุ่ม ศึกษานิเทศก์ ผู้อำนวยการโรงเรียนและรองผู้อำนวยการโรงเรียน ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ในขั้นตอนที่ 2

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบเก็บข้อมูลสนทนากลุ่มความต้องการและความคิดเห็นการจัดหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน สำหรับผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและผู้อำนวยการกลุ่ม ศึกษานิเทศก์ผู้อำนวยการโรงเรียนและรองผู้อำนวยการโรงเรียน ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2

2. แบบสัมภาษณ์การพัฒนาหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร/ด้านงานประดิษฐ์

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ผู้วิจัยใช้ในการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน มีขั้นตอนการสร้างและการหาคุณภาพดังนี้

1. ประเด็นสนทนากลุ่มความต้องการและความคิดเห็นการจัดหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน โดยมีขั้นตอนดังนี้

1.1 ศึกษาและวิเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เอกสารการสร้างประเด็นสนทนากลุ่มความต้องการและความคิดเห็นการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้การงานอาชีพและเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

1.2 ร่างประเด็นสนทนากลุ่มความต้องการและความคิดเห็นการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน โดยมีข้อคำถามแบบปลายเปิด (Opened Form) และมีสาระครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยซึ่ง แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม ได้แก่ เพศ และตำแหน่ง

ตอนที่ 2 ประเด็นที่ใช้ในการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับลักษณะของการสร้างหลักสูตร กิจกรรมที่อยู่ในหลักสูตร และแนวทางการวัดและประเมินผล ดังนี้

1) ความสำคัญของ หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการ ประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน

2) องค์ประกอบของการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับครูเพื่อเสริมสร้าง ความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน

3) รูปแบบวิธีการจัดกิจกรรม ของการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับครู เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน

ตอนที่ 3 ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสำหรับครู เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน

1.3 เสนอประเด็นสนทนากลุ่ม ความต้องการและความคิดเห็นการจัดการเรียนรู้ใช้ หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียนต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและนำไปปรับปรุงแก้ไข

1.4 ตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของ ประเด็นสนทนากลุ่ม ความต้องการและความคิดเห็นการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรสำหรับครูเพื่อ เสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน ในด้าน การใช้ภาษาและความสอดคล้องของประเด็นคำถามกับรายละเอียดที่ศึกษา โดยนำประเด็นประเด็น การสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ประกอบด้วย

- 1) ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร
- 2) ผู้เชี่ยวชาญด้านการงานอาชีพ
- 3) ผู้เชี่ยวชาญด้านวัดและประเมินผล

เพื่อตรวจสอบคุณภาพ ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยมีลักษณะเป็นมาตรฐาน ประเมินค่า 5 ระดับ กำหนดเกณฑ์การพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้ (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558: 179)

ระดับ 5 หมายถึง มีความเหมาะสมมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีความเหมาะสมมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีความเหมาะสมปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบประเมินความเหมาะสมของแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการศึกษาข้อมูล เพื่อสังเคราะห์เป็นแนวคิดในการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เรื่อง ของดีบ้านแพ้ว ผลการประเมิน พิจารณาค่าเฉลี่ยคะแนนความสอดคล้องตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและนำมาแปลความหมาย เกณฑ์ ดังนี้ (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558: 196)

ค่าเฉลี่ยคะแนนอยู่ระหว่าง 4.50-5.00 หมายถึง มีความเหมาะสมมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยคะแนนอยู่ระหว่าง 3.50-4.49 หมายถึง มีความเหมาะสมมาก

ค่าเฉลี่ยคะแนนอยู่ระหว่าง 2.50-3.49 หมายถึง มีความเหมาะสมปานกลาง

ค่าเฉลี่ยคะแนนอยู่ระหว่าง 1.50-2.49 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อย

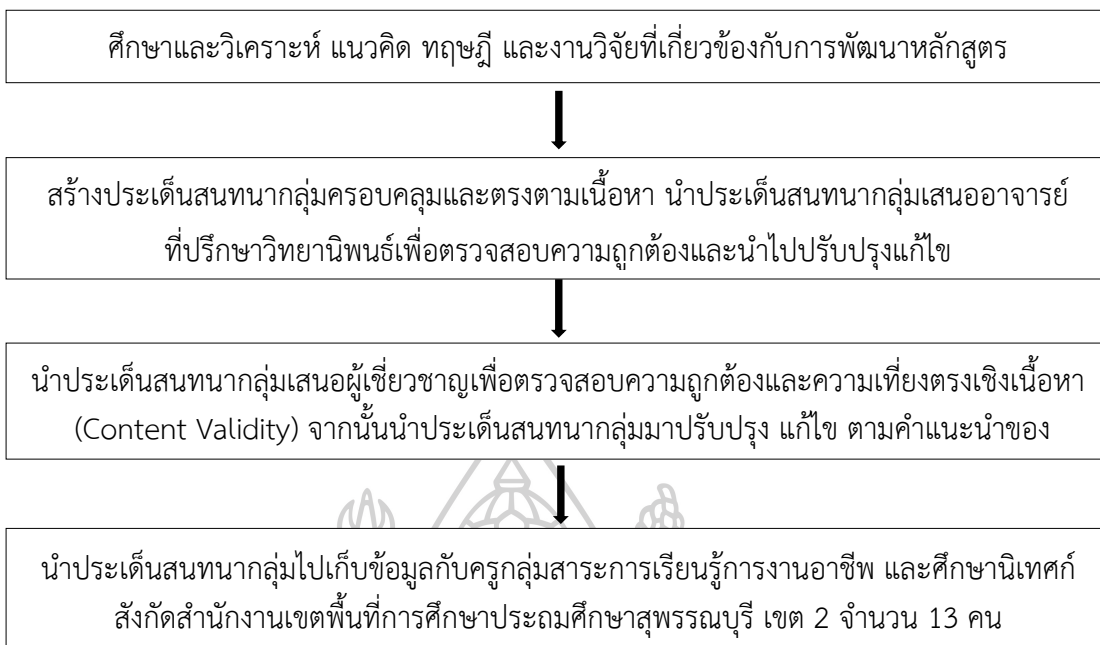
ค่าเฉลี่ยคะแนนอยู่ระหว่าง 1.00-1.49 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

พิจารณาค่าความสอดคล้องที่มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานน้อยกว่า 1.00 แสดงว่า แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นในการพัฒนาที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสม สามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ ได้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) มีค่าอยู่ระหว่าง 4.60–5.00 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) มีค่าอยู่ระหว่าง 0 - 0.55

1.5 ปรับปรุง/แก้ไขประเด็นสนทนากลุ่มตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ โดยการปรับคำถามให้ชัดเจน โดยใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย เหมาะกับผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม จากนั้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบอีกครั้ง เพื่อความสมบูรณ์ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1.6 นำประเด็นสนทนากลุ่มความต้องการและความคิดเห็นการจัดการเรียนรู้ โดยใช้หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน ไปเก็บข้อมูลกับกับครูกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ และศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 จำนวน 13 คน

สรุปขั้นตอนการสร้างประเด็นสนทนากลุ่มความต้องการและความคิดเห็นการจัดการเรียนรู้ โดยใช้หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน ได้ดังแผนภาพต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 8 ขั้นตอนการสร้างประเด็นสนทนากลุ่มความต้องการและความคิดเห็นในการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการสร้างสรรค์การประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน

2. ประเด็นการสร้างแบบสัมภาษณ์ (Interview Form) สอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน สำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร/ด้านงานประดิษฐ์ มีขั้นตอนดังนี้

2.1 ศึกษาและวิเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เอกสารการสร้างแบบสัมภาษณ์ความต้องการและความคิดเห็นในการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้อาชีพและเทคโนโลยีและเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

2.2 ร่างแบบสัมภาษณ์ ความต้องการและความคิดเห็นในการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียนโดยมีข้อคำถามแบบปลายเปิด (Opened Form) และมีสาระครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม ได้แก่ เพศ และตำแหน่ง

ตอนที่ 2 ประเด็นที่ใช้ในการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับลักษณะของการสร้างหลักสูตร กิจกรรมที่อยู่ในหลักสูตร และแนวทางการวัดและประเมินผล ดังนี้

1) ความสำคัญของ หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการ ประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน

2) องค์ประกอบของการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับครูเพื่อเสริมสร้าง ความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน

3) รูปแบบวิธีการจัดกิจกรรม ของการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับครู เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน

ตอนที่ 3 ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสำหรับครู เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน

2.3 เสนอประเด็นแบบสัมภาษณ์ ความต้องการและความคิดเห็นการจัดการเรียนรู้ ใช้หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจ สร้างสรรค์ ของนักเรียน ต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและนำไป ปรับปรุงแก้ไข

2.4 ตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของประเด็นแบบสัมภาษณ์ ความต้องการและความคิดเห็นการจัดการเรียนรู้ใช้หลักสูตรสำหรับครู เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน ในด้านการใช้ภาษาและความสอดคล้องของประเด็นคำถามกับรายละเอียดที่ศึกษา โดยนำประเด็น ประเด็นการสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ประกอบด้วย

- 1) ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร
- 2) ผู้เชี่ยวชาญด้านการงานอาชีพ
- 3) ผู้เชี่ยวชาญด้านวัดและประเมินผล

เพื่อตรวจสอบคุณภาพ ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยมีลักษณะเป็นมาตรฐาน ประเมินค่า 5 ระดับ กำหนดเกณฑ์การพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้ (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558: 179)

ระดับ 5 หมายถึง มีความเหมาะสมมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีความเหมาะสมมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีความเหมาะสมปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบประเมินความเหมาะสมของแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการศึกษาข้อมูล เพื่อสังเคราะห์เป็นแนวคิดในการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เรื่อง ของดีบ้านแพ้ว ผลการประเมิน พิจารณาค่าเฉลี่ยคะแนนความสอดคล้องตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและนามาแปลความหมาย เกณฑ์ ดังนี้ (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558: 196)

ค่าเฉลี่ยคะแนนอยู่ระหว่าง 4.50-5.00 หมายถึง มีความเหมาะสมมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยคะแนนอยู่ระหว่าง 3.50-4.49 หมายถึง มีความเหมาะสมมาก

ค่าเฉลี่ยคะแนนอยู่ระหว่าง 2.50-3.49 หมายถึง มีความเหมาะสมปานกลาง

ค่าเฉลี่ยคะแนนอยู่ระหว่าง 1.50-2.49 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อย

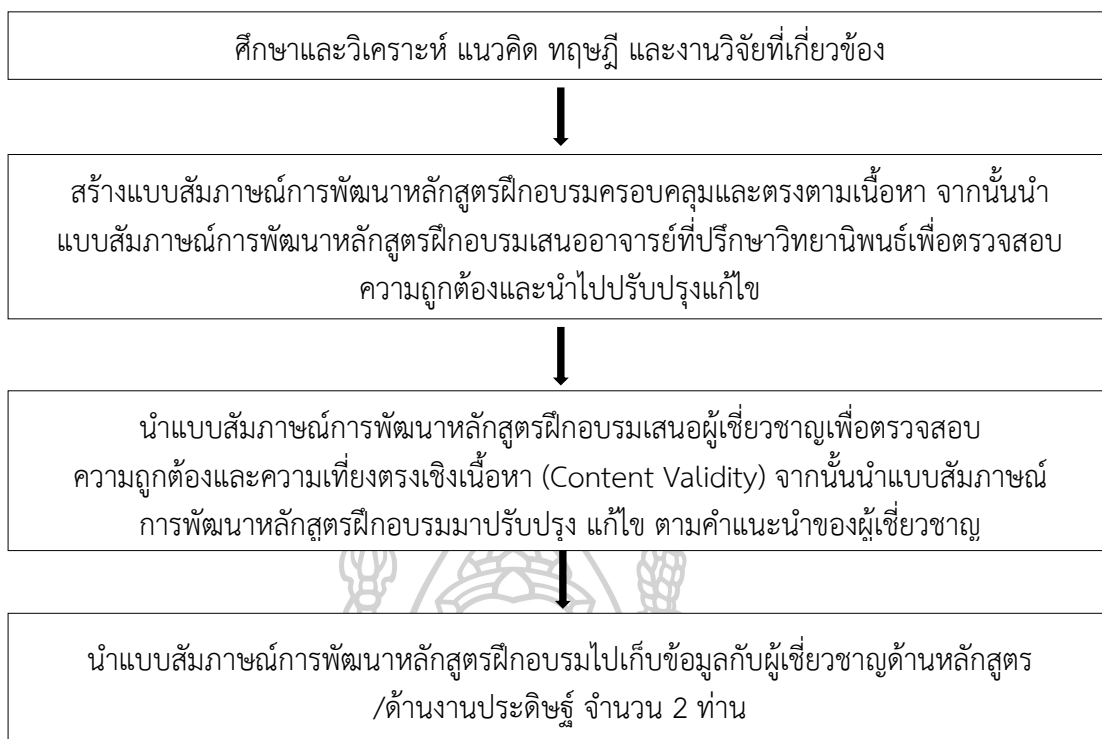
ค่าเฉลี่ยคะแนนอยู่ระหว่าง 1.00-1.49 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

พิจารณาค่าความสอดคล้องที่มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานน้อยกว่า 1.00 แสดงว่า แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นในการพัฒนาที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสม สามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ ได้ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) มีค่าอยู่ระหว่าง 4.60-5.00 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.45-0.55

2.5 ปรับปรุง/แก้ไขประเด็นสนทนากลุ่มตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ โดยการปรับคำถามให้ชัดเจน โดยใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย เหมาะกับผู้ใช้สัมภาษณ์ จากนั้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบอีกครั้งเพื่อความสมบูรณ์ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.6 นำประเด็นแบบสอบถามความความต้องการและความคิดเห็นการจัดการเรียนรู้ โดยใช้หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร/ด้านงานประดิษฐ์ จำนวน 2 คน

สรุปขั้นตอนการสร้างประเด็นแบบสัมภาษณ์ความความต้องการและความคิดเห็นการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการสร้างสรรค์การประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน ได้ดังแผนภาพต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 9 ขั้นตอนการสร้างแบบสัมภาษณ์การพัฒนาหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน สำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร/ด้านงานประดิษฐ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

1.1 มีหนังสือถึงผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 เพื่อขออนุญาตให้ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและผู้อำนวยการกลุ่ม ศึกษานิเทศก์ ผู้อำนวยการโรงเรียนและรองผู้อำนวยการโรงเรียน ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 จำนวน 13 คน เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม ในประเด็นสนทนากลุ่มความต้องการและความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน

1.2 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสนทนา (Moderator) จัดสนทนากลุ่มในประเด็นสนทนากลุ่มความต้องการและความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน โดยสนทนากลุ่มกับผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและผู้อำนวยการกลุ่ม

ศึกษานิเทศก์ผู้อำนวยการโรงเรียนและรองผู้อำนวยการโรงเรียน ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2

1.3 จัดเตรียมข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

2. การสัมภาษณ์ (Interview)

2.1 มีหนังสือถึงผู้เชี่ยวชาญด้านงานประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง จำนวน 2 คน เพื่อขออนุญาตสัมภาษณ์ความต้องการและความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตร สำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน

2.2 ดำเนินการสัมภาษณ์ในประเด็นสนทนากลุ่มความต้องการและความคิดเห็น เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน

2.3 จัดเตรียมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประเด็นสนทนากลุ่มความต้องการและความคิดเห็นการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตร สำหรับครู เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน จำนวน 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 โดยวิเคราะห์สถานภาพและข้อมูลทั่วไป ใช้ค่าสถิติร้อยละ (%)

ตอนที่ 2 ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วนำเสนอเป็นความเรียง

และตอนที่ 3 ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วนำเสนอเป็นความเรียง

2. ประเด็นจากการสัมภาษณ์ความต้องการและความคิดเห็นการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตร สำหรับครู เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของ นักเรียน จำนวน 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 โดยวิเคราะห์สถานภาพและข้อมูลทั่วไป ใช้ค่าสถิติร้อยละ (%)

ตอนที่ 2 ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วนำเสนอเป็นความเรียง

และตอนที่ 3 ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วนำเสนอเป็นความเรียง

จากขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ผู้วิจัยได้สรุปวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

ตารางที่ 3 สรุปวิธีดำเนินการวิจัยขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (R₁ : Research) เพื่อการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

วัตถุประสงค์	วิธีการ	กลุ่มเป้าหมาย/ เอกสาร	เครื่องมือ	การ วิเคราะห์ ข้อมูล
1. ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน	ศึกษา วิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน	หนังสือ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน	หนังสือ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)
2. สันทนากลุ่มความต้องการและความคิดเห็นการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน	สนทนากลุ่ม	1. ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและผู้อำนวยการกลุ่ม จำนวน 3 คน 2. ศึกษานิเทศก์ จำนวน 3 คน 3. ผู้อำนวยการโรงเรียนและรองผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 4 คน 4. ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี จำนวน 3 คน	แบบเก็บข้อมูล สันทนากลุ่ม	- วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) - ค่าสถิติร้อยละ (%)

ตารางที่ 3 สรุปวิธีดำเนินการวิจัยขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (R₁ : Research) เพื่อการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (ต่อ)

วัตถุประสงค์	วิธีการ	กลุ่มเป้าหมาย/ เอกสาร	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ ข้อมูล
3. สัมภาษณ์ ความต้องการ และความ คิดเห็นการ จัดการเรียนรู้ โดยใช้หลักสูตร สำหรับครูเพื่อ เสริมสร้าง ความสามารถ ในการประดิษฐ์ ดอกไม้ใบตอง เชิงเศรษฐกิจ สร้างสรรค์ ของนักเรียน	สัมภาษณ์	ผู้เชี่ยวชาญด้านงาน ประดิษฐ์ จำนวน 2 คน	แบบสัมภาษณ์ สัมภาษณ์	- วิเคราะห์ เนื้อหา (Content Analysis) - ค่าสถิติร้อยละ (%)

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (D₁ : Development) :

พัฒนาและหาคุณภาพของหลักสูตรฝึกอบรม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพของร่างหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน

2. เพื่อพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลของหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน ได้แก่

1) แบบทดสอบก่อนและหลังการใช้หลักสูตร เรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์

- 2) แบบประเมินความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์
 - 3) แบบสอบถามความคิดเห็นต่อการใช้หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน
3. เพื่อปรับปรุงหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน

แหล่งข้อมูลเอกสาร

1. หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน
2. แผนการจัดกิจกรรมฝึกอบรมหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน
3. เครื่องมือประเมินผลการใช้หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน ได้แก่
 - 3.1 แบบทดสอบก่อนและหลังการใช้หลักสูตร เรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์
 - 3.2 แบบประเมินความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์
 - 3.3 แบบสอบถามความคิดเห็นต่อการใช้หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน

แหล่งข้อมูลบุคคล

1. ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 9 คน ประกอบด้วย
 - 1.1 ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร
 - 1.2 ผู้เชี่ยวชาญด้านการงานอาชีพ
 - 1.3 ผู้เชี่ยวชาญด้านวัดและประเมินผล

วิธีดำเนินการ

1. วิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร รูปแบบของหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน ความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร ประกอบด้วย 1)ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและผู้อำนวยการกลุ่ม จำนวน 3 คน 2) ศึกษานิเทศก์ จำนวน 3 คน 3)ผู้อำนวยการโรงเรียนและรองผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 4 คน 4)ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี จำนวน 3 คน และ 5)ผู้เชี่ยวชาญ ด้านงานประดิษฐ์ จำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้น 15 คน

มาเป็นข้อมูลเพื่อพัฒนาเป็นร่างหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน

2. ตรวจสอบคุณภาพร่างและเครื่องมือของหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน รวมทั้งเครื่องมือประกอบการใช้หลักสูตรฝึกอบรม ได้แก่

1) แผนการจัดกิจกรรมฝึกอบรมหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน

2) แบบทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรม เรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์

3) แบบประเมินความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์

4) แบบสอบถามความคิดเห็นต่อการใช้หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน

3. ปรับปรุงหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน ประกอบด้วย

1.1 แผนการจัดกิจกรรมฝึกอบรมหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน

1.2 แบบทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรม เรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง เชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์

2. แบบประเมินความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง เชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์

3. แบบสอบถามความคิดเห็นต่อการใช้หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. พัฒนาและตรวจสอบคุณภาพของร่างหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน มีขั้นตอนในการสร้างและพัฒนา ดังนี้

1.1 ศึกษาแนวคิดที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานในขั้นตอนที่ 1 เพื่อนำมา พัฒนาร่างหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจ สร้างสรรค์ ของนักเรียน

1.2 ออกแบบและพัฒนาร่างหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการ ประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน จากข้อมูลในขั้นตอนที่ 1 ซึ่ง ประกอบด้วย ประกอบด้วย

- 1) หลักการและเหตุผล
- 2) วัตถุประสงค์
- 3) เนื้อหาของหลักสูตร
- 4) โครงสร้างหลักสูตร
- 5) แผนการจัดการกิจกรรมฝึกรบม
- 6) กิจกรรมในการฝึกรบม
- 7) สื่อประกอบการฝึกรบม
- 8) การวัดและประเมินผล

1.3 ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ โดยวิเคราะห์เนื้อหาสาระ สมรรถนะสำคัญ ต่างๆ เพื่อนำไปจัดการเรียนรู้แล้วนำไปสู่การพัฒนาความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง เชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกเนื้อหาสาระ เรื่อง รูปแบบ วิธีการ เทคนิคใน การประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง รวมถึงนำแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ มาใช้ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ ในหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจ สร้างสรรค์ ของนักเรียน ประกอบด้วยแผนการจัดการกิจกรรมฝึกรบม 4 แผน ใช้เวลาเรียนทั้งหมด 12 ชั่วโมง จำนวน 2 วัน ผู้วิจัยออกแบบแผน การจัดการกิจกรรมฝึกรบม กำหนดองค์ประกอบ ของแผนการจัดการกิจกรรมฝึกรบม ได้แก่

- 1) เนื้อหาสาระ
- 2) สาระสำคัญ
- 3) สมรรถนะ
- 4) จุดประสงค์การเรียนรู้
- 5) กิจกรรมการฝึกรบม
- 6) สื่อการเรียนรู้
- 7) ชิ้นงาน/ภาระงาน
- 8) การวัดและประเมินผล

9) บันทึกหลังการฝึกอบรม

โดยสามารถแบ่งออกเป็นรายการจัดกิจกรรมได้ดังนี้

1) แผนการจัดกิจกรรมฝึกอบรมที่ 1 (ชั่วโมงที่ 1 – 3) “เรียนรู้อดีตสู่ปัจจุบันผ่านแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์” ผู้เข้ารับการอบรม เรียนรู้ประวัติและรูปแบบและวิธีการเทคนิคในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองของไทย ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ผ่านแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์และการประยุกต์ใช้แนวคิดมาสู่งานประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง

2) แผนการจัดกิจกรรมฝึกอบรมที่ 2 (ชั่วโมงที่ 4 – 6) “คิดดัดแปลงผลงานใหม่” ผู้เข้ารับการอบรมคิดและลงมือประดิษฐ์งานใหม่ โดยใช้แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์และการประยุกต์ใช้แนวคิดมาสู่งานประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง

3) แผนการจัดกิจกรรมฝึกอบรมที่ 3 (ชั่วโมงที่ 7 – 9) “แลกเปลี่ยนเรียนรู้ นำเสนอความคิด” ผู้เข้ารับการฝึกอบรมประดิษฐ์ชิ้นงานเดิมจนแล้วเสร็จ จากนั้นนำเสนอชิ้นงานเพื่อแลกเปลี่ยน เรียนรู้แนวคิดใหม่ๆ ในการสร้างสรรค์ชิ้นงาน

4) แผนการจัดกิจกรรมฝึกอบรมที่ 4 (ชั่วโมงที่ 10 – 12) “จัดจำหน่ายได้ราคา” ผู้เข้ารับการอบรมเรียนรู้ช่องทางในการจัดจำหน่าย การพัฒนารูปแบบผลงานและบรรจุภัณฑ์ บนฐานชุมชนเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์

โดยสามารถสรุปเป็นตารางแผนการจัดกิจกรรมฝึกอบรมตามทักษะที่ต้องการให้เกิดขึ้น ได้ดังนี้

ตารางที่ 4 สรุปแผนการการจัดกิจกรรมฝึกอบรมเพื่อสร้างเสริมทักษะความคิดสร้างสรรค์ในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองตามทักษะที่ต้องการให้เกิดขึ้น

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	แผนการฝึกอบรมเพื่อสร้างเสริมทักษะความคิดสร้างสรรค์ในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง			
	แผนที่ 1	แผนที่ 2	แผนที่ 3	แผนที่ 4
แผนการจัดกิจกรรมฝึกอบรม	เรียนรู้อดีตสู่ปัจจุบันผ่านเศรษฐกิจสร้างสรรค์	คิด ตัดแปลง แผลงงานใหม่	แลกเปลี่ยนเรียนรู้ นำเสนอความคิด	จัดจำหน่ายได้ราคา
จำนวนชั่วโมงที่ใช้จัดกิจกรรม	3	3	3	3
จุดประสงค์การเรียนรู้				
1. ด้านพุทธิพิสัย (K)				
1.1 ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของงานประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองของไทย	✓			
1.2 ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ ความเข้าใจในแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์	✓	✓		
2. ด้านทักษะพิสัย (P)				
2.1 ผู้เข้ารับการอบรมสามารถประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองแบบดั้งเดิมได้	✓	✓	✓	
2.2 ผู้เข้ารับการอบรมสามารถสร้างสรรค์และประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ได้		✓	✓	
2.3 ผู้เข้ารับการอบรมสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้		✓	✓	✓
3. ด้านจิตพิสัย (I)				
3.1 ผู้เข้ารับการอบรมมีความพึงพอใจกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง ตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน	✓	✓	✓	✓

โดยสามารถสรุปเป็นรายละเอียดของแต่ละแผนการจัดกิจกรรมฝึกอบรมตามหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียนได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 5 สรุปแผนการการจัดกิจกรรมฝึกอบรมเพื่อสร้างเสริมทักษะความคิดสร้างสรรค์ในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง

แผน	จุดประสงค์	เนื้อหาสาระ	กิจกรรม	สื่อ	การวัดและการประเมินผล
แผนที่ 1 เรียนรู้อดีต สู่ปัจจุบัน ผ่าน เศรษฐกิจ สร้างสรรค์ (3 ชั่วโมง)	1. ผู้เข้ารับการ อบรมมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ ประวัติ ความเป็นมาของ งานประดิษฐ์ดอกไม้ ใบตองของไทย 2. ผู้เข้ารับการ อบรมมีความรู้ ความเข้าใจใน แนวคิดเศรษฐกิจ สร้างสรรค์	1. ความรู้เกี่ยวกับ ประวัติความ เป็นมาของงาน ประดิษฐ์ดอกไม้ ใบตองในอดีต จนถึงปัจจุบัน 2. ความรู้ความ เข้าใจเกี่ยวกับ แนวคิดเศรษฐกิจ สร้างสรรค์	1. การทดสอบก่อน เรียน 2. การบรรยาย แลกเปลี่ยน เรียนรู้ เกี่ยวกับประวัติความ เป็นมาของการประดิษฐ์ ดอกไม้ใบตอง และ แนวคิดเศรษฐกิจ สร้างสรรค์	1. แบบทดสอบก่อน เรียน เรื่อง การ ประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง เชิงเศรษฐกิจ สร้างสรรค์ 2. งานประดิษฐ์ดอกไม้ ใบตองประเภทต่างๆ 3. แผนภาพแนวคิด เศรษฐกิจสร้างสรรค์	1. การทำ แบบทดสอบ ก่อนเรียน เรื่อง การประดิษฐ์ ดอกไม้ใบตอง เชิงเศรษฐกิจ สร้างสรรค์ 2. การตอบ คำถาม แลกเปลี่ยน เรียนรู้
แผนที่ 2 คิด ดัดแปลง ผลงาน ใหม่ (จำนวน 3 ชั่วโมง)	1. ผู้เข้ารับการ อบรมสามารถ ประดิษฐ์ดอกไม้ ใบตองแบบดั้งเดิม ได้ 2. ผู้เข้ารับการ อบรมสามารถ สร้างสรรค์และ ประดิษฐ์ดอกไม้ ใบตองตามแนวคิด เศรษฐกิจสร้างสรรค์ ได้	1. ความรู้เกี่ยวกับ การประดิษฐ์ ดอกไม้ใบตองตาม แนวคิดเศรษฐกิจ สร้างสรรค์ 2. ทักษะการ ประดิษฐ์ดอกไม้ ใบตองตาม แนวคิดเศรษฐกิจ สร้างสรรค์	1. การแบ่งกลุ่มลงมือ ปฏิบัติงานการประดิษฐ์ ดอกไม้ใบตองตาม แนวคิดเศรษฐกิจ สร้างสรรค์	1. วัสดุ - อุปกรณ์ ในการประดิษฐ์ดอกไม้ ใบตอง	1. ผลงานการ ประดิษฐ์ดอกไม้ ใบตองตาม แนวคิด เศรษฐกิจ สร้างสรรค์
แผนที่ 3 แลกเปลี่ยน เรียนรู้ นำเสนอ ความคิด (จำนวน 3 ชั่วโมง)	1. ผู้เข้ารับการอบรม สามารถนำความรู้ที่ ได้รับไปประยุกต์ใช้ ในชีวิตประจำวันได้	1. ทักษะการ นำเสนอผลงาน	1. การนำเสนอผลงาน การประดิษฐ์ดอกไม้ ใบตองตามแนวคิด เศรษฐกิจสร้างสรรค์	1. สิ่งประดิษฐ์ดอกไม้ ใบตองตามแนวคิด เศรษฐกิจสร้างสรรค์	1. การนำเสนอ ผลงานการ ประดิษฐ์ดอกไม้ ใบตองตาม แนวคิด เศรษฐกิจ สร้างสรรค์

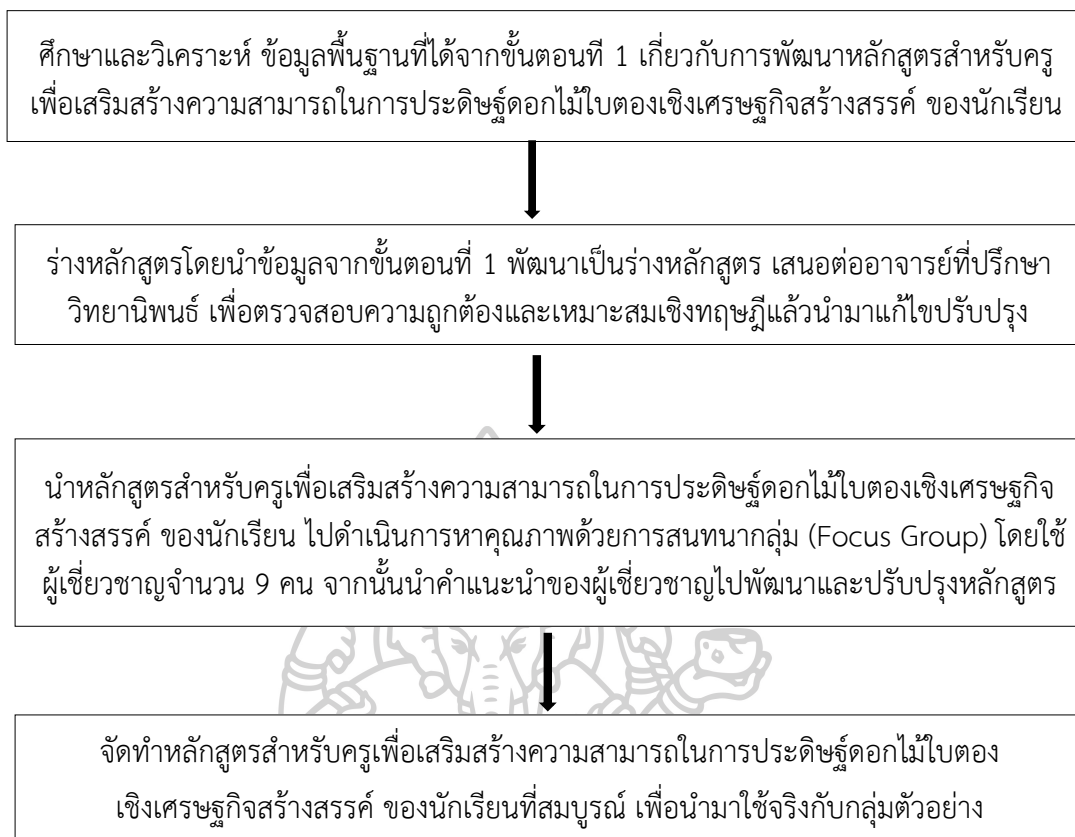
ตารางที่ 5 สรุปแผนการการจัดกิจกรรมฝึกอบรมเพื่อสร้างเสริมทักษะความคิดสร้างสรรค์ในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง (ต่อ)

แผน	จุดประสงค์	เนื้อหาสาระ	กิจกรรม	สื่อ	การวัดและการประเมินผล
แผนที่ 4 จัด จำหน่ายได้ ราคา (จำนวน 3 ชั่วโมง)	1. ผู้เข้ารับการ อบรมมีความพึง พอใจกิจกรรม พัฒนาผู้เรียนเพื่อ เสริมสร้างความคิด สร้างสรรค์ในการ ประดิษฐ์ดอกไม้ ใบตอง ตามแนวคิด เชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ โดยใช้ชุมชนเป็น ฐาน	1. ทักษะการหา ช่องทางจัด จำหน่าย 2. ความพึงพอใจ ต่อการใช้หลักสูตร	1. การอภิปรายเพื่อ พัฒนารูปแบบการจัด จำหน่ายผลงาน 2. ความพึงพอใจต่อการ ใช้หลักสูตร 3. การทดสอบหลัง เรียน	1. เอกสารเกี่ยวกับ การจัดจำหน่ายผลงาน 2. แบบทดสอบหลัง เรียน เรื่อง การ ประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง เชิงเศรษฐกิจ สร้างสรรค์	1. การทำ แบบทดสอบ หลังเรียน เรื่อง การประดิษฐ์ ดอกไม้ใบตอง เชิงเศรษฐกิจ สร้างสรรค์

1.4 นำแผนการอบรมที่สร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบ
ความถูกต้อง

1.5 ปรับปรุงแก้ไขร่างรูปแบบร่างหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถ
ในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่
ปรึกษาวิทยานิพนธ์

1.6 นำหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง
เชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน ที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปดำเนินการหาคุณภาพด้วยการ
สนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยใช้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 9 คน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร
ฝึกอบรม จำนวน 3 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการงานอาชีพ จำนวน 4 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านวัดและ
ประเมินผล จำนวน 2 คน ทำการประเมินตรวจสอบความถูกต้องของแผนการฝึกอบรมในด้านการ
วัดผล เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อ การวัดและประเมินผล ของหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้าง
ความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียนแล้ว นำคำแนะนำ
ของผู้เชี่ยวชาญไปพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรก่อนนำไปทดลองใช้จริง ดังรายละเอียดแผนภาพ
ต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 10 ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน

2. เพื่อพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลของหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียนได้แก่

1) แบบทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรม เรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์

2) แบบประเมินความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์

3) แบบสอบถามความคิดเห็นต่อการใช้หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน

- แบบทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรม เรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์

1. ศึกษาตำราและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง และแนวคิด เศรษฐกิจสร้างสรรค์ เพื่อนำมาเป็นแบบทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรม เรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์
2. สร้างแบบทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรม เรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ในรูปแบบปรนัย (ชนิดเลือกคำตอบ 4 ตัวเลือก) จำนวน 20 ข้อ
3. นำแบบทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรม เรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความถูกต้องเชิงเนื้อหาด้วยการสนทนากลุ่ม (Focus Group) พร้อมกับการสนทนากลุ่มเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของหลักสูตร โดยใช้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรฝึกอบรม จำนวน 3 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการงานอาชีพ จำนวน 4 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านวัดและประเมินผล จำนวน 3 คน ทำการประเมินตรวจสอบความถูกต้อง
4. ปรับปรุงและแก้ไขแบบทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรม เรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ โดยผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะดังนี้ 1)คำถามบางคำถามไม่ควรถาม ควรกำหนดข้อคำถามให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง 2)ตรวจสอบความถูกต้องในการสะกดคำ และ 3)ควรปรับลดจำนวนข้อของแบบทดสอบดังกล่าวลงจาก 20 ข้อ เหลือเพียง 10 ข้อ เนื่องจากเนื้อหาที่ฝึกอบรมไม่มาก ทำให้ข้อคำถามค่อนข้างซ้ำกันและบางข้อไม่สามารถใช้วัดความรู้ได้จริง แต่เป็นการวัดความจำมากกว่า
5. นำแบบทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรม เรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่ผ่านการแก้ไขแล้ว เป็นเครื่องมือในงานวิจัย

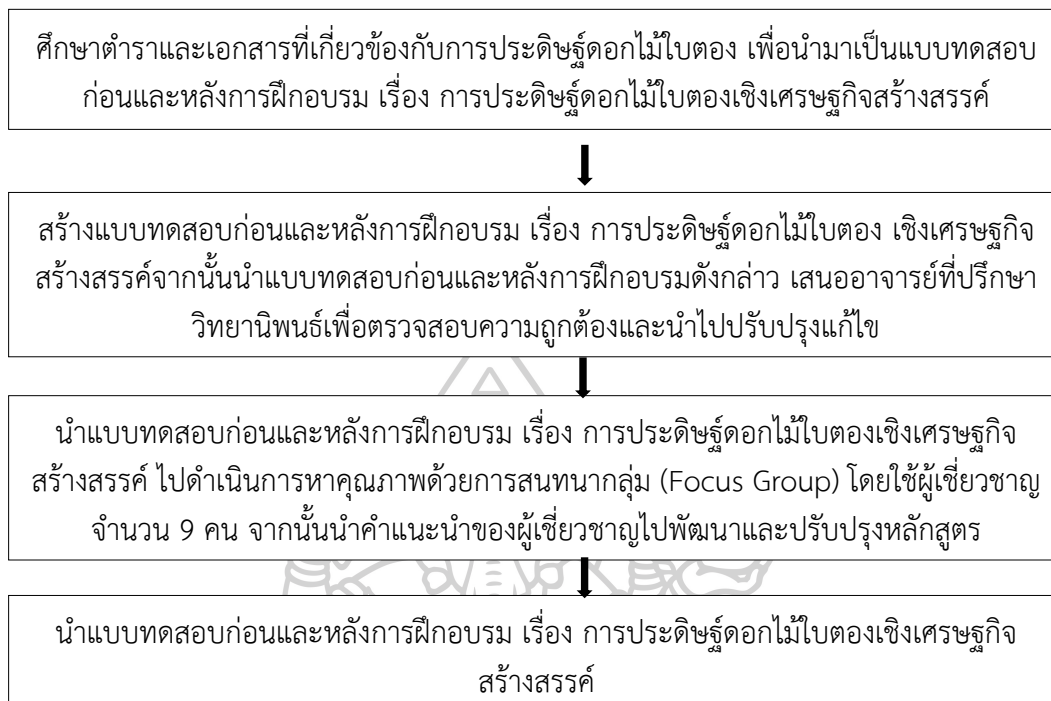
ตารางที่ 6 สรุปวัตถุประสงค์ของข้อสอบก่อนและหลังการใช้หลักสูตร

ข้อสอบ	ความรู้ ความจำ	ความเข้าใจ	การนำไปใช้	การวิเคราะห์	การสังเคราะห์	การประเมินค่า
1. งานประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองตามที่มีบันทึกในหลักฐานทางประวัติศาสตร์เริ่มต้นขึ้นตั้งแต่สมัยใด	✓					
2. งานประดิษฐ์ชิ้นใดในภาพไม่จัดเป็นงานประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง				✓		
3. สาเหตุใดที่งานประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองไม่ได้รับความนิยมในปัจจุบัน				✓		
4. ใครเป็นผู้รักษาสืบสานงานประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองได้ดีที่สุด				✓		✓
5. แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์คืออะไร	✓					
6. ร้านใดนำแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์มาใช้ในการจัดทำสินค้าได้ดีที่สุด			✓	✓		

ตารางที่ 6 สรุปวัตถุประสงค์ของข้อสอบก่อนและหลังการใช้หลักสูตร (ต่อ)

ข้อสอบ	ความรู้ ความจำ	ความเข้าใจ	การนำไปใช้	การวิเคราะห์	การสังเคราะห์	การประเมินค่า
7. พวงมาลัย พวงโตประดิษฐ์ ขึ้นภายใต้ แนวคิด เศรษฐกิจ สร้างสรรค์				✓		✓
8. แนวคิด เศรษฐกิจ สร้างสรรค์ สามารถสร้าง มูลค่าเพิ่มให้ สินค้าได้หรือไม่ เพราะเหตุใด				✓	✓	
9. วัฒนธรรม ดั้งเดิมมีผลต่อ การสร้างสรรค ผลงานตาม แนวคิดเศรษฐกิจ สร้างสรรค์ หรือไม่ เพราะ เหตุใด				✓	✓	✓
10. การประดิษฐ์ ดอกไม้ใบตอง ตามแนวคิด เศรษฐกิจ สร้างสรรค์เป็น สิ่งที่สมควรทำ หรือไม่ เพราะ เหตุใด				✓	✓	✓

สามารถสรุปขั้นตอนในการสร้างแบบทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรม เรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง เชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ดังแผนภาพต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 11 ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรม เรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์

- แบบประเมินความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง เชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์

1. ศึกษาดำรงและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์และทักษะความคิดสร้างสรรค์ เพื่อนำมาเป็นแบบประเมินความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง เชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์

2. สร้างแบบประเมินความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง เชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยการประเมินมีลักษณะการให้คะแนนแบบรูบริกส์ (Rubric Score) จำแนกระดับความสามารถออกเป็น 5 ระดับ เกณฑ์การประเมิน คือ 1 น้อยที่สุด 2 น้อย 3 ปานกลาง 4 มาก และ 5 มากที่สุด โดยแบ่งพฤติกรรมการประเมินออกเป็น 4 ด้าน คือ 1)ด้านความความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ 2)ด้านความประณีต 3)ด้านการเลือกใช้วัสดุ 4)ด้านความสอดคล้องกับแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ โดยผู้ประเมินประกอบด้วย 1) ผู้เข้ารับการฝึกอบรม 2) เพื่อนผู้เข้ารับการฝึกอบรม 3) ครูผู้ฝึกอบรม 4) ศึกษานิเทศก์ ดังรายละเอียดตามตารางต่อไปนี้

เกณฑ์การประเมินความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง เชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์
ตารางที่ 7 เกณฑ์การประเมินทักษะในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง เชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์

ระดับ คะแนน รายการ ประเมิน	เกณฑ์ในการวัดและประเมินผล				
	5	4	3	2	1
ด้านความคิด ริเริ่ม สร้างสรรค์	ชิ้นงานมีความคิดริเริ่มและสร้างสรรค์ต่างจากงานในแบบดั้งเดิมจำนวนตั้งแต่ 5 ส่วน ได้แก่ 1. ส่วนยอด 2. ส่วนพุ่ม 3. ส่วนกระทรงพุ่ม 4. ส่วนอุบะ และ 5. ส่วนงานมาลัย	ชิ้นงานมีความคิดริเริ่มและสร้างสรรค์ ต่างจากงานในแบบดั้งเดิมจำนวน 4 ส่วน	ชิ้นงานมีความคิดริเริ่มและสร้างสรรค์ ต่างจากงานในแบบดั้งเดิม จำนวน 3 ส่วน	ชิ้นงานมีความคิดริเริ่มและสร้างสรรค์ ต่างจากงานในแบบดั้งเดิม จำนวน 2 ส่วน	ชิ้นงานมีความคิดริเริ่มและสร้างสรรค์ ต่างจากงานในแบบดั้งเดิม จำนวน 1 ส่วน
ด้านความ ประณีต	ชิ้นงานมีการประดิษฐ์มาอย่างประณีต ทั้ง 5 ส่วน ได้แก่ 1. ส่วนยอด 2. ส่วนพุ่ม 3. ส่วนกระทรงพุ่ม 4. ส่วนอุบะ และ 5. ส่วนงานมาลัย	ชิ้นงานมีการประดิษฐ์มาอย่างประณีต 4 ส่วน	ชิ้นงานมีการประดิษฐ์มาอย่างประณีต 3 ส่วน	ชิ้นงานมีการประดิษฐ์มาอย่างประณีต 2 ส่วน	ชิ้นงานมีการประดิษฐ์มาอย่างประณีต 1 ส่วน
ด้านการ เลือกใช้วัสดุ	มีการเลือกใช้วัสดุมาเป็นส่วนประกอบในการประดิษฐ์ ที่หลากหลาย แปลกใหม่ มากกว่า 5 ชนิดขึ้นไป	มีการเลือกใช้วัสดุมาเป็นส่วนประกอบในการประดิษฐ์ ที่หลากหลาย แปลกใหม่ 4 ชนิด	มีการเลือกใช้วัสดุ มาเป็นส่วนประกอบในการประดิษฐ์ ที่หลากหลาย แปลกใหม่ 3 ชนิด	มีการเลือกใช้วัสดุ มาเป็นส่วนประกอบในการประดิษฐ์ ที่หลากหลาย แปลกใหม่ 2 ชนิด	มีการเลือกใช้วัสดุ มาเป็นส่วนประกอบในการประดิษฐ์ ที่หลากหลาย แปลกใหม่ 1 ชนิด

ตารางที่ 7 เกณฑ์การประเมินทักษะในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (ต่อ)

ระดับ คะแนน รายการ ประเมิน	เกณฑ์ในการวัดและประเมินผล				
	5	4	3	2	1
ด้านความ สอดคล้องกับ แนวคิด เศรษฐกิจ สร้างสรรค์	1.มีการออกแบบ ตามแนวคิด เศรษฐกิจสร้างสรรค์ 2.มีการพัฒนา รูปแบบที่แตกต่าง จากงานในแบบ ดั้งเดิม 3.ชิ้นงานยังสามารถ พัฒนาต่อยอดต่อไป ได้ 4.สามารถจัดจำหน่าย ได้ 5.ชิ้นงานเป็นที่ ต้องการของ ท้องตลาด หากมีครบทั้ง 5 ข้อ ได้ 5 คะแนน	มี 4 ข้อ จาก 5 ข้อ ดังนี้ 1.มีการออกแบบ ตามแนวคิด เศรษฐกิจ สร้างสรรค์ 2.มีการพัฒนา รูปแบบที่แตกต่าง จากงานในแบบ ดั้งเดิม 3.ชิ้นงานยัง สามารถพัฒนาต่อ ยุดต่อไปได้ 4.สามารถจัด จำหน่ายได้ 5.ชิ้นงานเป็นที่ ต้องการของ ท้องตลาด	มี 3 ข้อ จาก 5 ข้อ ดังนี้ 1.มีการออกแบบตาม แนวคิดเศรษฐกิจ สร้างสรรค์ 2.มีการพัฒนา รูปแบบที่แตกต่าง จากงานในแบบ ดั้งเดิม 3.ชิ้นงานยังสามารถ พัฒนาต่อยอดต่อไป ได้ 4.สามารถจัดจำหน่าย ได้ 5.ชิ้นงานเป็นที่ ต้องการของ ท้องตลาด	มี 2 ข้อ จาก 5 ข้อ ดังนี้ 1.มีการออกแบบ ตามแนวคิด เศรษฐกิจ สร้างสรรค์ 2.มีการพัฒนา รูปแบบที่แตกต่าง จากงานในแบบ ดั้งเดิม 3.ชิ้นงานยัง สามารถพัฒนาต่อ ยุดต่อไปได้ 4.สามารถจัด จำหน่ายได้ 5.ชิ้นงานเป็นที่ ต้องการของ ท้องตลาด	มี 1 ข้อ จาก 5 ข้อ ดังนี้ 1.มีการ ออกแบบตาม แนวคิด เศรษฐกิจ สร้างสรรค์ 2.มีการ พัฒนา รูปแบบที่ แตกต่างจาก งานในแบบ ดั้งเดิม 3.ชิ้นงานยัง สามารถ พัฒนาต่อ ยุดต่อไปได้ 4.สามารถจัด จำหน่ายได้ 5.ชิ้นงานเป็น ที่ต้องการ ของ ท้องตลาด

การวิเคราะห์ผลการประเมินทักษะในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์
จากการประเมินแล้วนำมาแปลความหมาย โดยคะแนนที่คำนวณได้มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์
การประเมินผลที่กำหนดไว้

เกณฑ์การประเมินทักษะในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง เชียงเศรษฐกิจสร้างสรรค์
ตารางที่ 8 เกณฑ์การประเมินทักษะในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง เชียงเศรษฐกิจสร้างสรรค์

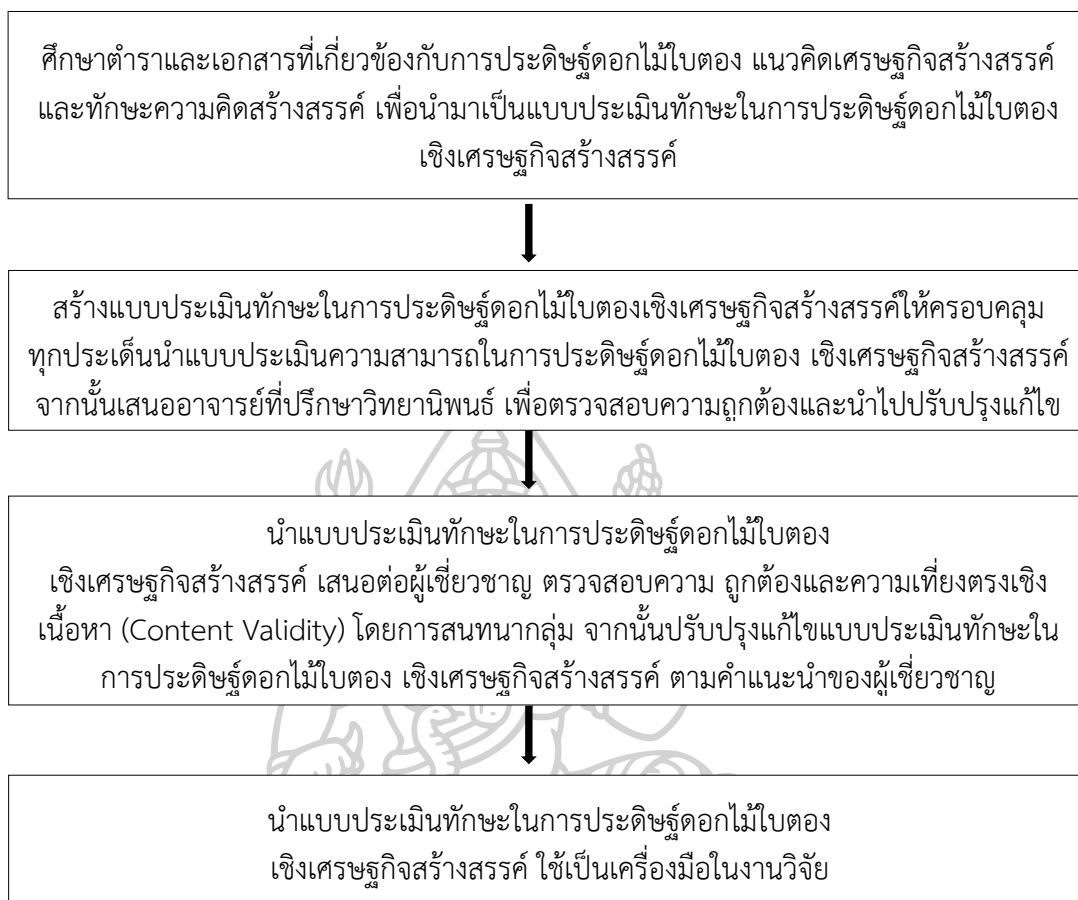
ช่วงคะแนน	ระดับความสามารถ
16.00 – 20.00	มากที่สุด
13.00 – 15.99	มาก
10.00 – 12.99	ปานกลาง
7.00 – 9.99	น้อย
4.00 – 6.99	น้อยที่สุด

3. นำแบบประเมินทักษะในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง เชียงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความถูกต้องเชิงเนื้อหาด้วยการสนทนากลุ่ม (Focus Group) พร้อมกับการสนทนากลุ่มเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของหลักสูตร โดยใช้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร ผศ.กอบรม จำนวน 3 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการงานอาชีพ จำนวน 4 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านวัดและประเมินผล จำนวน 2 คน ทำการประเมินตรวจสอบความถูกต้อง

4. ปรับปรุงและแก้ไขแบบประเมินทักษะในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง เชียงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ โดยผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 คน ได้ให้ข้อเสนอแนะ ดังนี้ ควรปรับคำอธิบายให้ชัดเจนมากกว่านี้ เพื่อให้ผู้ประเมินกระทำได้อย่างง่าย และการกำหนดช่วงคะแนนในการประเมินทักษะให้ชัดเจน

5. นำแบบประเมินทักษะในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง เชียงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ที่ผ่านการแก้ไขแล้วเป็นเครื่องมือในงานวิจัย

สามารถสรุปขั้นตอนในการสร้างแบบประเมินทักษะในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง เชียงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ดังแผนภาพต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 12 ขั้นตอนการสร้างแบบประเมินทักษะในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์

- แบบสอบถามความคิดเห็นต่อการใช้หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน

1. ศึกษาตำราและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การพัฒนาหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียนเพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นต่อการใช้หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน

2. สร้างแบบสอบถามความคิดเห็นต่อการใช้หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม ได้แก่ เพศ และตำแหน่ง

- ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีต่อการใช้หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ 1)ด้านการจัดหลักสูตร 2)ด้านสื่อประกอบการจัดหลักสูตร 3)ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดหลักสูตร โดยใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 3 ระดับ ดังนี้

คะแนน 3 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับมาก

คะแนน 2 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง

คะแนน 1 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับน้อย

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามความคิดเห็นต่อการใช้หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน ผลการพิจารณาค่าเฉลี่ยของคะแนนและนำมาแปลความหมายเกณฑ์ ดังนี้ (มาเรียม นิลพันธุ์ 2558 : 196)

ค่าเฉลี่ยคะแนนอยู่ระหว่าง 2.50 - 3.00 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับมาก

ค่าเฉลี่ยคะแนนอยู่ระหว่าง 1.50 - 2.49 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยคะแนนอยู่ระหว่าง 1.00 - 1.49 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับน้อย

- ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ ดังนี้

ตารางที่ 9 แบบสอบถามความคิดเห็นต่อการใช้หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน

รายการประเมิน
ด้านการจัดหลักสูตร
1. หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียนมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของครูผู้เข้ารับการอบรม
2. หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตาม ความถนัดและความสนใจของครูผู้เข้ารับการอบรม

ตารางที่ 9 แบบสอบถามความคิดเห็นต่อการใช้หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน (ต่อ)

รายการประเมิน
ด้านการจัดหลักสูตร
3. หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน ส่งเสริมให้ครูผู้เข้ารับการอบรมเกิดทักษะในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์
4. หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน ส่งเสริมให้ครูผู้เข้ารับการอบรมเกิดคุณลักษณะในการประกอบอาชีพ
ด้านสื่อประกอบการจัดหลักสูตร
1. หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน จัดกิจกรรมโดยใช้สื่อประกอบการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย
2. หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน จัดกิจกรรมโดยใช้สื่อประกอบการจัดกิจกรรมที่กระตุ้นความสนใจกับผู้เข้ารับการอบรม
3. หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน จัดกิจกรรมโดยใช้สื่อประกอบการจัดกิจกรรมที่ทำให้ผู้เข้ารับการอบรมเข้าใจเนื้อหาได้ง่าย
ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดหลักสูตร
1. หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียนทำให้ครูสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ได้
2. หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน ทำให้ครูมีทักษะในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองที่ดีขึ้น
3. หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน ทำให้ครูมีทักษะในการสร้างสรรค์มากขึ้น
4. หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน ทำให้ครูนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการสอนได้อย่างเหมาะสม

3. เสนอแบบสอบถามความคิดเห็นต่อการใช้หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียนต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและนำไปปรับปรุงแก้ไข

4. นำแบบสอบถามความคิดเห็นต่อการใช้การพัฒนาหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน ที่แก้ไขแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ได้แก่ 1) ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรกิจกรรมฝึกอบรม จำนวน 1 คน 2) ผู้เชี่ยวชาญด้านการงานอาชีพ จำนวน 1 คน 3) ผู้เชี่ยวชาญด้านวัดและประเมินผล จำนวน 1 คน ตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เพื่อนำไปหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) โดยใช้เกณฑ์การพิจารณาเดียวกับประเด็นสนทนากลุ่มความต้องการและความคิดเห็นการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน (มาเรียม นิลพันธุ์ 2558: 179) พิจารณาค่าความสอดคล้องที่มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 0.66 ขึ้นไป แสดงว่า แบบสอบถามความคิดเห็นที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสม สามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ ได้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.66 – 1.00

5. นำแบบสอบถามความคิดเห็นต่อการใช้หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน ไปปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ ของผู้เชี่ยวชาญ ก่อนนำไปทดลองใช้ โดยผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 คน ได้ให้ข้อเสนอแนะดังนี้ ควรปรับคำอธิบายให้ชัดเจนมากกว่านี้ เพื่อให้ผู้ประเมินเข้าใจข้อคำถามได้ถูกต้อง

6. จัดทำแบบสอบถามความคิดเห็นต่อการใช้หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน เพื่อนำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างสามารถสรุปได้ดังแผนภาพต่อไปนี้

ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตร
สำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์

สร้างแบบสอบถามความคิดเห็นต่อการใช้หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถ
ในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียนนำแบบสอบถามความ
คิดเห็นต่อการใช้หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง
เชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียนเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง

นำแบบสอบถามความคิดเห็นต่อการใช้หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการ
ประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 คน
ตรวจสอบความถูกต้อง และความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยนำไปหาค่าดัชนีความ
สอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) จากนั้นปรับปรุงแก้ไข
แบบสอบถามความคิดเห็นต่อการใช้หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการ
ประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

นำแบบสอบถามความคิดเห็นต่อการใช้หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการ
ประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน ใช้เป็นเครื่องมือในงานวิจัย

แผนภูมิที่ 13 ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นต่อการใช้หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้าง

ความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน
จากขั้นตอนที่ 2 ออกแบบและพัฒนา ผู้วิจัยได้สรุปวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

ตารางที่ 10 สรุปวิธีการดำเนินการวิจัยขั้นตอนที่ 2 การออกแบบและพัฒนา (D₁ : Development) เพื่อออกแบบและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม

วัตถุประสงค์	วิธีการ	กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล
1. เพื่อพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพของร่างหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน	<ul style="list-style-type: none"> - ศึกษาแนวคิดที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานในขั้นตอนที่ 1 เพื่อนำมากำหนดกรอบแนวคิดการพัฒนาหลักสูตร - ออกแบบและพัฒนาหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน - ตรวจสอบคุณภาพของร่างหลักสูตร โดยผู้เชี่ยวชาญ การสนทนากลุ่ม (Focus Group) 	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน - ผู้วิจัย 	<ul style="list-style-type: none"> - หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน - แบบประเมินคุณภาพของหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง เชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ 	<ul style="list-style-type: none"> - ความตรงเชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ตารางที่ 10 สรุปวิธีการดำเนินการวิจัยขั้นตอนที่ 2 การออกแบบและพัฒนา (D₁ : Development) เพื่อออกแบบและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม (ต่อ)

วัตถุประสงค์	วิธีการ	กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล
2. เพื่อพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลของหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน	- ออกแบบและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือใช้ในการประเมินผลของหลักสูตร - ตรวจสอบความถูกต้องและความสอดคล้องโดยแบบประเมินความเหมาะสม	- ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน - ผู้วิจัย	- แบบทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรม เรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ - แบบประเมินความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ - แบบสอบถามความคิดเห็นต่อการใช้หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน	- ความตรงเชิงเนื้อหา (Content Analysis) - ตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา - ค่าสถิติค่าเฉลี่ย (X) - ตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC)
3. เพื่อปรับปรุงหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน	- ตรวจสอบคุณภาพของร่างหลักสูตร โดยผู้เชี่ยวชาญ	- ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน - ผู้วิจัย	- หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน	- ความตรงเชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (R₂ : Research) : ทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม

วัตถุประสงค์

เพื่อนำหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน ไปทดลองใช้

แบบแผนการวิจัย

ผู้วิจัยเลือกทำการทดลอง 2 กลุ่มตัวอย่าง คือ 1)ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ที่ทำการสอนในสาระงานอาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 30 คน โดยจะทำการขออาสาสมัคร จำนวน 10 คน นำผลการอบรมไปใช้จัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนและทำการลงพื้นที่เพื่อติดตามผลการจัดการเรียนรู้ ณ โรงเรียนที่ทำการสอน 2)นักเรียน ที่ครูอาสาสมัคร จำนวน 10 คน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ที่ทำการสอนในสาระงานอาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 จังหวัดสุพรรณบุรี นำผลการอบรมไปใช้จัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนและทำการลงพื้นที่เพื่อติดตามผลการจัดการเรียนรู้ ณ โรงเรียนที่ทำการสอน จำนวน 90 คน ในการวิจัย 2 แบบแผน ดังนี้

1. การออกแบบการวิจัยแบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนและหลังเรียน (One – group pretest – posttest design) ทำการทดลอง 1 ครั้ง คือ ขั้นตอนการฝึกอบรม โดยทำการทดสอบก่อนเรียน แล้วใช้หลักสูตรฝึกอบรม จากนั้นจึงใช้แบบทดสอบหลังเรียน ของครูผู้เข้ารับการอบรม มาเรียบม นิลพันธุ์ (2558 : 144)

ตารางที่ 11 แบบแผนการวิจัยแบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนและหลังเรียน

สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
T ₁	X	T ₂

T₁ หมายถึง ทดสอบก่อนใช้หลักสูตรฝึกอบรม

X หมายถึง การใช้หลักสูตรฝึกอบรม

T₂ หมายถึง ทดสอบหลังใช้หลักสูตรฝึกอบรม

2. การออกแบบการวิจัยแบบการศึกษาเฉพาะกรณีโดยให้การทดลองหนึ่งครั้ง (One-shot case study) ทำการทดลอง 2 ครั้ง คือ 1) ขั้นตอนการฝึกอบรม โดยการใช้หลักสูตรฝึกอบรมแล้วจึงทำการวัดผล 2) ขั้นตอนที่ครูอาสาสมัครนำไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียน แล้ววัดผล เมื่อการเรียนการสอนจบลง มาเรียบม นิลพันธุ์ (2558 : 143)

ตารางที่ 12 แบบแผนการวิจัยแบบการศึกษาเฉพาะกรณีโดยให้การทดลองหนึ่งครั้ง

ทดลอง	สอบ
X	T ₂

X หมายถึง การใช้หลักสูตรฝึกอบรม
T₂ หมายถึง ทดสอบหลังใช้หลักสูตรฝึกอบรม

แหล่งข้อมูล

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้มาโดยวิธีเลือกแบบอาสาสมัคร (Volunteer Sampling) มาเรียบม นิลพันธุ์ (2558 : 124) ได้แก่

1. ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ที่ทำการสอนในสารงานอาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 30 คน โดยจะทำการขออาสาสมัคร จำนวน 10 คน นำผลการอบรมไปใช้จัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนและทำการลงพื้นที่เพื่อติดตามผลการจัดการเรียนรู้ ณ โรงเรียนที่ทำการสอน
2. นักเรียน ที่ครูอาสาสมัคร จำนวน 10 คน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ที่ทำการสอนในสารงานอาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 จังหวัดสุพรรณบุรี นำผลการอบรมไปใช้จัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนและทำการลงพื้นที่เพื่อติดตามผลการจัดการเรียนรู้ ณ โรงเรียนที่ทำการสอน จำนวน 90 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ประกอบด้วย

1. หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน
2. เครื่องมือประกอบการใช้หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน ประกอบด้วย
 - 2.1 แผนการจัดกิจกรรมฝึกอบรม
 - 2.2 เครื่องมือประเมินประผลการใช้หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน ได้แก่

- 1) แบบทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรม เรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์
- 2) แบบประเมินความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง เชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของครู
- 3) แบบสอบถามความคิดเห็นต่อการใช้หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน
- 4) แบบประเมินความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง เชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน (ครูเป็นผู้ออกแบบเองโดยยึดหลักเกณฑ์ที่ผู้วิจัยใช้ประเมินการอบรมครู)

วิธีการดำเนินการ

1. มีหนังสือถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการทดลองใช้หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน ที่พัฒนาขึ้น

2. ดำเนินการทดลองใช้หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน กับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่

- 1) ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ที่ทำการสอนในสาระงานอาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 30 คน โดยจะทำการขออาสาสมัคร จำนวน 10 คน นำผลการอบรมไปใช้จัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนและทำการลงพื้นที่เพื่อติดตามผลการจัดการเรียนรู้ ณ โรงเรียนที่ทำการสอน_2. นักเรียน ที่ครูอาสาสมัคร จำนวน 10 คน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ที่ทำการสอนในสาระงานอาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 จังหวัดสุพรรณบุรี นำผลการอบรมไปใช้จัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนและทำการลงพื้นที่เพื่อติดตามผลการจัดการเรียนรู้ ณ โรงเรียนที่ทำการสอน จำนวน 90 คน โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.1 ผู้วิจัยจัดการฝึกอบรม ให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 จังหวัดสุพรรณบุรี ที่สอนรายวิชาการงานอาชีพ สาระงานอาชีพ ในโรงเรียนขยายโอกาส (โรงเรียนประถมศึกษาที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น) จำนวน 30 คน โดยจัดกิจกรรมในห้องประชุมโรงเรียนวัดทุ่งคอก (สุวรรณสาธุกิจ) ทั้งรายบุคคลและกระบวนการกลุ่ม ประกอบด้วยการสนทนา ให้ผู้เข้ารับฝึกอบรมปฏิบัติตามในกิจกรรม ศึกษาจากเอกสาร หนังสือ ใช้สื่อเทคโนโลยีต่างๆ เมื่อวันที่ 23 – 24 พฤศจิกายน 2563 เวลา 08.30 – 16.30 น.

2.2 ผู้วิจัยทำการทดสอบก่อนเรียน (Pre – Test) ก่อนเริ่มทำการอบรมตามแผนการฝึกอบรมที่วางไว้ จากนั้นในภาคปฏิบัติ เน้นการฝึกความสามารถและความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ โดยปฏิบัติตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ออกแบบไว้ ดังนี้ ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียม การสอน ขั้นที่ 2 ขั้นตอนการดำเนินงาน ขั้นที่ 3 ขั้นอภิปรายและประเมินผล ขั้นที่ 4 ขั้นเรียนรู้เพิ่มเติม ขั้นที่ 5 ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสรุปการเรียนรู้

3. ระหว่างดำเนินการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน วิทยากรได้ทำการตรวจสอบความเข้าใจของผู้เข้ารับการอบรมในแต่ละหน่วย โดยการปฏิบัติเพื่อประเมินผลตามแผนการเรียนรู้ต่างๆที่กำหนดไว้

4. หลังจากการจัดการใช้หลักสูตร หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน สิ้นสุดแล้ว จึงทำการทดสอบหลังเรียน (Post-Test) เพื่อประเมินความสามารถ ทักษะความคิดสร้างสรรค์และสอบถามความคิดเห็นของผู้เข้ารับการอบรมที่มีต่อการใช้หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปประเมินผลหลักสูตรฝึกอบรมในขั้นต่อไป

5. แจ้งครูผู้ใช้หลักสูตรให้ทราบว่าเมื่อเสร็จสิ้นการอบรมแล้วผู้เข้ารับการอบรมจะต้องนำผลการอบรมไปขยายผลจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับนักเรียนที่ตนเองปฏิบัติการสอนอยู่ โดยให้ครูนำแผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อด้าน การประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง จากนั้นทำการประเมินผลการปฏิบัติงานจากการจัดการเรียนการสอน จำนวน 4 แผนการจัดการเรียนรู้ (12 ชั่วโมง, สัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง)

6. ครูนำไปขยายผลจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับนักเรียนที่ตนเองปฏิบัติการสอนอยู่ โดยให้ครูนำแผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อด้าน การประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง ระหว่างวันที่ 2 – 31 มกราคม 2563 ณ โรงเรียนที่ตนเองปฏิบัติการสอนอยู่

7. มีการตั้งกลุ่มไลน์โดยมีผู้วิจัย คณะวิทยากร และครูผู้เข้ารับการอบรม โดยในแต่ละสัปดาห์ จะมีการเพิ่มวิดีโอเกี่ยวกับเทคนิคในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองลงในกลุ่ม สัปดาห์ละ 1 ครั้ง ทุกวันอาทิตย์ จำนวน 4 สัปดาห์ และมีการกำหนดให้ครูผู้เข้ารับการอบรมจัดส่งผลรายงานผลงานผ่านทางไลน์กลุ่มเพื่อให้ผู้วิจัยทราบผลการดำเนินงานสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ในวันเสาร์

8. ผู้วิจัยดำเนินการลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลในการจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียน เพื่อดำเนินการให้ข้อมูลเพิ่มเติมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง ตามแนวคิด เศรษฐกิจสร้างสรรค์

9. ดำเนินการจัดกิจกรรมแสดงผลงานหลังเสร็จสิ้นการดำเนินงาน

จากขั้นตอนที่ 3 การทดลองและจัดกิจกรรม ผู้วิจัยได้สรุปวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

ตารางที่ 13 สรุปวิธีการดำเนินการวิจัยขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (R₂ : Research) เพื่อทดลองและจัดกิจกรรม

วัตถุประสงค์	วิธีการ	เป้าหมาย	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล
1. เพื่อนำหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ไปทดลองใช้	- ทำการทดสอบก่อนเรียน (Pre-Test) - ทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้ 1) จัดการฝึกอบรม ตามหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน ให้ผู้เข้ารับการอบรมปฏิบัติตามในกิจกรรม ศึกษาจากเอกสารหนังสือ 2) ภาคปฏิบัติ ดังนี้ ชั้นที่ 1 ชั้นเตรียมการสอน ชั้นที่ 2 ชั้นตอนการดำเนินงาน ชั้นที่ 3 ชั้นอภิปรายและประเมินผล ชั้นที่ 4 ชั้นเรียนรู้เพิ่มเติม ชั้นที่ 5 ชั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสรุปการเรียนรู้ - ระหว่างดำเนินการจัดการฝึกอบรมวิทยากร ได้ทำการ	- ครู จำนวน 30 คน - นักเรียน จำนวน 90 คน	- หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน - เครื่องมือประกอบการใช้หลักสูตร 1) แผนการจัดกิจกรรมฝึกอบรม - เครื่องมือประเมินประผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรม 1) แบบทดสอบ	- วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) - ค่าเฉลี่ย (X) -ส่วนเลียงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ตารางที่ 13 สรุปวิธีการดำเนินการวิจัยขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (R₂ : Research) เพื่อทดลองและจัดกิจกรรม (ต่อ)

วัตถุประสงค์	วิธีการ	เป้าหมาย	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล
	<p>ทดสอบย่อยในแต่ละหน่วย โดย การสอบปฏิบัติ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ทำการทดสอบก่อนเรียน (Post-Test) - ให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ บูรณาการแนวคิดเศรษฐกิจ สร้างสรรค์ในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ด้านการประดิษฐ์ดอกไม้ ใบบตอง จากนั้นทำการประเมินผล การปฏิบัติงานจากการจัดการเรียน การสอน - ผู้วิจัยดำเนินการลงพื้นที่เพื่อเก็บ ข้อมูลในการจัดการเรียนรู้ให้กับ นักเรียน เพื่อดำเนินการให้ข้อมูล เพิ่มเติมในการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน การประดิษฐ์ดอกไม้ ใบบตอง ตามแนวคิดเศรษฐกิจ สร้างสรรค์ - ดำเนินการจัดกิจกรรมแสดงผล งานหลังเสร็จสิ้นการดำเนินงาน 		<p>ก่อนและหลังการใช้ หลักสูตร เรื่อง การ ประดิษฐ์ดอกไม้ ใบบตองเชิงเศรษฐกิจ สร้างสรรค์</p> <p>2) แบบประเมิน ความสามารถในการ ประดิษฐ์ดอกไม้ ใบบตอง เชิงเศรษฐกิจ สร้างสรรค์ของครู</p> <p>3)แบบสอบถามความ คิดเห็นต่อการใช้ หลักสูตรฝึกอบรม เพื่อส่งเสริม ความสามารถในการ ประดิษฐ์ดอกไม้ ใบบตอง เชิงเศรษฐกิจ สร้างสรรค์</p> <p>4) แบบประเมิน ความสามารถในการ ประดิษฐ์ดอกไม้ ใบบตอง เชิงเศรษฐกิจ สร้างสรรค์ของ นักเรียน</p>	

ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (D₂ : Development) :

ประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรม

วัตถุประสงค์

เพื่อประเมินผลของหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน

แหล่งข้อมูล

1. ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ที่ทำการสอนในสาระงานอาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 30 คน โดยจะทำการขออาสาสมัคร จำนวน 10 คน นำผลการอบรมไปใช้จัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนและทำการลงพื้นที่เพื่อติดตามผลการจัดการเรียนรู้ ณ โรงเรียน ที่ทำการสอน

2. นักเรียน ที่ครูอาสาสมัคร จำนวน 10 คน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ที่ทำการสอนในสาระงานอาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 จังหวัดสุพรรณบุรี นำผลการอบรมไปใช้จัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียน และทำการลงพื้นที่เพื่อติดตามผลการจัดการเรียนรู้ ณ โรงเรียนที่ทำการสอน จำนวน 90 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรม เรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง เชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์
2. แบบประเมินความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง เชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของครู
3. แบบสอบถามความคิดเห็นต่อการใช้หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน
4. แบบประเมินความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง เชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน (ครูเป็นผู้ออกแบบเอง)

วิธีดำเนินการ

1. จัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน โดยทำการทดสอบก่อนเรียน (Pre – Test) และเมื่อดำเนินการจัดการเรียนรู้เสร็จแล้วมีการทดสอบ (Post-test) โดยมีขั้นตอนการประเมิน ดังนี้

1.1 นำแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ที่สมบูรณ์แล้วไปทดสอบกับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 จังหวัด

สุพรรณบุรี ที่สอนรายวิชาการงานอาชีพ สารงานประดิษฐ์ ในโรงเรียนขยายโอกาส (โรงเรียนประถมศึกษาที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น) จำนวน 30 คน โดยจะต้องนำผลการอบรมไปใช้จัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนและทำการลงพื้นที่เพื่อติดตามผลการจัดการเรียนรู้ ณ โรงเรียนที่ทำการสอน และนักเรียนในโรงเรียนที่ครูที่เข้ารับการอบรม จำนวน 10 คน นำผลการอบรมไปจัดการเรียนรู้ จำนวน 90 คน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการทดลอง

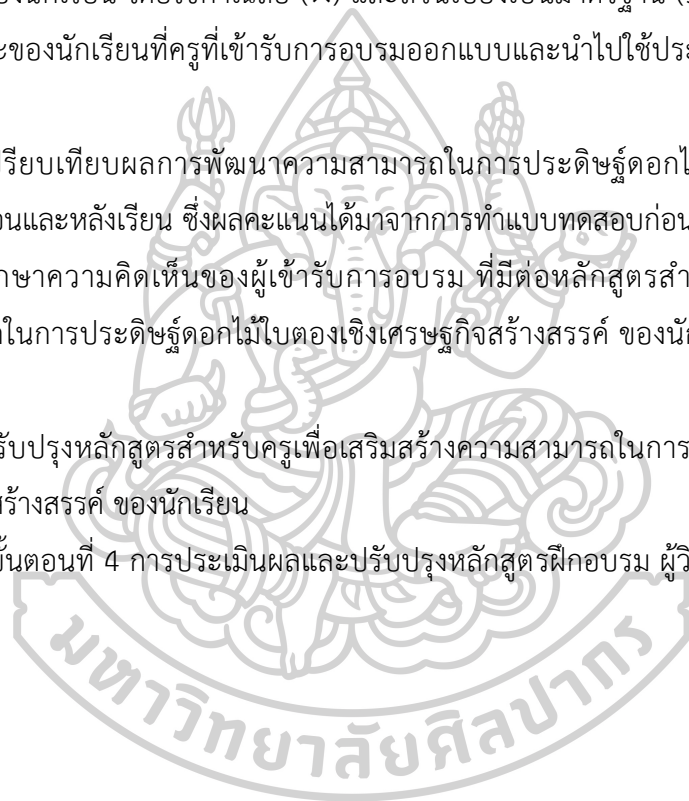
2. แบบประเมินความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ หลังการใช้หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทั้งของครูที่เข้ารับการอบรมและของนักเรียนที่ครูที่เข้ารับการอบรมออกแบบและนำไปใช้ประเมินความสามารถของนักเรียน

3. เปรียบเทียบผลการพัฒนาความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ก่อนและหลังเรียน ซึ่งผลคะแนนได้มาจากการทำแบบทดสอบก่อนและหลังเรียน

4. ศึกษาความคิดเห็นของผู้เข้ารับการอบรม ที่มีต่อหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน โดยใช้ข้อมูลเชิงคุณภาพ

5. ปรับปรุงหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน

จากขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรม ผู้วิจัยได้สรุปวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

ตารางที่ 14 สรุปการดำเนินการวิจัยขั้นตอนที่ 4 การออกแบบและพัฒนา (D₂ : Development) เพื่อประเมินประสิทธิผล

วัตถุประสงค์	วิธีการ	กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล
1. เพื่อประเมินผลของหลักสูตรสำหรับครู เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน	- ประเมินความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง เชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ หลังการใช้หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน	- ครู จำนวน 30 คน - นักเรียน จำนวน 90 คน	- แบบประเมินความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง เชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของครู - แบบประเมินทักษะในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง เชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน (ครูเป็นผู้ออกแบบเอง)	- ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) - ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ตารางที่ 14 สรุปการดำเนินการวิจัยขั้นตอนที่ 4 การออกแบบและพัฒนา (D₂ : Development) เพื่อประเมินประสิทธิผล (ต่อ)

วัตถุประสงค์	วิธีการ	กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล
2. เพื่อเปรียบเทียบผลการพัฒนาความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ก่อนและหลังเรียนซึ่งผลคะแนนได้มาจากการทำแบบทดสอบก่อนและหลังเรียน	- ทดสอบก่อนและหลังเรียน เรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์	- ครู จำนวน 30 คน	- แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน	- ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) - ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) - ความแตกต่างก่อนและหลังการใช้กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (t-test แบบ Dependent)
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้เข้ารับการอบรม ที่มีต่อหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน	- สอบถามความคิดเห็นหลังการใช้หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน	- ครู จำนวน 30 คน	- แบบสอบถามความคิดเห็นหลังการใช้หลักสูตรฝึกอบรม เพื่อส่งเสริมความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์	- วิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) - ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) - ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ตารางที่ 14 สรุปการดำเนินการวิจัยขั้นตอนที่ 4 การออกแบบและพัฒนา (D₂ : Development) เพื่อประเมินประสิทธิผล (ต่อ)

วัตถุประสงค์	วิธีการ	กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล
4. เพื่อปรับปรุงหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน	- นำผลการประเมินด้านต่างๆ มาปรับปรุงแก้ไข	- หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน	-	- วิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การพัฒนาหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน ประกอบด้วย ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย 4 ตอน คือ ตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน และความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ตอนที่ 2 ผลการพัฒนาและหาคุณภาพของหลักสูตรฝึกอบรม ตอนที่ 3 ผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรม และตอนที่ 4 ผลการประเมินและปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรม มีผลการวิเคราะห์ข้อมูลแต่ละขั้นตอนดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน และความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม

ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน และความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน มีรายละเอียด ดังนี้ 1) ผลการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรสำหรับครู เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน 2) ผลการศึกษาความต้องการและความคิดเห็นการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรสำหรับครู เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน จากผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและผู้อำนวยการกลุ่มศึกษานิเทศก์ ผู้อำนวยการโรงเรียนและรองผู้อำนวยการโรงเรียน ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 จำนวน 13 คน และ 3) ผลการศึกษาความต้องการและความคิดเห็นการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรสำหรับครู เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน จากผู้เชี่ยวชาญด้านงานประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง จำนวน 2 คน

1.1 ผลการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน

การศึกษาแนวคิดและทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และเอกสารเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรควรจัดกิจกรรมที่เป็นไปตามความสนใจของครูผู้เข้ารับการอบรม โดยจัดแผนการทำกิจกรรมบนฐานเศรษฐกิจ

สร้างสรรค์ โดยในหลักสูตรดังกล่าว ประกอบด้วย 1)หลักการและเหตุผล 2)เป้าหมาย 3)แนวทางการจัดหลักสูตร 4)รูปแบบการจัดกิจกรรม 5)คำอธิบายหลักสูตรสำหรับครูเพื่อส่งเสริมความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน 6)จุดประสงค์การเรียนรู้ 7)โครงสร้างหลักสูตรสำหรับครูเพื่อส่งเสริมความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน 8)สื่อการเรียนรู้ 9)การวัดและประเมินผล และ10)คำชี้แจง 11)แผนการจัดกิจกรรมฝึกอบรมหลักสูตรสำหรับครูเพื่อส่งเสริมความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน โดยมีขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรดังกล่าว แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (R_1 : Research) : ศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับความต้องการความคิดเห็น โดยศึกษาความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน และศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรจากผู้ที่เกี่ยวข้อง ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ เพื่อนำมาใช้ประกอบการพัฒนาหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (D_1 : Development) : พัฒนาและหาคุณภาพของหลักสูตรฝึกอบรม ออกแบบและพัฒนา (Design and Development : D&D) หลักสูตรกิจกรรมฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง เชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ รวมทั้งการออกแบบเครื่องมือในการประเมินผลของหลักสูตรฝึกอบรม จากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (R_2 : Research) : ใช้หลักสูตรหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน

ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (D_2 : Development) : ประเมินผลหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน

1.2 ผลการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับความต้องการและความคิดเห็นการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน

การเก็บรวบรวมข้อมูล การศึกษาความต้องการและความคิดเห็นการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรสำหรับครู เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน จากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ และศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศุพรรณบุรี เขต 2 จำนวน 13 คน

ด้วยการสนทนากลุ่ม โดยวิเคราะห์ข้อมูลจาก 1)สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ 2)ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญ และองค์ประกอบที่จำเป็นของการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม สำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน และ 3)ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม มีรายละเอียดดังนี้

1) สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม

ตารางที่ 15 แสดงจำนวนและร้อยละเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม

สภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
1) ชาย	4	30.76
2) หญิง	9	69.24
รวม	13	100.00
2. ตำแหน่ง		
1) ผู้อำนวยการ/รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	3	23.07
2) ศึกษานิเทศก์	4	30.79
3) ผู้อำนวยการโรงเรียน/รองผู้อำนวยการโรงเรียน	3	23.07
4) ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี		
รวม	13	100.00

จากตารางที่ 15 พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 69.24 เพศชาย จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 30.76 ส่วนใหญ่เป็นผู้บริหารโรงเรียน และรองผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 30.79 ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ ผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และศึกษานิเทศก์ กลุ่มละ 3 คน คิดเป็นร้อยละ 23.07 โดยมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญ และองค์ประกอบที่จำเป็นของการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน ของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ และศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2

2) ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญ และความจำเป็นของการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน

1. ผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นที่สอดคล้องเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ โดยใช้งานศิลปะอันเป็นเอกลักษณ์ของชาติ มาสืบทอดและต่อยอดโดยใช้แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์เป็นฐานในการดำเนินกิจกรรม ดังคำกล่าวของผู้ให้สัมภาษณ์ท่านหนึ่งที่ได้กล่าวว่า

“...งานประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง เป็นศิลปะอันล้ำค่าของประเทศไทยที่สืบทอดมาตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัยเป็นราชธานี งานประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองของชนชาติไทยเป็นเอกลักษณ์ที่ไม่เหมือนชนชาติใด กล่าวคือ มีกรรมวิธีที่ละเอียด พิถีพิถัน และมีวัตถุประสงค์ในการประดิษฐ์อย่างชัดเจน และหากได้มีการต่อยอดโดยใช้ความคิดสร้างสรรค์ และหลักเศรษฐกิจสร้างสรรค์แล้ว ยิ่งทำให้เกิดการสืบทอดและต่อยอดกิจกรรมไปได้อย่างแน่นอน...”

(ศึกษานิเทศก์สำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2)

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหา กิจกรรม และสื่อการเรียนรู้ ของการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ทุกคนกล่าวในทำนองเดียวกัน ว่าควรจัดกิจกรรมที่เป็นไปตามความสนใจของครูผู้เข้ารับการอบรม เพื่อพัฒนาให้เต็มตามศักยภาพ มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และเห็นคุณค่าในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง เชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ รวมทั้งเป็นผู้มีระเบียบวินัย ศีลธรรม จริยธรรม สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยเน้นให้ครูผู้เข้ารับการอบรมตามหลักสูตรเกิดทักษะพื้นฐานที่จำเป็น ซึ่งส่งเสริมให้บุคคลมีความรู้ ความเข้าใจ และความถนัดที่สอดคล้องกับงาน และคุณลักษณะในการประกอบอาชีพ ซึ่งเป็นนิสัยรักการทำงาน ซึ่งถือเป็นส่วนสำคัญที่สุด ควบคู่ไปกับความรู้ทางวิชาการ เกี่ยวกับการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง และแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ดังคำกล่าวของผู้ให้สัมภาษณ์ท่านหนึ่งที่ได้กล่าวว่า

“...การลงมือปฏิบัติจะช่วยให้ผู้เข้ารับการอบรม หรือผู้ใช้หลักสูตรมีความรู้ ความเข้าใจ ในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองได้เป็นอย่างดี...”

(ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2)

3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล ของการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน พบว่าผู้ให้สัมภาษณ์ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลเกี่ยวกับการประเมินตามสภาพจริงโดยเน้นการประเมินที่ไม่ได้เน้นเพียงความรู้จากการทดสอบด้วยข้อสอบเท่านั้น แต่ยังเน้นในด้านทักษะและคุณลักษณะ ผ่านกระบวนการสังเกตพฤติกรรม การสัมภาษณ์ หรือประเมินจากชิ้นงานของผู้เข้ารับการอบรมจากการลงมือปฏิบัติ ดังคำกล่าวของผู้ให้สัมภาษณ์ท่านหนึ่งที่ได้กล่าวว่า

“...การวัดและประเมินผลเพียงกระดาษใบเดียวนั้น ถือเป็นการทดสอบ ที่ไม่สามารถวัดความสามารถที่แท้จริง ต้องอาศัยการสังเกตพฤติกรรม การสัมภาษณ์เพิ่มเติม จึงจะสามารถบ่งบอกความสามารถที่แท้จริงได้”

(ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2)

1.3 ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับความต้องการและความคิดเห็นการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน

การเก็บรวบรวมข้อมูล การศึกษาความต้องการและความคิดเห็นการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรสำหรับครู เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน จากผู้เชี่ยวชาญด้านงานประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง จำนวน 2 คน ด้วยแบบสัมภาษณ์ 1)สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ 2)ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญและองค์ประกอบที่จำเป็นของการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน และ 3)ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม มีรายละเอียดดังนี้

- 1) สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตารางที่ 16 แสดงจำนวนและร้อยละเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

สภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้เชี่ยวชาญ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
1) ชาย	0	0
2) หญิง	2	100.00
รวม	2	100.00

จากตารางที่ 17 พบว่า ผู้เชี่ยวชาญด้านการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองทั้งหมด เป็นเพศหญิง จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 100 โดยมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญ และองค์ประกอบที่จำเป็นของการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน ของผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร/ด้านงานประดิษฐ์

2) ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญ และความจำเป็นของการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญ และความจำเป็นของการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน พบว่าผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นที่สอดคล้องเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับครู เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ โดยใช้งานศิลปะอันเป็นเอกลักษณ์ของชาติ มาสืบทอดและต่อยอดโดยใช้แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์เป็นฐานในการดำเนินกิจกรรม ดังคำกล่าวของผู้ให้สัมภาษณ์ท่านหนึ่งที่ได้กล่าวว่า

“...งานประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง เป็นศิลปะอันล้ำค่าของประเทศไทยที่สืบทอดมาตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัยเป็นราชธานี งานประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองของชนชาติไทยเป็นเอกลักษณ์ที่ไม่เหมือนชนชาติใด และหากได้มีการใช้ความคิดสร้างสรรค์ และหลักเศรษฐกิจสร้างสรรค์มาต่อยอดกิจกรรมแล้วจะก่อให้เกิดการสืบทอดได้อย่างแน่นอน...”

(ผู้เชี่ยวชาญด้านการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง)

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล ของการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน พบว่าผู้ให้สัมภาษณ์ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลเกี่ยวกับการประเมินตามสภาพจริง โดยเน้นการประเมินที่ไม่ได้เน้นเพียงความรู้จากการทดสอบด้วยข้อสอบเท่านั้น แต่ยังเน้นในด้านทักษะ และคุณลักษณะ ผ่านกระบวนการสังเกตพฤติกรรม การสัมภาษณ์หรือประเมินจากชิ้นงานของผู้เข้ารับการอบรมจากการลงมือปฏิบัติ ดังคำกล่าวของผู้ให้สัมภาษณ์ท่านหนึ่งที่ได้กล่าวว่า

“...ควรมีการวัดและประเมินผลการจัดการอบรมด้วยการวัดผลงานจากการลงมือปฏิบัติจริงจากผลงานที่ผู้เข้ารับการอบรมได้ประดิษฐ์ขึ้นจริง โดยต้องทำเกณฑ์การให้คะแนนให้มีความละเอียดเพื่อที่จะได้มีแนวทางที่ชัดเจนในการวัดและประเมินผล”

(ผู้เชี่ยวชาญด้านการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง)

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนาและหาคุณภาพของหลักสูตร

ผลการพัฒนาหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ข้อมูลชั้นที่ 1 ได้แก่ 1) ผลการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรสำหรับครู เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน 2) ผลการศึกษาความต้องการและความคิดเห็นการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรสำหรับครู เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน และ 3) ผลการศึกษาความต้องการและ

ความคิดเห็นการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรสำหรับครู เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน โดยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ 1) ผลการพัฒนาหลักสูตรสำหรับครู (ฉบับร่าง) 2) ผลการประเมินหลักสูตรสำหรับครู (ฉบับร่าง) และ 3) การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรสำหรับครู โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. ผลการพัฒนาหลักสูตรสำหรับครู (ฉบับร่าง)

ผู้วิจัยได้นำผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลจากขั้นตอนการศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนาหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน และได้ปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รวมทั้งคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรฝึกอบรม ด้านการงานอาชีพ และด้านการวัดและประเมินผล เพื่อตรวจสอบคุณภาพความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ประกอบด้วย 1) หลักการและเหตุผล 2) เป้าหมาย 3) แนวทางการจัดหลักสูตร 4) รูปแบบการจัดกิจกรรม 5) คำอธิบายหลักสูตรสำหรับครูเพื่อส่งเสริมความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน 6) จุดประสงค์การเรียนรู้ 7) โครงสร้างหลักสูตรสำหรับครูเพื่อส่งเสริมความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน 8) สื่อการเรียนรู้ 9) การวัดและประเมินผล และ 10) คำชี้แจง 11) แผนการจัดกิจกรรมฝึกอบรมหลักสูตรสำหรับครูเพื่อส่งเสริมความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน จำนวน 4 แผน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. หลักการและเหตุผล

หลักสูตรสำหรับครูเพื่อส่งเสริมความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน มีหลักการสำคัญ ดังนี้

1. มีเป้าหมายของการจัดกิจกรรมที่ชัดเจน เป็นรูปธรรมและครอบคลุมผู้เข้ารับการอบรมทุกคน
2. เป็นกิจกรรมที่ผู้เข้ารับการอบรม ได้พัฒนาตนเองอย่างรอบด้านเต็มตามศักยภาพตามความสนใจ ความถนัด ความต้องการ เหมาะสมกับวัยและวุฒิภาวะของผู้เข้ารับการอบรม
3. เป็นกิจกรรมที่ปลูกฝังและส่งเสริมให้ผู้เข้ารับการอบรม มีจิตสาธารณะต่อสังคมในรูปแบบต่างๆ ซึ่งมีความสอดคล้องกับวิถีชีวิต ประเพณีและวัฒนธรรม
4. เป็นกิจกรรมที่ยึดหลักการมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้ครู ชุมชนและหน่วยงานอื่นๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม

2. เป้าหมาย

หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน เป็นหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้น จำนวน 12 ชั่วโมง มีจุดประสงค์เพื่อพัฒนาความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของครู ก่อนขยายผลการจัดกิจกรรมไปสู่นักเรียน โดยส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของนักเรียนด้านการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง ให้เต็มตามศักยภาพ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาความเป็นมนุษย์ทั้งด้านร่างกาย ด้านสติปัญญา ด้านอารมณ์และสังคม ภายใต้การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม อีกทั้งยังช่วยเสริมสร้างทักษะความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพได้ในอนาคต ทั้งนี้ยังสร้างให้นักเรียนมีความตระหนักถึงการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทยและมีส่วนร่วมในการสืบสานและพัฒนาให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

3. แนวทางการจัดหลักสูตร

หลักสูตรดังกล่าวเป็นหลักสูตรที่จัดเพื่อครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ได้เข้าร่วมกิจกรรมฝึกอบรม ในเรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ แล้วนำผลการอบรมที่ได้รับไปขยายผลสู่นักเรียนที่รับผิดชอบ โดยมีแนวการจัดกิจกรรมซึ่งสอดคล้องกับหลักการของหลักสูตร ดังนี้

1. ให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ปฏิบัติตามกิจกรรมตามความสนใจ
2. ให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ปฏิบัติตามกิจกรรมผ่านประสบการณ์ที่หลากหลาย ฝึกการทำงานที่สอดคล้องกับชีวิตจริง ตลอดจนสะท้อนความรู้ ทักษะและประสบการณ์ของผู้เข้ารับการอบรม
3. จัดกิจกรรมแบบรายบุคคล กิจกรรมกลุ่ม โดยให้ผู้เข้ารับการอบรมเป็นผู้ดำเนินการ โดยการศึกษาและใช้ข้อมูลประกอบการวางแผนอย่างเป็นระบบ เน้นการคิดวิเคราะห์และการใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการดำเนินกิจกรรม
4. ใช้กระบวนการมีส่วนร่วมและการเรียนรู้แบบร่วมมือมากกว่าเน้นการแข่งขันบนพื้นฐานการปฏิบัติตามวิถีประชาธิปไตย

5. ใช้วิธีการสอนแบบบรรยาย สาธิตและเน้นการฝึกปฏิบัติของผู้เข้ารับการอบรม

4. รูปแบบการจัดกิจกรรม

การจัดหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน ใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแบบสาธิตและเน้นการปฏิบัติ ซึ่งมีองค์ประกอบการสอน 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. **ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน** วิทยากร/ผู้นำ กระตุ้นให้ผู้เรียนได้ทบทวนประสบการณ์เดิมของผู้เข้ารับการอบรม โดยการใช้คำถาม นอกจากนี้ วิทยากร/ผู้นำ ต้องแจ้งวัตถุประสงค์การเรียนรู้และร่วมกันกำหนดขอบข่ายหรือประเด็นความรู้ใหม่

2. **ขั้นศึกษา/วิเคราะห์** เป็นขั้นตอนการแบ่งกลุ่มผู้เข้ารับการอบรม เพื่อทำกิจกรรมร่วมกันในแสวงหาความรู้ แสดงความคิดเห็นร่วมกัน วิเคราะห์และหาข้อสรุปในประเด็นที่ตั้งไว้ วิทยากร/ผู้นำ ออกแบบกลุ่มให้ผู้เข้ารับการอบรมได้เรียนรู้ตามความเหมาะสม รวมทั้งการสร้างประสบการณ์ใหม่แก่ผู้เข้ารับการอบรม โดยใช้สื่อการเรียนรู้

3. **ขั้นปฏิบัติ/ฝึกหัด/ทดลอง** เป็นขั้นที่ผู้เข้ารับการอบรม ได้ฝึกปฏิบัติตามขั้นตอน โดยวิทยากร/ผู้นำมีหน้าที่ดูแลให้ผู้เข้ารับการอบรม ได้ฝึกปฏิบัติทักษะตามขั้นตอนที่ถูกต้อง เหมาะสม

4. **ขั้นสรุป/เสนอผลการเรียนรู้** เป็นขั้นที่ผู้เข้ารับการอบรม แต่ละกลุ่มได้ประมวลข้อมูลจากประสบการณ์ทั้งหมดมาวิเคราะห์ แสดงความคิดเห็น สะท้อนการเรียนรู้ (Reflection) ต่อประสบการณ์ใหม่ที่ได้รับ

5. **ขั้นปรับปรุงการเรียนรู้/นำไปใช้** เป็นขั้นที่ผู้เข้ารับการอบรมแต่ละกลุ่มปรับปรุงผลงานของตนเองโดยใช้แนวคิดจากข้อมูลของแต่ละกลุ่มนำเสนอ อาจนำความรู้ที่ได้รับจากกลุ่มอื่นมาพัฒนาให้ดีขึ้นหรือเกิดความคิดใหม่ สร้างสรรค์งานที่ต่างจากเดิม หรืออาจได้แนวคิดจากข้อเสนอแนะของวิทยากร/ผู้นำ มาประยุกต์สร้างผลงานใหม่ๆ ที่สามารถนำมาใช้ในสภาพการณ์จริงได้

รูปแบบการจัดกิจกรรมภาคทฤษฎี : วิทยากร/ผู้นำ จะทำหน้าที่บรรยายเนื้อหา ประกอบสื่อการสอน ร่วมกับการทำกิจกรรมซักถาม สนทนา ตอบโต้กันระหว่างวิทยากร/ผู้นำ กับผู้เข้ารับการอบรม เพื่อให้เกิดการอภิปรายขยายความเข้าใจ

รูปแบบการจัดกิจกรรมภาคปฏิบัติ : วิทยากร/ผู้นำ จะทำหน้าที่เป็นผู้แนะนำ สาธิตและเน้นที่การปฏิบัติในแต่ละขั้นตอนให้ผู้เข้ารับการอบรมเข้าใจ พร้อมทั้งแนะนำให้ผู้เข้ารับการอบรม ปฏิบัติ ตามการสาธิตจนเกิดเป็นแนวทางปฏิบัติและมีการปรับปรุงพัฒนาผลการปฏิบัติให้มีประสิทธิภาพ และความถูกต้องตามขั้นตอนสุดท้าย ซึ่งผู้เข้ารับการอบรมร่วมแสดงผลงาน เพื่อประเมินความสามารถภาคปฏิบัติต่อไป

5. คำอธิบายหลักสูตรสำหรับครูเพื่อส่งเสริมความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน

ศึกษา สํารวจ วิเคราะห์ เกี่ยวกับความสำคัญของการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง และแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ เทคนิควิธีการ รูปแบบ และกระบวนการในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง ตลอดจนการผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ การเพิ่มมูลค่าของสินค้า การออกแบบผลิตภัณฑ์สินค้า การวางแผนกลยุทธ์การตลาด การทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย คำนวณต้นทุน กำไร ภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์

โดยการกำหนดหัวข้อเรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองในรูปแบบที่แตกต่างจากปัจจุบัน ตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ การวางแผน ลงมือปฏิบัติ การนำเสนอและอภิปราย การวัด

และประเมินผล และปรับปรุงแก้ไขผลงาน โดยใช้ทักษะในการด้านการสื่อสารและมนุษยสัมพันธ์ ทักษะกระบวนการทำงาน ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา ทักษะแสวงหาความรู้ และทักษะการจัดการ ก่อให้เกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมเห็นคุณค่าและความสำคัญของการประกอบอาชีพ มีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะในการประกอบอาชีพ ความซื่อสัตย์ ความขยันและความอดทน ความรับผิดชอบ ความเสียสละ ความประหยัดในการทำงาน และทัศนคติที่ดีต่ออาชีพที่ทำ อันนำไปสู่การขยายผลการอบรมสู่นักเรียนที่รับผิดชอบได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม นักเรียนสามารถต่อยอดจากกิจกรรมที่ผู้เข้ารับการอบรมดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6. จุดประสงค์การเรียนรู้

หลักสูตรสำหรับครูเพื่อส่งเสริมความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ

1. ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain)

1.1 ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของงานประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองของไทย

1.2 ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ ความเข้าใจในแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์

2. ด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain)

2.1 ผู้เข้ารับการอบรมสามารถประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองแบบดั้งเดิมได้

2.2 ผู้เข้ารับการอบรมสามารถสร้างสรรค์และประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ได้

2.3 ผู้เข้ารับการอบรมสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

3. ด้านจิตพิสัย (Affective Domain)

3.1 ผู้เข้ารับการอบรมมีความพึงพอใจกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง ตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์

7. โครงสร้างหลักสูตรสำหรับครูเพื่อส่งเสริมความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน

ตารางที่ 17 ตารางแสดงโครงสร้างหลักสูตรสำหรับครูเพื่อส่งเสริมความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	แผนการฝึกอบรมเพื่อสร้างเสริมทักษะความคิดสร้างสรรค์				รวม
	ในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง				
แผนการจัดกิจกรรมฝึกอบรม	แผนที่ 1	แผนที่ 2	แผนที่ 3	แผนที่ 4	
	เรียนรู้อดีตสู่ปัจจุบันผ่านเศรษฐกิจสร้างสรรค์	คิดค้นแปลงผลงานใหม่	แลกเปลี่ยนเรียนรู้ นำเสนอความคิด	จัดจำหน่ายได้ราคา	
จำนวนชั่วโมงที่ใช้จัดกิจกรรม	3	3	3	3	12
จุดประสงค์การเรียนรู้					
1. ด้านพุทธิพิสัย (K)					
1.1 ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของงานประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองของไทย	✓				
1.2 ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ ความเข้าใจในแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์	✓	✓			
2. ด้านทักษะพิสัย (P)					
2.1 ผู้เข้ารับการอบรมสามารถประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองแบบดั้งเดิมได้		✓	✓		
2.2 ผู้เข้ารับการอบรมสามารถสร้างสรรค์และประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ได้		✓	✓		
2.3 ผู้เข้ารับการอบรมสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้		✓	✓	✓	
3. ด้านจิตพิสัย (I)					
3.1 ผู้เข้ารับการอบรมมีความพึงพอใจกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง ตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน	✓	✓	✓	✓	

8. สื่อการเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้

1. สื่อการเรียนรู้

- 1.1 งานประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง 1) พวงมาลัยข้อมือ ๒) พานพุ่มสักการะ และ 3) พานกระหนงดอกไม้รูปเทียนแพ
- 1.2 วีดิทัศน์เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของงานประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง
- 1.3 คอมพิวเตอร์
- 1.4 อินเทอร์เน็ต

1.5 ใบงานที่ 1 เรื่อง การออกแบบงานประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง ตามแนวคิด เศรษฐกิจสร้างสรรค์

1.6 วัสดุ – อุปกรณ์ในการดำเนินการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง

1.7 ผลงานการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง

2. วิทยากร

2.1 วิทยากรผู้มีความรู้ ความสามารถด้านการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง

2.2 วิทยากรผู้มีความรู้ความสามารถในด้านแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์

9. การวัดและประเมินผล

การวัดและประเมินผลระหว่างการอบรม และหลังการอบรม ตามจุดประสงค์ การเรียนรู้โดยการวัดมีความครอบคลุมทั้งด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย ดังรายละเอียด ต่อไปนี้

1. ด้านพุทธิพิสัย

1.1 ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของงานประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองของไทย

1.2 ความรู้ ความเข้าใจในแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์

2. ด้านทักษะพิสัย

2.1 ทักษะการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองแบบดั้งเดิม และแบบสร้างสรรค์ ตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์

2.2 ความสามารถในการประยุกต์ความรู้ที่ได้รับสู่การปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม

3. ด้านจิตพิสัย

- ความพึงพอใจกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง ตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน

การตัดสินผลการประเมิน

1. ผ่าน หมายถึง ผู้เข้ารับการอบรมเข้าร่วมกิจกรรมครบ 100%
ปฏิบัติกิจกรรม และมีผลงาน/ชิ้นงานตามจุดประสงค์การเรียนรู้
ที่กำหนด
2. ไม่ผ่าน หมายถึง ผู้เข้ารับการอบรมเข้าร่วมกิจกรรมไม่ครบ 100%
ไม่ผ่านปฏิบัติกิจกรรมและไม่มีผลงาน/ชิ้นงานตามจุดประสงค์
การเรียนรู้ที่กำหนด

10. คำชี้แจง

หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน เป็นหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้น จำนวน 12 ชั่วโมง มีจุดประสงค์เพื่อพัฒนาความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของครู ก่อนขยายผลการจัดกิจกรรมไปสู่นักเรียน โดยส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของนักเรียนด้านการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง ให้เต็มตามศักยภาพโดยมุ่งเน้นการพัฒนาความเป็นมนุษย์ทั้งด้านร่างกาย ด้านสติปัญญา ด้านอารมณ์และสังคม ภายใต้การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม อีกทั้งยังช่วยเสริมสร้างทักษะความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ซึ่งจะช่วยให้ นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพได้ในอนาคต ทั้งนี้ยังสร้างให้นักเรียน มีความตระหนักถึงการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทยและมีส่วนร่วมในการสืบสานและพัฒนาให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

11. แผนการจัดกิจกรรม

หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน แบ่งออกเป็น 4 แผนการจัดกิจกรรม ดังนี้

- 1) แผนการจัดกิจกรรมฝึกอบรมที่ 1 (ชั่วโมงที่ 1 – 3) “เรียนรู้อดีตสู่ปัจจุบันผ่านแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์” ผู้เข้ารับการอบรม เรียนรู้ประวัติและรูปแบบและวิธีการเทคนิคในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองของไทย ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ผ่านแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์และการประยุกต์ใช้แนวคิด มาสู่งานประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง
- 2) แผนการจัดกิจกรรมฝึกอบรมที่ 2 (ชั่วโมงที่ 4 – 6) “คิดดัดแปลงผลงานใหม่” ผู้เข้ารับการอบรมคิดและลงมือประดิษฐ์งานใหม่ โดยใช้แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์และการประยุกต์ใช้แนวคิด มาสู่งานประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง

3) แผนการจัดกิจกรรมฝึกอบรมที่ 3 (ชั่วโมงที่ 7 – 9) “แลกเปลี่ยนเรียนรู้ นำเสนอความคิด” ผู้เข้ารับการฝึกอบรมประดิษฐ์ชิ้นงานเดิมจนแล้วเสร็จ จากนั้นนำเสนอชิ้นงานเพื่อแลกเปลี่ยน เรียนรู้แนวคิดใหม่ๆ ในการสร้างสรรค์ชิ้นงาน

4) แผนการจัดกิจกรรมฝึกอบรมที่ 4 (ชั่วโมงที่ 10 – 12) “จัดจำหน่าย ใต้ราคา” ผู้เข้ารับการอบรมเรียนรู้ช่องทางในการจัดจำหน่าย การพัฒนารูปแบบผลงานและบรรจุภัณฑ์ บนฐานชุมชนเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์

ซึ่งกิจกรรมตามหลักสูตรดังกล่าว เป็นกิจกรรมที่กำหนดเนื้อหา กิจกรรม กระบวนการการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้หลักสูตร เพื่อช่วยให้ผู้เข้าร่วม กิจกรรมเกิดความกระตือรือร้นความกล้าแสดงออก ความคิดสร้างสรรค์ เพิ่มทักษะการปฏิบัติงาน ของผู้ใช้หลักสูตรให้เกิดความชำนาญยิ่งขึ้น

ตอนที่ 3 ผลการใช้หลักสูตร

ภายหลังการปรับปรุงหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ ใต้อบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน ผู้วิจัยได้นำหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้าง ความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใต้อบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง คือ 1)ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ที่ทำการสอนในสาระงานอาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 30 คน โดยจะทำการขออาสาสมัคร จำนวน 10 คน นำผลการอบรมไปใช้ จัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนและทำการลงพื้นที่เพื่อติดตามผลการจัดการเรียนรู้ ณ โรงเรียนที่ทำการ สอน 2)นักเรียน ที่ครูอาสาสมัคร จำนวน 10 คน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ที่ทำการสอนในสาระงานอาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 จังหวัดสุพรรณบุรี นำผลการอบรมไปใช้จัดการเรียนรู้ ให้กับนักเรียนและทำการลงพื้นที่เพื่อติดตามผลการจัดการเรียนรู้ ณ โรงเรียนที่ทำการสอน จำนวน 90 คน มีรายละเอียด ดังนี้

ก่อนการจัดการใช้หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ ดอกไม้ใต้อบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน

ก่อนการทดลอง ผู้วิจัยได้ชี้แจงทำความเข้าใจความมุ่งหมายของหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้าง ความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใต้อบตอง เชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน โดยการชี้แจง การดำเนินการศึกษาการใช้การอบรม ที่ผู้เข้าอบรมจะต้องแบ่งกลุ่ม เพื่อแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ

ร่วมมือกันในการสร้างสรรค์ผลงานงานประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ผ่านขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแบบสาธิตและเน้นการปฏิบัติ ซึ่งมีองค์ประกอบการสอน 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน วิทยากร/ผู้นำ กระตุ้นให้ผู้เรียนได้ทบทวนประสบการณ์เดิมของผู้เข้ารับการอบรม โดยการใช้คำถาม นอกจากนี้ วิทยากร/ผู้นำ ต้องแจ้งวัตถุประสงค์การเรียนรู้ และร่วมกันกำหนดขอบข่ายหรือประเด็นความรู้ใหม่

2. ขั้นศึกษา/วิเคราะห์ เป็นขั้นตอนการแบ่งกลุ่มผู้เข้ารับการอบรม เพื่อทำกิจกรรมร่วมกันในแสวงหาความรู้ แสดงความคิดเห็นร่วมกัน วิเคราะห์และหาข้อสรุปในประเด็นที่ตั้งไว้ วิทยากร/ผู้นำ ออกแบบกลุ่มให้ผู้เข้ารับการอบรมได้เรียนรู้ตามความเหมาะสม รวมทั้งการสร้างประสบการณ์ใหม่แก่ผู้เข้ารับการอบรม โดยใช้สื่อการเรียนรู้

3. ขั้นปฏิบัติ/ฝึกหัด/ทดลอง เป็นขั้นที่ผู้เข้ารับการอบรม ได้ฝึกปฏิบัติตามขั้นตอน โดยวิทยากร/ผู้นำมีหน้าที่ดูแลให้ผู้เข้ารับการอบรม ได้ฝึกปฏิบัติทักษะตามขั้นตอนที่ถูกต้อง เหมาะสม

4. ขั้นสรุป/เสนอผลการเรียนรู้ เป็นขั้นที่ผู้เข้ารับการอบรม แต่ละกลุ่มได้ประมวลข้อมูลจากประสบการณ์ทั้งหมดมาวิเคราะห์ แสดงความคิดเห็น สะท้อนการเรียนรู้ (Reflection) ต่อประสบการณ์ใหม่ที่ได้รับ

5. ขั้นปรับปรุงการเรียนรู้/นำไปใช้ เป็นขั้นที่ผู้เข้ารับการอบรมแต่ละกลุ่มปรับปรุงผลงานของตนเองโดยใช้แนวคิดจากข้อมูลที่แต่ละกลุ่มนำเสนอ อาจนำความรู้ที่ได้รับจากกลุ่มอื่นมาพัฒนาให้ดีขึ้นหรือเกิดความคิดใหม่ สร้างสรรค์งานที่ต่างจากเดิม หรืออาจได้แนวคิดจากข้อเสนอแนะของวิทยากร/ผู้นำ มาประยุกต์สร้างผลงานใหม่ๆ ที่สามารถนำมาใช้ในสภาพการณ์จริงได้ โดยมีกำหนดการ ดังนี้

ตารางที่ 18 กำหนดการการอบรมอาชีพตามหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์

กำหนดการการอบรมอาชีพตามหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์	
วันที่ 23 - 24 พฤศจิกายน พ.ศ.2562ณ ห้องประชุมโรงเรียนวัดทุ่งคอก(สุวรรณสาธุกิจ)	
วัน เวลา	กิจกรรม
วันที่ 23 พฤศจิกายน 2562	
เวลา 08.30 - 09.00 น.	ลงทะเบียนเข้าร่วมการอบรม
เวลา 09.00 - 09.00 น.	พิธีเปิดการอบรมโดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนสิทธิ์ สิทธิสุนเนิน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
เวลา 09.00 - 09.30 น.	ทำแบบทดสอบก่อนการอบรม
เวลา 09.30 - 10.30 น.	การบรรยายเรื่อง "วัฒนธรรมการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองในสังคมไทยจากอดีตถึงปัจจุบันสู่การสร้างสรรค์ผลงานผ่านเศรษฐกิจสร้างสรรค์" โดยนายชาญณรงค์ ศรีจันทร์ นักศึกษาปริญญาโท สาขาหลักสูตรและการนิเทศ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
เวลา 10.30 - 10.45 น.	พักรับประทานอาหารว่าง
เวลา 10.45 - 12.00 น.	แบ่งกลุ่มวางแผน ออกแบบการประดิษฐ์ผลงานพานพุ่มจากดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์
เวลา 12.00 - 13.00 น.	รับประทานอาหารกลางวัน
เวลา 13.00 - 16.30 น.	แบ่งกลุ่มประดิษฐ์ผลงานพานพุ่มจากดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ โดย นางสาวศิริศรี รวยเลิศ อาจารย์วิทยาลัยในวังหญิง
เสร็จสิ้นกิจกรรมวันแรก เวลา 16.30 น.	

ตารางที่ 18 กำหนดการการอบรมอาชีพตามหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (ต่อ)

วัน เวลา	กิจกรรม
เสร็จสิ้นกิจกรรมวันแรก เวลา 16.30 น.	
วันที่ 24 พฤศจิกายน 2562	
เวลา 08.30 - 12.00 น.	แบ่งกลุ่มประดิษฐ์ผลงานพานพุ่มจากดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ โดย นางสาวศิริศรี รวยเลิศ อาจารย์วิทยาลัยในวังหญิง (ต่อจากวันที่ 23 พ.ย. 2562)
เวลา 12.00 น. - 13.00 น.	รับประทานอาหารกลางวัน
เวลา 13.00 - 15.30 น.	นำเสนอผลงานการประดิษฐ์พานพุ่มจากดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ พร้อมทั้งช่องทางและกลยุทธ์ในการจัดจำหน่ายผ่านระบบเศรษฐกิจสร้างสรรค์ โดยนายชาญณรงค์ ศรีจันทร์ นักศึกษาปริญญาโท สาขาหลักสูตรและการนิเทศ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร และนางสาวศิริศรี รวยเลิศ อาจารย์วิทยาลัยในวังหญิง
วันที่ 24 พฤศจิกายน 2562	
เวลา 15.30 - 16.00 น.	ทำแบบทดสอบหลังการอบรม
เวลา 16.00 - 16.30 น.	มอบเกียรติบัตรและพิธีปิดการอบรม โดยผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนสิทธิ์ สิทธิสุนเนิน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
เวลา 16.30 - 17.30 น.	ประชุมครูที่เป็นอาสาสมัครนำหลักสูตรไปใช้ในโรงเรียน จำนวน 10 คน

การจัดกิจกรรมการอบรมหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน

ผู้วิจัยจัดกิจกรรมการอบรมหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 โดยมีรายละเอียดตามขั้นตอน 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน วิทยากร/ผู้นำ กระตุ้นให้ผู้เรียนได้ทบทวนประสบการณ์เดิมของผู้เข้ารับการอบรม โดยการใช้คำถาม นอกจากนี้ วิทยากร/ผู้นำ ต้องแจ้งวัตถุประสงค์การเรียนรู้

และร่วมกันกำหนดขอบข่ายหรือประเด็นความรู้ใหม่ บรรยายเนื้อหาประกอบสื่อการสอน ร่วมกับการทำกิจกรรมซักถาม สนทนา ตอบโต้กันระหว่างวิทยากร/ผู้นำ กับผู้เข้ารับการอบรม เพื่อให้เกิดการอภิปรายขยายความเข้าใจ โดยสรุปบทบาทการดำเนินกิจกรรมได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 19 สรุปบทบาทการดำเนินการจัดกิจกรรมการอบรมหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน ชั้นที่ 1

บทบาทวิทยากร	บทบาทครู
<p>กระตุ้นให้ผู้เรียนได้ทบทวนประสบการณ์เดิมของผู้เข้ารับการอบรม โดยการใช้คำถาม นอกจากนี้ โดยแจ้งวัตถุประสงค์การเรียนรู้ และร่วมกันกำหนดขอบข่ายหรือประเด็นความรู้ใหม่ บรรยายเนื้อหาประกอบสื่อการสอน ร่วมกับการทำกิจกรรมซักถาม สนทนา ตอบโต้กันระหว่างวิทยากร/ผู้นำ กับผู้เข้ารับการอบรม เพื่อให้เกิดการอภิปรายขยายความเข้าใจ</p>	<p>ทำกิจกรรมซักถาม สนทนา ตอบโต้กันกับวิทยากร เพื่อให้เกิดการอภิปรายขยายความเข้าใจ</p>

ภาพที่ 1 การจัดกิจกรรม ภาคทฤษฎี ณ หอประชุมโรงเรียนวัดทุ่งคอก(สุวรรณสาธุกิจ) อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี ในวันที่ 23 – 24 พฤศจิกายน 2562

2. ขั้นศึกษา/วิเคราะห์ เป็นขั้นตอนการแบ่งกลุ่มผู้เข้ารับการอบรม เพื่อทำกิจกรรมร่วมกัน ในแสวงหาความรู้ แสดงความคิดเห็นร่วมกัน วิเคราะห์และหาข้อสรุปในประเด็นที่ตั้งไว้ วิทยากร/ผู้นำ ออกแบบกลุ่มให้ผู้เข้ารับการอบรมได้เรียนรู้ตามความเหมาะสม รวมทั้งการสร้าง ประสบการณ์ใหม่ แก่ผู้เข้ารับการอบรม โดยใช้สื่อการเรียนรู้ โดยการแนะนำ สาธิตและเน้น ที่การปฏิบัติในแต่ละขั้นตอน ให้ผู้เข้ารับการอบรมเข้าใจ พร้อมทั้งแนะนำให้ผู้เข้ารับการอบรมปฏิบัติ ตามการสาธิต จนเกิดเป็นแนวทางปฏิบัติและมีการปรับปรุงพัฒนาผลการปฏิบัติให้มีประสิทธิภาพ และความถูกต้อง โดยสรุปบทบาทการดำเนินกิจกรรมได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 20 สรุปบทบาทการดำเนินการจัดกิจกรรมการอบรมหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้าง ความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน ชั้นที่ 2

บทบาทวิทยากร	บทบาทครู
ออกแบบกลุ่มให้ผู้เข้ารับการอบรมได้เรียนรู้ตาม ความเหมาะสม รวมทั้งการสร้างประสบการณ์ใหม่ แก่ ผู้เข้ารับการอบรม โดยใช้สื่อการเรียนรู้ โดยการ แนะนำ สาธิตและเน้นที่การปฏิบัติในแต่ละขั้นตอน ให้ผู้เข้ารับการอบรมเข้าใจ พร้อมทั้งแนะนำให้ผู้ เข้ารับการอบรมปฏิบัติตามการสาธิต จนเกิดเป็น แนวทางปฏิบัติและมีการปรับปรุงพัฒนาผลการ ปฏิบัติให้มีประสิทธิภาพและความถูกต้อง ตาม ขั้นตอนสุดท้าย	แบ่งกลุ่มผู้เข้ารับการอบรม เพื่อทำ กิจกรรมร่วมกันในแสวงหาความรู้ แสดง ความคิดเห็นร่วมกัน วิเคราะห์และหา ข้อสรุปในประเด็นที่ตั้งไว้

3. ขั้นปฏิบัติ/ฝึกหัด/ทดลอง เป็นขั้นที่ผู้เข้ารับการอบรม ได้ฝึกปฏิบัติตามขั้นตอน โดย วิทยากร/ผู้นำมีหน้าที่ดูแลให้ผู้เข้ารับการอบรม ได้ฝึกปฏิบัติทักษะตามขั้นตอนที่ถูกต้อง เหมาะสม โดย สรุปบทบาทการดำเนินกิจกรรมได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 21 สรุปบทบาทการดำเนินการจัดกิจกรรมการอบรมหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้าง ความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน ชั้นที่ 3

บทบาทวิทยากร	บทบาทครู
มีหน้าที่ดูแลให้ผู้เข้ารับการอบรม ได้ฝึกปฏิบัติ ทักษะตามขั้นตอนที่ถูกต้อง เหมาะสม	ครูได้ฝึกปฏิบัติการประดิษฐ์ดอกไม้ ใบตอง

ภาพที่ 2 การจัดกิจกรรม ภาคปฏิบัติ ณ หอประชุมโรงเรียนวัดทุ่งคอก(สุวรรณสาธุกิจ) อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี ในวันที่ 23 – 24 พฤศจิกายน 2562

4. **ขั้นสรุป/เสนอผลการเรียนรู้** เป็นขั้นที่ผู้เข้ารับการอบรม แต่ละกลุ่มได้ประมวลข้อมูลจากประสบการณ์ทั้งหมดมาวิเคราะห์ แสดงความคิดเห็น สะท้อนการเรียนรู้ (Reflection) ต่อประสบการณ์ใหม่ที่ได้รับ โดยสรุปบทบทนาการดำเนินกิจกรรมได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 22 สรุปบทบทนาการดำเนินการจัดกิจกรรมการอบรมหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน ชั้นที่ 4

บทบาทวิทยากร	บทบาทครู
มีหน้าที่ดูแลให้ผู้เข้ารับการอบรม	ครูได้ประมวลข้อมูลจากประสบการณ์ทั้งหมดมาวิเคราะห์ แสดงความคิดเห็น สะท้อนการเรียนรู้ต่อประสบการณ์ใหม่ที่ได้รับ

5. **ขั้นปรับปรุงการเรียนรู้/นำไปใช้** เป็นขั้นที่ผู้เข้ารับการอบรมแต่ละกลุ่มปรับปรุงผลงานของตนเองโดยใช้แนวคิดจากข้อมูลที่แต่ละกลุ่มนำเสนอ อาจนำความรู้ที่ได้รับจากกลุ่มอื่นมาพัฒนาให้ดีขึ้นหรือเกิดความคิดใหม่ สร้างสรรค์งานที่ต่างจากเดิม หรืออาจได้แนวคิดจากข้อเสนอแนะของวิทยากร/ผู้นำ มาประยุกต์สร้างผลงานใหม่ๆ ที่สามารถนำมาใช้ในสภาพการณ์จริงได้ และครูแกนนำที่นำหลักสูตรไปใช้กับนักเรียนในห้องเรียนจัดกิจกรรมทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ จนเกิดเป็นแนวทางปฏิบัติและมีการปรับปรุงพัฒนาผลการปฏิบัติให้มีประสิทธิภาพและความถูกต้อง

ตามขั้นตอนสุดท้าย ซึ่งนักเรียนร่วมแสดงผลงาน เพื่อประเมินความสามารถภาคปฏิบัติต่อไป โดยสรุปบทบาทการดำเนินกิจกรรมได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 23 สรุปบทบาทการดำเนินการจัดกิจกรรมการอบรมหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน ชั้นที่ 5

บทบาทครู	บทบาทนักเรียน
<p>ครูแกนนำที่นำหลักสูตรไปใช้กับนักเรียนในห้องเรียนจัดกิจกรรมทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ จนเกิดเป็นแนวทางปฏิบัติและมีการปรับปรุงพัฒนาผลการปฏิบัติให้มีประสิทธิภาพและความถูกต้องตามขั้นตอนสุดท้าย</p>	<p>นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองร่วมแสดงผลงานเพื่อประเมินความสามารถภาคปฏิบัติต่อไป</p>

ภาพที่ 3 การจัดกิจกรรมของครูแกนนำในห้องเรียน ระหว่างวันที่ 2 – 31 มกราคม 2563

ภาพที่ 3 การจัดกิจกรรมของครูแกนนำในห้องเรียน ระหว่างวันที่ 2 – 31 มกราคม 2563 (ต่อ)

ตอนที่ 4 ผลการประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรม

ผลการประเมินหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

การประเมินหลังการจัดหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน โดยการประเมินครูผู้เข้ารับการอบรม 3 ด้าน คือ 1) ผลการเรียนรู้ 2) ทักษะในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และ 3) ความคิดเห็นของผู้เข้ารับการอบรมที่มีต่อหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถ

ในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน และประเมินนักเรียน 1 ด้าน คือ ทักษะในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง เชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์

1. ผลการประเมินผลการเรียนรู้ของครูผู้เข้ารับการอบรม

การประเมินผลการเรียนรู้ ก่อนและหลังการจัดหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน ผู้วิจัยได้ดำเนินการประเมินผลการเรียนรู้โดยใช้แบบทดสอบ ผลปรากฏดังต่อไปนี้

ตารางที่ 24 ผลการประเมินผลการเรียนรู้ ก่อนและหลังการจัดหลักสูตรสำหรับครู

การทดสอบ	จำนวนผู้เข้ารับการอบรม	คะแนนเต็ม	\bar{X}	S.D.	t-test	Sig (1 tailed)
ก่อนเรียน	30	10	6.85	0.58	- 5.93	.000
หลังเรียน	30	10	8.93	0.34		

จากตารางที่ 24 พบว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ผลการเรียนรู้หลักสูตรสำหรับครู เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียนของผู้เข้ารับการอบรมหลังการจัดหลักสูตรสำหรับครู ($\bar{X} = 8.93$, S.D. = 0.34) มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าผลการเรียนรูุก่อนการจัดหลักสูตรสำหรับครู ($\bar{X} = 6.85$, S.D. = 0.58) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งยอมรับในสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1

2. ผลการประเมินความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง เชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของครูผู้เข้ารับ การอบรม

การประเมินความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง เชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์หลังการจัดหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน ผู้วิจัยได้ดำเนินการประเมินความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง โดยใช้แบบประเมินความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง ผลปรากฏดังต่อไปนี้

ตารางที่ 25 ผลการประเมินความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง หลังการจัดหลักสูตรสำหรับครู

การประเมินความสามารถ	\bar{X}	S.D.	การแปลผล	ลำดับที่
1. ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	17.65	0.51	มากที่สุด	1
2. ด้านความประณีต	15.50	0.55	มาก	3
3. ด้านการเลือกใช้วัสดุ	17.50	0.51	มากที่สุด	2
4. ด้านความสอดคล้องกับแนวคิด เศรษฐกิจสร้างสรรค์	15.00	0.55	มาก	4
รวม	16.41	0.57	มากที่สุด	

จากตารางที่ 25 ผลการประเมินความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์หลังการจัดหลักสูตรสำหรับครู ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 16.41$, S.D. = 0.57) ซึ่งยอมรับในสมมติฐาน การวิจัยข้อที่ 2 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีคะแนนสูงที่สุด คือ ความสามารถด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 17.65$, S.D. = 0.51) รองลงมา คือ ความสามารถด้านการเลือกใช้วัสดุ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 17.50$, S.D. = 0.51) ความสามารถด้านความประณีต อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 15.50$, S.D. = 0.55) และความสามารถด้านความสอดคล้องกับแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 15.00$, S.D. = 0.55)

3. ผลการสอบถามความคิดเห็นของผู้เข้ารับการอบรม ที่มีต่อหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน

การสอบถามความคิดเห็นของผู้เข้ารับการอบรม ที่มีต่อหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เข้ารับการอบรม ที่มีต่อหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ความพึงพอใจของครูผู้เข้ารับการอบรมที่มีต่อหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียนโดยใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 3 ระดับ ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โดยให้ครูผู้เข้าอบรมเขียนบรรยาย ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ตารางที่ 26 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของผู้เข้ารับการอบรม ที่มีต่อหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน

ความคิดเห็นของผู้เข้ารับการอบรม	\bar{x}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ	ลำดับที่
ด้านการจัดหลักสูตร				
1. หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียนมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของครูผู้เข้ารับการอบรม	2.83	0.38	มาก	2
2. หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตาม ความถนัด และความสนใจของครูผู้เข้ารับการอบรม	2.83	0.38	มาก	2
3. หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน ส่งเสริมให้ครูผู้เข้ารับการอบรมเกิดทักษะในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์	3.00	0.00	มาก	1
4. หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน ส่งเสริมให้ครูผู้เข้ารับการอบรมเกิดคุณลักษณะในการประกอบอาชีพ	2.27	0.45	ปานกลาง	4
รวม	2.73	0.30	มาก	3

ตารางที่ 26 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของผู้เข้ารับการอบรม ที่มีต่อหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน (ต่อ)

ความคิดเห็นของผู้เข้ารับการอบรม	\bar{x}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ	ลำดับที่
ด้านสื่อประกอบการจัดหลักสูตร				
1. หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน จัดกิจกรรมโดยใช้สื่อประกอบการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย	2.83	0.38	มาก	1
2. หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน จัดกิจกรรมโดยใช้สื่อประกอบการจัดกิจกรรมที่กระตุ้นความสนใจกับผู้เข้ารับการอบรม	2.80	0.41	มาก	2
3. หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน จัดกิจกรรมโดยใช้สื่อประกอบการจัดกิจกรรมที่ทำให้ผู้เข้ารับการอบรมเข้าใจเนื้อหาได้ง่าย	2.77	0.43	มาก	3
รวม	2.80	0.41	มาก	1
ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดหลักสูตร				
1. หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียนทำให้ครูสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ได้	2.83	0.38	มาก	2

ตารางที่ 26 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของผู้เข้ารับการอบรม ที่มีต่อหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน (ต่อ)

ความคิดเห็นของผู้เข้ารับการอบรม	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความพึง พอใจ	ลำดับที่
ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดหลักสูตร				
2. หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้าง ความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง เชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน ทำให้ ครูมีทักษะในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองที่ดี ขึ้น	2.93	0.25	มาก	1
3. หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้าง ความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง เชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน ทำให้ ครูมีทักษะในการสร้างสรรค์มากขึ้น	2.57	0.50	มาก	4
4. หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้าง ความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง เชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน ทำให้ ครูนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการสอนได้ อย่างเหมาะสม	2.77	0.43	มาก	3
รวม	2.78	0.39	มาก	2
รวมทั้งหมด	2.77	0.36	มาก	

จากตารางที่ 26 พบว่า ครูผู้เข้ารับการอบรมมีความพึงพอใจต่อการจัดหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้ในข้อที่ 3 เมื่อพิจารณาเป็นแต่ละด้าน พบว่า ครูผู้เข้ารับการอบรมมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน

ในด้านสื่อประกอบการจัดหลักสูตรเป็นลำดับที่ 1 โดยอยู่ในระดับมาก ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อของด้านสื่อประกอบการจัดหลักสูตร พบว่าข้อที่ 1.หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน มีคะแนนอยู่ในลำดับที่ 1 ระดับมาก รองลงมาข้อที่ 2.หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน จัดกิจกรรมโดยใช้สื่อประกอบการจัดกิจกรรมที่กระตุ้นความสนใจกับผู้เข้ารับการอบรม มีคะแนนอยู่ในลำดับที่ 2 ระดับมาก และข้อที่ 3.หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน จัดกิจกรรมโดยใช้สื่อประกอบการจัดกิจกรรมที่ทำให้ผู้เข้ารับการอบรมเข้าใจเนื้อหาได้ง่าย มีคะแนนอยู่ในลำดับที่ 3 ระดับมาก

ลำดับที่ 2 คือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดหลักสูตร อยู่ในระดับมาก ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อของด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดหลักสูตร พบว่าข้อที่ 2 หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน ทำให้ครูมีทักษะในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองที่ดีขึ้น มีคะแนนอยู่ในลำดับที่ 1 ระดับมาก รองลงมาคือข้อที่ 1 หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียนทำให้ครูสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ได้ ระดับมาก รองลงมาคือข้อที่ 4 หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน ทำให้ครูนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการสอนได้อย่างเหมาะสม อยู่ในลำดับที่ 3 ระดับมาก และข้อที่ 3 หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน ทำให้ครูมีทักษะในการสร้างสรรค์มากขึ้น อยู่ในลำดับ 4 ระดับมาก

ลำดับที่ 3 คือ ด้านการจัดหลักสูตร อยู่ในระดับมาก ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อของด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดหลักสูตร พบว่าข้อที่ 3. หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน ส่งเสริมให้ครูผู้เข้ารับการอบรมเกิดทักษะในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ อยู่ในลำดับที่ 1 ระดับมาก รองลงมาคือข้อที่ 1. หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียนมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของครูผู้เข้ารับการอบรม และข้อที่ 2. หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตาม ความถนัด และความสนใจของครูผู้เข้ารับการอบรม อยู่ในลำดับที่ 2 ร่วมกัน ระดับมาก และข้อที่ 4. หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้าง

ความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน ส่งเสริมให้ครูผู้เข้ารับการอบรมเกิดคุณลักษณะในการประกอบอาชีพ อยู่ในลำดับที่ 4 ระดับปานกลาง

และจากข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่มีต่อการจัดหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน ซึ่งให้ครูผู้เข้ารับการอบรมเขียนแสดงความคิดเห็น ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ครูผู้เข้ารับการอบรมส่วนใหญ่รู้สึกพอใจที่ได้เข้ารับการอบรมในครั้งนี้ เพราะทำให้ได้เรียนรู้ประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของงานดอกไม้ใบตอง และส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองที่มีรูปแบบ หรือวิธีการที่แปลกใหม่ตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ได้ลงมือปฏิบัติจะช่วยให้ผู้เข้ารับการอบรม หรือผู้ใช้หลักสูตรมีความรู้ ความเข้าใจ ในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองได้เป็นอย่างดี และมีการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย ซึ่งจะสามารถบ่งบอกความสามารถที่แท้จริงได้สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษาได้อย่างเหมาะสม

4. ผลการประเมินความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียนในโรงเรียนที่ครูนำไปจัดการเรียนการสอน

การประเมินความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ หลังการจัดหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน ผู้วิจัยได้ดำเนินการประเมินความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากจำนวนโรงเรียนทั้งสิ้น 10 โรงเรียน โดยให้ครูผู้สอนใช้แบบประเมินความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง ผลปรากฏดังต่อไปนี้

ตารางที่ 27 ผลการประเมินความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน ของนักเรียนในโรงเรียนที่ครูนำไปจัดการเรียนการสอน

การประเมินความสามารถ	จำนวนผู้ เข้ารับ การ อบรม	\bar{x}	S.D.	แปรผล
ด้านที่ 1 ด้านความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์	90	15.80	0.59	มาก
ด้านที่ 2 ด้านความประณีต	90	14.75	0.41	มาก
ด้านที่ 3 ด้านการเลือกใช้วัสดุ	90	15.35	0.54	มาก
ด้านที่ 4 ด้านความสอดคล้องกับแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์	90	16.05	0.61	มากที่สุด
สรุปผล	90	15.48	0.57	มาก

จากตารางที่ 28 ผลการประเมินความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ หลังการจัดหลักสูตรสำหรับครู ของนักเรียนในโรงเรียนที่ครูนำไปจัดการเรียนการสอน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 15.48, S.D. = 0.57) ซึ่งยอมรับในสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 4 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุดเรียงลำดับ ดังนี้ 1) ด้านที่ 4 ด้านความสอดคล้องกับแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ผลการประเมินความสามารถอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 16.05, S.D. = 0.61) 2) ด้านที่ 1 ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ผลการประเมินความสามารถอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 15.80, S.D. = 0.59) 3) ด้านที่ 3 ด้านการเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ ผลการประเมินความสามารถอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 15.35, S.D. = 0.54) และ 4) ด้านที่ 2 ด้านความประณีต ผลการประเมินความสามารถอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 14.75, S.D. = 0.41)

5. ผลการปรับปรุงหลักสูตรสำหรับครู

ผลการนำหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน ไปใช้ พบว่า ยังมีประเด็นที่ควรปรับปรุง ดังนี้

1. หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน เป็นหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้น จำนวน 12 ชั่วโมง มีจุดประสงค์เพื่อพัฒนาความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของครู ก่อนขยายผลการจัดกิจกรรมไปสู่นักเรียน โดยส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของนักเรียนด้านการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง ให้เต็มตามศักยภาพ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาความเป็นมนุษย์ทั้งด้านร่างกาย ด้านสติปัญญา ด้านอารมณ์และสังคม ภายใต้การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม อีกทั้งยังช่วยเสริมสร้างทักษะความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพได้ในอนาคต แต่ด้วยจำนวนชั่วโมงในการอบรมเพียง 12 ชั่วโมง ทำให้ครูไม่เกิดความชำนาญเท่าที่ควรก่อนขยายผลไปสู่การจัดการเรียนการสอนให้นักเรียน

2. ด้านการวัดและประเมินผลชิ้นงานในเรื่องของเกณฑ์การประเมินชิ้นงานที่อาจจะใช้ภาษาที่ยากเกินไป ทำให้เกิดการไม่เข้าใจในการวัดและประเมินชิ้นงาน ซึ่งได้ทำการปรับเกณฑ์ใหม่ให้เข้าใจง่ายขึ้น ใช้ภาษาที่ง่ายขึ้น มีความกระชับ เพื่อให้สามารถวัดและประเมินผลชิ้นงานของนักเรียนได้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R&D) มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน 2) พัฒนาหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน 3) ทดลองใช้หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน และ 4) ประเมินผลหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์เกี่ยวกับ ผลการเรียนรู้ เรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของครู ทักษะการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของครู ความคิดเห็นของครูต่อการอบรมหลังการใช้หลักสูตรฝึกอบรม เพื่อส่งเสริมความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง เชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และทักษะการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1)ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ที่ทำการสอนในสารงานอาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 30 คน โดยจะทำการขออาสาสมัคร จำนวน 10 คน นำผลการอบรมไปใช้จัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนและทำการลงพื้นที่เพื่อติดตามผลการจัดการเรียนรู้ ณ โรงเรียนที่ทำการสอน 2)นักเรียน ที่ครูอาสาสมัคร จำนวน 10 คน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ที่ทำการสอนในสารงานอาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 จังหวัดสุพรรณบุรี นำผลการอบรมไปใช้จัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนและทำการลงพื้นที่เพื่อติดตามผลการจัดการเรียนรู้ ณ โรงเรียนที่ทำการสอน จำนวน 90 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1)เครื่องมือสำรวจข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่ 1.1)แบบเก็บข้อมูลสนทนากลุ่มความต้องการและความคิดเห็นการจัดหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน 1.2)แบบสัมภาษณ์การพัฒนาหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน 2)เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองใช้กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ได้แก่ 2.1)หลักสูตร

สำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน 2.2)แบบทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรม เรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ 2.3)แบบประเมินความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และ 2.4)แบบสอบถามความคิดเห็นต่อการใช้หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถ ในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน โดยดำเนินการเก็บข้อมูลทุกขั้นตอนด้วยตนเอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล นำเสนอตามขั้นตอนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R&D) โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้ 1)การวิจัย (Research) : การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน และความต้องการเกี่ยวกับเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน 2) การพัฒนา (Development) : การพัฒนาหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน (ฉบับร่าง) 3)การวิจัย (Research) : การใช้หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน 4)การพัฒนา (Development) : การประเมินและปรับปรุงหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. ผลการศึกษาผลการเรียนรู้ เรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของครู คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ผลการเรียนรู้หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียนของผู้เข้ารับการอบรม หลังการจัดหลักสูตรสำหรับครูมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าผลการเรียนรู้ก่อนการจัดหลักสูตรสำหรับครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งยอมรับในสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1

2. ผลการประเมินความสามารถของครู ในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง เชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์หลังการจัดหลักสูตรสำหรับครู ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งยอมรับในสมมติฐาน การวิจัยข้อที่ 2 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความสามารถที่มีคะแนนสูงที่สุด คือ ความสามารถด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ความสามารถด้านการเลือกใช้วัสดุ อยู่ในระดับมากที่สุด ความสามารถด้านความประณีต อยู่ในระดับมาก และความสามารถด้านความสอดคล้องกับแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ อยู่ในระดับมาก

3. ผลการศึกษาความคิดเห็นของครูผู้ใช้หลักสูตรมีความพึงพอใจต่อการจัดหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้ในข้อที่ 3 เมื่อพิจารณาเป็นแต่ละด้าน พบว่า ครูผู้เข้ารับการอบรมมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียนในด้านสื่อประกอบการจัดหลักสูตรเป็นลำดับที่ 1 โดยอยู่ในระดับมาก ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อของด้านสื่อประกอบการจัดหลักสูตร พบว่าข้อที่ 1.หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน มีคะแนนอยู่ในลำดับที่ 1 ระดับมาก รองลงมาข้อที่ 2.หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน จัดกิจกรรมโดยใช้สื่อประกอบการจัดกิจกรรมที่กระตุ้นความสนใจกับผู้เข้ารับการอบรม มีคะแนนอยู่ในลำดับที่ 2 ระดับมาก และข้อที่ 3.หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน จัดกิจกรรมโดยใช้สื่อประกอบการจัดกิจกรรมที่ทำให้ผู้เข้ารับการอบรมเข้าใจเนื้อหาได้ง่าย มีคะแนนอยู่ในลำดับที่ 3 ระดับมาก

ลำดับที่ 2 คือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดหลักสูตร อยู่ในระดับมาก ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อของด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดหลักสูตร พบว่าข้อที่ 2 หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน ทำให้ครูมีทักษะในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองที่ดีขึ้น มีคะแนนอยู่ในลำดับที่ 1 ระดับมาก รองลงมาคือข้อที่ 1 หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียนทำให้ครูสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ได้ ระดับมาก รองลงมาคือข้อที่ 4 หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน ทำให้ครูนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการสอนได้อย่างเหมาะสม อยู่ในลำดับที่ 3 ระดับมาก และข้อที่ 3 หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน ทำให้ครูมีทักษะในการสร้างสรรค์มากขึ้น อยู่ในลำดับ 4 ระดับมาก

ลำดับที่ 3 คือ ด้านการจัดหลักสูตร อยู่ในระดับมาก ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อของด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดหลักสูตร พบว่าข้อที่ 3. หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน ส่งเสริมให้ครูผู้เข้ารับการอบรมเกิดทักษะในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ อยู่ในลำดับที่ 1 ระดับมาก รองลงมาคือข้อที่ 1. หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง

เชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียนมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของครูผู้เข้ารับการอบรม และข้อที่ 2. หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตาม ความถนัด และความสนใจของครูผู้เข้ารับการอบรม อยู่ในลำดับที่ 2 ร่วมกัน ระดับมาก และข้อที่ 4. หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน ส่งเสริมให้ครูผู้เข้ารับการอบรมเกิดคุณลักษณะในการประกอบอาชีพ อยู่ในลำดับที่ 4 ระดับปานกลาง

4. ผลการประเมินความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ หลังการจัดหลักสูตรสำหรับครู ของนักเรียนในโรงเรียนที่ครูนำไปจัดการเรียนการสอนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งยอมรับในสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 4 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุดเรียงลำดับ ดังนี้ 1) ด้านที่ 4 ด้านความสอดคล้องกับแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ผลการประเมินความสามารถอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ด้านที่ 1 ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ผลการประเมินความสามารถอยู่ในระดับมาก 3) ด้านที่ 3 ด้านการเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ ผลการประเมินความสามารถ อยู่ในระดับมาก และ 4) ด้านที่ 2 ด้านความประณีต ผลการประเมินความสามารถอยู่ในระดับมาก

อภิปรายผลการวิจัย

จากการพัฒนาหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน มีประเด็นที่นำมาเพื่ออภิปราย ดังนี้

1. จากผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน พบว่า การศึกษาแนวคิดและทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรสำหรับครู เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และเอกสารเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรควรจัดกิจกรรมที่เป็นไปตามความสนใจของครูผู้เข้ารับการอบรม เพื่อพัฒนาให้เต็มตามศักยภาพ มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และเห็นคุณค่าในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ รวมทั้งเป็นผู้มีระเบียบวินัย ศีลธรรม จริยธรรม สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยเน้นให้ครูผู้เข้ารับการอบรมตามหลักสูตรเกิดทักษะพื้นฐานที่จำเป็น ซึ่งส่งเสริมให้บุคคลมีความรู้ ความเข้าใจ และความถนัดที่สอดคล้องกับงานและคุณลักษณะในการประกอบอาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรตามความจำเป็น และความต้องการของผู้เรียน ชุมชน ท้องถิ่น และสังคม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560: 18-19) และเป็นนิสัยรักการทำงานซึ่งถือเป็นส่วนสำคัญที่สุดควบคู่ไปกับการรู้ทางวิชาการ เกี่ยวกับการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง และแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ นอกจากนี้ยังมี การจัดการศึกษาร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับชุมชนเข้ามามีบทบาทส่วนร่วม

ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับชนสิทธิ์ สิทธิ์สูงเนิน (2557 : 100)

2. จากผลการพัฒนาและหาคุณภาพของหลักสูตรฝึกอบรม พบว่า การพัฒนาหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียนและได้ปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รวมทั้งคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรฝึกอบรมด้านการงานอาชีพ และด้านการวัดและประเมินผล เพื่อตรวจสอบคุณภาพความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ประกอบด้วย 1)หลักการและเหตุผล 2)เป้าหมาย 3)แนวทางการจัดหลักสูตร 4)รูปแบบการจัดกิจกรรม 5)คำอธิบายหลักสูตรสำหรับครูเพื่อส่งเสริมความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน 6)จุดประสงค์การเรียนรู้ 7)โครงสร้างหลักสูตรสำหรับครูเพื่อส่งเสริมความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน 8)สื่อการเรียนรู้ 9)การวัดและประเมินผล และ 10)คำชี้แจง 11)แผนการจัดกิจกรรมฝึกอบรมหลักสูตรสำหรับครูเพื่อส่งเสริมความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน จำนวน 4 แผน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

- แผนการจัดกิจกรรมที่ 1 เรียนรู้อดีตสู่ปัจจุบันผ่านเศรษฐกิจสร้างสรรค์
- แผนการจัดกิจกรรมที่ 2 คิดดัดแปลงผลงานใหม่
- แผนการจัดกิจกรรมที่ 3 แลกเปลี่ยนเรียนรู้นำเสนอความคิด
- แผนการจัดกิจกรรมที่ 4 จัดจำหน่ายได้ราคา

ซึ่งกิจกรรมตามหลักสูตรดังกล่าว เป็นกิจกรรมที่กำหนดเนื้อหากิจกรรม กระบวนการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้หลักสูตร เพื่อช่วยให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเกิดความกระตือรือร้นความกล้าแสดงออก ความคิดสร้างสรรค์ เพิ่มทักษะการปฏิบัติงานของผู้ใช้หลักสูตรให้เกิดความชำนาญยิ่งขึ้นซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ บนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ ความสามารถด้านการวิเคราะห์ ทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพตามศักยภาพ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น เป็นการสร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน และใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553 : 51-52) ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) ในหมวดที่ 4 มาตรา 23 เกี่ยวกับการจัดการศึกษาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักตนเอง และความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม มีความรู้ และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข นอกจากนี้ สรเดช เลิศวัฒนาพาณิชย์ (2560 : 162) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มุ่งหมาย

เพื่อสำรวจความสนใจและความถนัดของแต่ละบุคคล ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ โดยมุ่งเน้นและพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน

3. ผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรม พบว่า ก่อนการทดลอง ผู้วิจัยได้ชี้แจงทำความเข้าใจความมุ่งหมายของหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน โดยการชี้แจงการดำเนินการศึกษาการใช้การอบรม ที่ผู้เข้าอบรมจะต้องแบ่งกลุ่ม เพื่อแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ ร่วมมือกันในการสร้างสรรค์ผลงานงานประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ผ่านขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแบบสาธิตและเน้นการปฏิบัติ ซึ่งมีองค์ประกอบการสอน 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ชี้นำเข้าสู่บทเรียน 2) ขั้นศึกษา/วิเคราะห์ 3) ขั้นปฏิบัติ/ฝึกหัด/ทดลอง 4) ขั้นสรุป/เสนอผลการเรียนรู้ และ 5) ขั้นปรับปรุงการเรียนรู้/นำไปใช้ ซึ่งสอดคล้องกับ สรเดช เลิศวัฒนาวานิช (2560 : บทคัดย่อ) ได้กล่าวถึงการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เรื่อง ของดีบ้านแพ้ว จัดการเรียนรู้ด้วยโครงการ 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ให้ความรู้พื้นฐาน 2) เลือกรหัสข้อที่สนใจ 3) วางแผน 4) ลงมือปฏิบัติ 5) นำเสนอและอภิปราย และ 6) การวัดและประเมินผล

4. ผลการประเมินและปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรม พบว่า ผลการเรียนรู้ เรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของครู พบว่า

1) ผลการศึกษาผลการเรียนรู้ เรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของครู คณะแผนกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ผลการเรียนรู้หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียนของผู้เข้ารับการอบรมหลังการจัดหลักสูตรสำหรับครูมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าผลการเรียนรู้ก่อนการจัดหลักสูตรสำหรับครู ซึ่งยอมรับในสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะในการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมมีการสอดแทรกเกร็ดความรู้ทั้งด้านประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของงานประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง และเทคนิควิธีการเข้าไปในระหว่างการบรรยายและทำกิจกรรมกลุ่ม ทำให้ครูผู้เข้ารับการอบรมได้เพิ่มพูนความรู้เป็นอย่างมาก ซึ่งสอดคล้องกับ กิตติธัช คงชะวัน (2553 : บทคัดย่อ) ที่พบว่าการจัดการเรียนรู้ด้วยโครงการจะช่วยกระตุ้นนักเรียนให้ประสบความสำเร็จในการทำงานได้ โดยสามารถเชื่อมโยงไปสู่ความเป็นจริงภายนอกได้ นอกจากนี้ยังมีการนำชุมชนในท้องถิ่น ราษฎ์ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในครั้งนี้ ส่งผลให้ผู้เรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการประกอบอาชีพ โดยใช้ของท้องถิ่นประจำอำเภอบ้านแพ้ว ในการสร้างอาชีพให้กับตนเอง โดยผู้เรียนได้รู้จักการคิดวิเคราะห์ สามารถมองเห็นช่องทางในการประกอบอาชีพ และมีคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพ สอดคล้องกับสอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการ (2544 : 8-9) ที่ศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพและพบว่าการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการประกอบอาชีพนั้นจะต้องเน้นการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนการสอนวิชาอาชีพเพื่อให้

นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงจากการทำโครงการอาชีพ และสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน โดยเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน

2) ผลการศึกษาความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของครู ผลการประเมินทักษะในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง เชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์หลังการจัดหลักสูตรสำหรับครูในภาพรวมอยู่ในระดับดี ซึ่งยอมรับในสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ มีการเปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ฝึกฝนจนเกิดความชำนาญ ฝึกการคิดวิเคราะห์ สามารถมองเห็นช่องทางในการประกอบอาชีพ และมีคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพ สอดคล้องกับ พระราโชบายด้านการศึกษาของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร (2561) ข้อที่ 3 มีงานทำ – มีอาชีพ ดังนี้ 1) การเลี้ยงดูลูกหลาน ในครอบครัว หรือการฝึกฝนอบรมในสถานศึกษาต้องมุ่งให้เด็ก และเยาวชน รักงาน สู้งาน ทำผลงานสำเร็จ 2) การฝึกฝนอบรมทั้งในหลักสูตร และนอกหลักสูตรต้องมีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียน ทำงานเป็นและมีงานทำในที่สุด 3) ต้องสนับสนุนผู้สำเร็จหลักสูตร มีอาชีพ มีงานทำ จนสามารถเลี้ยงตนเอง และครอบครัว กระทรวงศึกษาธิการ (2553 : 8-9) ที่ศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพและพบว่า การจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการประกอบอาชีพนั้น จะต้องเน้นการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนการสอนวิชาอาชีพ เพื่อให้ นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงจากการทำโครงการอาชีพ และสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน โดยเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน และสอดคล้องกับสรเดช เลิศวัฒนาวาณิช (2560 : 161) การจัดกิจกรรมพัฒนานักเรียนในครั้งนี้ โดยการจัดการเรียนรู้ด้วยโครงการ เน้นพัฒนาทักษะในการทำงานของนักเรียน จากการที่นักเรียนได้เรียนรู้ร่วมกันนักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง และเรียนรู้ด้วยตนเอง ในสิ่งที่ถนัด และสนใจจะศึกษา ค้นคว้า เพิ่มเติมแต่เนื่องด้วยครูผู้สอนเป็นผู้เลือกแหล่งเรียนรู้ให้นักเรียน ทำให้นักเรียนไม่ได้ใช้ทักษะในการแสวงหาความรู้เท่าที่ควร จึงควรให้นักเรียนได้มีโอกาสได้เลือกแหล่งเรียนรู้ด้วยตัวเอง เพื่อส่งเสริมทักษะการแสวงหาความรู้

3) ผลการศึกษาความคิดเห็นของครูต่อการอบรมหลังการใช้หลักสูตรฝึกอบรม เพื่อส่งเสริมความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง เชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ โดยภาพรวมพบว่า ครูผู้เข้ารับการอบรมมีความพึงพอใจต่อการจัดหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน อยู่ในระดับมาก ซึ่งยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้ในข้อที่ 3 ซึ่งอาจเป็นเพราะ กิจกรรมในหลักสูตรเป็นกิจกรรมที่เน้นให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ฝึกปฏิบัติ มีการวางแผน ทำงานเป็นกลุ่ม ซึ่งทำให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความสุข และสามารถสร้างสรรค์งานออกมาได้ตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร อีกทั้งสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับ ปฤถิณี นัจฉนฤตย์ (2553 : บทคัดย่อ) บุคลากรธุรกิจอาหารมีทัศนคติ

ที่ดีต่อหลักสูตรการออกแบบตกแต่งอาหาร เพราะได้รับความรู้และแนวมุมมองใหม่เพิ่มมากขึ้นได้ เทคนิควิธีการช่วยออกแบบอาหาร มีความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบสร้างงานและนำไปประยุกต์ใช้ในการทำงาน โดยเฉพาะในด้านการจัดหลักสูตร ข้อที่ 4. หลักสูตรสำหรับครู เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน ส่งเสริมให้ครูผู้เข้ารับการอบรมเกิดคุณลักษณะในการประกอบอาชีพ อยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การจัดเวลาอบรมให้มีชั่วโมงในการฝึกปฏิบัติน้อย รวมทั้งมีการเสริมข้อมูลด้านการบูรณาการไปสู่การประกอบอาชีพน้อยทำให้ครูผู้เข้ารับการอบรมเกิดคุณลักษณะในการประกอบอาชีพอยู่ในระดับน้อย จึงควรมีการปรับปรุงหลักสูตร เพื่อให้ครูผู้เข้ารับการอบรมมีความสุข สนุกสนาน กระตือรือร้นในการทำกิจกรรม โดยเฉพาะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง ซึ่งสอดคล้องกับ กิ่งกมล ปิยะมาตกุล (2557 : 184) นักเรียนมีความคิดเห็นต่อกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เรื่อง การสร้างสรรค์ นาฏยลีลาอาเซียน อยู่ในระดับความคิดเห็นมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนฝึกให้มีทักษะในการสร้างสรรค์มีสื่อการสอนทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้ง่าย สื่อการสอน กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ ให้ผู้เรียน มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในโอกาสอื่นๆ ได้ ทำให้มีความมั่นใจ สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้เหมาะสมกับเวลาฝึกให้มีการร่วมมือกันทำงานสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ ทำให้เกิดความสนุกสนานในการเรียน และเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับ ปฤถต์ นัจนฤตย์ (2553 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องการพัฒนาหลักสูตรการออกแบบตกแต่งอาหารเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ สำหรับบุคลากรธุรกิจอาหาร โดยผลการวิจัยพบว่า ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน พบว่าควรมีหลักสูตรการออกแบบตกแต่งอาหารเป็นหลักสูตรฝึกอบรม ควรเน้นการปฏิบัติออกแบบอาหารตามสถานการณ์จริงซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของเศรษฐกิจสร้างสรรค์

4) ผลการศึกษาความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน ผลการประเมินความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง เชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ หลังการจัดหลักสูตรสำหรับครู ของนักเรียนในโรงเรียนที่ครูนำไปจัดการเรียนการสอน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งยอมรับในสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 4 โดยอาจเป็นผลมาจากการจัดกิจกรรมดังกล่าว ส่งเสริมให้นักเรียนได้ลงมือฝึกปฏิบัติ ซึ่งทำให้นักเรียนเกิดความชำนาญ ส่งผลให้ผลการประเมินความสามารถของนักเรียนอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ มณิรัตน์ จันทนะพะลิน (2548 : 12) การเรียนเป็นไปในทำนองจำต่อๆ กันลงมา และค่อยๆ ทำค่อยๆ ไปจนชำนาญ การที่จะรู้ว่าสิ่งใดงามหรือไม่งามตรงไหนนั้น ต้องอาศัยประสบการณ์ที่เคยเห็น เคยทำมา และสัมผัสปัญหาเฉียบแหลม เฉลียวฉลาด ก็ย่อมสามารถและมีศิลปะในการประดิษฐ์จัดแต่งดอกไม้ได้ดี แต่พบว่ามีด้านที่มีคะแนนต่ำคือด้านความประณีต ผลการประเมินความสามารถอยู่ในระดับมาก ซึ่งแม้ผลการประเมิน

จะอยู่ในระดับมาก แต่ความสามารถด้านดังกล่าว มีคะแนนในลำดับที่น้อยที่สุด ซึ่งอาจเป็นผลมาจากการที่โรงเรียนไม่มีการจัดเวลาเรียน ให้นักเรียนได้ฝึกฝนความสามารถการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง และไม่มีการจัดชั่วโมงปฏิบัติลงในเวลาเรียนปกติ ดังนั้น ควรมีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ศึกษาค้นคว้า หาความรู้ด้วยตนเอง ให้ผู้เข้ารับการอบรม เป็นผู้เลือกแหล่งเรียนรู้ด้วยตัวเอง แทนที่จะเป็นผู้สอนจัดให้ เพิ่มเสริมสร้างให้มีความสามารถด้านความประณีต ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะหากนักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจะช่วยให้ นักเรียน มีความรู้ ความเข้าใจ ในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองได้เป็นอย่างดี และมีการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย ซึ่งจะสามารถบ่งบอกความสามารถที่แท้จริงได้สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษาได้อย่างเหมาะสม โดยนักเรียนได้รู้จักการคิดสร้างสรรค์ สามารถมองเห็นช่องทางในการประกอบอาชีพ และมีคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับ กิ่งกมล ปิยมาตกุล (2557 : 176) และสรเดช เลิศวัฒนาวานิช (2560 : 162) พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอยู่ในระดับมาก เพราะนักเรียนส่วนใหญ่มีความสุขเพลิดเพลินในการทำกิจกรรมเนื่องจากรูปแบบของการจัดกิจกรรม เน้นให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติ เพื่อให้นักเรียนเกิดความชำนาญ จนเกิดเป็นทักษะ การปฏิบัติและทักษะการคิดสร้างสรรค์ติดตัวนักเรียนต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากการการพัฒนาหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน ผู้วิจัยได้สรุปแนวคิดและข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยโดยมีรายละเอียด ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลที่เกิดจากการวิจัยไปใช้

เพื่อให้สามารถนำหลักสูตรฝึกอบรมไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะบางประการเกี่ยวกับการนำหลักสูตรฝึกอบรมไปใช้ ดังนี้

1. จากผลการวิจัยด้านความสามารถการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียนอยู่เพียงระดับมาก แต่พบว่ามีด้านที่มีคะแนนต่ำ คือด้านความประณีต ซึ่งอาจเป็นผลมาจากการที่โรงเรียนไม่มีการจัดเวลาเรียน ให้นักเรียนได้ฝึกฝนความสามารถการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง และไม่มีการจัดชั่วโมงปฏิบัติลงในเวลาเรียนปกติ ดังนั้น ควรมีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ศึกษาค้นคว้า หาความรู้ด้วยตนเอง ให้ผู้เข้ารับการอบรม เป็นผู้เลือกแหล่งเรียนรู้ด้วยตัวเอง แทนที่จะเป็นผู้สอนจัดให้ และเปิดโอกาสให้ได้ไปศึกษาค้นคว้าความรู้เพิ่มเติมผ่านห้องสมุด ห้องคอมพิวเตอร์
2. จากผลการวิจัยด้านความพึงพอใจของครูที่มีต่อกิจกรรม พบว่า ครูที่ผ่านอบรมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า การจัดเวลาอบรมให้มีชั่วโมงในการฝึกปฏิบัติน้อย รวมทั้งมีการเสริมข้อมูลด้านการบูรณาการไปสู่การประกอบอาชีพน้อยทำให้ครูผู้เข้ารับการอบรม

เกิดคุณลักษณะในการประกอบอาชีพอยู่ในระดับน้อย จึงควรมีการปรับปรุงหลักสูตร เพื่อให้ครู ผู้เข้ารับการอบรมมีความสุข สนุกสนาน กระตือรือร้นในการทำกิจกรรม โดยเฉพาะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง ดังนั้น จึงควรส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญ และได้ลงมือปฏิบัติเพื่อให้เกิดความชำนาญในการปฏิบัติ และสามารถต่อยอดไปสู่การประกอบอาชีพต่อไป

3. ควรมีการพัฒนาต่อยอดการสร้างผลิตภัณฑ์จากดอกไม้ใบตองให้มีความหลากหลาย เพื่อเป็นการเพิ่มมูลค่าสินค้า และส่งเสริมการสร้างรายได้ให้กับผู้ศึกษา

4. รูปแบบของงานประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในครั้งนี้กำหนดขึ้นงานเป็นการประดิษฐ์พานพุ่ม จึงทำให้เกิดการประดิษฐ์พานพุ่มไปในทิศทางเดียวกันทั้งหมด ไม่เกิดรูปแบบที่มีความหลากหลาย ในครั้งต่อไป อาจจะกำหนดให้มีการประดิษฐ์โดยประกอบด้วยส่วนประกอบของงานดอกไม้ใบตองทุกประเภท แต่ไม่จำกัดความคิดสร้างสรรค์ว่าจะประดิษฐ์เป็นรูปแบบใด

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับผู้สนใจในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมต่อไป ดังนี้

1. ควรมีการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรและการเรียนรู้ผ่านระบบออนไลน์ เพื่อเปิดกว้างให้ผู้สนใจได้ศึกษาด้วยตนเอง และสร้างสรรค์ผลงานได้อย่างหลากหลายมากขึ้น
2. ควรมีการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร เพื่อส่งเสริมนักเรียนให้มีทักษะอาชีพ และคุณลักษณะในการประกอบอาชีพ ผ่านวิธีการเรียนรู้รูปแบบต่างๆ เช่น Problem-Based Learning, Inquiry-Based Learning เป็นต้น

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ครั้งที่ 2) พ.ศ.2544**. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.พ.ส.).
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **ตัวชี้วัดและหลักสูตรแกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุม สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กรีช อัมโภชน. (2545). **การฝึกอบรม**. กรุงเทพฯ: มิตรสยาม.
- กาญจนา คุณารักษ์. (2553). **พื้นฐานการพัฒนาหลักสูตร**. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- กิ่งกมล ปิยมาตากุล. (2557). "การพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เรื่อง สร้างสรรค์นาฏยลีลาอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา." **วิทยานิพนธ์ปริญญาโท** มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- กิตติ พัทรวชิญ. (2544). **การฝึกอบรมการศึกษานอกระบบ ในเอกสารการสอนชุดวิชา หลักสูตรการ เรียนรู้ และเทคนิคการฝึกอบรม เล่มที่ 2 หน่วยที่ 10**. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัย ธรรมมาธิ ราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์.
- กิตติธัช คงชะวัน. (2553). "รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนตาม แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง." **วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต** มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2547). **การจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย**. กรุงเทพฯ: เอ็ดดิสันเพรสโปรดักส์.
- เข้มทอง แสงวง. (2544). "ความต้องการและปัญหาการพัฒนาบุคลากรของข้าราชการครูสังกัด สำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด." **รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ การศึกษา มหาบัณฑิต** มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จงกลณี ชูติมาเทวินทร์. (2542). **การฝึกอบรมเชิงพัฒนา (Training and Development)**. กรุงเทพมหานคร: พี เอ ลีฟวง.
- จงกลณี ชูติมาเทวินทร์. (2544). **การฝึกอบรมเชิงพัฒนา**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฉัตรพงศ์ พิระวารสิทธิ์. (2549). "การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ด้วยบทเรียนบนเครือข่ายเพื่อการ ฝึกอบรมการจัดการเรียนการสอนบนเครือข่ายระหว่างครูสังกัดเทศบาลเมืองกับครูสังกัดเขต พื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1." **วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต** มหาวิทยาลัย มหาสารคาม.

- ชนสิทธิ์ สิทธิสูงเนิน. (2557). "วิจัยวัฒนธรรม ครั้งที่ 4." การประชุมวิชาการทางวัฒนธรรมระดับชาติ. ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2537). **ชุดการสอนประถมศึกษา: เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาสื่อการสอนระดับประถมศึกษา**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ชาญ สวัสดิ์สาลี. (2544). **คู่มือการประเมินและติดตามผลการฝึกอบรม สำหรับผู้รับผิดชอบโครงการฝึกอบรม/สัมมนา**. กรุงเทพฯ: สวัสดิการสำนักงาน ก.พ.
- ชาญ สวัสดิ์สาลี. (2550). **คู่มือนักฝึกอบรมมืออาชีพการจัดการดำเนินการฝึกอบรมอย่างมีประสิทธิภาพ**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.
- ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์. (2555). **ผลงานสร้างสรรค์**. กรุงเทพฯ: บริษัทจรรยาสุนิทวงศ์.
- ชูชัย สมितिไกร. (2544). **กลยุทธ์ในการฝึกอบรม**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ฐิระ ประवालพุกษ์. (2538). **การพัฒนาบุคคลและการฝึกอบรม (Personnel Development and Training)**. กรุงเทพฯ: หน่วยการศึกษาพิเศษ สำนักงานสภาพัฒนาการสงเคราะห์.
- ณัฐพันธ์ เขจรนันท์. (2545). **การจัดการทรัพยากรมนุษย์**. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- ณัฐพัชญ์ เอกสิริชัยกุล. (2556). "รูปแบบการจัดการห่วงโซ่คุณค่าธุรกิจจัดเลี้ยงจังหวัดนครปฐมตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์." วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ดนัย เทียนพุ่ม. (2543). **การบริหารทรัพยากรบุคคลในทศวรรษหน้า**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทรัพย์มณี สุทธิโพธิ์. (2545). "การฝึกอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากรระดับบริหารในโรงงานอุตสาหกรรมขอนแก่นแหวน." รายงานการศึกษาพิเศษบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ธำรง บัวศรี. (2545). **ทฤษฎีหลักสูตร การออกแบบและการพัฒนา**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ธนรัชการพิมพ์.
- บัณฑิต สีอ่อน. (2555). "การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมงานประดิษฐ์บายศรีจากวัสดุธรรมชาติ." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ประพันธ์ สุบริหาร. (2542). **หลักการบริหาร**. ขอนแก่น: ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ประเสริฐ มงคล. (2557). **แนวคิดสร้างสรรค์**. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ปฤณต์ นัจนฤตย์. (2553). "การพัฒนาหลักสูตรการออกแบบตกแต่งอาหารเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์สำหรับบุคลากรธุรกิจอาหาร." วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ปิยะธิดา สีหะวัฒนกุล และคณะ. (2559). "การพัฒนาผลิตภัณฑ์ดอกไม้ประดิษฐ์จากผ้าขาวม้าเชิง

- สร้างสรรค์." มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- พัฒนา สุขประเสริฐ. (2541). **กลยุทธ์ในการฝึกอบรม**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พัทธนันท์ ปั่นแก้ว. (2557). "การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ โดยการบูรณาการเทคโนโลยีในการเรียนการสอน สำหรับครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- มณีรัตน์ จันทนะพะลิน. (2526). **การประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง**. กรุงเทพฯ: อมรินทร์การพิมพ์.
- มณีรัตน์ จันทนะพะลิน. (2548). **มรดกไทย "สัญลักษณ์วันแม่เชียงใหม่"**. กรุงเทพฯ: อมรินทร์การพิมพ์.
- มนูญ ไชยทองศรี. (2544). "ความต้องการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานประถมศึกษาอำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร." การค้นคว้าแบบอิสระ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. (2540). **องค์การและการจัดการ**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: เทคนิค.
- มาเรียม นิลพันธุ์. (2558). **วิธีวิจัยทางการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 8. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ยงยุทธ เกษสาคร. (2544). **เทคนิคการฝึกอบรมและการประชุม**. กรุงเทพมหานคร: เอส แอนด์ จีกราฟฟิค.
- รัตนลักษณ์ ปัญจภูมิพัฒน์. (2551). "รายงานการวิจัยโครงการวิจัยเรื่องการพัฒนาผลิตภัณฑ์ดอกไม้ประดิษฐ์จากเศษผ้าไหม." มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ.
- วิจิตร อวระกุล. (2540). **การฝึกอบรม : คู่มือฝึกอบรมและพัฒนาบุคคล**. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วินัย ดอนโคตรจันทร์. (2542). "การศึกษาความต้องการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนปฏิรูปการศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดอุดรธานี." รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ศรีศักร วัลลิโภดม. (2543). **สังคม - วัฒนธรรม ในวิถีการอนุรักษ์**. กรุงเทพฯ: ตำนานสุทธาการพิมพ์.
- ศักดิ์สิทธิ์ บุคยพลากร และโสเมสกาเว เพชรานนท์. (2554). **การศึกษาสถานะ และแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในประเทศไทย : กรณีศึกษากลุ่มการสืบทอดทางวัฒนธรรม และศิลปะ**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สังัด อุทรานันท์. (2532). **การพัฒนาหลักสูตร**. กรุงเทพฯ: มิตรสยาม.
- สมคิด บางโม. (2555). **องค์การและการจัดการ**. กรุงเทพฯ: วิทยพัฒน์.
- สมชาติ กิจยรรจง และอรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง. (2539). **เทคนิคการจัดฝึกอบรมอย่างมีประสิทธิภาพ**. พิมพ์

ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น.

สมชาติ กิจยรรยง และอรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง. (2537). **เทคนิคการจัดฝึกอบรมอย่างมีประสิทธิภาพ**. พิมพ์

ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น.

สรเดช เลิศวัฒนาวานิช. (2560). "การพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยใช้โครงงานเป็นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพและคุณลักษณะในการประกอบอาชีพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา." **วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร**.

สหชาติ ไชยรา. (2544). "การพัฒนาบุคลากรของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดอำเภอนองบัวลำภู จังหวัดหนองบัวลำภู." รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานয়รัฐมนตรี. (2560). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564)**. กรุงเทพฯ: องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.

สุมิตร คุณานุกร. (2520). **หลักสูตรและการสอน**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชวนชม.

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2545). **21 วิธีการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด**. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.

อภิสิทธิ์ ไส้ตู่โรกล. (2555). **รักและผูกพันเจเนอเรชั่นแซต**. กรุงเทพฯ: ฐานการพิมพ์.

อรพรรณ พรสีมา. (2537). **เทคนิคการฝึกอบรม**. กรุงเทพฯ: ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

ภาษาอังกฤษ

Goldstein, I. L., and Ford, J. K. (2002). **Training in Organizations Needs Assessment, Development, and Evaluation**. 4th ed. CA: Wadsworth Thomson Learning.

Good, C. V. (1973). **Dictionary of Education**. New York: McGraw-Hill Book.

Guilford. (1966). **Creative Economy**. London: Hodder and Stoughton.

Kirkpatrick, D. L. (1975). **Techniques For Evaluating, Training Program**. San Francisco : American Society For Training and Development: Evaluating Training Program.

Oliva, P. F. (1993). **Developing the Curriculum**. พิมพ์ครั้งที่ 3. New York: Harper Collins Publishers.

Owen, J. M., and Roger, P. J. (1999). **Program Evaluation: Forms and Approaches**. London: Sage Publication.

- Saylor Alexander and Lewis. (1981). **Curriculum Planing for The Better Teaching and Learning**. New York: Holt Rinehart and Winston.
- Saylor, G. J., and Alexander, W. M. (1974). **Planing Curriculum for Schools**. พิมพ์ครั้งที่ 3. New York: Holt Rinchart and Winston.
- Sowell, E. J. (1996). **Curriculum: An Integrative Introduction**. United States of America: Merrill Prentice Hall.
- Stake, R. E. (1995). Case Study Methods Education Research : Seeking Sweet Water. In Complementary Method for Research in Education. In R. M. Jaeger (Ed.). Washington, D.C.: American Educational Research Association.
- Stufflebeam, D. L., and others. (1971). **Educational evaluation and Decision Making**. Illinois: F. E. Peacock Publishing.
- Taba, H. (1962). **Curriculum Development: Theory and Practice**. New York: Harcourt Braca and Wold.
- Tanner, D., and Tanner., L. (1980). **Curriculum Development : Theory into Practice**. พิมพ์ครั้งที่ 2. New York: Macmillan.
- Tracy, W. R. (1971). **The human resources glossary [electronic resource] : the complete desk reference for HR executives**. managers and practitioners Boca Raton: St. Lucie Press, c2004.
- Tyler, R. W. (1949). **Basic Principles of Curriculum and Instruction**. Chicago: University of Chicago Press.
- Tyler, R. W. (1996). **Trust in organizations: Frontiers of theory and research**. California: Sage Publications, Inc.
- UNTAD. (2008). **Creative statistics to support creative economy politics**. Montreal: Media Culture & Society.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. รายชื่อผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นในการจัดทำ (ร่าง) หลักสูตร (การFocus Group)
2. รายชื่อผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นในการจัดทำ (ร่าง) หลักสูตร (การสัมภาษณ์)
3. รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย
4. รายชื่อผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสมของแบบสอบถาม และแบบทดสอบ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นในการจัดทำ (ร่าง) หลักสูตร (การFocus Group)

ตารางที่ 28 รายชื่อผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus Group)

ที่	รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ	ตำแหน่ง	เชี่ยวชาญด้าน
1.	นายนิത്യ พรหมประสิทธิ์	ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2	หลักสูตรฝึกอบรม
2.	ดร.รัตน์มณี รัตนปกรณ	รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2	หลักสูตรฝึกอบรม
3.	นางบุปผา มณีจันทร์	ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2	หลักสูตรอาชีพ
4.	ดร.สุมาลี สุธิกุล	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2	หลักสูตรอาชีพ
5.	นางสาวปราณี เอกมอญ	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2	หลักสูตรอาชีพ
6.	นางกัลยา พานิชวงษ์	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2	หลักสูตรอาชีพ
7.	นายประสงค์ พวงวรินทร์	อดีตผู้อำนวยการโรงเรียนวัดทุ่งคอก (สุวรรณสาธุกิจ) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2	หลักสูตรฝึกอบรม
8.	นางอารี พวงวรินทร์	ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดทุ่งคอก (สุวรรณสาธุกิจ) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2	การวัดและประเมินผล

ตารางที่ 28 รายชื่อผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus Group)

ที่	รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ	ตำแหน่ง	เชี่ยวชาญด้าน
9.	นายชัยรัตน์ พลเลิศ	ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดใหม่ปทุมสูตร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2	การวัดและประเมินผล
10.	นางศิริรัตน์ แยมขยาย	รองผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาล บ้านท่าพระยาจักร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2	หลักสูตรอาชีพ
11.	นางทวิวรรณ ห้อยแดง	ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนวัดเขาพระ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2	หลักสูตรอาชีพ
12.	นางอัมภา ศรีกล้า	ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนวัดจำปา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2	หลักสูตรอาชีพ
13.	นางสาวพัชรี นาคผง	ครู โรงเรียนวัดทุ่งคอก(สุวรรณสาธุกิจ) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2	หลักสูตรอาชีพ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นในการจัดทำ (ร่าง) หลักสูตร (การสัมภาษณ์)

ตารางที่ 29 รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับความเห็นในการจัดทำ (ร่าง) หลักสูตร

ที่	รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ	ตำแหน่ง	เชี่ยวชาญด้าน
1.	มล.ดรุณี จักรพันธ์	อาจารย์ประจำโรงเรียนช่างฝีมือในวังหญิง	งานประดิษฐ์
2.	นางสาวศิริศรี รวยเลิศ	อาจารย์พิเศษโรงเรียนช่างฝีมือในวังหญิง	งานประดิษฐ์

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

ตารางที่ 30 รายชื่อผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus Group)

ที่	รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ	ตำแหน่ง	เชี่ยวชาญด้าน
1.	ดร.จันทร์เพ็ญ สุวรรณคร	ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนดอนคาวิทยา สพม. เขต 9	หลักสูตรอาชีพ
2.	ดร.สมภาพร มณีอ่อน	ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ สำนักงาน ศึกษาธิการจังหวัดนนทบุรี	หลักสูตรอาชีพ
3.	นางสาวชิตยาภรณ์ หงษ์ทอง	นักวิชาการศึกษานำวิชาการ สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน	หลักสูตรอาชีพ
4.	ดร.วีไลวรรณ เสาร์อินทร์	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการ สพป. สุพรรณบุรี เขต 3	หลักสูตรอาชีพ
5.	ดร.วิจิตรา ตะโกพร	ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนราชินีบูรณะ สพม. เขต 9	หลักสูตร ฝึกอบรม
6.	ดร.โชติมา หนูพริก	ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาการศึกษาสำหรับ ผู้มีความสามารถพิเศษ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	หลักสูตร ฝึกอบรม
7.	ผศ.ดร.รุจิราพร รามศิริ	อาจารย์ประจำโรงเรียนสาธิตแห่ง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขต กำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนา การศึกษา	หลักสูตร ฝึกอบรม
8.	ดร.ฐาปณัฐ อุดมศรี	นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	การวัดและ ประเมินผล
9.	นายสพลกิตต์ สังข์ทิพย์	ครูชำนาญการ โรงเรียนตากฟ้าวิชาประสิทธิ์ สพม. 42 ช่วยราชการสำนักพัฒนานวัตกรรมการ จัดการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	การวัดและ ประเมินผล

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสมของแบบสอบถาม

ตารางที่ 31 รายชื่อผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสมของแบบสอบถาม

ที่	รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ	ตำแหน่ง	ผู้เชี่ยวชาญ ด้าน
1.	ดร.สาธิตี อุดมผล	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการ ศึกษานิเทศก์จังหวัดกาญจนบุรี	หลักสูตรอาชีพ
2.	นายสมภพ อุณหชาติ	ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	หลักสูตร ฝึกอบรม
3.	ดร.อำนาจ สายฉลาด	ผู้อำนวยการกลุ่มบริหารทั่วไป สำนักงานลูกเสือ ยุวกาชาด และกิจการ นักเรียน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	หลักสูตร ฝึกอบรม
4.	ดร.ฐาปณัฐ อุดมศรี	นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	การวัดและ ประเมินผล
5.	นายสพลกิตต์ สังข์ทิพย์	ครูชำนาญการ โรงเรียนตากฟ้าวิชาประสิทธิ์ สพม. 42 ช่วยราชการสำนักพัฒนานวัตกรรมการ จัดการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	การวัดและ ประเมินผล

ภาคผนวก ข

เครื่องมือการเก็บรวบรวม การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

1. แบบสอบถามความต้องการเกี่ยวกับการการพัฒนาหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน
2. แบบประเมินความเหมาะสม แบบสอบถามความต้องการเกี่ยวกับการการพัฒนาหลักสูตรสำหรับครู เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน
3. แบบสัมภาษณ์ความต้องการเกี่ยวกับการการพัฒนาหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน
4. แบบประเมินความเหมาะสม แบบสัมภาษณ์ความต้องการเกี่ยวกับการการพัฒนาหลักสูตรสำหรับครู เพื่อเสริมสร้างความสามารถ ในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน

ประเด็นสนทนากลุ่ม (Focus Group)

ความต้องการและความคิดเห็นในการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรสำหรับครูเพื่อ
เสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของ
นักเรียน

เรื่อง : ความต้องการและความคิดเห็นในการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้าง
ความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน

คำชี้แจง : ประเด็นสนทนากลุ่ม (Focus Group) ความต้องการและความคิดเห็นในการจัดการเรียนรู้
โดยใช้หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจ
สร้างสรรค์ของนักเรียน แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

<u>ตอนที่ 1</u> ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	2	ข้อ
<u>ตอนที่ 2</u> ความต้องการและความคิดเห็นในการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรสำหรับครู เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน	จำนวน	3	ข้อ
<u>ตอนที่ 3</u> ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม	จำนวน	1	ข้อ

นายชาญณรงค์ ศรีจันทร์
นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ประเด็นสนทนากลุ่ม (Focus Group)

ความต้องการและความคิดเห็นในการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรสำหรับครูเพื่อ
เสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์
ของนักเรียน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

เพศ ชาย หญิง

ตำแหน่ง โปรดระบุ

ตอนที่ 2 ความต้องการและความคิดเห็นในการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้าง
ความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน

1. ความสำคัญของ หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง
เชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน

.....
.....
.....

2. องค์ประกอบของการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการ
ประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน

.....
.....
.....

3. รูปแบบวิธีการจัดกิจกรรม ของการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับครูเพื่อเสริมสร้าง
ความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน

.....
.....
.....

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ความคิดเห็นเพิ่มเติม ต่อการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน

.....

.....

.....

แบบประเมินความเหมาะสมของประเด็นสนทนากลุ่ม (Focus Group)
ความต้องการและความคิดเห็นการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรสำหรับครูเพื่อ
เสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของ
นักเรียน

คำชี้แจง : ให้ท่านพิจารณา ความเหมาะสมของของประเด็นสนทนากลุ่ม (Focus Group) ความต้องการและความคิดเห็นการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน ฉบับนี้ โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคะแนนความเหมาะสมในแต่ละข้อความตามความคิดเห็นของท่าน ซึ่งมีเกณฑ์คะแนน ดังนี้

ระดับ 5	หมายถึง	มีความเหมาะสมมากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง	มีความเหมาะสมมาก
ระดับ 3	หมายถึง	มีความเหมาะสมปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อย
ระดับ 1	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

และสามารถให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อปรับปรุงข้อคำถามให้มีความเหมาะสมที่สุด

รายการประเมิน	คะแนนความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	
1. ความสำคัญของ หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน						
2. องค์ประกอบของการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน						

รายการประเมิน	คะแนนความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	
3. รูปแบบวิธีการจัดกิจกรรม ของการพัฒนา หลักสูตรฝึกอบรมสำหรับครูเพื่อเสริมสร้าง ความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิง เศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน						

ผู้ประเมิน

(.....)

...../...../.....

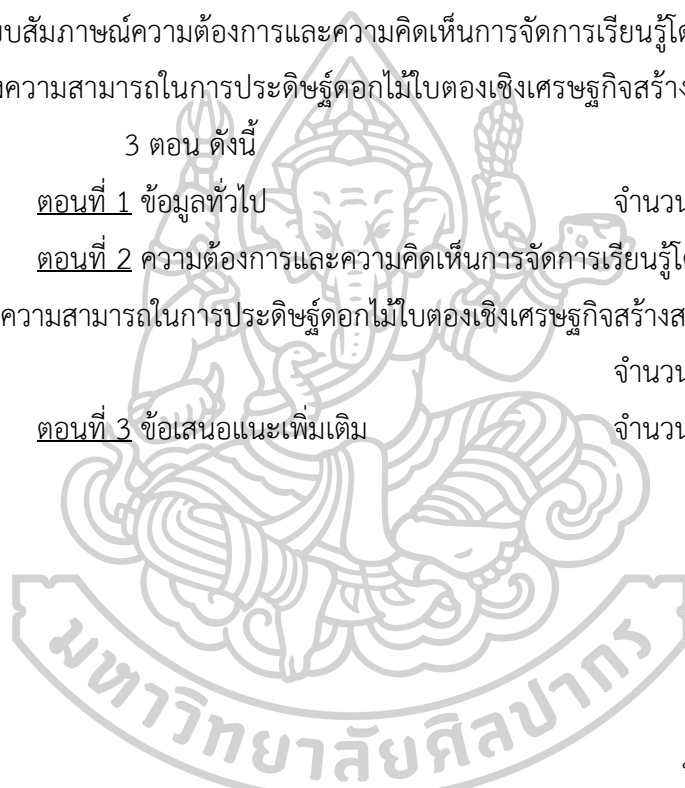
แบบสัมภาษณ์

ความต้องการและความคิดเห็นในการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรสำหรับครูเพื่อ เสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของ นักเรียน

เรื่อง : ความต้องการและความคิดเห็นในการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้าง
ความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน

คำชี้แจง : แบบสัมภาษณ์ความต้องการและความคิดเห็นในการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรสำหรับครู
เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน แบ่ง
ออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

<u>ตอนที่ 1</u> ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	2	ข้อ
<u>ตอนที่ 2</u> ความต้องการและความคิดเห็นในการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรสำหรับครู เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน	จำนวน	3	ข้อ
<u>ตอนที่ 3</u> ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม	จำนวน	1	ข้อ

นายชาญณรงค์ ศรีจันทร์

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

แบบสัมภาษณ์

ความต้องการและความคิดเห็นในการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรสำหรับครูเพื่อ
เสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของ
นักเรียน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

เพศ ชาย หญิง

ตำแหน่ง โปรดระบุ

ตอนที่ 2 ความต้องการและความคิดเห็นในการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้าง
ความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน

1. ความสำคัญของ หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง
เชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน

.....

.....

.....

.....

.....

2. องค์ประกอบของการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการ
ประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน

.....

.....

.....

.....

.....

3. รูปแบบวิธีการจัดกิจกรรม ของการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับครูเพื่อเสริมสร้าง
ความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ความคิดเห็นเพิ่มเติม ต่อการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถใน
การประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน

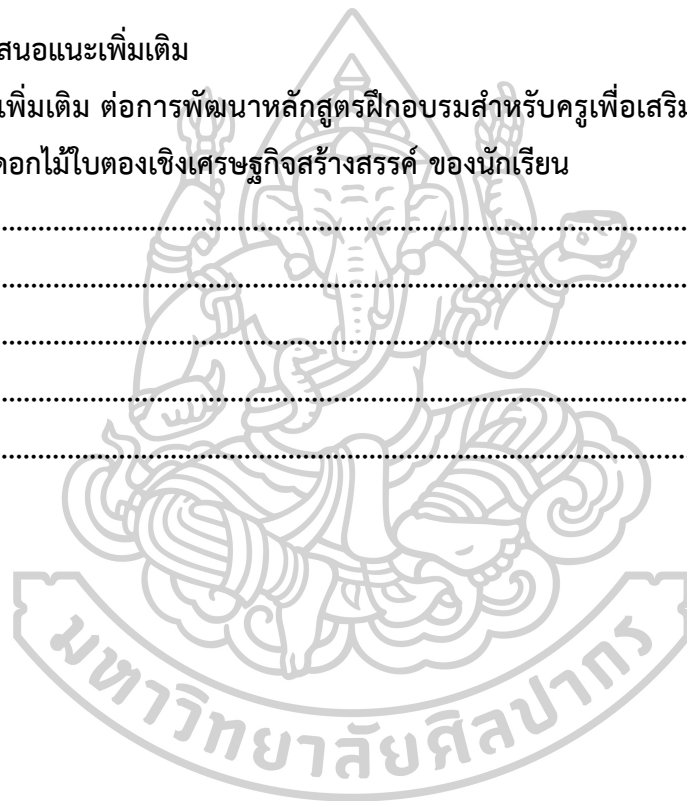
.....

.....

.....

.....

.....

แบบประเมินความเหมาะสมของแบบสัมภาษณ์
ความต้องการและความคิดเห็นการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรสำหรับครูเพื่อ
เสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของ
นักเรียน

คำชี้แจง : ให้ท่านพิจารณา ความเหมาะสมของของแบบสัมภาษณ์ความต้องการและความคิดเห็นการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน ฉบับนี้ โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคะแนน ความเหมาะสมในแต่ละข้อความตามความคิดเห็นของท่าน ซึ่งมีเกณฑ์คะแนน ดังนี้

ระดับ 5	หมายถึง	มีความเหมาะสมมากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง	มีความเหมาะสมมาก
ระดับ 3	หมายถึง	มีความเหมาะสมปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อย
ระดับ 1	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

และสามารถให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อปรับปรุงข้อคำถามให้มีความเหมาะสมที่สุด

รายการประเมิน	คะแนนความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	
1. ความสำคัญของ หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน						
2. องค์ประกอบของการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน						

รายการประเมิน	คะแนนความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	
3. รูปแบบวิธีการจัดกิจกรรม ของการพัฒนา หลักสูตรฝึกอบรมสำหรับครูเพื่อเสริมสร้าง ความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง เชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน						

ภาคผนวก ค

เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ที่ใช้ในการวิจัย

1. หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์
2. แบบสอบถามความพึงพอใจของครู ที่เข้ารับการอบรมหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์
3. แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องแบบสอบถามความพึงพอใจของครู ที่เข้ารับการอบรมหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์

หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถ
ในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์

จัดทำโดย

นายชาญณรงค์ ศรีจันทร์

คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศิลปากร

คำนำ

หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน เป็นหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้น จำนวน 12 ชั่วโมง มีจุดประสงค์เพื่อพัฒนาความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของครู ก่อนขยายผลการจัดกิจกรรมไปสู่นักเรียน โดยส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของนักเรียนด้านการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง ให้เต็มตามศักยภาพโดยมุ่งเน้นการพัฒนาความเป็นมนุษย์ทั้งด้านร่างกาย ด้านสติปัญญา ด้านอารมณ์และสังคม ภายใต้การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม อีกทั้งยังช่วยเสริมสร้างทักษะความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพได้ในอนาคต ทั้งนี้ยังสร้างให้นักเรียนมีความตระหนักถึงการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทยและมีส่วนร่วมในการสืบสานและพัฒนาให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

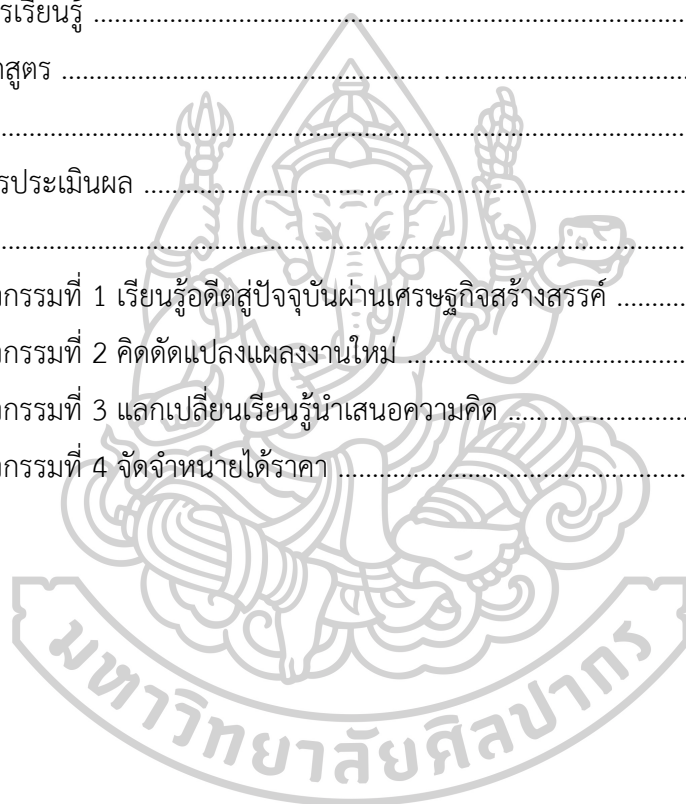
หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน แบ่งออกเป็น 4 แผนการจัดกิจกรรม ดังนี้

- แผนการจัดกิจกรรมที่ 1 **เรียนรู้อดีตสู่ปัจจุบันผ่านเศรษฐกิจสร้างสรรค์**
- แผนการจัดกิจกรรมที่ 2 **คิดดัดแปลงผลงานใหม่**
- แผนการจัดกิจกรรมที่ 3 **แลกเปลี่ยนเรียนรู้นำเสนอความคิด**
- แผนการจัดกิจกรรมที่ 4 **จัดจำหน่ายได้ราคา**

ซึ่งกิจกรรมตามหลักสูตรดังกล่าว เป็นกิจกรรมที่กำหนดเนื้อหากิจกรรม กระบวนการ การจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้หลักสูตร เพื่อช่วยให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเกิดความกระตือรือร้น ความกล้าแสดงออก ความคิดสร้างสรรค์ เพิ่มทักษะการปฏิบัติงานของผู้ใช้หลักสูตรให้เกิดความชำนาญยิ่งขึ้น

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
หลักการและเหตุผล	202
เป้าหมาย	202
แนวทางการจัดการหลักสูตร	203
รูปแบบการจัดกิจกรรม	203
คำอธิบายหลักสูตร	205
จุดประสงค์การเรียนรู้	205
โครงสร้างหลักสูตร	206
สื่อการเรียนรู้	207
การวัดและการประเมินผล	207
คำชี้แจง	208
แผนการจัดกิจกรรมที่ 1 เรียนรู้อดีตสู่ปัจจุบันผ่านเศรษฐกิจสร้างสรรค์	211
แผนการจัดกิจกรรมที่ 2 คิดดัดแปลงผลงานใหม่	221
แผนการจัดกิจกรรมที่ 3 แลกเปลี่ยนเรียนรู้นำเสนอความคิด	227
แผนการจัดกิจกรรมที่ 4 จัดจำหน่ายได้ราคา	233

หลักสูตรสำหรับครูเพื่อส่งเสริมความสามารถ ในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน

หลักการและเหตุผล

หลักสูตรสำหรับครูเพื่อส่งเสริมความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน มีหลักการสำคัญ ดังนี้

1. มีเป้าหมายของการจัดกิจกรรมที่ชัดเจน เป็นรูปธรรมและครอบคลุมผู้เข้ารับการอบรมทุกคน
2. เป็นกิจกรรมที่ผู้เข้ารับการอบรม ได้พัฒนาตนเองอย่างรอบด้านเต็มตามศักยภาพตามความสนใจ ความถนัด ความต้องการ เหมาะสมกับวัยและวุฒิภาวะของผู้เข้ารับการอบรม
3. เป็นกิจกรรมที่ปลูกฝังและส่งเสริมให้ผู้เข้ารับการอบรม มีจิตสาธารณะต่อสังคมในรูปแบบต่างๆ ซึ่งมีความสอดคล้องกับวิถีชีวิต ประเพณีและวัฒนธรรม
4. เป็นกิจกรรมที่ยึดหลักการมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้ครู ชุมชนและหน่วยงานอื่นๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม

เป้าหมาย

หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน เป็นหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้น จำนวน 12 ชั่วโมง มีจุดประสงค์เพื่อพัฒนาความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของครู ก่อนขยายผลการจัดกิจกรรมไปสู่นักเรียน โดยส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของนักเรียนด้านการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง ให้เต็มตามศักยภาพโดยมุ่งเน้นการพัฒนาความเป็นมนุษย์ทั้งด้านร่างกาย ด้านสติปัญญา ด้านอารมณ์และสังคม ภายใต้การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม อีกทั้งยังช่วยเสริมสร้างทักษะความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพได้ในอนาคต ทั้งนี้ยังสร้างให้นักเรียนมีความตระหนักถึงการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทยและมีส่วนร่วมในการสืบสานและพัฒนาให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

แนวทางการจัดหลักสูตร

หลักสูตรดังกล่าวเป็นหลักสูตรที่จัดเพื่อครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ได้เข้าร่วมกิจกรรมฝึกอบรม ในเรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ แล้วนำผลการอบรมที่ได้รับไปขยายผลสู่นักเรียนที่รับผิดชอบ โดยมีแนวทางการจัดกิจกรรมซึ่งสอดคล้องกับหลักการของหลักสูตร ดังนี้

1. ให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ปฏิบัติกิจกรรมตามความสนใจ
2. ให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ปฏิบัติกิจกรรมผ่านประสบการณ์ที่หลากหลาย ฝึกการทำงานที่สอดคล้องกับชีวิตจริง ตลอดจนสะท้อนความรู้ ทักษะและประสบการณ์ของผู้เข้ารับการอบรม
3. จัดกิจกรรมแบบรายบุคคล กิจกรรมกลุ่ม โดยให้ผู้เข้ารับการอบรมเป็นผู้ดำเนินการ โดยการศึกษาและใช้ข้อมูลประกอบการวางแผนอย่างเป็นระบบ เน้นการคิดวิเคราะห์และการใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการดำเนินกิจกรรม
4. ใช้กระบวนการมีส่วนร่วมและการเรียนรู้แบบร่วมมือมากกว่าเน้นการแข่งขันบนพื้นฐานการปฏิบัติตามวิธีประชาธิปไตย
5. ใช้วิธีการสอนแบบบรรยาย สาธิตและเน้นการฝึกปฏิบัติของผู้เข้ารับการอบรม

รูปแบบการจัดกิจกรรม

การจัดหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน ใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแบบสาธิตและเน้นการปฏิบัติ ซึ่งมีองค์ประกอบการสอน 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. **ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน** วิทยากร/ผู้นำ กระตุ้นให้ผู้เรียนได้ทบทวนประสบการณ์เดิมของผู้เข้ารับการอบรม โดยการใช้คำถาม นอกจากนี้ วิทยากร/ผู้นำ ต้องแจ้งวัตถุประสงค์การเรียนรู้และร่วมกันกำหนดขอบข่ายหรือประเด็นความรู้ใหม่
2. **ขั้นศึกษา/วิเคราะห์** เป็นขั้นตอนการแบ่งกลุ่มผู้เข้ารับการอบรม เพื่อทำกิจกรรมร่วมกันในแสวงหาความรู้ แสดงความคิดเห็นร่วมกัน วิเคราะห์และหาข้อสรุปในประเด็นที่ตั้งไว้ วิทยากร/ผู้นำ ออกแบบกลุ่มให้ผู้เข้ารับการอบรมได้เรียนรู้ตามความเหมาะสม รวมทั้งการสร้างประสบการณ์ใหม่ แก่ผู้เข้ารับการอบรม โดยใช้สื่อการเรียนรู้
3. **ขั้นปฏิบัติ/ฝึกหัด/ทดลอง** เป็นขั้นที่ผู้เข้ารับการอบรม ได้ฝึกปฏิบัติตามขั้นตอน โดยวิทยากร/ผู้นำมีหน้าที่ดูแลให้ผู้เข้ารับการอบรม ได้ฝึกปฏิบัติทักษะตามขั้นตอนที่ถูกต้อง เหมาะสม

4. **ขั้นสรุป/เสนอผลการเรียนรู้** เป็นขั้นที่ผู้เข้ารับการอบรม แต่ละกลุ่มได้ประมวลข้อมูลจากประสบการณ์ทั้งหมดมาวิเคราะห์ แสดงความคิดเห็น สะท้อนการเรียนรู้ (Reflection) ต่อประสบการณ์ใหม่ที่ได้รับ

5. **ขั้นปรับปรุงการเรียนรู้/นำไปใช้** เป็นขั้นที่ผู้เข้ารับการอบรมแต่ละกลุ่มปรับปรุงผลงานของตนเองโดยใช้แนวคิดจากข้อมูลของแต่ละกลุ่มนำเสนอ อาจนำความรู้ที่ได้รับจากกลุ่มอื่นมาพัฒนาให้ดีขึ้นหรือเกิดความคิดใหม่ สร้างสรรค์งานที่ต่างจากเดิม หรืออาจได้แนวคิดจากข้อเสนอแนะของวิทยากร/ผู้นำ มาประยุกต์สร้างผลงานใหม่ๆ ที่สามารถนำมาใช้ในสภาพการณ์จริงได้

รูปแบบการจัดกิจกรรมภาคทฤษฎี : วิทยากร/ผู้นำ จะทำหน้าที่บรรยายเนื้อหาประกอบสื่อการสอน ร่วมกับการทำกิจกรรมซักถาม สนทนา ตอบโต้กันระหว่างวิทยากร/ผู้นำ กับผู้เข้ารับการอบรม เพื่อให้เกิดการอภิปรายขยายความเข้าใจ

รูปแบบการจัดกิจกรรมภาคปฏิบัติ : วิทยากร/ผู้นำ จะทำหน้าที่เป็นผู้แนะนำ สาธิตและเน้นที่การปฏิบัติในแต่ละขั้นตอนให้ผู้เข้ารับการอบรมเข้าใจ พร้อมทั้งแนะนำให้ผู้เข้ารับการอบรมปฏิบัติตามการสาธิตจนเกิดเป็นแนวทางปฏิบัติและมีการปรับปรุงพัฒนาผลการปฏิบัติให้มีประสิทธิภาพและความถูกต้องตามขั้นตอนสุดท้าย ซึ่งผู้เข้ารับการอบรมร่วมแสดงผลงาน เพื่อประเมินความสามารถภาคปฏิบัติต่อไป

**คำอธิบายหลักสูตรสำหรับครูเพื่อส่งเสริมความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง
เชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน
จำนวน 12 ชั่วโมง**

ศึกษา สำรวจ วิเคราะห์ เกี่ยวกับความสำคัญของการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง และแนวคิด เศรษฐกิจสร้างสรรค์ เทคนิควิธีการ รูปแบบ และกระบวนการในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง ตลอดจน การผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ การเพิ่มมูลค่าของสินค้า การออกแบบผลิตภัณฑ์สินค้า การวางแผนกลยุทธ์ การตลาด การทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย คำนวณต้นทุน กำไร ภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์

โดยการกำหนดหัวข้อเรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองในรูปแบบที่แตกต่างจากปัจจุบัน ตาม แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ การวางแผน ลงมือปฏิบัติ การนำเสนอและอภิปราย การวัดและ ประเมินผล และปรับปรุงแก้ไขผลงาน โดยใช้ทักษะในการด้านการสื่อสารและมนุษยสัมพันธ์ ทักษะกระบวนการทำงาน ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา ทักษะแสวงหาความรู้ และทักษะการจัดการ ก่อให้เกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้ เทคโนโลยี

เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมเห็นคุณค่าและความสำคัญของการประกอบอาชีพ มีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะในการประกอบอาชีพ ความซื่อสัตย์ ความขยันและความอดทน ความรับผิดชอบ ความเสียสละ ความประหยัดในการทำงาน และทัศนคติที่ดีต่ออาชีพที่ทำ อันนำไปสู่ การขยายผลการอบรมสู่นักเรียนที่รับผิดชอบได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม นักเรียนสามารถต่อยอดจาก กิจกรรมที่ผู้เข้ารับการอบรมดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จุดประสงค์การเรียนรู้

**หลักสูตรสำหรับครูเพื่อส่งเสริมความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจ
สร้างสรรค์ ของนักเรียน ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ**

1. ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain)

1.1 ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของงาน
ประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองของไทย

1.2 ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ ความเข้าใจในแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์

2. ด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain)

- 2.1 ผู้เข้ารับการอบรมสามารถประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองแบบดั้งเดิมได้
- 2.2 ผู้เข้ารับการอบรมสามารถสร้างสรรค์และประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ได้
- 2.3 ผู้เข้ารับการอบรมสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

3. ด้านจิตพิสัย (Affective Domain)

- 3.1 ผู้เข้ารับการอบรมมีความพึงพอใจกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง ตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน

โครงสร้างหลักสูตรสำหรับครูเพื่อส่งเสริมความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง เชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	แผนการฝึกอบรมเพื่อสร้างเสริมทักษะความคิดสร้างสรรค์ในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง			
	แผนที่ 1	แผนที่ 2	แผนที่ 3	แผนที่ 4
แผนการจัดกิจกรรมฝึกอบรม	เรียนรู้อดีตสู่ปัจจุบันผ่านเศรษฐกิจสร้างสรรค์	คิด ตัดแปลง แผลงงานใหม่	แลกเปลี่ยนเรียนรู้ นำเสนอความคิด	จัดจำหน่ายได้ราคา
จำนวนชั่วโมงที่ใช้จัดกิจกรรม	3	3	3	3
จุดประสงค์การเรียนรู้				
1. ด้านพุทธิพิสัย (K)				
1.1 ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของงานประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองของไทย	✓			
1.2 ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ ความเข้าใจในแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์	✓	✓		
2. ด้านทักษะพิสัย (P)				
2.1 ผู้เข้ารับการอบรมสามารถประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองแบบดั้งเดิมได้	✓	✓	✓	
2.2 ผู้เข้ารับการอบรมสามารถสร้างสรรค์และประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ได้		✓	✓	
2.3 ผู้เข้ารับการอบรมสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้		✓	✓	✓
3. ด้านจิตพิสัย (I)				
3.1 ผู้เข้ารับการอบรมมีความพึงพอใจกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง ตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน	✓	✓	✓	✓

สื่อการเรียนรู้

1. สื่อการเรียนรู้

1.1 งานประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง 1) พวงมาลัยข้อมือ ๒) พานพุ่มสักการะ และ 3) พานกระทงดอกไม้
รูปเทียนแพ

1.2 วีดิทัศน์เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของงานประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง

1.3 คอมพิวเตอร์

1.4 อินเทอร์เน็ต

1.5 ใบงานที่ 1 เรื่อง การออกแบบงานประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง ตามแนวคิดเศรษฐกิจ
สร้างสรรค์

1.6 วัสดุ – อุปกรณ์ในการดำเนินการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง

1.7 ผลงานการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง

1.8 แบบทดสอบก่อน – หลังเรียน เรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์

2. บุคคล

2.1 วิทยากรผู้มีความรู้ ความสามารถด้านการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง

2.2 วิทยากรผู้มีความรู้ความสามารถในด้านแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์

การวัดและการประเมินผล

การวัดและประเมินผลระหว่างการอบรม และหลังการอบรม ตามจุดประสงค์การเรียนรู้
โดยการวัดมีความครอบคลุมทั้งด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ด้านพุทธิพิสัย

1.1 ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของงานประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง
ของไทย

1.2 ความรู้ ความเข้าใจในแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์

2. ด้านทักษะพิสัย

2.1 ทักษะการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองแบบดั้งเดิม และแบบสร้างสรรค์ ตามแนวคิด
เศรษฐกิจสร้างสรรค์

2.2 ความสามารถในการประยุกต์ความรู้ที่ได้รับสู่การปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้
อย่างเหมาะสม

3. ด้านจิตพิสัย

3.1 ความพึงพอใจกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง ตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน

การตัดสินผลการประเมิน

1. ผ่าน หมายถึง ผู้เข้ารับการอบรมเข้าร่วมกิจกรรมครบ 100% ปฏิบัติกิจกรรม และมีผลงาน/ชิ้นงานตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนด
2. ไม่ผ่าน หมายถึง ผู้เข้ารับการอบรมเข้าร่วมกิจกรรมไม่ครบ 100% ไม่ผ่านการปฏิบัติกิจกรรมและไม่มีผลงาน/ชิ้นงานตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนด

คำชี้แจง

หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน เป็นหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้น จำนวน 12 ชั่วโมง มีจุดประสงค์เพื่อพัฒนาความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของครู ก่อนขยายผลการจัดกิจกรรมไปสู่นักเรียน โดยส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของนักเรียนด้านการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง ให้เต็มตามศักยภาพ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาความเป็นมนุษย์ทั้งด้านร่างกาย ด้านสติปัญญา ด้านอารมณ์และสังคม ภายใต้การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม อีกทั้งยังช่วยเสริมสร้างทักษะความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพได้ในอนาคต ทั้งนี้ยังสร้างให้นักเรียน มีความตระหนักถึงการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทยและมีส่วนร่วมในการสืบสานและพัฒนาให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน แบ่งออกเป็น 4 แผนการจัดกิจกรรม ดังนี้

- แผนการจัดกิจกรรมที่ 1 เรียนรู้อดีตสู่ปัจจุบันผ่านเศรษฐกิจสร้างสรรค์
- แผนการจัดกิจกรรมที่ 2 คิดค้นแปลงผลงานใหม่
- แผนการจัดกิจกรรมที่ 3 แลกเปลี่ยนเรียนรู้นำเสนอความคิด
- แผนการจัดกิจกรรมที่ 4 จัดจำหน่ายได้ราคา

ซึ่งกิจกรรมตามหลักสูตรดังกล่าว เป็นกิจกรรมที่กำหนดเนื้อหากิจกรรม กระบวนการ การจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้หลักสูตร เพื่อช่วยให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรม

เกิดความกระตือรือร้นความกล้าแสดงออก ความคิดสร้างสรรค์ เพิ่มทักษะการปฏิบัติงานของผู้ใช้
หลักสูตรให้เกิดความชำนาญยิ่งขึ้น

แผน	จุดประสงค์	เนื้อหาสาระ	กิจกรรม	สื่อ	การวัดและ การ ประเมินผล
แผนที่ 1 เรียนรู้ อดีต สู่ ปัจจุบัน ผ่าน เศรษฐกิจ สร้างสรรค์ (3 ชั่วโมง)	1. ผู้เข้ารับการอบรมมี ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับประวัติ ความเป็นมาของงาน ประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง ของไทย 2. ผู้เข้ารับการอบรมมี ความรู้ ความเข้าใจใน แนวคิดเศรษฐกิจ สร้างสรรค์	1. ความรู้ เกี่ยวกับ ประวัติความเป็นมา ของงาน ประดิษฐ์ ดอกไม้ใบตอง ในอดีตจนถึง ปัจจุบัน 2. ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับ แนวคิด เศรษฐกิจ สร้างสรรค์	1. การทดสอบ ก่อนเรียน 2. การบรรยาย แลกเปลี่ยน เรียนรู้ เกี่ยวกับประวัติ ความเป็นมาของ การประดิษฐ์ ดอกไม้ใบตอง และ แนวคิดเศรษฐกิจ สร้างสรรค์	1. แบบทดสอบก่อน เรียน เรื่อง การ ประดิษฐ์ดอกไม้ ใบตอง เศรษฐกิจ สร้างสรรค์ 2. งานประดิษฐ์ ดอกไม้ใบตองประเภท ต่างๆ 3. ใบงานที่ 1 เรื่อง การออกแบบงาน ประดิษฐ์ดอกไม้ ใบตอง ตามแนวคิด เศรษฐกิจสร้างสรรค์	1. การทำ แบบทดสอบ ก่อนเรียน เรื่อง การ ประดิษฐ์ ดอกไม้ใบตอง เชิงเศรษฐกิจ สร้างสรรค์ 2. การทำใบ งานที่ 1 เรื่อง การออกแบบ งานประดิษฐ์ ดอกไม้ใบตอง ตามแนวคิด เศรษฐกิจ สร้างสรรค์
แผนที่ 2 คิด ดัดแปลงผลงาน ใหม่ (จำนวน 3 ชั่วโมง)	1. ผู้เข้ารับการอบรม สามารถประดิษฐ์ดอกไม้ ใบตองแบบดั้งเดิมได้ 2. ผู้เข้ารับการอบรม สามารถสร้างสรรค์และ ประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง ตามแนวคิดเศรษฐกิจ สร้างสรรค์ได้	1. ความรู้ เกี่ยวกับการ ประดิษฐ์ ดอกไม้ใบตอง ตามแนวคิด เศรษฐกิจ สร้างสรรค์ 2. ทักษะการ ประดิษฐ์ ดอกไม้ใบตอง ตามแนวคิด เศรษฐกิจ สร้างสรรค์	1. การแบ่งกลุ่มลง มือปฏิบัติงานการ ประดิษฐ์ดอกไม้ ใบตองตามแนวคิด เศรษฐกิจ สร้างสรรค์	1. วัสดุ - อุปกรณ์ ในการประดิษฐ์ดอกไม้ ใบตอง	1. ผลงานการ ประดิษฐ์ ดอกไม้ใบตอง ตามแนวคิด เศรษฐกิจ สร้างสรรค์

แผน	จุดประสงค์	เนื้อหาสาระ	กิจกรรม	สื่อ	การวัดและ การ ประเมินผล
แผนที่ 3 แลกเปลี่ยนเรียนรู้ นำเสนอความคิด (จำนวน 3 ชั่วโมง)	1. ผู้เข้ารับการอบรม สามารถนำความรู้ที่ได้รับ ไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวันได้	1. ทักษะการ นำเสนอ ผลงาน	1. การนำเสนอ ผลงานการ ประดิษฐ์ดอกไม้ ใบตองตามแนวคิด เศรษฐกิจ สร้างสรรค์	1. สิ่งประดิษฐ์ดอกไม้ ใบตองตามแนวคิด เศรษฐกิจสร้างสรรค์	1. การ นำเสนอ ผลงานการ ประดิษฐ์ ดอกไม้ใบตอง ตามแนวคิด เศรษฐกิจ สร้างสรรค์
แผนที่ 4 จัด จำหน่ายได้ราคา (จำนวน 3 ชั่วโมง)	1. ผู้เข้ารับการอบรมมี ความพึงพอใจกิจกรรม พัฒนาผู้เรียนเพื่อ เสริมสร้างความคิด สร้างสรรค์ในการ ประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง ตามแนวคิดเศรษฐกิจ สร้างสรรค์	1. ทักษะการ หาช่องทางจัด จำหน่าย 2. ความพึง พอใจต่อการใช้ หลักสูตร	1. การอภิปราย เพื่อพัฒนารูปแบบ การจัดจำหน่าย ผลงาน 2. ความพึงพอใจ ต่อการใช้หลักสูตร 3. การทดสอบหลัง เรียน	1. เอกสารเกี่ยวกับ การจัดจำหน่าย ผลงาน 2. แบบทดสอบหลัง เรียน เรื่อง การ ประดิษฐ์ดอกไม้ ใบตอง เศรษฐกิจ สร้างสรรค์	1. การทำ แบบทดสอบ หลังเรียน เรื่อง การประดิษฐ์ ดอกไม้ใบตอง เชิงเศรษฐกิจ สร้างสรรค์

**แผนการจัดกิจกรรมฝึกอบรมหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถ
ในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน**

แผนที่ 1 เรื่อง เรียนรู้อดีตสู่ปัจจุบันผ่านเศรษฐกิจสร้างสรรค์ เวลาเรียน 3 ชั่วโมง
ชื่อผู้สอน นายชาญณรงค์ ศรีจันทร์ ชื่อวิทยากร

1. สารสำคัญ

ประวัติเริ่มต้นของคนไทยที่รู้จักการนำดอกไม้มาร้อยเป็นพวงมาลัยไว้ตอนหนึ่งในหนังสือพระราชพิธีสิบสองเดือน ดังนี้ “แต่โบราณสมัยก่อนกรุงสุโขทัย บรรพบุรุษของไทยได้คิดประดิษฐ์ใบไม้ เป็นแบบต่างๆ มากมายแต่ไม่ผู้ใดจดบันทึกไว้ในอนุชนรุ่นหลังได้ค้นคว้า จนถึงสมัยสมเด็จพระร่วงเจ้ามีนางนพมาศ ซึ่งเป็นพระสนมเอกในสมัยนั้น ได้จดบันทึกเรื่องราวของตนเองไว้ นางเองเป็นหญิงนักปราชญ์ มีความรอบรู้ในพิธีการต่างๆ งานประดิษฐ์ งานฝีมือและอื่นๆ ตลอดจนมีความรู้ทางหนังสือ ด้วยความสามารถของนางนพมาศ เราจึงได้มีโอกาสทราบว่า การจัดดอกไม้ของไทยมีจุดเริ่มต้นแต่สมัยนั้นเป็นต้นมา” จากที่กล่าวมาทั้งหมด อาจพอสรุปคร่าวๆ ได้ว่า งานดอกไม้ใบตองของไทยนั้นมีจุดกำเนิดมาตั้งแต่ก่อนสมัยกรุงสุโขทัยเป็นราชธานี แต่ในขณะนั้นไม่ได้มีการจดบันทึกไว้ซึ่งเริ่มมีการจดบันทึกเป็นรูปแบบ แบบแผนกันอย่าจริงจังในสมัยพระร่วงเจ้ากรุงสุโขทัยและสืบทอดกันมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งอาจมีการเปลี่ยนแปลง พัฒนา ปรับปรุงให้มีรูปแบบ เทคนิค วิธีการที่มากขึ้นเพื่อให้เหมาะสมกับยุคสมัยบนพื้นฐานของต้นแบบงานที่ทรงคุณค่า

การค้นคว้าความหมายของ “เศรษฐกิจสร้างสรรค์” คือ แนวคิดการขับเคลื่อนเศรษฐกิจบนพื้นฐานของการใช้องค์ความรู้ (Knowledge) การศึกษา การสร้างสรรค์งาน (Creativity) และการใช้ทรัพย์สินทางปัญญา (Intellectual property) ที่เชื่อมโยงกับรากฐานทางวัฒนธรรม การส่งเสริมความรู้ของสังคมและเทคโนโลยี/นวัตกรรมสมัยใหม่ เพื่อผลิตสินค้าและบริการที่สร้าง “มูลค่าทางเศรษฐกิจ” และ “คุณค่าทางสังคม” ซึ่งตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคในตลาดโลกได้หรือกล่าวง่ายๆ คือ “การสร้างมูลค่าที่เกิดจากความคิด” โดยเมื่อทราบหลักการแล้วจะพบว่าเศรษฐกิจสร้างสรรค์นั้นแท้จริง คือ การนำเอาความคิดสร้างสรรค์มาเพิ่มมูลค่าให้กับการผลิตสินค้าและบริการเพื่อป้อนเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจแล้วเกิดความเจริญงอกงามขึ้นในระบบเศรษฐกิจ

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของงานประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองของไทย
2. ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ ความเข้าใจในแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์

3. ผู้เข้ารับการอบรมมีความพึงพอใจกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง ตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน

3. ทักษะอาชีพ

1. ทักษะแสวงหาความรู้
2. ทักษะการเรียนรู้วัฒนธรรม

4. คุณลักษณะในการประกอบอาชีพ

1. ความขยันและอดทน
2. ความรับผิดชอบในการทำงาน
3. มีระเบียบวินัย

5. กระบวนการจัดกิจกรรม

1. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1.1 วิทยากร/ผู้นำ แนะนำตนเอง จากนั้นนำผลงานการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองให้ผู้เข้ารับการอบรมได้รับชม จำนวน 3 ชิ้น คือ 1) พวงมาลัยข้อมือ 2) พานพุ่มสักการะ และ 3) พานกระทงดอกไม้รูปเทียนแพ จากนั้นพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้เข้ารับการอบรมในประเด็นต่อไปนี้

- ทุกท่านทราบหรือไม่ว่างานประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองที่นำมาแสดงให้ชมนี้เรียกว่าอะไรบ้าง
- ทุกท่านทราบหรือไม่ว่าจุดกำเนิดของงานประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองของไทยมาจากสมัยใด และเริ่มต้นจากเหตุการณ์ใด

1.2 วิทยากร/ผู้นำ ให้ผู้เข้ารับการอบรมทำแบบทดสอบก่อนเรียน เรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (จำนวน 10 ข้อ)

2. ขั้นศึกษา/วิเคราะห์

2.1 วิทยากร/ผู้นำ ให้ผู้เข้ารับการอบรมศึกษาข้อมูลประวัติความเป็นมาของงานประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง จากวีดิทัศน์เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของงานประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เรื่องแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ผ่านการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองจากอดีตถึงปัจจุบัน โดยใช้แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์เป็นหลัก

2.2 ผู้เข้ารับการอบรมแลกเปลี่ยน เรียนรู้ ร่วมกับวิทยากร/ผู้นำ ในแนวคิดการบูรณาการการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง ผ่านแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์

3. ชั้นปฏิบัติ/ฝึกหัด/ทดลอง

3.1 ผู้เข้ารับการอบรมแบ่งกลุ่ม (6 กลุ่ม) ประชุมวางแผนงานในการออกแบบและประดิษฐ์งานดอกไม้ใบตอง(ใบงานที่ 1) (โดยกำหนดให้ประดิษฐ์พานพุ่มจำนวน 1 พาน/1 กลุ่ม แต่ในแต่ละพานจะต้องประกอบด้วยงานดอกไม้ใบตอง 4 ประเภท คือ 1)งานมาลัย ๒)งานปักพุ่ม ๓)งานเย็บแบบ และ4)งานกระทง โดยคณะผู้จัดการอบรมได้จัดเตรียมวัสดุไว้ให้) โดยใช้แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์เป็นหลัก เพื่อพัฒนารูปแบบของการประดิษฐ์ให้มีความสร้างสรรค์ ทันสมัย และสามารถนำสู่การมีอาชีพในต่อไปได้

4. ชั้นสรุป/เสนอผลการเรียนรู้

4.1 ผู้เข้ารับการอบรมนำเสนอผลงานของแต่ละกลุ่ม โดยใช้เวลา 3 – 5 นาทีต่อกลุ่ม ซึ่งต้องระบุถึงแนวคิดที่สอดคล้องกับเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และสามารถต่อยอดสู่การพัฒนาอาชีพในอนาคตได้

5. ชั้นปรับปรุงการเรียนรู้/นำไปใช้

5.1 ผู้เข้ารับการอบรมและวิทยากร/ผู้นำ ทำการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากการนำเสนอผลงาน เพื่อปรับปรุงและพัฒนางานให้สามารถปฏิบัติได้จริง

5.2 วิทยากร/ผู้นำ เปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการอบรมซักถามข้อสงสัย

6. สื่อการเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้

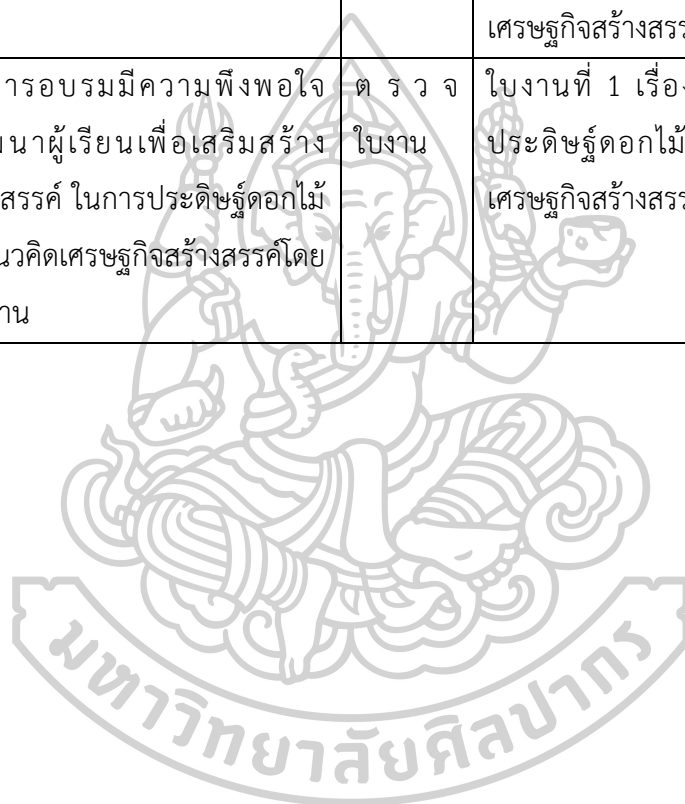
1. งานประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง (จำนวน 3 ชิ้น คือ 1)พวงมาลัยข้อมือ ๒)พานพุ่มสักการะ และ 3)พานกระทงดอกไม้ธูปเทียนแพ)
2. วิดีทัศน์เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของงานประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง
3. ใบงานที่ 1 เรื่อง การออกแบบงานประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง ตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์
4. วิทยากร
5. แบบทดสอบก่อนเรียน เรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์

7. ชิ้นงาน/ภาระงาน

1. ใบงานที่ 1 เรื่อง การออกแบบงานประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง ตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์
2. แบบทดสอบก่อนเรียน เรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์

8. การวัดและประเมินผล

จุดประสงค์การเรียนรู้	วิธีการ	เครื่องมือ
1. ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของงานประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง ของไทย	ต ร ว จ ใบงาน	ใบงานที่ 1 เรื่อง การออกแบบงานประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง ตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์
2. ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ ความเข้าใจในแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์	ต ร ว จ ใบงาน	ใบงานที่ 1 เรื่อง การออกแบบงานประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง ตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์
3. ผู้เข้ารับการอบรมมีความพึงพอใจกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ ในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง ตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน	ต ร ว จ ใบงาน	ใบงานที่ 1 เรื่อง การออกแบบงานประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง ตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์

9. เกณฑ์การวัดและการประเมินผล

ระดับ คะแนน รายการ ประเมิน	เกณฑ์ในการวัดและประเมินผล				
	5	4	3	2	1
ด้านความคิด ริเริ่ม สร้างสรรค์	ชิ้นงานมีความคิด ริเริ่มและสร้างสรรค์ ต่างจากงานในแบบ ดั้งเดิมจำนวนตั้งแต่ 5 ส่วน ได้แก่ 1. ส่วนยอด 2. ส่วนพุ่ม 3.ส่วน กระทรงพุ่ม 4. ส่วนอุบะ และ 5. ส่วนงานมาลัย	ชิ้นงานมีความคิด ริเริ่มและ สร้างสรรค์ ต่าง จากงานในแบบ ดั้งเดิมจำนวน 4 ส่วน	ชิ้นงานมีความคิด ริเริ่มและสร้างสรรค์ ต่างจากงานในแบบ ดั้งเดิม จำนวน 3 ส่วน	ชิ้นงานมีความคิด ริเริ่มและ สร้างสรรค์ ต่าง จากงานในแบบ ดั้งเดิม จำนวน 2 ส่วน	ชิ้นงานมี ความคิด ริเริ่มและ สร้างสรรค์ ต่างจากงาน ในแบบ ดั้งเดิม จำนวน 1 ส่วน
ด้านความ ประณีต	ชิ้นงานมีการ ประดิษฐ์มาอย่าง ประณีต ทั้ง 5 ส่วน ได้แก่ 1. ส่วนยอด 2. ส่วนพุ่ม 3.ส่วน กระทรงพุ่ม 4. ส่วนอุบะ และ 5. ส่วนงานมาลัย	ชิ้นงานมีการ ประดิษฐ์มาอย่าง ประณีต 4 ส่วน	ชิ้นงานมีการประดิษฐ์ มาอย่างประณีต 3 ส่วน	ชิ้นงานมีการ ประดิษฐ์มาอย่าง ประณีต 2 ส่วน	ชิ้นงานมีการ ประดิษฐ์มา อย่างประณีต 1 ส่วน
ด้านการ เลือกใช้วัสดุ	มีการเลือกใช้วัสดุ มาเป็นส่วนประกอบ ในการประดิษฐ์ ที่ หลากหลาย แปลก ใหม่ มากกว่า 5 ชนิดขึ้นไป	มีการเลือกใช้วัสดุ มาเป็น ส่วนประกอบใน การประดิษฐ์ ที่ หลากหลาย แปลกใหม่ 4 ชนิด	มีการเลือกใช้วัสดุ มา เป็นส่วนประกอบใน การประดิษฐ์ ที่ หลากหลาย แปลก ใหม่ 3 ชนิด	มีการเลือกใช้วัสดุ มาเป็น ส่วนประกอบใน การประดิษฐ์ ที่ หลากหลาย แปลก ใหม่ 2 ชนิด	มีการเลือกใช้ วัสดุ มาเป็น ส่วนประกอบ ในการ ประดิษฐ์ ที่ หลากหลาย แปลกใหม่ 1 ชนิด

ระดับ คะแนน รายการ ประเมิน	เกณฑ์ในการวัดและประเมินผล				
	5	4	3	2	1
ด้านความ สอดคล้องกับ แนวคิด เศรษฐกิจ สร้างสรรค์	<p>1.มีการออกแบบตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์</p> <p>2.มีการพัฒนารูปแบบที่แตกต่างจากงานในแบบดั้งเดิม</p> <p>3.ชิ้นงานยังสามารถพัฒนาต่อยอดต่อไปได้</p> <p>4.สามารถจัดจำหน่ายได้</p> <p>5.ชิ้นงานเป็นที่ต้องการของท้องตลาด</p>	<p>มี 4 ข้อ จาก 5 ข้อ ดังนี้</p> <p>1.มีการออกแบบตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์</p> <p>2.มีการพัฒนารูปแบบที่แตกต่างจากงานในแบบดั้งเดิม</p> <p>3.ชิ้นงานยังสามารถพัฒนาต่อยอดต่อไปได้</p> <p>4.สามารถจัดจำหน่ายได้</p> <p>5.ชิ้นงานเป็นที่ต้องการของท้องตลาด</p>	<p>มี 3 ข้อ จาก 5 ข้อ ดังนี้</p> <p>1.มีการออกแบบตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์</p> <p>2.มีการพัฒนารูปแบบที่แตกต่างจากงานในแบบดั้งเดิม</p> <p>3.ชิ้นงานยังสามารถพัฒนาต่อยอดต่อไปได้</p> <p>4.สามารถจัดจำหน่ายได้</p> <p>5.ชิ้นงานเป็นที่ต้องการของท้องตลาด</p>	<p>มี 2 ข้อ จาก 5 ข้อ ดังนี้</p> <p>1.มีการออกแบบตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์</p> <p>2.มีการพัฒนารูปแบบที่แตกต่างจากงานในแบบดั้งเดิม</p> <p>3.ชิ้นงานยังสามารถพัฒนาต่อยอดต่อไปได้</p> <p>4.สามารถจัดจำหน่ายได้</p> <p>5.ชิ้นงานเป็นที่ต้องการของท้องตลาด</p>	<p>มี 1 ข้อ จาก 5 ข้อ ดังนี้</p> <p>1.มีการออกแบบตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์</p> <p>2.มีการพัฒนารูปแบบที่แตกต่างจากงานในแบบดั้งเดิม</p> <p>3.ชิ้นงานยังสามารถพัฒนาต่อยอดต่อไปได้</p> <p>4.สามารถจัดจำหน่ายได้</p> <p>5.ชิ้นงานเป็นที่ต้องการของท้องตลาด</p>

ระดับการประเมินทักษะในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง เชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์

ช่วงคะแนน	ระดับความสามารถ
16.00 – 20.00	มากที่สุด
13.00 – 15.99	มาก
10.00 – 12.99	ปานกลาง
7.00 – 9.99	น้อย
4.00 – 6.99	น้อยที่สุด

10. บันทึกหลังการจัดกิจกรรม

10.1 ผลการจัดกิจกรรม

.....
.....
.....

10.2 ปัญหา/อุปสรรค

.....
.....
.....

10.3 ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข

.....
.....
.....

ความคิดเห็น

.....
.....
.....

ลงชื่อ

(นายชาญณรงค์ ศรีจันทร์)

ผู้สอน

ลงชื่อ

()

ศึกษานิเทศก์ สพป.สุพรรณบุรี เขต 2

ความคิดเห็น

.....
.....
.....

ลงชื่อ

(.....)

ผอ. สพป.สุพรรณบุรี เขต 2

ภาพประกอบ

สมาชิกกลุ่ม

1.
2.
3.
4.
5.
6.

**แผนการจัดกิจกรรมฝึกอบรมหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถ
ในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน**

แผนที่ 2 เรื่อง คัดแปลงผลงานใหม่

เวลาเรียน 3 ชั่วโมง

ชื่อผู้สอน นายชาญณรงค์ ศรีจันทร์

ชื่อวิทยากร

1. สาระสำคัญ

ปัจจุบันในระบบการศึกษาทุกๆ ระบบ มีการจัดการศึกษาในเรื่องเกี่ยวกับความหลากหลายของเชื้อชาติ วัฒนธรรมและมีประเพณีที่สั่งสม สืบทอดกันมานานหลายต่อหลายรุ่น ซึ่งนักเรียนสมควรได้รับการถ่ายทอดและปลูกฝังเพื่อปฏิบัติและส่งต่อวัฒนธรรมต่างๆ และสามารถสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ขึ้นมา แต่ทว่านักเรียนส่วนใหญ่กลับไม่ได้รับการปลูกฝังในการรักษาและสร้างสรรค์วัฒนธรรมขึ้นมาเลย ซึ่งหากจะมองถึงสาเหตุของปัญหาก็จะพบว่าครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สาระงานประดิษฐ์ นั้นขาดความรู้ ความสามารถและทักษะในการสร้างสรรค์งานประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองในรูปแบบใหม่ๆ อีกทั้งยังไม่สามารถหาช่องทางในการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่ประดิษฐ์ขึ้นได้ ส่งผลให้ไม่มีการคิดสร้างสรรค์และพัฒนาสิ่งใหม่ๆ ขึ้นมา ซึ่งอาจมาจากหลากหลายสาเหตุ เช่น การถูกปลูกฝังมาในรูปแบบเดิมๆ นักเรียนขาดโอกาสในการเปิดโลกทัศน์ให้กว้างขึ้น รวมถึงวิธีการสอนแบบเดิมๆ ของครูหรือผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งส่งผลให้นักเรียน ไม่ได้รับการพัฒนาทักษะกระบวนการความคิดสร้างสรรค์

การวิเคราะห์ถึงปัญหาที่เกิดขึ้น พบว่าครูและนักเรียนแทบจะไม่มีทักษะการคิดสร้างสรรค์ที่จะประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองในรูปแบบใหม่ๆ เลย ดังนั้น จำเป็นต้องหากิจกรรมใหม่ที่น่าสนใจและสอดคล้องกับเนื้อหาในชีวิตประจำวัน โดยนำแนวคิดของเศรษฐกิจสร้างสรรค์ เข้ามาจัดเป็นหลักสูตรฝึกอบรมให้ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ เพื่อให้ครูนำความรู้ที่ได้รับไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ต่อยอดให้นักเรียนสามารถพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์ ในการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ ส่งผลให้สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมและเกิดผลการเรียนรู้ที่ดีมากขึ้น

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ผู้เข้ารับการอบรมสามารถประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองแบบดั้งเดิมได้
2. ผู้เข้ารับการอบรมสามารถสร้างสรรค์และประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ได้

3. ทักษะอาชีพ

1. ทักษะแสวงหาความรู้
2. ทักษะการเรียนรู้วัฒนธรรม

4. คุณลักษณะในการประกอบอาชีพ

1. ความขยันและอดทน
2. ความรับผิดชอบในการทำงาน
3. มีระเบียบวินัย

5. กระบวนการจัดกิจกรรม

1. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1.1 วิทยากร/ผู้นำ เชื่อมโยงความรู้จากการฝึกอบรมในครั้งที่แล้วถึงกิจกรรมที่ได้มอบหมายให้ผู้เข้ารับการอบรมปฏิบัติ คือ การออกแบบงานประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง ตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์

1.2 วิทยากร/ผู้นำ นำวัสดุ – อุปกรณ์ ให้ผู้เข้ารับการอบรมแต่ละกลุ่ม เพื่อประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองตามแผนงานที่ได้วางไว้แล้ว

2. ขั้นศึกษา/วิเคราะห์

2.1 ผู้เข้ารับการอบรม วางแผนการดำเนินการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองตามที่ออกแบบไว้ เพื่อให้การทำงานดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย

3. ขั้นปฏิบัติ/ฝึกหัด/ทดลอง

3.1 ผู้เข้ารับการอบรมประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง ตามแผนงานที่ได้ออกแบบและวางแผนไว้ โดยมีวิทยากร/ผู้นำ เป็นผู้คอยสนับสนุนการช่วยเหลือด้านต่างๆ เมื่อผู้เข้ารับการอบรมต้องการ

4. ขั้นสรุป/เสนอผลการเรียนรู้

4.1 วิทยากร/ผู้นำ และผู้เข้ารับการอบรมร่วมกันแลกเปลี่ยน สรุปปัญหาในการปฏิบัติงานเบื้องต้น เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาการประดิษฐ์งานดอกไม้ใบตองต่อไป

5. ขั้นปรับปรุงการเรียนรู้/นำไปใช้

5.1 วิทยากร/ผู้นำ เปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการอบรมซักถามข้อสงสัย

6. สื่อการเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้

1. วัสดุ – อุปกรณ์ในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง
2. ผลงานการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์
3. วิทยากร

7. ชิ้นงาน/ภาระงาน

1. การประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์

8. การวัดและประเมินผล

จุดประสงค์การเรียนรู้	วิธีการ	เครื่องมือ
1. ผู้เข้ารับการอบรมสามารถประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองแบบดั้งเดิมได้	ตรวจ ผลงาน	ผลงานการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์
2. ผู้เข้ารับการอบรมสามารถสร้างสรรค์และประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ได้	ตรวจ ผลงาน	ผลงานการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์

9. เกณฑ์การวัดและการประเมินผล

ระดับ คะแนน	เกณฑ์ในการวัดและประเมินผล				
	5	4	3	2	1
รายการ ประเมิน					
ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	ชิ้นงานมีความคิดริเริ่มและสร้างสรรค์ต่างจากงานในแบบดั้งเดิมจำนวนตั้งแต่ 5 ส่วน ได้แก่ 1. ส่วนยอด 2. ส่วนพุ่ม 3. ส่วนกระทรงพุ่ม 4. ส่วนอุบะ และ 5. ส่วนงานมาลัย	ชิ้นงานมีความคิดริเริ่มและสร้างสรรค์ ต่างจากงานในแบบดั้งเดิมจำนวน 4 ส่วน	ชิ้นงานมีความคิดริเริ่มและสร้างสรรค์ต่างจากงานในแบบดั้งเดิม จำนวน 3 ส่วน	ชิ้นงานมีความคิดริเริ่มและสร้างสรรค์ ต่างจากงานในแบบดั้งเดิม จำนวน 2 ส่วน	ชิ้นงานมีความคิดริเริ่มและสร้างสรรค์ต่างจากงานในแบบดั้งเดิมจำนวน 1 ส่วน

ระดับ คะแนน รายการ ประเมิน	เกณฑ์ในการวัดและประเมินผล				
	5	4	3	2	1
ด้านความ ประณีต	ชิ้นงานมีการ ประดิษฐ์มาอย่าง ประณีต ทั้ง 5 ส่วน ได้แก่ 1. ส่วนยอด 2. ส่วนพุ่ม 3.ส่วน กระทรงรองพุ่ม 4. ส่วนอุบะ และ 5. ส่วนงานมาลัย	ชิ้นงานมีการ ประดิษฐ์มาอย่าง ประณีต 4 ส่วน	ชิ้นงานมีการประดิษฐ์ มาอย่างประณีต 3 ส่วน	ชิ้นงานมีการ ประดิษฐ์มาอย่าง ประณีต 2 ส่วน	ชิ้นงานมีการ ประดิษฐ์มา อย่างประณีต 1 ส่วน
ด้านการ เลือกใช้วัสดุ	มีการเลือกใช้วัสดุ มาเป็นส่วนประกอบ ในการประดิษฐ์ ที่ หลากหลาย แปลก ใหม่ มากกว่า 5 ชนิดขึ้นไป	มีการเลือกใช้วัสดุ มาเป็น ส่วนประกอบใน การประดิษฐ์ ที่ หลากหลาย แปลกใหม่ 4 ชนิด	มีการเลือกใช้วัสดุ มา เป็นส่วนประกอบใน การประดิษฐ์ ที่ หลากหลาย แปลก ใหม่ 3 ชนิด	มีการเลือกใช้วัสดุ มาเป็น ส่วนประกอบใน การประดิษฐ์ ที่ หลากหลาย แปลก ใหม่ 2 ชนิด	มีการเลือกใช้ วัสดุ มาเป็น ส่วนประกอบ ในการ ประดิษฐ์ ที่ หลากหลาย แปลกใหม่ 1 ชนิด
ด้านความ สอดคล้องกับ แนวคิด เศรษฐกิจ สร้างสรรค์	1.มีการออกแบบ ตามแนวคิด เศรษฐกิจสร้างสรรค์ 2.มีการพัฒนา รูปแบบที่แตกต่าง จากงานในแบบ ดั้งเดิม 3.ชิ้นงานยังสามารถ พัฒนาต่อยอดต่อไป ได้ 4.สามารถจัดจำหน่าย ได้	มี 4 ข้อ จาก 5 ข้อ ดังนี้ 1.มีการออกแบบ ตามแนวคิด เศรษฐกิจ สร้างสรรค์ 2.มีการพัฒนา รูปแบบที่แตกต่าง จากงานในแบบ ดั้งเดิม 3.ชิ้นงานยัง	มี 3 ข้อ จาก 5 ข้อ ดังนี้ 1.มีการออกแบบตาม แนวคิดเศรษฐกิจ สร้างสรรค์ 2.มีการพัฒนา รูปแบบที่แตกต่าง จากงานในแบบ ดั้งเดิม 3.ชิ้นงานยังสามารถ พัฒนาต่อยอดต่อไป ได้	มี 2 ข้อ จาก 5 ข้อ ดังนี้ 1.มีการออกแบบ ตามแนวคิด เศรษฐกิจ สร้างสรรค์ 2.มีการพัฒนา รูปแบบที่แตกต่าง จากงานในแบบ ดั้งเดิม 3.ชิ้นงานยัง	มี 1 ข้อ จาก 5 ข้อ ดังนี้ 1.มีการ ออกแบบตาม แนวคิด เศรษฐกิจ สร้างสรรค์ 2.มีการ พัฒนา รูปแบบที่ แตกต่างจาก

ระดับ คะแนน รายการ ประเมิน	เกณฑ์ในการวัดและประเมินผล				
	5	4	3	2	1
ด้านความ สอดคล้องกับ แนวคิด เศรษฐกิจ สร้างสรรค์	5.ชิ้นงานเป็นที่ ต้องการของ ท้องถิ่น	สามารถพัฒนาต่อ ยดต่อไปได้ 4.สามารถจัด จำหน่ายได้ 5.ชิ้นงานเป็นที่ ต้องการของ ท้องถิ่น	4.สามารถจัดจำหน่าย ได้ 5.ชิ้นงานเป็นที่ ต้องการของ ท้องถิ่น	สามารถพัฒนาต่อ ยดต่อไปได้ 4.สามารถจัด จำหน่ายได้ 5.ชิ้นงานเป็นที่ ต้องการของ ท้องถิ่น	งานในแบบ ดั้งเดิม 3.ชิ้นงานยัง สามารถ พัฒนาต่อ ยดต่อไปได้ 4.สามารถจัด จำหน่ายได้ 5.ชิ้นงานเป็น ที่ต้องการ ของ ท้องถิ่น

ระดับการประเมินทักษะในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง เชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์

ช่วงคะแนน	ระดับความสามารถ
16.00 – 20.00	มากที่สุด
13.00 – 15.99	มาก
10.00 – 12.99	ปานกลาง
7.00 – 9.99	น้อย
4.00 – 6.99	น้อยที่สุด

10. บันทึกหลังการจัดกิจกรรม

10.1 ผลการจัดกิจกรรม

.....
.....
.....

10.2 ปัญหา/อุปสรรค

.....
.....
.....

10.3 ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข

.....
.....
.....

ความคิดเห็น

.....
.....
.....

ลงชื่อ

(นายชาญณรงค์ ศรีจันทร์)

ผู้สอน

ลงชื่อ

()

ศึกษานิเทศก์ สพป.สุพรรณบุรี เขต 2

ความคิดเห็น

.....
.....

ลงชื่อ

(.....)

ผอ. สพป.สุพรรณบุรี เขต 2

**แผนการจัดกิจกรรมฝึกอบรมหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถ
ในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน**

แผนที่ 3 เรื่อง แลกเปลี่ยนเรียนรู้นำเสนอความคิด

เวลาเรียน 3 ชั่วโมง

ชื่อผู้สอน นายชาญณรงค์ ศรีจันทร์

ชื่อวิทยากร

1. สาระสำคัญ

แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์มาใช้ควบคู่กับการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง เพื่อให้ครูผู้เข้ารับการอบรมได้เกิดทักษะความคิดสร้างสรรค์ และสามารถนำไปถ่ายทอด ต่อยอดความคิดให้กับนักเรียนผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในรายวิชาหรือกิจกรรมที่ครูรับผิดชอบอยู่ได้

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ผู้เข้ารับการอบรมสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

3. ทักษะอาชีพ

1. ทักษะการนำเสนอผลงาน
2. ทักษะการเรียนรู้วัฒนธรรม

4. คุณลักษณะในการประกอบอาชีพ

1. ความขยันและอดทน
2. ความรับผิดชอบในการทำงาน
3. มีระเบียบวินัย

5. กระบวนการจัดกิจกรรม

1. ชี้นำเข้าสู่บทเรียน

1.1 วิทยากร/ผู้นำ เชื่อมโยงความรู้จากการฝึกอบรมในครั้งที่แล้วถึงกิจกรรมที่ได้มอบหมายให้ผู้เข้ารับการอบรมปฏิบัติ คือ การประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์

2. ชั้นศึกษา/วิเคราะห์

2.1 ผู้เข้าอบรมทำการตกแต่งเพิ่มเติมในงานประดิษฐ์ให้สวยงาม พร้อมซ้อมการนำเสนอ เพื่อทำการนำเสนอผลงานให้กับเพื่อผู้เข้าร่วมการอบรมได้แสดงความคิดเห็นร่วมกัน

3. ชั้นปฏิบัติ/ฝึกหัด/ทดลอง

3.1 ผู้เข้ารับการอบรมนำเสนอผลงานการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์

4. ขั้นสรุป/เสนอผลการเรียนรู้

4.1 แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้เข้ารับการอบรม และวิทยากร/ผู้นำในการแสดงความคิดเห็นเพื่อต่อยอดผลงาน และแนวทางในการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ในอนาคต

5. ขั้นปรับปรุงการเรียนรู้/นำไปใช้

5.1 วิทยากร/ผู้นำ เปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการอบรมซักถามข้อสงสัย

6. สื่อการเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้

1. ผลงานการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์
2. วิทยากร

7. ชิ้นงาน/ภาระงาน

1. การประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์

8. การวัดและประเมินผล

จุดประสงค์การเรียนรู้	วิธีการ	เครื่องมือ
1. ผู้เข้ารับการอบรมสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้	ตรวจ ผลงาน	ผลงานการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์

9. เกณฑ์การวัดและการประเมินผล

ระดับ คะแนน รายการ ประเมิน	เกณฑ์ในการวัดและประเมินผล				
	5	4	3	2	1
ด้านความคิด ริเริ่ม สร้างสรรค์	ชิ้นงานมีความคิด ริเริ่มและสร้างสรรค์ ต่างจากงานในแบบ ดั้งเดิมจำนวนตั้งแต่ 5 ส่วน ได้แก่ 1. ส่วนยอด 2. ส่วนพุ่ม 3.ส่วน กระทรงรองพุ่ม 4. ส่วนอุบะ และ 5. ส่วนงานมาลัย	ชิ้นงานมีความคิด ริเริ่มและ สร้างสรรค์ ต่าง จากงานในแบบ ดั้งเดิมจำนวน 4 ส่วน	ชิ้นงานมีความคิด ริเริ่มและสร้างสรรค์ ต่างจากงานในแบบ ดั้งเดิม จำนวน 3 ส่วน	ชิ้นงานมีความคิด ริเริ่มและ สร้างสรรค์ ต่าง จากงานในแบบ ดั้งเดิม จำนวน 2 ส่วน	ชิ้นงานมี ความคิด ริเริ่มและ สร้างสรรค์ ต่างจากงาน ในแบบ ดั้งเดิม จำนวน 1 ส่วน
ด้านความ ประณีต	ชิ้นงานมีการ ประดิษฐ์มาอย่าง ประณีต ทั้ง 5 ส่วน ได้แก่ 1. ส่วนยอด 2. ส่วนพุ่ม 3.ส่วน กระทรงรองพุ่ม 4. ส่วนอุบะ และ 5. ส่วนงานมาลัย	ชิ้นงานมีการ ประดิษฐ์มาอย่าง ประณีต 4 ส่วน	ชิ้นงานมีการประดิษฐ์ มาอย่างประณีต 3 ส่วน	ชิ้นงานมีการ ประดิษฐ์มาอย่าง ประณีต 2 ส่วน	ชิ้นงานมีการ ประดิษฐ์มา อย่างประณีต 1 ส่วน

ระดับ คะแนน รายการ ประเมิน	เกณฑ์ในการวัดและประเมินผล				
	5	4	3	2	1
ด้านการ เลือกใช้วัสดุ	มีการเลือกใช้วัสดุ มาเป็นส่วนประกอบ ในการประดิษฐ์ ที่ หลากหลาย แปลก ใหม่ มากกว่า 5 ชนิดขึ้นไป	มีการเลือกใช้วัสดุ มาเป็น ส่วนประกอบใน การประดิษฐ์ ที่ หลากหลาย แปลกใหม่ 4 ชนิด	มีการเลือกใช้วัสดุ มา เป็นส่วนประกอบใน การประดิษฐ์ ที่ หลากหลาย แปลก ใหม่ 3 ชนิด	มีการเลือกใช้วัสดุ มาเป็น ส่วนประกอบใน การประดิษฐ์ ที่ หลากหลาย แปลก ใหม่ 2 ชนิด	มีการเลือกใช้ วัสดุ มาเป็น ส่วนประกอบ ในการ ประดิษฐ์ ที่ หลากหลาย แปลกใหม่ 1 ชนิด
ด้านความ สอดคล้องกับ แนวคิด เศรษฐกิจ สร้างสรรค์	1.มีการออกแบบ ตามแนวคิด เศรษฐกิจสร้างสรรค์ 2.มีการพัฒนา รูปแบบที่แตกต่าง จากงานในแบบ ดั้งเดิม 3.ชิ้นงานยังสามารถ พัฒนาต่อยอดต่อไป ได้ 4.สามารถจัดจำหน่าย ได้ 5.ชิ้นงานเป็นที่ ต้องการของ ท้องตลาด	มี 4 ข้อ จาก 5 ข้อ ดังนี้ 1.มีการออกแบบ ตามแนวคิด เศรษฐกิจ สร้างสรรค์ 2.มีการพัฒนา รูปแบบที่แตกต่าง จากงานในแบบ ดั้งเดิม 3.ชิ้นงานยัง สามารถพัฒนาต่อ ยอดต่อไปได้ 4.สามารถจัด จำหน่ายได้ 5.ชิ้นงานเป็นที่ ต้องการของ ท้องตลาด	มี 3 ข้อ จาก 5 ข้อ ดังนี้ 1.มีการออกแบบตาม แนวคิดเศรษฐกิจ สร้างสรรค์ 2.มีการพัฒนา รูปแบบที่แตกต่าง จากงานในแบบ ดั้งเดิม 3.ชิ้นงานยังสามารถ พัฒนาต่อยอดต่อไป ได้ 4.สามารถจัดจำหน่าย ได้ 5.ชิ้นงานเป็นที่ ต้องการของ ท้องตลาด	มี 2 ข้อ จาก 5 ข้อ ดังนี้ 1.มีการออกแบบ ตามแนวคิด เศรษฐกิจ สร้างสรรค์ 2.มีการพัฒนา รูปแบบที่แตกต่าง จากงานในแบบ ดั้งเดิม 3.ชิ้นงานยัง สามารถพัฒนาต่อ ยอดต่อไปได้ 4.สามารถจัด จำหน่ายได้ 5.ชิ้นงานเป็นที่ ต้องการของ ท้องตลาด	มี 1 ข้อ จาก 5 ข้อ ดังนี้ 1.มีการ ออกแบบตาม แนวคิด เศรษฐกิจ สร้างสรรค์ 2.มีการ พัฒนา รูปแบบที่ แตกต่างจาก งานในแบบ ดั้งเดิม 3.ชิ้นงานยัง สามารถ พัฒนาต่อ ยอดต่อไปได้ 4.สามารถจัด จำหน่ายได้ 5.ชิ้นงานเป็น ที่ต้องการของ ท้องตลาด

ระดับการประเมินทักษะในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง เชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์

ช่วงคะแนน	ระดับความสามารถ
16.00 – 20.00	มากที่สุด
13.00 – 15.99	มาก
10.00 – 12.99	ปานกลาง
7.00 – 9.99	น้อย
4.00 – 6.99	น้อยที่สุด

10. บันทึกหลังการจัดกิจกรรม

10.1 ผลการจัดกิจกรรม

.....
.....
.....

10.2 ปัญหา/อุปสรรค

.....
.....
.....

10.3 ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข

.....
.....
.....

ความคิดเห็น

.....
.....
.....

ลงชื่อ

(นายชาญณรงค์ ศรีจันทร์)

ผู้สอน

ลงชื่อ

()

ศึกษานิเทศก์ สพป.สุพรรณบุรี เขต 2

ความคิดเห็น

.....
.....

ลงชื่อ

(.....)

ผอ. สพป.สุพรรณบุรี เขต 2

**แผนการจัดกิจกรรมฝึกอบรมหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถ
ในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน**

แผนที่ 4 เรื่อง จัดจำหน่ายได้ราคา

เวลาเรียน 3 ชั่วโมง

ชื่อผู้สอน นายชาญณรงค์ ศรีจันทร์

ชื่อวิทยากร

1. สาระสำคัญ

แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์มาใช้ควบคู่กับการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง เพื่อให้ครูผู้เข้ารับการอบรมได้เกิดทักษะความคิดสร้างสรรค์ และสามารถนำไปถ่ายทอด ต่อยอดความคิดให้กับนักเรียนผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในรายวิชาหรือกิจกรรมที่ครูรับผิดชอบอยู่ได้

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ผู้เข้ารับการอบรมมีความพึงพอใจกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง ตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์

3. ทักษะอาชีพ

1. ทักษะการนำเสนอผลงาน
2. ทักษะการเรียนรู้วัฒนธรรม

4. คุณลักษณะในการประกอบอาชีพ

1. ความขยันและอดทน
2. ความรับผิดชอบในการทำงาน
3. มีระเบียบวินัย

5. กระบวนการจัดกิจกรรม

1. ชี้นำเข้าสู่บทเรียน

1.1 วิทยากร/ผู้นำ เชื่อมโยงความรู้จากการฝึกอบรมในครั้งที่แล้วถึงกิจกรรมที่ได้มอบหมายให้ผู้เข้ารับการอบรมปฏิบัติ คือ การประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์

2. ชั้นศึกษา/วิเคราะห์

2.1 ผู้เข้าอบรม

3. ชั้นปฏิบัติ/ฝึกหัด/ทดลอง

3.1 ผู้เข้ารับการอบรม

4. ชั้นสรุป/เสนอผลการเรียนรู้

4.1 แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้เข้ารับการอบรม และวิทยากร/ผู้นำ ในหัวข้อดังนี้

4.1.1 การต่อยอดผลงาน และแนวทางในการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ในอนาคต

4.1.2 แนวทางในการจัดจำหน่ายและช่องทางการตลาด

4.1.3 การออกแบบหรือผลิตบรรจุภัณฑ์อย่างง่าย เพื่อใช้ในการจัดจำหน่าย

4.2 เข้ารับการอบรม และวิทยากร/ผู้นำร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้รับจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

5. ชั้นปรับปรุงการเรียนรู้/นำไปใช้

5.1 วิทยากร/ผู้นำ เปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการอบรมซักถามข้อสงสัย

5.2 วิทยากร/ผู้นำ ให้ผู้เข้ารับการอบรมทำแบบทดสอบหลังเรียน เรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (จำนวน 10 ข้อ)

6. สื่อการเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้

1. ผลงานการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์

2. วิทยากร

3. แบบทดสอบหลังเรียนเรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์

7. ชิ้นงาน/ภาระงาน

1. การประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์

8. การวัดและประเมินผล

จุดประสงค์การเรียนรู้	วิธีการ	เครื่องมือ
๑. ผู้เข้ารับการอบรมสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้	ตรวจ แบบทดสอบ	แบบทดสอบหลังเรียนเรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์

9. เกณฑ์การวัดและการประเมินผล

ระดับ คะแนน รายการ ประเมิน	เกณฑ์ในการวัดและประเมินผล				
	5	4	3	2	1
ด้านความคิด ริเริ่ม สร้างสรรค์	ชิ้นงานมีความคิด ริเริ่มและสร้างสรรค์ ต่างจากงานในแบบ ดั้งเดิมจำนวนตั้งแต่ 5 ส่วน ได้แก่ 1. ส่วนยอด 2. ส่วนพุ่ม 3.ส่วน กระทรงพุ่ม 4. ส่วนอุษะ และ 5. ส่วนงานมาลัย	ชิ้นงานมีความคิด ริเริ่มและ สร้างสรรค์ ต่าง จากงานในแบบ ดั้งเดิมจำนวน 4 ส่วน	ชิ้นงานมีความคิด ริเริ่มและสร้างสรรค์ ต่างจากงานในแบบ ดั้งเดิม จำนวน 3 ส่วน	ชิ้นงานมีความคิด ริเริ่มและ สร้างสรรค์ ต่าง จากงานในแบบ ดั้งเดิม จำนวน 2 ส่วน	ชิ้นงานมี ความคิด ริเริ่มและ สร้างสรรค์ ต่างจากงาน ในแบบ ดั้งเดิม จำนวน 1 ส่วน
ด้านความ ประณีต	ชิ้นงานมีการ ประดิษฐ์มาอย่าง ประณีต ทั้ง 5 ส่วน ได้แก่ 1. ส่วนยอด 2. ส่วนพุ่ม 3.ส่วน กระทรงพุ่ม 4. ส่วนอุษะ และ 5. ส่วนงานมาลัย	ชิ้นงานมีการ ประดิษฐ์มาอย่าง ประณีต 4 ส่วน	ชิ้นงานมีการประดิษฐ์ มาอย่างประณีต 3 ส่วน	ชิ้นงานมีการ ประดิษฐ์มาอย่าง ประณีต 2 ส่วน	ชิ้นงานมีการ ประดิษฐ์มา อย่างประณีต 1 ส่วน

ระดับ คะแนน รายการ ประเมิน	เกณฑ์ในการวัดและประเมินผล				
	5	4	3	2	1
ด้านการ เลือกใช้วัสดุ	มีการเลือกใช้วัสดุ มาเป็นส่วนประกอบ ในการประดิษฐ์ ที่ หลากหลาย แปลก ใหม่ มากกว่า 5 ชนิดขึ้นไป	มีการเลือกใช้วัสดุ มาเป็น ส่วนประกอบใน การประดิษฐ์ ที่ หลากหลาย แปลกใหม่ 4 ชนิด	มีการเลือกใช้วัสดุ มา เป็นส่วนประกอบใน การประดิษฐ์ ที่ หลากหลาย แปลก ใหม่ 3 ชนิด	มีการเลือกใช้วัสดุ มาเป็น ส่วนประกอบใน การประดิษฐ์ ที่ หลากหลาย แปลก ใหม่ 2 ชนิด	มีการเลือกใช้ วัสดุ มาเป็น ส่วนประกอบ ในการ ประดิษฐ์ ที่ หลากหลาย แปลกใหม่ 1 ชนิด
ด้านความ สอดคล้องกับ แนวคิด เศรษฐกิจ สร้างสรรค์	1.มีการออกแบบ ตามแนวคิด เศรษฐกิจสร้างสรรค์ 2.มีการพัฒนา รูปแบบที่แตกต่าง จากงานในแบบ ดั้งเดิม 3.ชิ้นงานยังสามารถ พัฒนาต่อยอดต่อไป ได้ 4.สามารถจัดจำหน่าย ได้ 5.ชิ้นงานเป็นที่ ต้องการของ ท้องตลาด หากมีครบทั้ง 5 ข้อ ได้ 5 คะแนน	มี 4 ข้อ จาก 5 ข้อ ดังนี้ 1.มีการออกแบบ ตามแนวคิด เศรษฐกิจ สร้างสรรค์ 2.มีการพัฒนา รูปแบบที่แตกต่าง จากงานในแบบ ดั้งเดิม 3.ชิ้นงานยัง สามารถพัฒนาต่อ ยอดต่อไปได้ 4.สามารถจัด จำหน่ายได้ 5.ชิ้นงานเป็นที่ ต้องการของ ท้องตลาด	มี 3 ข้อ จาก 5 ข้อ ดังนี้ 1.มีการออกแบบตาม แนวคิดเศรษฐกิจ สร้างสรรค์ 2.มีการพัฒนา รูปแบบที่แตกต่าง จากงานในแบบ ดั้งเดิม 3.ชิ้นงานยังสามารถ พัฒนาต่อยอดต่อไป ได้ 4.สามารถจัดจำหน่าย ได้ 5.ชิ้นงานเป็นที่ ต้องการของ ท้องตลาด	มี 2 ข้อ จาก 5 ข้อ ดังนี้ 1.มีการออกแบบ ตามแนวคิด เศรษฐกิจ สร้างสรรค์ 2.มีการพัฒนา รูปแบบที่แตกต่าง จากงานในแบบ ดั้งเดิม 3.ชิ้นงานยัง สามารถพัฒนาต่อ ยอดต่อไปได้ 4.สามารถจัด จำหน่ายได้ 5.ชิ้นงานเป็นที่ ต้องการของ ท้องตลาด	มี 1 ข้อ จาก 5 ข้อ ดังนี้ 1.มีการ ออกแบบตาม แนวคิด เศรษฐกิจ สร้างสรรค์ 2.มีการ พัฒนา รูปแบบที่ แตกต่างจาก งานในแบบ ดั้งเดิม 3.ชิ้นงานยัง สามารถ พัฒนาต่อ ยอดต่อไปได้ 4.สามารถจัด จำหน่ายได้ 5.ชิ้นงานเป็น ที่ต้องการ ของ ท้องตลาด

ระดับการประเมินทักษะในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง เชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์

ช่วงคะแนน	ระดับความสามารถ
16.00 – 20.00	มากที่สุด
13.00 – 15.99	มาก
10.00 – 12.99	ปานกลาง
7.00 – 9.99	น้อย
4.00 – 6.99	น้อยที่สุด

10. บันทึกหลังการจัดกิจกรรม

10.1 ผลการจัดกิจกรรม

.....
.....
.....

10.2 ปัญหา/อุปสรรค

.....
.....
.....

10.3 ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข

.....
.....
.....

ความคิดเห็น

.....
.....
.....

ลงชื่อ

(นายชาญณรงค์ ศรีจันทร์)

ผู้สอน

ลงชื่อ

()

ศึกษานิเทศก์ สพป.สุพรรณบุรี เขต 2

ความคิดเห็น

.....
.....

ลงชื่อ

(.....)

ผอ. สพป.สุพรรณบุรี เขต 2

แบบทดสอบก่อน/หลังเรียน
เรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์

- คำชี้แจง :**
1. แบบทดสอบฉบับนี้มีทั้งหมด จำนวน 10 ข้อ ใช้เวลา 15 นาทีในการทำแบบทดสอบ
 2. ให้เขียนชื่อ-นามสกุล บนกระดาษคำตอบให้สมบูรณ์
 3. ห้ามนำแบบทดสอบและกระดาษคำตอบออกนอกห้องสอบ
 4. ข้อสอบฉบับนี้เป็นแบบทดสอบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก ให้นักเรียนระบายคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียง 1 ตัวเลือกลงในกระดาษคำตอบที่จัดไว้ให้
-

1. งานประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองตามที่มีบันทึกในหลักฐานทางประวัติศาสตร์ เริ่มต้นขึ้นตั้งแต่สมัยใด
 - 1) สมัยสุโขทัย
 - 2) สมัยอยุธยา
 - 3) สมัยธนบุรี
 - 4) สมัยรัตนโกสินทร์
2. งานประดิษฐ์ชิ้นใดในภาพไม่จัดเป็นงานประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง

1)

2)

3)

4)

3. สาเหตุใดที่งานประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองไม่ได้รับความนิยมในปัจจุบัน

- 1) เพราะงานประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองมีรูปแบบที่ไม่ทันสมัย
- 2) เพราะงานประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองมีราคาสูง และใช้เวลาในการประดิษฐ์นาน
- 3) เพราะงานประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองมีขั้นตอน วิธีการในการประดิษฐ์ยาก ซับซ้อน และปัจจุบันมีผู้ประดิษฐ์เป็นน้อยมาก
- 4) ถูกทุกข้อ

4. ใครเป็นผู้รักษา สืบสาน งานประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองได้ดีที่สุด

- 1) หญิงร้อยมาลัยขาย โดยใช้ดอกไม้ที่ไม่มีคุณภาพ เพื่อลดต้นทุน
- 2) ฟ่ำศึกษาและตัดแปลงงานประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองให้มีรูปแบบที่หลากหลายมากขึ้น
- 3) แก้วต่อราคางานพวงมาลัยที่จะซื้อไปไหว้พระ เพราะเห็นว่าราคาแพงไป
- 4) น้องเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการปักพานพุ่มแบบโบราณ แต่ไม่ถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้สนใจ

5. แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์คืออะไร

- 1) แนวคิดการขับเคลื่อนเศรษฐกิจบนพื้นฐานของการใช้องค์ความรู้ การศึกษา การสร้างสรรค์งาน และการใช้ทรัพย์สินทางปัญญา ที่เชื่อมโยงกับรากฐานทางวัฒนธรรม การส่งเสริมความรู้ของสังคมและเทคโนโลยี/นวัตกรรมสมัยใหม่
- 2) แนวคิดการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ บนพื้นฐานทางวัฒนธรรมในรูปแบบเดิม สู่การพัฒนาที่มุ่งสู่การนำสังคมในอดีตมาสู่ปัจจุบัน
- 3) แนวคิดการขับเคลื่อนเศรษฐกิจบนพื้นฐานของเทคโนโลยี งานวิจัย แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ ที่มุ่งเน้นให้เกิดรูปแบบระบบเศรษฐกิจใหม่
- 4) แนวคิดการขับเคลื่อนเศรษฐกิจบนฐานเศรษฐกิจเดิม แต่มีการพัฒนาให้เกิดรูปแบบใหม่ๆ ผ่านการสอดแทรกองค์ความรู้ด้านวัฒนธรรม ความเป็นอยู่ จากอดีต สู่ปัจจุบัน

6. ร้านใดนำแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์มาใช้ในการจัดทำสินค้าได้ดีที่สุด

- 1) ร้าน A ผลิตผ้าไหมโดยใช้รูปแบบ สี สัน แบบดั้งเดิม
- 2) ร้าน B ผลิตขนมไทยโดยมีการประยุกต์วัตถุดิบใหม่ๆ มาดัดแปลงในขนม
- 3) ร้าน C ผลิตกระเป๋าตามความต้องการของลูกค้า
- 4) ร้าน D ผลิตจานเซรามิกให้มีรูปแบบสวยงามแต่ไม่สามารถใช้งานได้จริง

7. พวงมาลัยพวงโตประดิษฐ์ขึ้น ภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์

1)

2)

3)

4)

8. แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้สินค้าได้หรือไม่ เพราะเหตุใด

- 1) ได้ เพราะ มีการพัฒนาสินค้าให้มีรูปแบบที่หลากหลาย ตอบสนองความต้องการของผู้ซื้อ
- 2) ไม่ได้ เพราะ ถึงแม้จะมีการพัฒนาสินค้าให้มีรูปแบบที่หลากหลาย แต่ไม่ตอบสนองความต้องการของผู้ซื้อ
- 3) ได้ เพราะ มีการพัฒนารูปแบบของสินค้าโดยใช้พื้นฐานเดิมและเพิ่มความคิดสร้างสรรค์ลงไปจนได้สินค้าใหม่ๆ เกิดขึ้น
- 4) ไม่ได้ เพราะ ไม่มีการพัฒนารูปแบบของสินค้าแต่เป็นการพัฒนาวิธีการขายเท่านั้น

9. วัฒนธรรมดั้งเดิมมีผลต่อการสร้างสรรค์ผลงานตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์หรือไม่ เพราะเหตุใด

- 1) มี เพราะ ถือเป็นพื้นฐานในการพัฒนาผลงานสร้างสรรค์
- 2) ไม่มี เพราะ การสร้างสรรค์คือการคิดงานชิ้นใหม่
- 3) มี เพราะ การสร้างสรรค์ผลงานใหม่ย่อมเกิดจากการสังสมวัฒนธรรม และดัดแปลงงานได้งานที่มีความสร้างสรรค์
- 4) ไม่มี เพราะ การสร้างสรรค์ย่อมไม่จำเป็นต้องมีพื้นฐานใดๆ ทั้งสิ้น

10. การประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่สมควรทำหรือไม่ เพราะเหตุใด

- 1) สมควรทำ เพราะ ถือว่าเป็นการพัฒนางานดอกไม้ใบตองให้มีรูปแบบที่แปลกใหม่มากขึ้น
- 2) ไม่สมควรทำ เพราะ เป็นการทำให้งานถูกดัดแปลงรูปแบบไป
- 3) สมควรทำ เพราะ ถือเป็นการสืบทอดงานประดิษฐ์ให้คงอยู่สืบไป
- 4) ไม่สมควรทำ เพราะ คนไทยยังไม่มีความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับเศรษฐกิจสร้างสรรค์

เฉลยแบบทดสอบก่อน/หลังเรียน

เรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์

คำชี้แจง : 1. แบบทดสอบฉบับนี้มีทั้งหมด จำนวน 10 ข้อ ใช้เวลา 15 นาทีในการทำ
แบบทดสอบ

2. ให้เขียนชื่อ-นามสกุล บนกระดาษคำตอบให้สมบูรณ์
3. ห้ามนำแบบทดสอบและกระดาษคำตอบออกนอกห้องสอบ
4. ข้อสอบฉบับนี้เป็นแบบทดสอบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก ให้นักเรียนระบายคำตอบที่

ถูกต้องที่สุดเพียง 1 ตัวเลือกลงในกระดาษคำตอบที่จัดไว้ให้

1. งานประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองตามที่มีบันทึกในหลักฐานทางประวัติศาสตร์ เริ่มต้นขึ้นตั้งแต่สมัยใด

① สมัยสุโขทัย	2) สมัยอยุธยา
3) สมัยธนบุรี	4) สมัยรัตนโกสินทร์

2. งานประดิษฐ์ชิ้นใดในภาพไม่จัดเป็นงานประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง

1)

2)

③)

4)

3. สาเหตุใดที่งานประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองไม่ได้รับความนิยมในปัจจุบัน

- 1) เพราะงานประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองมีรูปแบบที่ไม่ทันสมัย
- 2) เพราะงานประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองมีราคาสูง และใช้เวลาในการประดิษฐ์นาน
- 3) เพราะงานประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองมีขั้นตอน วิธีการในการประดิษฐ์ยาก ซับซ้อน และ

ปัจจุบันมีผู้ประดิษฐ์เป็นน้อยมาก

④ ถูกทุกข้อ

4. ใครเป็นผู้รักษา สืบสาน งานประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองได้ดีที่สุด

- 1) หญิงร้อยมาลัยขาย โดยใช้ดอกไม้ที่ไม่มีคุณภาพ เพื่อลดต้นทุน
- ② ②) ฟ้าศึกษาและตัดแปลงงานประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองให้มีรูปแบบที่หลากหลายมากขึ้น
- 3) แก้วต่อราคางานพวงมาลัยที่จะซื้อไปไหว้พระ เพราะเห็นว่ารากาแพงไป
- 4) น้องเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการปักพานพุ่มแบบโบราณ แต่ไม่ถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้สนใจ

5. แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์คืออะไร

①) ①) แนวคิดการขับเคลื่อนเศรษฐกิจบนพื้นฐานของการใช้องค์ความรู้ การศึกษา การสร้างสรรค์งาน และการใช้ทรัพย์สินทางปัญญา ที่เชื่อมโยงกับรากฐานทางวัฒนธรรม การส่งเสริมความรู้ของสังคม และเทคโนโลยี/นวัตกรรมสมัยใหม่

2) ②) แนวคิดการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ บนพื้นฐานทางวัฒนธรรมในรูปแบบเดิม ส่งเสริมพัฒนาที่มุ่งสู่การนำสังคมในอดีตมาสู่ปัจจุบัน

3) ③) แนวคิดการขับเคลื่อนเศรษฐกิจบนพื้นฐานของเทคโนโลยี งานวิจัย แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ ที่มุ่งเน้นให้เกิดรูปแบบระบบเศรษฐกิจใหม่

4) ④) แนวคิดการขับเคลื่อนเศรษฐกิจบนฐานเศรษฐกิจเดิม แต่มีการพัฒนาให้เกิดรูปแบบใหม่ๆ ผ่านการสอดแทรกองค์ความรู้ด้านวัฒนธรรม ความเป็นอยู่ จากอดีต สู่ปัจจุบัน

6. ร้านใดนำแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์มาใช้ในการจัดทำสินค้าได้ดีที่สุด

- 1) ร้าน A ผลิตผ้าไหมโดยใช้รูปแบบ สี สัน แบบดั้งเดิม
- 2) ร้าน B ผลิตขนมไทยโดยมีการประยุกต์วัตถุดิบใหม่ๆ มาดัดแปลงในขนม
- 3) ร้าน C ผลิตกระเป๋าตามความต้องการของลูกค้า
- 4) ร้าน D ผลิตจานเซรามิคให้มีรูปแบบสวยงามแต่ไม่สามารถใช้งานได้จริง

7. พวงมาลัยพวงโตประดิษฐ์ขึ้น ภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์

1)

2)

3)

4)

8. แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้สินค้าได้หรือไม่ เพราะเหตุใด

- 1) ได้ เพราะ มีการพัฒนาสินค้าให้มีรูปแบบที่หลากหลาย ตอบสนองความต้องการของผู้ซื้อ
- 2) ไม่ได้ เพราะ ถึงแม้จะมีการพัฒนาสินค้าให้มีรูปแบบที่หลากหลาย แต่ไม่ตอบสนองความต้องการของผู้ซื้อ
- 3) ได้ เพราะ มีการพัฒนารูปแบบของสินค้าโดยใช้พื้นฐานเดิมและเพิ่มความคิดสร้างสรรค์ลงไปจนได้สินค้าใหม่ๆ เกิดขึ้น
- 4) ไม่ได้ เพราะ ไม่มีการพัฒนารูปแบบของสินค้าแต่เป็นการพัฒนาวิธีการขายเท่านั้น

9. วัฒนธรรมดั้งเดิมมีผลต่อการสร้างสรรค์ผลงานตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์หรือไม่ เพราะเหตุใด

1) มี เพราะ ถือเป็นพื้นฐานในการพัฒนาผลงานสร้างสรรค์

2) ไม่มี เพราะ การสร้างสรรค์คือการคิดงานชิ้นใหม่

③ มี เพราะ การสร้างสรรค์ผลงานใหม่ย่อมเกิดจากการสังสมวัฒนธรรม และดัดแปลงจนได้งานที่

มีความสร้างสรรค์

4) ไม่มี เพราะ การสร้างสรรค์ย่อมไม่จำเป็นต้องมีพื้นฐานใดๆ ทั้งสิ้น

10. การประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่สมควรทำหรือไม่ เพราะเหตุใด

① สมควรทำ เพราะ ถือว่าเป็นการพัฒนางานดอกไม้ใบตองให้มีรูปแบบที่แปลกใหม่มากขึ้น

2) ไม่สมควรทำ เพราะ เป็นการทำให้งานถูกดัดแปลงรูปแบบไป

3) สมควรทำ เพราะ ถือเป็นการสืบทอดงานประดิษฐ์ให้คงอยู่สืบไป

4) ไม่สมควรทำ เพราะ คนไทยยังไม่มีความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับเศรษฐกิจสร้างสรรค์

**แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เข้ารับการอบรม ที่มีต่อหลักสูตรสำหรับครู
เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์
ของนักเรียน**

เรื่อง : ความคิดเห็นของผู้เข้ารับการอบรม ที่มีต่อหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน

คำชี้แจง : แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เข้ารับการอบรม ที่มีต่อหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียนแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป จำนวน 2 ข้อ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้เข้ารับการอบรม ที่มีต่อหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน

จำนวน 11 ข้อ

โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคะแนนความคิดเห็นในแต่ละข้อความตามความคิดเห็นของท่าน ซึ่งมีเกณฑ์คะแนน ดังนี้

ระดับ 3 หมายถึง	มาก
ระดับ 2 หมายถึง	ปานกลาง
ระดับ 1 หมายถึง	น้อย

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม จำนวน 1 ข้อ

นายชาญณรงค์ ศรีจันทร์

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

เพศ ชาย หญิงตำแหน่ง โพรตระบุ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้เข้ารับการอบรม ที่มีต่อหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้าง
ความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน

รายการประเมิน	ความคิดเห็น		
	3	2	1
ด้านการจัดหลักสูตร			
1. หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียนมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของครูผู้เข้ารับการอบรม			
2. หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตาม ความถนัด และความสนใจของครูผู้เข้ารับการอบรม			
3. หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน ส่งเสริมให้ครูผู้เข้ารับการอบรมเกิดทักษะในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์			
4. หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน ส่งเสริมให้ครูผู้เข้ารับการอบรมเกิดคุณลักษณะในการประกอบอาชีพ			
ด้านสื่อประกอบการจัดหลักสูตร			
1. หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน จัดกิจกรรมโดยใช้สื่อประกอบการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย			
2. หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน จัดกิจกรรมโดยใช้สื่อประกอบการจัดกิจกรรมที่กระตุ้นความสนใจกับครูผู้เข้ารับการอบรม			
3. หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน จัดกิจกรรมโดยใช้สื่อประกอบการจัดกิจกรรมที่ทำให้ครูผู้เข้ารับการอบรมเข้าใจเนื้อหาได้ง่าย			

รายการประเมิน	ความคิดเห็น		
	3	2	1
ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดหลักสูตร			
1. หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียนทำให้ครูสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ได้			
2. หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน ทำให้ครูมีทักษะในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองที่ดีขึ้น			
3. หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน ทำให้ครูมีทักษะในการสร้างสรรค์มากขึ้น			
4. หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน ทำให้ครูนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการสอนได้อย่างเหมาะสม			

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

**แบบประเมินความเหมาะสมของแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เข้ารับการอบรม
ที่มีต่อหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง
เชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน**

คำชี้แจง : ให้ท่านพิจารณา ความเหมาะสมของแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เข้ารับการอบรมที่มีต่อหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน ฉบับนี้ โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคะแนนความเหมาะสมในแต่ละข้อความตามความคิดเห็นของท่าน ซึ่งมีเกณฑ์คะแนน ดังนี้

ระดับ +1	หมายถึง	มีความเหมาะสม
ระดับ 0	หมายถึง	ไม่แน่ใจ
ระดับ -1	หมายถึง	ไม่มีความเหมาะสม

และสามารถให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อปรับปรุงข้อคำถามให้มีความเหมาะสมที่สุด

รายการประเมิน	คะแนนความเหมาะสม			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
ด้านการจัดหลักสูตร				
1. หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียนมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของครูผู้เข้ารับการอบรม				
2. หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตาม ความถนัด และความสนใจของครูผู้เข้ารับการอบรม				

รายการประเมิน	คะแนนความเหมาะสม			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
3. หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้าง ความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิง เศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน ส่งเสริมให้ครู ผู้เข้ารับการอบรมเกิดทักษะในการประดิษฐ์ ดอกไม้ใบตองตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์				
4. หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้าง ความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิง เศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน ส่งเสริมให้ครู ผู้เข้ารับการอบรมเกิดคุณลักษณะในการ ประกอบอาชีพ				
ด้านสื่อประกอบการจัดหลักสูตร				
1. หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้าง ความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิง เศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน จัดกิจกรรม โดยใช้สื่อประกอบการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย				
2. หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้าง ความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิง เศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน จัดกิจกรรม โดยใช้สื่อประกอบการจัดกิจกรรมที่กระตุ้น ความสนใจกับผู้เข้ารับการอบรม				
3. หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้าง ความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิง เศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน จัดกิจกรรม โดยใช้สื่อประกอบการจัดกิจกรรมที่ทำให้ผู้เข้า รับการอบรมเข้าใจเนื้อหาได้ง่าย				

รายการประเมิน	คะแนนความเหมาะสม			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
	ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดหลักสูตร			
1. หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียนทำให้ครูสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ได้				
2. หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน ทำให้ครูมีทักษะในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองที่ดีขึ้น				
3. หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน ทำให้ครูมีทักษะในการสร้างสรรค์มากขึ้น				
4. หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน ทำให้ครูนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการสอนได้อย่างเหมาะสม				

ผู้ประเมิน

(.....)

...../...../.....

ภาคผนวก ง

ผลการวิเคราะห์ค่าคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ผลการประเมินเหมาะสม แบบสอบถามความต้องการเกี่ยวกับการการพัฒนาหลักสูตรสำหรับครู เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน
2. ผลการประเมินความเหมาะสม แบบสัมภาษณ์ความต้องการเกี่ยวกับการการพัฒนาหลักสูตรสำหรับครู เพื่อเสริมสร้างความสามารถ ในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน
3. ผลการประเมินความสอดคล้องแบบสอบถามความพึงพอใจของครู ที่เข้ารับการอบรมหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์

ผลการวิเคราะห์ค่าคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
แบบประเมินความเหมาะสมของประเด็นสนทนากลุ่ม (Focus Group)
ความต้องการและความคิดเห็นในการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรสำหรับครูเพื่อ
เสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของ
นักเรียน

ตารางที่ 32 ผลการวิเคราะห์ค่าคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบบประเมินความเหมาะสมของประเด็นสนทนากลุ่ม (Focus Group) ความต้องการและความคิดเห็นในการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			\bar{x}	S.D.	ความหมาย
	1	2	3			
1. ความสำคัญของ หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน	5	5	5	5	0.00	มีความเหมาะสม
2. องค์กรประกอบของการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน	5	4	5	4.66	0.45	มีความเหมาะสม
3. รูปแบบวิธีการจัดกิจกรรม ของการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน	5	4	5	4.66	0.45	มีความเหมาะสม

ผลการวิเคราะห์ค่าคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
แบบประเมินความเหมาะสมของแบบสัมภาษณ์
ความต้องการและความคิดเห็นในการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรสำหรับครูเพื่อ
เสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของ
นักเรียน

ตารางที่ 33 ผลการวิเคราะห์ค่าคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบบประเมินความเหมาะสมของแบบสัมภาษณ์ความต้องการและความคิดเห็นในการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			\bar{x}	S.D.	ความหมาย
	1	2	3			
1. ความสำคัญของ หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน	5	5	5	5	0.00	มีความเหมาะสม
2. องค์ประกอบของการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน	5	4	5	4.66	0.45	มีความเหมาะสม
3. รูปแบบวิธีการจัดกิจกรรม ของการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน	5	4	5	4.66	0.45	มีความเหมาะสม

ผลการวิเคราะห์ค่าคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
แบบประเมินความเหมาะสมของแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เข้ารับการอบรม
ที่มีต่อหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง
เชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน

ตารางที่ 34 ผลการวิเคราะห์ค่าคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบบประเมินความเหมาะสมของแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เข้ารับการอบรมที่มีต่อหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			\bar{x}	ความหมาย
	1	2	3		
ด้านการจัดหลักสูตร					
1. หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียนมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของครูผู้เข้ารับการอบรม	+1	+1	+1	1	มีความเหมาะสม
2. หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตาม ความถนัด และความสนใจของครูผู้เข้ารับการอบรม	+1	+1	+1	1	มีความเหมาะสม
3. หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน ส่งเสริมให้ครูผู้เข้ารับการอบรมเกิดทักษะในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์	+1	0	+1	0.66	มีความเหมาะสม
4. หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน ส่งเสริมให้ครูผู้เข้ารับการอบรมเกิดคุณลักษณะในการประกอบอาชีพ	+1	+1	+1	1	มีความเหมาะสม

ตารางที่ 34 ผลการวิเคราะห์ค่าคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบบประเมินความเหมาะสมของแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เข้ารับการอบรมที่มีต่อหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน (ต่อ)

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			\bar{x}	ความหมาย
	1	2	3		
ด้านสื่อประกอบการจัดหลักสูตร					
1. หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน จัดกิจกรรมโดยใช้สื่อประกอบการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย	+1	+1	+1	1	มีความเหมาะสม
2. หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน จัดกิจกรรมโดยใช้สื่อประกอบการจัดกิจกรรมที่กระตุ้นความสนใจกับผู้เข้ารับการอบรม	+1	0	+1	0.66	มีความเหมาะสม
3. หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน จัดกิจกรรมโดยใช้สื่อประกอบการจัดกิจกรรมที่ทำให้ผู้เข้ารับการอบรมเข้าใจเนื้อหาได้ง่าย	+1	+1	+1	1	มีความเหมาะสม
ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดหลักสูตร					
1. หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียนทำให้ครูสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ได้	+1	+1	+1	1	มีความเหมาะสม
2. หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน ทำให้ครูมีทักษะในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองที่ดีขึ้น	+1	+1	+1	1	มีความเหมาะสม

ตารางที่ 34 ผลการวิเคราะห์ค่าคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบบประเมินความเหมาะสมของแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เข้ารับการอบรมที่มีต่อหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน (ต่อ)

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			\bar{x}	ความหมาย
	1	2	3		
3. หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน ทำให้ครูมีทักษะในการสร้างสรรค์มากขึ้น	+1	+1	+1	1	มีความเหมาะสม
4. หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน ทำให้ครูนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการสอนได้อย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	1	มีความเหมาะสม

ภาคผนวก จ

ผลการวิเคราะห์ค่าคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ผลการประเมินผลการเรียนรู้ ก่อนและหลังการจัดหลักสูตรสำหรับครู
2. ผลการประเมินความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง หลังการจัดหลักสูตรสำหรับครู
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของผู้เข้ารับการอบรม ที่มีต่อหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน
4. ผลการประเมินความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง เชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน ในโรงเรียนที่ครูนำไปจัดการเรียนการสอน

ผลการประเมินผลการเรียนรู้ ก่อนและหลังการจัดหลักสูตรสำหรับครู
 ตารางที่ 35 ผลการประเมินผลการเรียนรู้ ก่อนและหลังการจัดหลักสูตรสำหรับครู

การทดสอบ	จำนวนผู้เข้า รับการอบรม	คะแนนเต็ม	\bar{x}	S.D.	t-test	Sig (1 tailed)
ก่อนเรียน	30	10	6.85	0.58	- 5.93	.000
หลังเรียน	30	10	8.93	0.34		

ผลการประเมินความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง หลังการจัดหลักสูตรสำหรับครู
 ตารางที่ 36 ผลการประเมินความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง หลังการจัดหลักสูตรสำหรับ
 ครู

การประเมินความสามารถ	\bar{x}	S.D.	การแปลผล
1. ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	17.65	0.51	มากที่สุด
2. ด้านความประณีต	15.50	0.55	มาก
3. ด้านการเลือกใช้วัสดุ	17.50	0.51	มากที่สุด
4. ด้านความสอดคล้องกับแนวคิด เศรษฐกิจสร้างสรรค์	15.00	0.55	มาก
รวม	16.41	0.57	มากที่สุด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของผู้เข้ารับการอบรม ที่มีต่อหลักสูตรสำหรับครูเพื่อ
เสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน
ตารางที่ 37 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของผู้เข้ารับการอบรม ที่มีต่อหลักสูตรสำหรับครูเพื่อ
เสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน

ความคิดเห็นของผู้เข้ารับการอบรม	\bar{X}	S.D.	ระดับความ พึงพอใจ	ลำดับ ที่
ด้านการจัดหลักสูตร				
1. หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียนมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของครูผู้เข้ารับการอบรม	2.83	0.38	มาก	2
2. หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตาม ความถนัด และความสนใจของครูผู้เข้ารับการอบรม	2.83	0.38	มาก	2
3. หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน ส่งเสริมให้ครูผู้เข้ารับการอบรมเกิดทักษะในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์	3.00	0.00	มาก	1
4. หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน ส่งเสริมให้ครูผู้เข้ารับการอบรมเกิดคุณลักษณะในการประกอบอาชีพ	2.27	0.45	ปานกลาง	4
รวม	2.73	0.30	มาก	3

ตารางที่ 37 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของผู้เข้ารับการอบรม ที่มีต่อหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน (ต่อ)

ความคิดเห็นของผู้เข้ารับการอบรม	\bar{x}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ	ลำดับที่
ด้านสื่อประกอบการจัดหลักสูตร				
1. หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน จัดกิจกรรมโดยใช้สื่อประกอบการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย	2.83	0.38	มาก	1
2. หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน จัดกิจกรรมโดยใช้สื่อประกอบการจัดกิจกรรมที่กระตุ้นความสนใจกับผู้เข้ารับการอบรม	2.80	0.41	มาก	2
3. หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน จัดกิจกรรมโดยใช้สื่อประกอบการจัดกิจกรรมที่ทำให้ผู้เข้ารับการอบรมเข้าใจเนื้อหาได้ง่าย	2.77	0.43	มาก	3
รวม	2.80	0.41	มาก	1
ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดหลักสูตร				
1. หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียนทำให้ครูสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ได้	2.83	0.38	มาก	2

ตารางที่ 37 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของผู้เข้ารับการอบรม ที่มีต่อหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน (ต่อ)

ความคิดเห็นของผู้เข้ารับการอบรม	\bar{x}	S.D.	ระดับ ความพึง พอใจ	ลำดับที่
ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดหลักสูตร				
2. หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้าง ความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง เชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน ทำให้ ครูมีทักษะในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองที่ดี ขึ้น	2.93	0.25	มาก	1
3. หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้าง ความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง เชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน ทำให้ ครูมีทักษะในการสร้างสรรค์มากขึ้น	2.57	0.50	มาก	4
4. หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้าง ความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง เชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียน ทำให้ ครูนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการสอนได้ อย่างเหมาะสม	2.77	0.43	มาก	3
รวม	2.78	0.39	มาก	2
รวมทั้งหมด	2.77	0.36	มาก	

ผลการประเมินความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน
ของนักเรียนในโรงเรียนที่ครูนำไปจัดการเรียนการสอน

ตารางที่ 38 ผลการประเมินความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของ
นักเรียน ในโรงเรียนที่ครูนำไปจัดการเรียนการสอน

การประเมินความสามารถ	จำนวนผู้ เข้ารับ การ อบรม	\bar{x}	S.D.	แปรผล
ด้านที่ 1 ด้านความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์	90	15.80	0.59	มาก
ด้านที่ 2 ด้านความประณีต	90	14.75	0.41	มาก
ด้านที่ 3 ด้านการเลือกใช้วัสดุ	90	15.35	0.54	มาก
ด้านที่ 4 ด้านความสอดคล้องกับแนวคิด เศรษฐกิจสร้างสรรค์	90	16.05	0.61	มากที่สุด
สรุปผล	90	15.48	0.57	มาก

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นายชาญณรงค์ ศรีจันทร์
วัน เดือน ปี เกิด	24 กันยายน 2532
สถานที่เกิด	จังหวัดราชบุรี
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2544 สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา จากโรงเรียนอนุบาลนครปฐม อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม พ.ศ. 2547 สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จากโรงเรียนสิรินธรราชวิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม พ.ศ. 2550 สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จากโรงเรียนสิรินธรราชวิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม พ.ศ. 2555 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีศึกษาศาสตร์บัณฑิต วิชาเอกการประถมศึกษา จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม (เกียรตินิยมอันดับ 2) พ.ศ. 2558 ศึกษาต่อระดับปริญญาศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ที่อยู่ปัจจุบัน	83 ถนนสวนตะไคร้ ตำบลสนามจันทร์ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม รหัสไปรษณีย์ 73000
ผลงานตีพิมพ์	บทความวิจัย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้าง ความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของ นักเรียน ในวารสารบริหารนิเทศศาสตร์และนวัตกรรมท้องถิ่น ปีที่ 6 ฉบับที่ 6 ประจำเดือนพฤศจิกายน – ธันวาคม 2563